Vilniaus universiteto

Komunikacijos fakulteto

Kūrybos komunikacijos studijų programos studentė

Gabija Stašinskaitė

Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė

Bakalauro baigiamasis darbas

Vadovas Doc. dr. Martynas Petrikas

Vilnius, 2020

Bakalauro baigiamojo darbo lydraštis

Pildo bakalauro baigiamojo darbo autorius (-ė)

Gabija Stašinskaitė

(Bakalauro baigiamojo darbo autoriaus (-ės) vardas, pavardė)

Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė

(Bakalauro baigiamojo darbo pavadinimas lietuvių kalba)

The Influence of Gender Identity‘s Communication to Youth Audience in Contemporary Lithuanian Theatre: Case Study of Kamile Gudmonaite Theatre Plays “Trans Trans Trance“ and “Panic“

(Bakalauro baigiamojo darbo pavadinimas anglų kalba)

Patvirtinu, kad bakalauro baigiamasis darbas parašytas savarankiškai, nepažeidžiant kitiems asmenims priklausančių autorių teisių, visas bakalauro baigiamasis darbas nei jo dalis nebuvo panaudota kitose aukštosiose mokyklose.

(Bakalauro baigiamojo darbo autoriaus (-ės) parašas)

Pildo bakalauro baigiamojo darbo vadovas (-ė)

Bakalauro baigiamąjį darbą ginti

(Įrašyti *leidžiu* arba *neleidžiu*)

(Data)

(Bakalauro baigiamojo darbo vadovo (-ės) parašas)

Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė: bakalauro darbas / Gabija Stašinskaitė ; vadovas Doc. dr. Martynas Petrikas ; Vilniaus universitetas. Komunikacijos fakultetas. – Vilnius 2020. – 44 p. (108 169 spaudos ženklai) : 0 lent. – Santr. Angl. – Bibliogr.: p. 40-44 (51 pavad.).

Raktiniai žodžiai: spektaklių komunikacija, teatro komunikacija, lyčių tapatybės komunikacija, lytinė tapatybė, Lietuvos šiuolaikinis teatras, jaunimo auditorija, teatras, spektaklis, auditorija, spektaklių atvejo analizė, Kamilė Gudmonaitė, Trans Trans Trance, Panika.

Key words: theatre performance communication, theatre communication, gender identity‘s communication, gender identity, Lithuanian Contemporary Theatre, youth audience, theatre, performance, audience, case study of performance, Kamile Gudmonaite.

SANTRAUKA

Šiame bakalauro darbe nagrinėjama spektaklio kaip komunikacijos priemonės daroma įtaka Lietuvos jaunimo auditorijai, transliuojant lyčių tapatybės problematiką. Pagrindinis darbo tikslas – atlikus interviu su Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ žiūrovais, ištirti lyčių tapatybės komunikacijos daromą efektą jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre bei išsiaiškinti teatro spektaklio kaip meninės informacijos perdavimo priemonės paveikumą, komunikuojant lyčių tapatybės klausimus. Šiam tikslui pasiekti pirmojoje darbo dalyje teatras yra nagrinėjamas kaip komunikacinė sistema, apžvelgiant teatro spektaklį iš medijų perspektyvos, pateikiant teatro komunikacijos modelius bei išskiriant teatro spektakliui kaip meninės informacijos perteikimo šaltiniui būdingas ypatybes. Antrojoje teorinėje darbo dalyje aprašoma lyčių tapatybės komunikacija, supažindinant skaitytoją su lyčių tapatybės sąvoka bei lytiškumo apraiškomis Lietuvos šiuolaikiniame teatre. Empirinėje darbo dalyje, pasitelkiant keturias Peterio Eversmanno teatrinės patirties dimensijas, tiriama 10-ties, bent vieną iš Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ arba „Panika“ mačiusiųjų, žiūrovų patirtis. Atlikus mokslinės literatūros analizę bei atskleidus Kamilės Gudmonaitės spektaklius mačiusių respondentų požiūrių panašumus ir skirtumus, išsiaiškinama, ar teatro spektaklis gali efektyviai perteikti lytinės tapatybės problematiką ir kokį efektą tai sukuria jaunimo auditorijai.

SUMMARY

The Influence of Gender Identity‘s Communication to Youth Audience in Contemporary Lithuanian Theatre: Case Study of Kamile Gudmonaite Theatre Plays “Trans Trans Trance“ and “Panic“/ Gabija Stasinskaite.

This bachelor's thesis examines the influence of a theatre performance as a means of communication on the Lithuanian youth audience by broadcasting the issue of gender identity. The main goal of the work is after conducting interviews with the audience of Kamile Gudmonaite's performances “Trans Trans Trance” and “Panika”, to investigate the effect of gender identity communication on youth audience in Lithuanian contemporary theatre and to find out the impact of theatre performance as a means of artistic information communication. To achieve this goal, in the first part of the work, theatre is examined as a communication system, reviewing the theatre performance from a media perspective, presenting models of theatre communication and distinguishing the characteristics of theatre performance as a source of artistic information. The second theoretical part of the work describes the communication of gender identity, acquainting the reader with the concept of gender identity and the manifestations of gender in Lithuanian contemporary theatre. In the empirical part of the work, using the four dimensions of Peter Eversmann 's theatrical experience, the experience of spectators who saw one of Kamile Gudmonaite' s performances "Trans Trans Trance" or "Panika" is examined. After analyzing the scientific literature and revealing the similarities and differences of the attitudes of the respondents who saw Kamile Gudmonaite's performances, it is clarified whether the theatre performance can effectively convey the issues of gender identity and what effect it creates for the youth audience.

TURINYS

ĮVADAS.....6
1. TEATRAS KAIP KOMUNIKACINĖ SISTEMA.....8
1.1. Medijų sąvoka bei teatras kaip medija.....8
1.2. Teatro komunikacijos modeliai.....11
1.3. Teatro spektaklio ypatybės.....15
2. LYČIŲ TAPATYBĖS KOMUNIKACIJA TEATRE.....21
2.1. Lyčių tapatybės sąvoka.....21
2.2. Lytiškumo komunikacija Lietuvos šiuolaikiniame teatre.....24
3. EMPIRINIS TYRIMAS.....26
3.1. Tyrimo metodologija.....26
3.2. Atvejo ypatybės.....28
3.3. Tyrimo rezultatai.....29
IŠVADOS.....38
Bibliografinių nuorodų sąrašas.....40
Priedai.....45
1 priedas. Klausimynas žiūrovams.....45
2 priedas. Klausimynas Kamilei Gudmonaitei.....47
3 priedas. Interviu su žiūrovais.....48
Informantas Nr. 1.....48
Informantas Nr. 2.....58
Informantas Nr. 3.....66
Informantas Nr. 4.....73
Informantas Nr. 5.....81
Informantas Nr. 6.....88
Informantas Nr. 7.....93
Informantas Nr. 8.....102
Informantas Nr. 9.....110
Informantas Nr. 10.....116
4 priedas. Interviu su režisiere Kamile Gudmonaite.....122
5 priedas. Respondentų sutikimai.....129

ĮVADAS

Temos aktualumas: Įvairias meno formas visais laikais buvo galima prilyginti komunikacijos kanalams, kurie sau ypatingu būdu žmonėms perduodavo informaciją. Teatro spektaklis kaip viena tokių meninės informacijos perdavimo priemonių, jau nuo Antikos laikų savo aptariamomis, scenoje fikcinius ar tikrus žmonių gyvenimo procesus vaizduojančiomis temomis darė įtaką visuomenei, jos socialiniams ar politiniams sprendimams. Teatro spektaklis leisdavo ne tik atrasti asmeninį santykį su pasauliu, bet ir pažinti kitą, įsijausti į jo vietą, o taip pat, kaip Bertoldas Brechtas pasakytų - spektaklyje žmogus turėjo ne tik jausti, bet ir mąstyti (Thomson & Sacks, 2006). Kitaip tariant, spektaklio metu perduodama informacija sukeldavo jokiai kitai meno formai kaip tik teatrui būdingą efektą.

Dėl teatro spektaklio kuriamo efekto, teigiama, jog teatras yra visuomenės atspindys (Holdsworth, 2010). Modernėjant visuomenei, keičiantis tradicinės kultūros normoms, vienos labiausiai visuomenę pradėjusių dominti problemų tapo susijusios su individu, kuomet jis tampa dėmesio objektu, vis labiau kreipiant dėmesį į individualizmo filosofiją. Žmogus pradedamas suprasti kaip unikalus, turintis savo išskirtinius poreikius, gebantis laisvai reikštis bei formuoti savo tapatumą, kurį neretai galima suvokti žvelgiant iš lyčių perspektyvos. Kaip kad Karla Gruodis teigia:„<...> žmogaus lytis yra skiriamasis bruožas – kiekvieno individo tapatumo ir patyrimo pagrindas tiek sąmonėje, tiek ir pasąmonėje. <...> iki šio šimtmečio nebuvo įprasta sąmoningai apmąstyti savo vyriškumą ar moteriškumą. Buvo visuotinai manyta, kad asmens lytis yra paprasčiausiai tai, kas įgimta“ (Gruodis, 1995, p. 7-8).

Lytinę tapatybę galima suvokti, kaip savęs priskyrimą ar nepriskyrimą tam tikrai lyčiai, bet taip pat ir tai, kaip tave suvokia sociumas. Neretai, visuomenės lūkesčiai ir normos trukdo formuotis žmogaus tapatumui ir neatitinka jo suvokimo apie save, o jo tapatybės formavimasis yra svarbi pilnavertiško gyvenimo dalis. Dėl įsigalėjusių stereotipų, lyčių lygybės siekio, feministinių idėjų, tampa svarbu keisti visuomenės požiūrį lytinės tapatybės klausimais, suvokiant visuomenę kaip nuolat tobulėjantį konstruktą, kuriame individas suprantamas kaip laisvai besireiškiantis ir save formuojantis asmuo. Šiuo atveju, teatro spektaklis kaip komunikacijos kanalas, gali tapti priemone, siekiant keisti šį požiūrį, dėl specifinio, tik jam būdingo efekto sukūrimo ir daromos įtakos komunikuojant lytinės tapatybės problematiką.

Problematika: Darbo problema yra ta, jog spektaklio informacijos sukuriamas efektas, susijęs su lytinės tapatybės tematika, Lietuvos jaunimo auditorijoje nėra nagrinėtas. Šiame darbe keliama **hipotezė**, jog teatro spektaklis gali efektyviai perteikti lytinės tapatybės problematiką Lietuvos jaunimo auditorijai.

Tyrimo objektas: teatro spektaklio kaip informacijos perdavimo priemonės sukuriamas efektas, transliuojant lytinės tapatybės tematiką Lietuvos jaunimo auditorijai. Šiame darbe efektas bus suvokiamas kaip pasekmės (t. y. momentinis rezultatas), kurias po spektaklio patyrė tyrime dalyvavusieji asmenys. Norint ištirti spektaklių sukeliamą poveikį (t. y. ilgalaikį rezultatą), reikėtų didesnės apimties tyrimo.

Tikslas: ištirti lyčių tapatybės komunikacijos daromą efektą jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre, remiantis Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejais; išsiaiškinti teatro spektaklio kaip meninės informacijos perdavimo priemonės paveikumą, komunikuojant lyčių tapatybės klausimus.

Tikslui pasiekti iškelti uždaviniai:

- Išanalizuoti teatro spektaklį kaip komunikacinę sistemą, remiantis skirtingais teatrinės komunikacijos modeliais;
- Išsiaiškinti teatro spektaklio kaip komunikacinio kanalo specifiką bei išskirtinumą, kitų meninės informacijos priemonių kontekste;
- Apžvelgti lytinės tapatybės problematiką bei tai, kaip ji komunikuojama Lietuvos šiuolaikiniame teatre;
- Ištirti pasirinktų teatro spektaklių, nagrinėjančių lytiškumo temas, efektą jaunimo auditorijai, atskleidžiant jų suvokimo, kognityvinius, emocinius bei komunikacinius aspektus.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros šaltinių analizė ir apibendrinimas bei giluminis interviu. Respondentų amžius apibrėžtas 18 m.-29 m. amžiaus žmonėmis.

Darbo struktūra: Baigiamąjį bakalauro darbą sudaro trys pagrindinės dalys– teatras kaip komunikacinės sistema [darbo eigoje, dauguma atvejų sąvoka „teatras“ bus naudojama teatro spektaklio įvardinimui – aut. past.], lyčių tapatybės komunikacija teatre bei empirinis tyrimas.

Pirmojoje dalyje „Teatras kaip komunikacinė sistema“ bus aptariama teatro, kaip medijos vaidmuo komunikaciniame procese bei paaiškinama, kodėl teatro spektaklį galima vadinti medija. Taip pat, remiantis teatro ir komunikacijos teoretikų darbais, bus apžvelgti teatrinės komunikacijos modeliai ir, galiausiai, išskirti teatro spektaklio, kaip meninės informacijos perdavimo priemonės išskirtiniai bruožai.

Antrojoje dalyje aiškinama lyčių tapatybės sąvoka, jos problematika visuomenėje ir apžvelgta, kokią patirtį lytiškumo tema turi Lietuvos šiuolaikinis teatras.

Trečiojoje dalyje, remiantis pirmos ir antros dalių pateikta teorija, bus supažindinama su atlikto tyrimo metodologija, pateiktas tyrimo aprašas, rezultatai bei viso atlikto tyrimo išvados.

Be pagrindinių darbo dalių, jame taip pat pateikiamas įvadas, išvados, literatūros bei naudotų šaltinių sąrašas ir priedai.

1. TEATRAS KAIP KOMUNIKACINĖ SISTEMA

Kaip ir kiekvieną meno formą, teatro spektaklį galime suprasti kaip komunikacijos sistemą, kadangi jis vykdo informacijos perdavimo procesą meninės išraiškos priemonėmis. Dėl žanro specifikos, teatro teoretikai skiria skirtingus šios meno srities komunikacijos modelius, kuriais galima remtis, norint kuo aiškiau suprasti spektaklio komunikacines ypatybes.

Šioje dalyje, visų pirma, bus aptariama medijų sąvoka bei paaiškinama, kodėl teatrą galime suprasti kaip mediją. Vėliau, bus apžvelgiami skirtingi teatro spektaklio komunikaciniai modeliai bei, galiausiai, išsiaiškinama, kuo teatras kitų medijų kontekste yra ypatinga bei išskirtinė komunikacijos forma.

1.1. Medijų sąvoka bei teatras kaip medija

Teatro ir performanso studijų tyrėjas Christopheris Balme‘as teigia, kad „Teatras kaip veikla yra turbūt pats sudėtingiausias medijų aspektas, ir, be abejo, dimensija, paskatinusi puikius teorinius svarstymus“ (Balme, 2008a, p. 2). Prieš pradedant nagrinėti teatrą kaip sudėtingą komunikacinę sistemą, išsiskiriančią kitų meno formų kontekste jai būdingomis savybėmis, šiame skyriuje bus aptariama „medijos“ sąvoka, medijos reikšmė komunikacijoje bei paaiškinama, kodėl teatrą galime suvokti kaip mediją. Medijas ar teatro sąsajas su medijomis nagrinėjo tokie teoretikai kaip Marshallas McLuhanas, Martinas Listeris, Patrice‘as Pavisas, tad skyriuje bus remiamasi jų teorijomis.

Pradedant nuo paprasčiausio apibrėžimo, medija (lot. *media* – vidurys) yra komunikacijos priemonė arba kanalas; priemonė, naudojama saugoti ir (arba) perduoti informaciją. Medijos sąvoka pabrėžia medijos prigimtį, jos pagrindinius bruožus bei jų poveikį aplinkai (Nevinskaitė, 2011), o pačios medijos siejamos su teigiamais pokyčiais, naujais kūrybos ir komunikacijos horizontais. Dėl šios priežasties medijos yra plačiai komunikacijos srityje nagrinėjamas objektas.

Viena iš populiariausių medijas apibrėžiančių teorijų yra medijų teoretiko Marshallo McLuhano mintis, jog medija yra pranešimas (McLuhan, 2003). Pagal jį šis pranešimas daro pokytį žmonių veiklose: „<...> medija modeliuoja ir valdo žmonių bendravimo bei veiklos mąstą ir formą“ (McLuhan, 2003, p. 27). Kaip M. McLuhanas teigia: „Medijos yra mūsų juslių tęsiniai ir jos formuoja kiekvieno mūsų suvokimą bei patirtį.“ (McLuhan, 2003, p. 39).

Neretai manoma, jog medijų ir meno santykis yra gana naujas fenomenas, siejamas būtent su 1960-aisiais pasirodžiusiomis M. McLuhano medijų teorijomis, tačiau šis santykis yra daug senesnis ir, pasak Christopherio Balme‘o, glūdi XVIII a. estetikos teorijoje. Mėginimai apibrėžti meno formas specifinėmis, neginčijamomis medialinėmis savybėmis yra XX a. aukštosios

modernizmo estetikos požymis ir tai grindžiama judėjimu nuo turinio formos link arba kitaip, nuo žinutės pačios medijos link (Balme, 2008b). Vėliau turinio kaip antraeilio vaidmens reikšmė buvo pakartota M. McLuhano, kadangi, jo manymu, turinio įtaka medijos naudotojui pasireiškia vėliau nei turinys buvo įsisavintas, tad priemonė nėra susijusi su turiniu. Todėl technologija gali lemti žmonių mąstymą nepriklausomai nuo ja perduodamo turinio, o tas pats turinys gali turėti skirtingą poveikį, jei perduodamas skirtingomis priemonėmis (McLuhan, 2003). Pagal mediją pranešimo atžvilgiu sureikšminančią filosofiją: „Kiekviena meno forma turi jai ypatingą priemonę, išskiriančią ją iš kitų meno formų“ (Levinson, 2005, p. 185). Tai svarbu, norint suvokti teatrą kaip mediją, kitų meno formų kontekste.

Suprantant mediją kaip formuojančią mūsų patirtį, suvokimą bei konstruojančią mūsų bendravimą, galime teigti, jog teatras yra medija. Apie tai užsimena ir kalba ne vienas teatro teoretikas. Pavyzdžiui, Keiras Elamas teigia, jog teatro spektaklis neišvengiamai bei nuolat kreipiasi į mūsų bendrą pasaulio suvokimą (Elam, 2008), o pasitelkiant John‘o Styano teiginį, dėka galingų spektaklių, žiūrovas dramos teatrą palieka praturtėjęs tiek mintyse, tiek sielose, suabejojęs savo nuostatomis ir pasikeitęs (Styan, 2009).

Šiuo požiūriu svarbus M. McLuhano pasiūlytas medijų skirstymas į „šaltas“ ir „karštas“. Karštą mediją jis įvardina, kaip mediją, kuri iš žmogaus reikalauja mažesnio dalyvavimo (McLuhan, 2003). To pavyzdžiais galėtų būti radijas, nuotrauka, fonetinis raidynas ir pan. Šių medijų vartotojai įsitraukia pasyviai, kas reiškia, jog šaltą mediją galima suvokti kaip reikalaujančią iš žmogaus aktyvaus dalyvavimo bei užbaigimo (McLuhan, 2003). Šalta medija įtraukia labiau, kadangi ji yra mažesnės apibrėžties. Tai reiškia, jog šalta medija atkleidžiama mažai informacijos ir šios informacijos priėmėjas turi daugiau prisidėti prie jos apdorojimo, kuo būtent ir pasižymi teatras, kaip viena iš turimų savybių (visgi, reiktų nepamiršti išimčių, jog pavyzdžiui tragedija bus šiltesnis teatro žanras, nei jos priešprieša komedija, kuri įprastai linkusi dažniau manipuliuoti publika (Styan, 2009)).

Per savo ilgą istoriją teatro spektakliai, vienu ar kitu laikotarpiu, buvo daugiau ar mažiau verbaliniai, tačiau visada jaudino savo auditoriją tuo, jog geba kelti stimulus. Teatras kuria juslinius įspūdžius, taip patvirtindamas M. McLuhano teoriją, jog medijos pratęsia mūsų jutimus (McLuhan, 2003). Įsivaizduojamas betarpiškumas yra būdingas medijoms ir kaip J. Styanas teigė „teatras amžiais rodė, jog medija yra pranešimas“ (Styan, 2009, p. 4).

Suprasti teatrą iš medijų perspektyvos svarbu, norint kuo aiškiau suvokti teatro komunikacijos sistemą bei jos veikimą. Teatrologas P. Pavisas teigia, jog teatras yra fikcinė medija, tačiau ši fikcija yra suprantama tik todėl, jog suvokiamas realybės efektas įsikiša suteikdamas teatro medijai autentiškumo (Pavis, 1991). Jis taip pat pažymi teatrą, kaip netiesioginę mediją, kuomet priešingai nei radijo ar televizijos, teatro spektaklio mes negalima įsijungti taip lengvai ir jis netampa

automatiniu ar net privalomu veiksmu (pvz.: radijo girdėjimas parduotuvėje) – į teatrą privalu ateiti (Pavis, 1991). Dėl šios priežasties, teatrinė komunikacija nėra pasyvus procesas. Jeigu nėra jokių trukdymų, ši komunikacijos forma gali perteikti socialinę praktiką. Šiuo atveju, teatro mediją galima sulyginti su reklama, kuomet teatras yra ne vien žinutė, bet taip pat ir stimulas sukonstruotas žmones pirkti bei vartoti, kas yra socialinė praktika, tad šiuo atveju teatro negalima atskirti nuo medijų (Ubersfeld, 1999).

Apie medijų sąsają su joms būdingu įtraukimu taip pat kalbėjo ir M. Listeris, skirstydamas medijas pagal pokyčių sritis – naujus pasaulio pavaizdavimo būdus ir naujas fizinio kūno ir technologijų santykių koncepcijas (Nevinskaitė, 2011). Kalbant apie pirmąją medijų pokyčių sričių, nauji pasaulio pavaizdavimo būdai, tai medijos, kurios teikia naujas vaizdavimo galimybes ir patirtis: *įtraukiančios* (ang. *immersive*) virtualios aplinkos, interaktyvios, įvairialypės terpės. Pagal medijų teoretiką Oliverį Grau, „įsitraukiama, kai meno kūrinys ir techninis aparatas, pranešimas ir medija susilieja į nedalomą visumą“ (Machon, 2013, p. 59).

Nors sąvokos *immersive*, kaip tam tikrą teatro žanrą apibrėžiančio termino, tikslumas teatro kontekste yra ginčytinas, visgi, jis nusako tam tikrų požymių rinkinį, aptinkamą skirtingoje teatro produkcijoje, kurios siekis yra vienaip ar kitaip įtraukti publiką ir užtikrinti jai kitokią žiūrovo patirtį (Lapina, 2017). Remiantis M. Listerio medijų skirstymu, teatrą galime suvokti kaip mediją, kadangi teatro meno forma teikia naujus pasaulio pavaizdavimo būdus ir pasižymi aptartu *įtraukimu*.

Teatras pats būdamas medija taip pat yra sudarytas iš kitų medijų ir pasižymi intermedialumu. Šią sąvoką galima paaiškinti M. McLuhano teiginiu, kuriame jis užsimena apie medijos turinio sukūrimą kita medija: „Medijos poveikis yra stiprus ir intensyvus būtent todėl, kad jai „turinį“ suteikia kita medija.“ (McLuhan, p. 36). Remiantis M. McLuhano citata bei žinant elementarią teatro specifiką, galima teigti, jog teatro spektakliui dažniausiai turinį suteikia pjesė, padėdama pagrindą semantinėms spektaklio reikšmėms kurti. Visgi, be pjesės, spektaklyje meninėms/komunikacinėms reikšmėms kurti gali būti pasitelkiama garsinė, video bei, tokių režisierių kaip Jasqueso Copeau ar Vsevolodo Mejerholdo, vadinama teatro scenai nepamainoma, aktoriaus kūno medija, kurianti ypatingą, tik teatrui būdingą ryšį su žiūrovu (Balme, 2008b).

Pereinant nuo spektaklio reikšmių kūrimo prie recepcijos, P. Pavisas teigia, jog aktyvumo/pasyvumo kriterijus, kalbant apie spektaklį kaip mediją, yra gana menkas ir nedaro įtakos žiūrovo aktyvumui turinio priėmimo ir aiškinimo procese, kurį svarbu paminėti kalbant apie komunikacijos aspektą. Iš to seka išvada, jog medija pati savaime nepalaiko aktyvumo ar pasyvumo. Tai veikiau yra būdas, kuriuo medija struktūrizuoja savo žinutes ir panaudoja jas pagal dramaturgiją ir strategiją, didesne ar mažesne dalimi skatinančią žiūrovo veiklą (Balme, 2008b). Šis aspektas taps svarbiu tolesnėje darbo dalyje aptariant žiūrovo kaip teatre veikiančio komunikacijos segmento vaidmenį.

Medija pagal Billą Wagde‘ą gali būti suprasta kaip medžiaga, kuri užpildo tarpus tarp individų ir tam tikrame lygyje praplečia jų žinojimą (Wamala, 2016). Čia ir vėl negalima nuginčyti teatro kaip medijos vaidmens, kuomet teatras kuria bendruomeniškumo (ši teatro ypatybė bus aptariama „Teatro ypatybės“ dalyje) jausmą, individui atvykus žiūrėti spektaklio bei tampant ne pavieniu žiūrovu, o auditorijos dalimi, ką galime suprasti kaip B. Wagde‘as įvardintą „tarpų užpildymą“. Taip pat, teatras plečia mūsų žinias ir tai gali daryti įvairiais būdais. Pavyzdžiui, supažindindamas mus su literatūra, kuomet neretai spektakliai remiasi žymiomis rašytojų pjesėmis (pvz.: Oskaro Koršunovo „Įstabioji ir graudžioji Romeo ir Džuljetos istorija“ pagal Williamą Shakespeare‘ą arba to paties režisieriaus „Žuvėdra“ pagal Antoną Čechovą) arba iškeldamas socialinę problemą, apie kurią žiūrovas gali sužinoti detaliau (pvz.: Jono Tertelio ir Kristinos Werner „Žalia pievelė“ pagal Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų ir visaginiečių pasakojimus arba Manto Jančiausko „DREAMLAND“, kuris remiasi faktais apie Lietuvoje gyvenančius imigrantus).

Apibendrinant šį skyrių - nagrinėti medijas komunikacijos kontekste yra svarbu, kadangi būdama informacijos kanalu, medija yra paveiki bei formuojanti jėga. Nepaisant to, jog M. McLuhanas savo karštų/šaltų medijų teorijoje teatro neaptarė, atsižvelgiant į šaltai medijai būdingus bruožus, galime teatrą priskirti šiai sričiai bei suvokti jį kaip medijos formą. Teatro spektaklis konstruoja mūsų suvokimą, įtraukia, plečia mūsų žinojimą, turi autentiškas komunikavimo priemones kitų medijų atžvilgiu, pasižymi intermedialumu, tad suprantant teatro spektaklį kaip mediją, darančią įtaką žmogui, toliau galima nagrinėti klausimus, kokie komunikacijos būdai/modeliai veikia teatre, norint pasiekti žiūrovą, kokiomis ypatybėmis kitų medijų kontekste pasižymi teatras bei kaip jis veikia keisdamas bei formuodamas žmogaus suvokimą.

1.2. Teatro komunikacijos modeliai

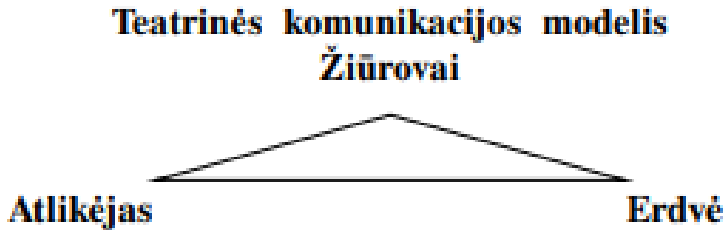
Kaip ankstesniame skyriuje buvo įrodyta, teatro spektaklis yra medija, o be buvimo medija, spektaklis taip pat prilygsta komunikacijos sistemai. Šioje dalyje bus aptariama, kaip yra suprantama teatrinė komunikacija, kokie egzistuoja teatro komunikacijos modeliai bei kokį vaidmenį teatrinės komunikacijos procese įgyja žiūrovas. Taip pat, pasitelkus Christopherio Balme‘o, Anne Ubersfeld, Patrice‘o Paviso, Keiro Elamo teorijas, komunikacijos modeliai bus lyginami tarpusavyje, norint kuo detaliau išsiaiškinti spektaklio kaip informacijos perdavimo priemonės specifiką.

Teatrinę komunikaciją pačiu paprasčiausiu būdu, remiantis Ch. Balme‘u galima apibūdinti kaip informacijos keitimąsi tarp scenos ir žiūrovų (Balme, 2008a). Nors tokie spektaklio elementai kaip režisūra, scenografija, kostiumai, dramaturgija ir pan. taip pat siunčia informaciją bei yra svarbūs teatrinės komunikacijos kanalai, visgi, juos eliminavus teatrinės komunikacijos sąvoka

neprarastų savo esmės, kas, priešingai, nutiktų eliminavus žiūrovo vaidmenį. Kaip kad teatro komunikacija, taip ir kalbant bendrai apie visą teatrą, jis negali egzistuoti be žiūrovo. Ch. Balme‘as yra pasakęs: „<...> teatro pasirodymas be žiūrovų yra geriausiu atveju yra repeticija, blogiausiu – hipotetinis konstruktas“ (Balme, 2008a, p. 34). Kitaip tariant, nėra žiūrovų – nėra teatro.

Daugelis teatrą nagrinėjančių tyrėjų siūlo skirstyti teatro komunikaciją į išorinę ir vidinę. Remiantis vokiečių teatro teoretiko Martino Pfisterio požiūriu, teatro vidinė komunikacija paremta fiktyvių personažų bendravimu rodomame fiktyviame pasaulyje. Tuo tarpu, išorinė komunikacija tai sistema, kurioje vyksta, pagal Ch. Balme‘ą, esminis teatrinės komunikacijos vaidmuo - informacijos apsikeitimas tarp scenos ir žiūrovų (Pfister, 1988). Galima suprasti, jog Ch. Balme‘as nesutinka su teatro komunikacijos skirstymu į išorinę bei vidinę ir vietoj to įvardina tris pagrindinius teatrinės komunikacijos aspektus – žiūrovą, aktorius ir erdvę bei juos vaizduoja lygiakraščio trikampio pavidalu.

1 paveikslas. Ch. Balme pagrindiniai teatrinės komunikacijos elementai

Šaltinis: Marcinkevičiūtė, 2003.

Šių trijų dalių buvimą pagrindinėmis teatro dalimis dar geriau patvirtina Erico Bentley formulė, teigianti, jog „A vaidina B bebūnant C akivaizdoje“ (Claycomb, 2012, p. 30).

Remiantis Ch. Balme‘o trikampiu teatrinės komunikacijos modeliu, būtų galima manyti, jog teatras turi išties nesudėtingą komunikacijos sistemą, tačiau prancūzų teatro teoretikė A. Ubersfeld siūlo kitokį požiūrį teatro komunikacijai suprasti. Spektaklį ji apibūdina kaip įvairaus pobūdžio ženklų rinkinį, susijusį, jei ne visiškai, tai bent iš dalies, su komunikaciniu procesu. Šis ženklų rinkinys įtraukia žiūrovus (glaudžiai susijusius vienais su kitais), serijas sudėtingų žinučių (glaudžiai susijusių kompleksiškais būdais bei reguliuojamų ypač tikslių kodų) bei kelis gavėjus, kurie vienu metu yra toje pačioje vietoje (Ubersfeld, 1999).

Jos siūlomas teatrinės komunikacijos modelis pavadintas „Dviejų ženklų ansambliu“, kadangi pagal A. Ubersfeld kiekvienas spektaklis yra sudarytas iš ženklų ansamblio, kuris susideda iš dviejų *poansamblių* – pastatymo (P) ir teksto (T). „Šie ženklai kuria komunikacijos procesą ir sudaro

komunikatą“ (Marcinkevičiūtė, 2003, p. 30). Taigi, pagal A. Ubersfeld teatrinės komunikacijos sistema atrodo taip:

Siuntėjas (daugiaasmenis): autorius + inscenizatorius + techninis personalas + aktoriai

Komunikatas: T+P

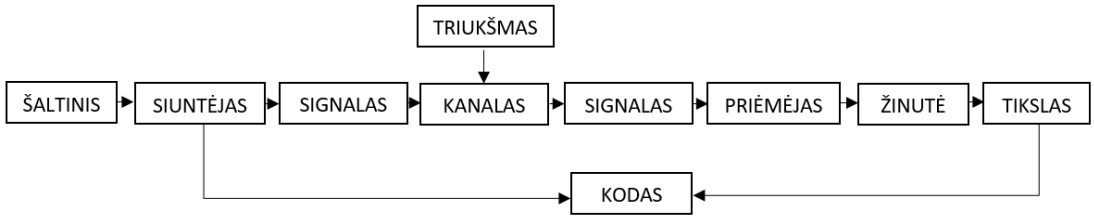
Kodai: kalbos kodas + percepcijos kodai (vizualūs ir garsiniai) + visuomeniniai – kultūriniai kodai + specifiniai teatriniai kodai (scenos erdvės, vaidybos kodai ir t.t..., kurie kodifikuoja spektaklį konkrečiu istoriniu momentu).

Priėmėjas: žiūrovas (žiūrovai), publika (Ubersfeld, 1999, p. 20).

Lyginant Ch. Balme‘o ir A. Ubersfeld pateiktus teatrinės komunikacijos modelius, galima suprasti, jog A. Ubersfeld teatro spektaklį mato kaip ganėtinai komplikuotą meninę pasisakymo išraišką. Nagrinėdama A. Ubersfeld komunikacijos modelį, Ramunė Marcinkevičiūtė teigia: „Spektaklio suvokimas *de facto* yra sumodeliuotos materialios realybės suvokimas, o suvokimo procesai artimi pasaulio aplink mus percepcijai. Esminis skirtumas būtų toks, kad teatre atpažįstame atskirų elementų atranką ir eiliškumą bei sutinkame fikciją priimti kaip realybę“ (Marcinkevičiūtė, 2003, p. 31).

Teatro komunikacijai bandyta taikyti įprastinį bei gerai žinomą komunikacijos modelį, apimantį siuntėją, kodą bei priėmėją:

2 paveikslas. Elementarus komunikacijos modelis

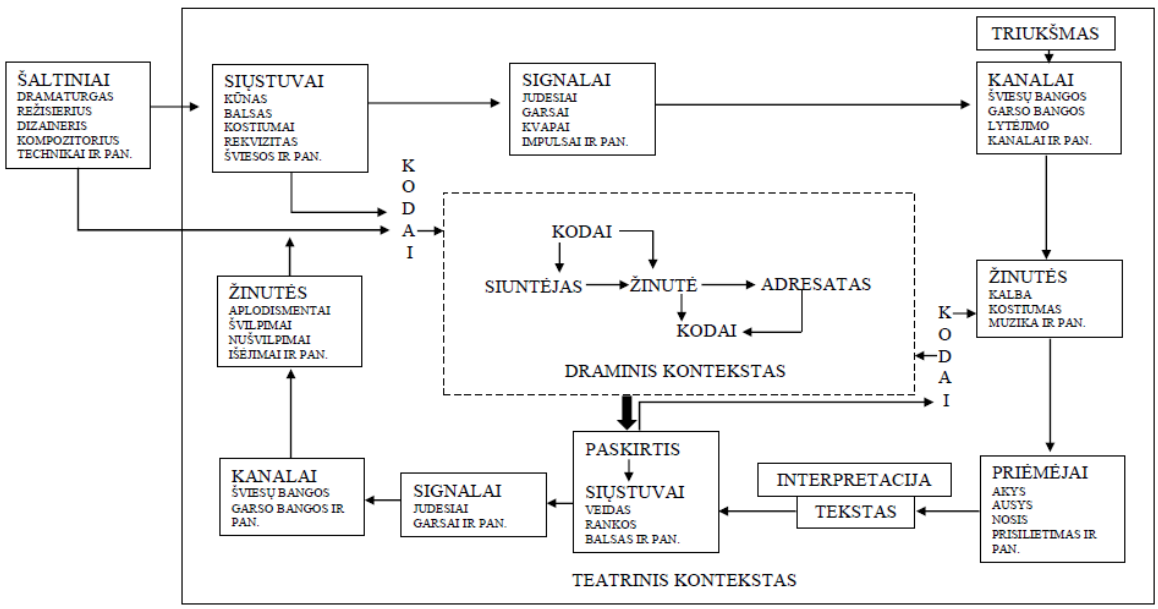
Šaltinis: Elam, 2002 *(į lietuvių kalbą vertė darbo autorė)*.

Visgi, kaip ir A. Ubersfeld, daugelis teatro tyrinėtojų nesutinka bei mano, jog toks komunikacijos modelis teatre yra pernelyg supaprastintas variantas. Teatre vykstantis informacijos perdavimas nėra vienalinijiškas ir tai lemia, jog teatre kuriamos reikšmės, siunčiami signalai bei šiuos signalus kuriantys kanalai yra daugiasluoksniai. Teatras yra daugiaterpė meno forma, kuomet žinutės siuntėjais spektaklyje gali tapti aktoriaus kūnas ir balsas, drauge su jų metoniminiais

aksesuarais (kostiumais, kitomis įvaizdžio detalėmis ir pan.), scenografijos elementai, elektrinės lempos, muzikos instrumentai, filmų projektoriai ir kt. Signalai transliuojami šių elementų – judesiai, garsai, elektriniai impulsai – yra atrenkami ir išdėstyti sintaksiškai priklausomai nuo plataus signalų ar jų sistemų pasirinkimo bei fizinių kanalų, kuriais gali būti šviesa, garso bangos, kvapo ar lytėjimo priemonės (pvz.: šiuolaikiniam Lietuvos teatro kontekste būtų galima išskirti „Pojūčių teatro“ (rež. Karolina Žernytė) spektaklius, kuomet juose informacija perteikiama daliai žiūrovų būnant užsimerkus ir spektaklį „matant“ tik per garsinius, skonio, kvapo bei lytėjimo receptorius).

Viena iš teatro komponentų ir sistemų diaugiasluoksniškumo pasekmių yra ta, jog nėra įmanoma kalbėti apie vienintelę teatrinę žinutę. Greičiau, remiantis Abrahamu Molesu galima sakyti, jog spektaklis sudarytas iš kelių pranešimų, kuriuose keli kanalai ar keletas šių kanalų naudojimo būdų komunikacijoje, veikia vienu metu estetinėje ar suvokimo sintezėje. Žiūrovas interpretuoja šią pranešimų gausą (kalbą, gestus ir pan.) kaip integruotą tekstą remiantis teatriniais, draminiais ir kultūriniais kodais ir savo ruožtu prisiima signalų perduotojo aktoriams vaidmenį (juokas, plojimai, švilpimas), drauge su vizualiniai ir akustiniais kanalais, kuriuos tiek pasirodantieji, tiek publikos dalyviai interpretuos, atsižvelgiant į pritarimą, priešiškumą ir pan. (Elam, 2008). Remiantis K. Elamu, supaprastintas teatro komunikacijos modelis galėtų atrodyti taip:

2 paveikslas. Supaprastintas teatrinės komunikacijos modelis.

Šaltinis: Elam, 2002 *(į lietuvių kalbą vertė darbo autorė)*.

Žiūrovų vaidmuo teatrinės komunikacijos procese yra vienas sudėtingiausių teatro komunikacijos klausimų, kuomet kaip P. Pavisas ironiškai teigia, informacijos grįžtamąjį ryšį ar žiūrovų salės paveikumą spektaklyje vaidinantiems aktoriams tiksliausiai išreiškia plojimai kaip skatinimo ar pritarimo priemonė (Pavis, 1998). Dėl glaudaus žiūrovo ir scenos ryšio, teatrui netgi norėta priskirti socialinio mokslo statusą (Šatkauskienė, 2002). Publika, kaip jokioje kitoje meno srityje, turi ypatingą reikšmę teatre, kadangi tik jos dėka kuriami „aktorius – žiūrovas“ bei „žiūrovas – žiūrovas“ ryšiai, prisidedantys prie specifinio spektaklio komunikavimo būdo ir išryškinančio jo kaip komunikacinės sistemos ypatingumą.

Apibendrinant šią darbo dalį, Ch. Balme‘o, A. Ubersfeld bei K. Elamo teatro komunikacijos modeliai leidžia teigti, jog spektaklis yra meninė informacijos perdavimo forma, o jų lyginimas tarpusavyje parodo, jog šiam informacijos perdavimui galima taikyti skirtingus komunikacijos modelius. Spektaklio informacijos perdavimo procesas neįsivaizduojamas be žiūrovų kaip reikšmes kuriančio bei jas interpretuojančio segmento. Taip pat, skirtingi teatro teoretikų komunikacijos modelių pavyzdžiai leidžia daryti išvadą, jog spektaklis yra ypatinga komunikacijos forma, kadangi čia informacijos perdavimo procesas nėra tiesioginis, o sukuriamos apdorotos reikšmės nevienodos, tad suprantant spektaklį kaip ypatingą komunikacijos priemonę, toliau svarbu plačiau apžvelgti jį, iš kitų meninės informacijos perdavimo formų, išskiriančias ypatybes.

1.3. Teatro spektaklio ypatybės

Kaip buvo minėta ankstesniuose skyriuose, teatro spektaklis yra savo raiška, forma bei paveikumu nuo kitų meno formų išsiskirianti komunikacinė priemonė, turinti tik jai būdingus bruožus. Šiame skyriuje bus plačiau gilinamasi į tokias teatro ypatybes, kaip *fiktyvumas, įsitraukimas, susitapatinimas* ir *patyrimas*. Išvardintas teatro ypatybes plačiau nagrinėjo tokie teatro teoretikai kaip Anne Ubersfeld, Patrice‘as Pavisas, Keiras Elamas, Peteris Eversmannas, tad bus remiamasi jų įžvalgomis.

Kaip kad ir kino filmas ar grožinės literatūros romanas, galima manyti, jog teatro spektaklis yra fiktyvus. Visgi, jo negalima vadinti fiktyviu, o, greičiau, transliuojančiu *fiktyvias idėjas*. Teatro spektaklis yra realus - veiksmas vyksta čia ir dabar, jis yra tikras, o scenoje priešais funkcionuoja realūs aktoriai, tad tai pirmasis bruožas, išskiriantis spektaklį kitų medijų kontekste. Pagal A. Ubersfeld teatro spektaklis yra „<...> *konkreti realybė* ir jos buvimas nekelia jokių abejonių“ (Marcinkevičiūtė, 2003, p. 32). Norint suprasti šią realybę prancūzų teatro teoretikė pateikia pavyzdį su kėde - negalima paneigti, jog scenoje pastatytos kėdės nėra, ji yra ten ir žiūrovas ją mato. Visgi, kėdė scenoje nėra kėdė realiame žiūrovo gyvenime. Jis negali tiesiog nueiti ir ant jos atsisėsti ar ją pastumti. Šioje realybėje žiūrovas negali kištis į scenos tikrovę ir dėl šios priežasties A.

Ubersfeld teatro žiūrovą prilygina vaikui sūpuojamam suaugusiojo, kadangi savo iniciatyva vaikas negali nieko pakeisti (Ubersfeld, 1999).

Negalėdamas tiesiogiai kištis į spektaklio veiksmą, žiūrovas spektaklio medžiagą apdoroja savo galvoje ir dėl to, pagal A. Ubersfeld, žiūrovo negalima laikyti pasyvia teatrinės komunikacijos dalimi (Ubersfeld, 1999). Priešingai, pagal A. Ubersfeld, „žiūrovai ne tik gilinasi į istoriją, fabulą, bet ir kiekvieną kartą atveria visų ženklų, susitelkusių spektaklyje, vaizdą“ (Marcinkevičiūtė, 2003, p. 32). Dėl šios priežasties, A. Ubersfeld teigia, jog nėra kitos tokios veiklos kaip spektaklis, kuri reikalautų tokio intensyvaus intelektinio ir psichologinio darbo. Žiūrovas svarsto nesiimdamas veiksmų. Yra susijęs su spektakliu, bet jame nedalyvauja.

A. Ubersfeld teiginys apie žiūrovo intensyvų intelektinį darbą spektaklio metu, išryškina antrąją teatro spektaklį iš kitų medijų išskiriančią ypatybę – *įsitraukimą*. Pagal John‘ą Styaną, teatras kuria aukšto lygio įsitraukimą, kuomet spektaklio metu žiūrovas interpretuoja bei pats tampa spektakliu, jo dalimi, kurio vaizdinys yra jo galvoje (Styan, 2009). Galima teigti, jog būtent dėl tokio įsitraukimo, spektaklis tampa išskirtinai patraukliu meniniu reiškiniu.

Kalbant apie spektaklio įtraukimo ypatybę bei žiūrovo, kaip įsitraukiančiojo vaidmenį, galima remtis tėkmės (ang. *flow*) teorija. Tėkmė – tai koncentracijos arba visiško absorbavimo būsena. John‘as Fiske‘as naudoja tėkmės sąvoką, apibūdindamas patirtį, kurioje ribos tarp skirtingų veiklų gali pasidaryti labai nežymios ir tapti vienos, bendros patirties dalimi (Hauptfleisch et al., 2007), o remiantis Victoro Turnerio sąvoka, tėkmė apibrėžia holistinį pojūtį, kai žmogus veikia visiškai įsijautęs į dabartį. Pagal jį, tai būsena, kurioje veikiama pagal integralią logiką, kontroliuojant savo veiksmus ir jaučiant nedidelę atskirtį tarp savęs ir aplinkos (St. John, 2008). Kitaip tariant, *tėkmės* pojūtis sukeliamas spektaklio, žmogų priverčia į jį įsitraukti, o taip pat *tėkmės* sąvoka leidžia nusakyti tam tikrą bendrą, žiūrovus ir aktorius vienijantį spektaklio (o kartais ir viso teatro) pajautimą – bendrą teatro idėją (Klimavičiūtė-Minkštimienė, 2010).

Dar viena spektaklį iš kitų meninių informacijos perdavimo formų išskirianti ypatybė - *susitapatinimas*. Susitapatinimas – tai savęs ar savo paties išgyventos situacijos atpažinimas spektaklio metu. Jau du pastaruosius amžius faktas, jog spektaklio gamyba užsiimantys žmonės bei priėmėjai dirba dėl to, jog žiūrovas susitapatintų su scenoje esančiu personažu, tapo nenuginčijamu (Balme, 2008a). Remiantis P. Eversmannu susitapatinimą galima vadinti kulminacija, aukščiausia patirtimi, kurią galima pasiekti spektaklio priėmimo procese. B. Brechtas teigė, jog tuo metu, kai žiūrovas labiausiai susitapatina su spektakliu, tuo pat metu jis yra labiausiai atitolęs nuo jo (Krikščiūnaitė, 2014). A. Ubersfeld taip pat teigia, jog žiūrovas spektaklyje gali ir angažuotis (identifikacija), ir atsiriboti (distancija) (Marcinkevičiūtė, 2003), kas leidžia patvirtinti spektaklio kaip komunikacijos priemonės kuriamą paradoksalumą.

Horizontalus susitapatinimas vykstantis tarp aktoriaus ir žiūrovo minimas dar antikiniame graikų teatre (Oniščik, 2013). Spektaklio metu dėl ryškių psichologinių bruožų ir išplėtotų charakterių, žiūrovas dažniausiai linkęs susitapatinti su pagrindiniais veikėjais. Šis susitapatinimas gali žiūrovo smegenyse įgalinti naujus mentalinius procesus, kuriuose fikcinės spektaklio aplinkybės vaidina svarbų vaidmenį. Susitapatinimas tampa svarbiausiu kognityviniu procesu spektaklio priėmime ir kaip toks, kuria žiūrovo vaidinimą. P. Eversmannas tai aiškina kaip procesą, kuomet vietoj to, jog žiūrovas ieškotų savo paties sąsajų su veikėju, scenoje vykstančio gyvenimo palyginimo su saviškiu, jis aktyviai save įsivaizduoja spektaklio veikėjo vietoje bei lygina savo reakcijas su veikėjo ištransliuojamomis scenoje. Kitaip tariant, žiūrovas kelia klausimą „Ką aš daryčiau būdamas veikėjo vietoje?“ (Cremona et al., 2004, p. 154). Būtent ši žiūrovo vaidinimo teorija pagal P. Eversmanną paaiškina žiūrovo susitapatinimo su veikėju procesą, kuomet nuo įsivaizdavimo, kaip elgtųsi veikėjo vietoje, žiūrovas pamato tokius pat veiksmus scenoje. Apibendrinant, susitapatinimo paaiškinimas žiūrovo mintyse atrodo taip: „Tam tikroje situacijoje aš būčiau elgęsis taip pat, kaip kad ir veikėjas, todėl aš su juo susitapatinu“ (Cremona et al., 2004, p. 154).

Žiūrovas spektaklio metu keldamas tokius klausimus kaip „Ką aš daryčiau būdamas veikėjo vietoje?“, neabejotinai, kuria savo mintyse naujas situacijas, o įvykstantis susitapatinimas leidžia dar kartą patvirtinti žiūrovo kaip aktyvų vaidmenį teatrinėje komunikacijoje užimančio dėmens požiūrį (apie žiūrovo aktyvumą užsiminta 13 psl., remiantis A. Ubersfeld manymu, jog dėl žmogaus galvoje apdorojamos medžiagos, jo negalima laikyti pasyvia teatrinės komunikacijos dalimi). Kaip A. Ubersfeld teigia, estetinis teatro patyrimas sudaro sąlygas patirti teatro malonumą, kuris, autorės manymu, negali būti pasyvus, nes žiūrovas yra linkęs identifikuotis su herojais bei interpretuoti teatrinius ženklus (Šatkauskienė, 2002). Aptariamas žiūrovo susitapatinimas taip pat leidžia teigti, jog spektaklio metu žiūrovas užsiima refleksyvia veikla bei gali atsiskleisti sau pačiam, kadangi V. Turnerio teigimu: „Jei žmogus yra mąstantis, įrankius gaminantis, save kuriantis, simbolius vartojantis gyvūnas, jis yra ir ne mažiau atliekantis gyvūnas – Homo performans, ne kaip dresuojami cirko gyvūnai, bet kaip save dresuojantis, save atliekantis gyvūnas – taigi jo performansas yra refleksyvus“ (Klimavičiūtė-Minkštimienė, 2010, p. 71).

A. Molesas klausia „Kodėl mes turėtume eiti į teatrą pamatyti Hamleto pjesės, jei jau esame ją skaitę?“ (Elam, 2008, p. 35), tad šis klausimas leidžia suprasti, jog spektaklis, kaip informacijos perdavimo priemonė teikia kitokią patirtį ir verčia plačiau aptarti *patyrimo* aspektą. Spektaklio metu vienoje erdvėje susirenka limituotas kiekis žmonių. Prieš tai šie žmonės iš anksto planavo savo laiką, veiklas bei turėjo įsigyti spektaklio bilietą, o stebėdami jį, žiūrovai negali jo sustabdyti, parsinešti namo ar be didelių pastangų peržiūrėti jį dar kartą, kaip kad filmo atveju. Net jei žiūrovas nuspręstų dar kartą apsilankyti tame pačiame spektaklyje, jo patyrimas bent nežymiai skirtųsi,

kuomet spektaklis net ir besilaikydamas tos pačios struktūros, bus bent nežymiai kitoks ir to priežastis yra žmogiškieji faktoriai, kurie veikia pasirodančius aktorius, kuomet visam spektaklio sąstatui neįmanoma suvaidinti lygiai tai pat, kaip galbūt dieną prieš. Taip pat, spektaklio patyrimas skirsis jau vien dėl kitų, spektaklio auditoriją suformavusių žmonių.

Nagrinėdamas teatro žiūrovų patirtis teatre P. Eversmannas identifikavo keturis žiūrovų teatrinės patirties segmentus: *suvokimo, kognityvinius, emocinius* bei *komunikacinius* (žr. *3 paveikslas*). Šie keturi segmentai dar geriau išskaidomi, siekiant paaiškinti kiekvieną jų. P. Eversmanno modelis gali būti apibendrinantis bei pritaikomas skirtinguose teatriniuose įvykiuose.

3 paveikslas. Teatrinės patirties dimensijos ir subdimensijos

Šaltinis: Eversmann (2004)

P. Eversmanno tikslas buvo išsiaiškinti, ką spektaklio žiūrovas patiria jo metu? Norint kuo geriau suprasti kiekvieną iš keturių P. Eversmanno siūlomų aspektų, teatro žiūrovų patirčiai tirti, toliau bus aptariamas kiekvienas jų.

Suvokimo dimensija – tai gryna žiūrovo iš scenos gaunamų impulsų patirtis, be interpretacijų ar stimulų. Pirmasis šio segmento poskyris yra susijęs su pačia pirmiausia ir spontaniškiausia žiūrovo reakcija į spektaklyje pateiktus įvairius stimulus, tokius kaip regimieji, klausos ar lytėjimo. Antra, žiūrovai suvokia šių stimulų sinergijos ar sanglaudos laipsnį. Remiantis P. Eversmannu, žiūrovai vertina aukštą sanglaudos lygį (Eversmann, 2004). Trečiasis suvokimo poskyris apima kinetines reakcijas į dirgiklius, kuriuos žiūrovai gali patirti. Pavyzdžiui, intensyviai stebėdamas aktoriaus judesius, žiūrovas gali patirti (latentinius) raumenų impulsus, sukurdamas tų pačių judesių

įspūdį. Nors žiūrovas tik įsivaizduoja nukopijavęs šiuos judesius, jis ar ji įsivaizduoja „ką aktorius išgyvena“. (Eversmann, 2004, p. 152).

Kognityvioji dimensija apima intelektinį elgesį su pasirodymu ir jai įtakos turi bendros žinios, su teatro specifika susijusios žinios bei asmeniniai lūkesčiai. Pirmiausiai, žiūrovas stengiasi suprasti spektaklio reikšmę, ieškant su visu pasirodymu susijusių interpretacijų. Antrasis *kognityvios dimensijos* poskyris apima intelektinę stimuliaciją. Spektaklis išgyvenamas kaip įkvėpimo šaltinis, suteikiantis naujas įžvalgas, mintis arba iškeliantis naujus klausimus, kurie ilgam laikui gali užsilikti žiūrovo atminty. Trečiasis segmentas – savęs ar pažįstamų situacijų atpažinimas pasirodyme. Dažnai šis atpažinimas įvyksta lyginant save su pagrindiniu veikėju, tačiau tenka pabrėžti, jog pagrindinis atpažinimo šaltinis nėra susijęs su asmeninėmis charakteristikomis, tokiomis kaip amžius, lytis, rasė. Tai susiję su savo bei personažo situacijų sulyginimu. Paskutinis *kognityviosios dimensijos* aspektas – savęs sutapatinimas su spektaklio veikiančiuoju. Vietoj to, jog žiūrovas lygintų savo asmeninę patirtį su aktoriaus situacija scenoje, žiūrovas įsivaizduoja esantis toje pačioje situacijoje, kaip ir spektaklio veikėjas. Žiūrovas lygina veikėjo reakcijas su savo įsivaizduojamomis reakcijomis („Ką aš daryčiau, jei būčiau tokioje pat situacijoje, kaip ir spektaklio veikėjas?“) (Eversmann, 2004, p. 154).

Emocinė dimensija įtraukia žiūrovo emocines reakcijas, sukeliamas spektaklio. Pirmasis segmentas apima jausmus, susijusius su fikciniu spektaklio turiniu. Šis segmentas įtraukia tuos pačius jausmus, kuriuos manoma turi veikėjas scenoje bei žiūrovo spėjamus jausmus veikėjams, susidūrus su jais realiame gyvenime. Antras segmentas susideda iš emocijų, susijusių su pačiu ėjimu į teatrą. Šios emocijos artimai susiję su ankščiau minėtąja *tėkmės* patirtimi, kas reiškia „jausmą būnant nunešamam spektaklio, prasmengant scenos pasaulyje, pamirštant kasdienybę“ (Eversmann, 2004, p.155). Paskutinysis segmentas įtraukia fiziškai pasireiškiančias žiūrovo emocijas, tokias kaip juokas, ašaros ar kvapo užgniaužimas.

Paskutinioji dimesija pagal P. Eversmanną – *komunikacinė*. Ji nagrinėja spektaklio ir žiūrovų sąveiką. Pirmiausiai, komunikacija įvyksta tarp pavienio žiūrovo bei pavienio aktoriaus. Remiantis P. Eversmanu: „<...> gyvas aktoriaus buvimas yra esminis formuojamasis teatro elementas“ (Eversmann, 2004, p. 157). Antra, vyksta komunikacija tarp publikos bei kitų spektaklio aspektų, tokių kaip režisierius ar spektaklio dramaturgija. Trečia, komunikacija įvyksta teatro publikos viduje, kas tarp žiūrovų gali sukelti bendruomeniškumo jausmą.

Apibendrinant šį skyrių, galima teigti, jog, teatro spektaklis nėra fiktyvus, kadangi vyksta „čia ir dabar“, tačiau jis transliuoja *fiktyvias idėjas* ir kuria savitą tikrovę. Negalėdamas kištis į šią tikrovę žiūrovas gaunamą informaciją apdoroja savo galvoje ir taip patvirtinama, jog žiūrovas yra aktyvi teatrinės komunikacijos dalis. Taip pat spektaklis žiūrovą gali *įtraukti* jam visiškai įsijaučiant į dabartį, jaučiant nedidelę atskirtį tarp to kas vyksta scenoje bei tampant vienos bendros teatrinės

patirties dalimi. *Susitapatindamas* su spektaklio veikėju žiūrovas gali išgyventi aukščiausią spektaklio patirtį, įgalinčią naujus mentalinius ir refleksyvius procesus, kurie dar kartą patvirtina žiūrovo aktyvumą komunikacijos procese. Susitapatinimas leidžia žiūrovui priimti spektaklį, o žiūrovo apsilankymas spektaklyje prilygsta nepakartojamam ir unikaliam *patyrimui*, kurį pagal P. Eversmanną galima skirstyti į *suvokimo, kognityviąją, emocinę* bei *komunikacinę* dalis.

2. LYČIŲ TAPATYBĖS KOMUNIKACIJA TEATRE

Lytinės tapatybės tematikai užimant visuomenės kultūros pakraščius, kuomet neretai binarinių ar heteronormatyvių standartų neatitikimai nėra priimtini, o tam tikros asmens savybės, būdo bruožai neretai visuomenėje priimami, kaip *de facto* moteriški ar vyriški, spektaklis, kaip meninės informacijos kanalas, gali pasitarnauti šviečiant bei supažindinant visuomenę su lytiškumo problematika, o galbūt net pakeisti nusistovėjusias nuostatas, nes kaip Erika Fischer-Lichte teigė - teatras žiūrovą turi priversti veikti (Fischer-Lichte, 1997). Taigi, šiame skyriuje bus plačiau aptariama lytinės tapatybės sąvoka, šios temos problematika ir aktualumas, o taip pat, kaip teatras, būdamas informacijos perdavimo priemone, prisideda prie lytiškumo temos ir kokius spektaklių pavyzdžius šia tematika galima rasti Lietuvos šiuolaikinio teatro kontekste.

2.1. Lyčių tapatybės sąvoka

Norint suprasti, kas yra „lytinė tapatybė“, visų pirma, reikėtų panagrinėti skirtingus žodžio *„lytis“* aspektus. Lytį galima suvokti kaip biologinę arba socialinę. Biologinės bei socialinės lyties sąvokos yra dažnai tapatinamos, ypač tuomet, kai lietuvių kalboje tiek biologinei, tiek socialinei lyčiai apibūdinti naudojamas vienas ir tas pats žodis „lytis“, kai tuo tarpu anglų kalboje šios lytys aiškiai išskiriamos žodžiais *„sex“* (biologinė lytis) bei *„gender“* (socialinė lytis). Šiuos lyties aspektus svarbu atskirti, norint „suprasti, kas yra menamai fundamentalu, nuo to, kas kinta“ (Kraniauskienė, 2005, p. 73) .

Biologinę lytį būtų galima apibūdinti medicinos požiūriu, kuomet lytis yra siejama su žmogaus prigimtimi, biologija, fiziniais ypatumais (Jankauskaitė, 2005). Kitaip tariant, tai susiję su reprodukciniais organų, kūno sudėjimo, hormoninės apytakos ir pan. skirtumais, kuriuos turi binarinė kategorija, apimanti „vyro“ bei „moters“ suvokimą (visgi, kaip Donatas Paulauskas teigia, „biologinė lytis gali būti nebūtinai moteriškoji ar vyriškoji, yra interseksualių žmonių, kurie gimsta su abiejų lyčių požymiais – jų lyties požymiai nėra tipiškai nei vyriški, nei moteriški. Tokių asmenų visuomenėje gali būti apie 1,7%”) (Paulauskas, 2017, p. 116).

Tuo tarpu, socialinė lytis apibrėžia kuriamus moteriškumo bei vyriškumo vaidmenis (Paulauskas, 2017). Kalbant apie socialinės lyties suvokimą, jis yra kuriamas ir todėl kinta laike ir erdvėje, tačiau neretai socialinė lytis formuojama atsispiriant nuo biologinės lyties. „Biologiniu požiūriu mūsų visuomenėje žmonės skirstomi į dvi lytis. Tačiau suvokimas, ką reiškia būti vyru ar moterimi, skiriasi. Jis priklauso nuo visuomenės kultūros, istorinio laikotarpio, etninės, rasinės, socialinės priklausomybės ir net asmens amžiaus. Paprastai manoma, kad socialinius moters ar vyro vaidmenis lemia biologinė jų prigimtis“ (Jankauskaitė, 2005, p. 19). Visgi, nepaisant biologinės

lyties, kaip atspirties taško socialinei lyčiai formuoti, individas gali gimti vyru ar moterimi, tačiau, kaip kad Simone de Beauvoir yra pasakius „moterimi ne gimstama, o tampama“ (Beauvoir, 2010, p. 14), tad tą patį galima pritaikyti ir vyro bei vyriškumo sąsajai – „moteriškumas“ ar „vyriškumas“ neturėtų būti siejamas su viena ar kita biologine lytimi, kadangi socialinė lytis yra „įgyjama per sąveiką visuomeniniame gyvenime, veikiama socialinių normų, išsilavinimo, konteksto ir kitų veiksnių, kinta visą laiką“ (Stundžė, 2009, p. 101). Socialinė lytis, kaip ir kultūra, yra žmonijos kūrinys, kuris priklauso nuo kiekvieno iš mūsų, nuolat kuriančio socialinę lytį (West & Zimmerman, 1987).

Pereinant prie *lytinės tapatybės* (lytinio identiteto) sąvokos, ją galime suprasti kaip „tai, kuo žmonės suvokia save esant: moterimi, vyru, kažkuo per vidurį ar anapus šių kategorijų“ (Lehtonen, 2007, p. 20). Lyties tapatybės suvokimas atsiranda dėl psichologinių ir sociokultūrinių aspektų, tad lytinė tapatybė formuojasi mūsų socializacijos procese, kuris trunka visą gyvenimą ir dėl to vyro ar moters identitetas yra nuolat kuriamas bei prilyginamas tam tikram savasties paieškos ir formavimosi vyksmui, o ne pasyviam biologiškai nulemtam bei nekintančiam faktui (Čiukšytė, 2011).

„<...> lyties suvokimas yra kone reikšmingiausia, pirmapradė sąlyga formuotis tapatybei pačia bendriausia prasme <...>, lyties tapatybės samprata yra žmogaus pasaulėvokos pamatas, vertybių, nuostatų ir gyvenimo modelio pagrindas“ (Čiukšytė, 2011, p. 18). Visgi, vos gimus vaikui jam yra priskiriama viena iš dviejų biologinių lyčių, o su ja ir atitinkami visuomenės lūkesčiai bei normos, kas dėl įsigalėjusių stereotipų trukdo individo lytinės tapatybės formavimuisi.

Nors lytinė tapatybė dažniausiai siejama su socialine lytimi bei jos kūrimusi, reikėtų nepamiršti, jog lytinį (ne)tapatumą žmogus gali jausti ir su savo biologine lytimi, kadangi lytinės tapatybės pajautimas apima ir fizinį žmogaus būvį. Žmogus gali jaustis lyg ne savo kūne bei turintis jam nepriimtiną fizinę išvaizdą ir dėl šios priežasties, gali būti atliekamos išvaizdos keitimo procedūros, apimančios ir chirurgines operacijas (pavyzdžiui, transseksualiam asmeniui atliekama lyties keitimo operacija) (Amankavičiūtė, 2014). Reikia paminėti, jog lytinė tapatybė taip pat labai susijusi su žmogaus seksualumu, jo seksualine orientacija, kuomet kitokią nei normatyvia pripažintą heteroseksualią orientaciją turintiems asmenims, neretai priskiriami tam tikri, stereotipiškai sukonstruoti charakterio ar elgesio bruožai (pvz. neretai homoseksualiam vyrui priskiriamas įvaizdis kaip labai besirūpinančio savo išvaizda, kas tuo pačiu metu stereotipiškai manoma yra „moteriškas“ elgesys).

Visuomenės kuriamose, moteriai bei vyrui pritaikytose savybių, būdo ar bruožų grupėse slypi lytinės tapatybės problematika, kurią lyčių studijų teoretikė Juditha Butler išryškina klausimu, ką tokiu atveju daryti moteriškas charakteristikas turintiems berniukams ar atvirkščiai – „vyriškomis“ laikomomis savybėmis pasižyminčias mergaites (Big Think, 2011)? 2015 m. tyrimas Lietuvoje

parodė, jog 85% apklaustųjų teigė dažniau ar rečiau savo klasėje ar mokykloje jie sužino, išgirsta ar tampa homofobinių ar patyčių lyties pagrindu liudininkais (Amankavičiūtė, 2014). 2014 metų rugsėjo 26 dieną Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių Taryba priėmė antrą LGBT teisių srities rezoliuciją, kuria yra smerkiama prievarta ir diskriminacija seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės pagrindu (28-oji Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos sesija, 2014), tačiau patyčios dėl seksualinės orientacijos ir/ar lyties tapatybės Lietuvoje nėra identifikuotos kaip viena iš potencialių patyčių formų, apie tai net nėra užsimenama Lietuvos nacionaliniame tinklapyje, skirtame kovai su patyčiomis mokyklose [www.bepatyciu.lt – aut. past.] (Amankavičiūtė, 2014).

Lyties tapatybės stereotipizavimas prisideda ne tik prie patyčių atsiradimo, bet taip pat ir prie faktoriaus, jog Lietuvos darbo rinkoje vis dar egzistuoja pasiskirstymas į „vyriškus“ ir „moteriškus“ darbus (European Institute for Gender Equality, 2019), ko rezultatas - ekonominės veiklos sričių pasiskirstymas pagal lytį daro neigiamą įtaką šių sričių plėtrai, mažina jų inovacinį potencialą ir lemia santykinai žemesnį moterų darbo užmokesčio lygį, lyginant su vyrų (Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietiškumo programa, 2019). Taip pat, itin reikšmingas faktorius, kuris verčia atkreipti dėmesį į lyčių stereotipus yra Lietuvos savižudybių skaičiaus pagal lytį rodikliai, kuomet vyrai nusižudo 5 kartus dažniau nei moterys (globaliam kontekste vyrų savižudybių skaičius taip pat didesnis) (Valstybinis psichikos sveikatos centras, 2017). Tokia statistika nemaža dalimi yra susijusi su vyriškumo standartais, kadangi emocinis atsivėrimas neretai prieštarauja „tikro vyro“ įvaizdžiui ir dėl šios priežasties vyrai imasi savidestrukcinių veiksmų. Išvardinti faktai tampa svarbia priežastimi, kodėl reikia nagrinėti lytinės tapatybės klausimą bei griauti su šia tema nusistovėjusias nuostatas bei įsigalėjusius stereotipus.

Apibendrinant šį skyrių, galima teigti, jog lytinė tapatybė yra susijusi su asmens socialinės ar biologinės lyties suvokimu. Tai kompleksiška sąvoka apimanti žmogaus fizines, būdo, charakterio ypatybes, o taip pat neretai yra susijusi su žmogaus seksualumu. Lytinė tapatybė gali būti primetama iš aplinkos, kuomet vyrams ir moterims dėl jų biologinės lyties yra priskiriami atitinkami, kultūriškai ir visuomeniškai pripažinti bruožų ir elgesio komplektai, dėl kurių vyrai ir moterys yra stereotipizuojami. Dėl įsigalėjusių stereotipų lytinės tapatybės atžvilgiu, kyla socialinės problemos, tokios kaip patyčios prieš visuomenės standartų neatitinkančius asmenis, minėtųjų asmenų susidūrimas su psichologinėmis problemomis ar lyties įtaka visuomenės darbų pasiskirstyme. Siekiant pokyčių šioje srityje, galima pasitelkti teatro spektaklį, kaip meninės informacijos perdavimo priemonę, kuri galimai prisidėtų prie lytiškumo problematikos ištransliavimo. Tolesnėje dalyje bus apžvelgta, kaip teatras komunikuoja lytiškumą bei kokias šios temos apraiškas galima jame sutikti.

2.2. Lytiškumo komunikacija Lietuvos šiuolaikiniame teatre

Lietuvoje iki nepriklausomybės atgavimo viskas, kas susiję su lytimi bei seksualumu, buvo slopinama, tad ir lytiškumo tematikos spektakliai nebuvo įprasti, kuomet buvo įsigalėjusi sovietinė heterofobija ir viešai formuojamas propagandinis homogeniškos visuomenės idealas (Klivis, 2007). Tik praėjusio amžiaus dešimtam dešimtmetyje Lietuvos teatre atsirado lytiškumo tematikos užuomazgų, kurias buvo galima rasti tokiuose spektakliuose kaip Gintaro Varno „Publika“ (1997) ar Oskaro Koršunovo „Shopping and fucking“ (1999), tačiau ir juose lytiškumas pasireiškė tik homoseksualių personažų vaizdavimu. Pirmaisiais spektakliais, kurie atviriau kalbėjo apie lytiškumą tapo 2004 m. Sirenų festivalyje parodytas Krzysztofo Warlikowski „Apvalytieji“ bei tos pačios Saros Kane pjesės O. Koršunovo Švedijoje sukurtas pastatymas.

Pradedant žvelgti į lytį ir seksualumą iš šiuolaikinių teorijų perspektyvos, nuo maždaug 2017 m. Lietuvos teatro kūrėjai bei teatro festivalių metu rodomi spektakliai ėmė dar atviriau kalbėti apie lytiškumą, apimant feministines ar *queer* (ši teorija apjungia seksualumą ir lytį, o pats būdvardis *queer* vertus iš anglų kalbos reiškia nepriklausymą (Tumanovičiūtė, 2019)) kultūras. Lietuvoje rodytų spektaklių kontekste, lytinės tapatybės tematika plačiau imta nagrinėti tokiuose spektaklių pavyzdžiuose kaip „Su(si)tikimas“ (rež. Lauryna Liepaitė), „MDLSX“ (rež. Enrico Casagrande ir Daniela Nicolò), „Trans, trans, trance“ bei „Panika“ (rež. Kamilė Gudmonaitė).

Vilniaus miesto šokio teatro „Low Air“ spektaklis „Su(si)tikimas“ (2018) kalba apie moters lyties temą ir stengiasi deformuoti opozicines lytiškumo sąvokas vyras/moteris, heteroseksualumas/homoseksualumas. Spektaklio metu niveliuojasi įvairios meno formos bei sukuriama ypatinga, ritualinė, kitokio suvokimo ir patyrimo erdvė, kurioje atskleidžiama ne tik moters lyties, bet ir dalyvių patirtys, o taip pat jų kuriamos reikšmės. Stengiamasi sutelkti „žiūrovo dėmesį į tai, kaip jis priskiria kūnams lytis ir prasmes bei vertina tapatybes ir supranta seksualumą“ (Tumanovičiūtė, 2019, p. 45).

Kitas, atvirai apie lytiškumą kalbėjęs spektaklis, tai italų trupės „MOTUS“ mono-spektaklis „MDLSX“, kuris 2017 m. buvo pristatytas tarptautiniame teatro festivalyje „Sirenos“. Silvija Calderoni tyrinėja lytiškumo ir tapatybės koncepcijos ribas, remiantis savo pačios autobiografiniais išgyvenimais bei patirtimi, demonstruojant scenoje save, kaip androginišką asmenybę – pilnai neatitinkančią nei vyro, nei moters lyties sąvokos. Kitaip tariant, žiūrovui tai tampa dokumentine patirtimi, kuomet jis susiduria su tikru, dėl lytinės tapatybės stereotipų, skausmą ir nepriėmimą sociume, išgyvenančiu asmeniu. Jau spektaklio pavadinime „MDLSX“ galima iššifruoti žodžių junginį *middle sex* (iš angl. k. *vidurinioji lytis*), kuris leidžia suprasti, jog spektaklis kviečia aptarti lyčių paribius, tai kas yra už įprastų normų, tad „šiuo spektakliu einama toliau seksualumo temų; čia gvildenamas kur kas gilesnis klausimas, ką daryti su savimi, kaip rasti vietą šiame pasaulyje,

kuriame žmogus, kad ir kokia sudėtinga ir įvairialypė būtybė jis būtų, yra įspraudžiamas į griežtai apibrėžtas kategorijas“ (Menų faktūra, 2017).

Apibendrinant šį skyrių - lytiškumo tema Lietuvos teatre buvo tabu bei pradėta nagrinėti tik atgavus nepriklausomybę, o esminiais šios temos reprezentavimo metais tapo 2017 metai. Faktas, jog nuo 2017 m. Lietuvos šiuolaikinio teatro kontekste spektaklių apie lytiškumą padaugėjo bei jie vis dar statomi ir rodomi, leidžia pagrįsti šios temos svarbą visuomenėje, o su lyties tapatybe susijusi problematika gali būti reprezentuojama spektaklio kaip informacijos skleidimo priemonės, norint pasiekti platesnę auditoriją bei ne vien su šia tema tiesiogiai susijusius asmenis.

3. EMPIRINIS TYRIMAS

Vienas iš svarbiausių empirinio tyrimo uždavinių yra naujų faktų rinkimas, gautos informacijos glaudinimas ir sisteminimas (šalt. atviros prieigos centras Mokslomedis.lt). Tam pasiekti skiriamos dvi pagrindinės tyrimų metodikos – kiekybinė bei kokybinė. „Kokybiniam požiūriui būdingas siekimas suprasti, kaip individai suvokia bei aiškina pasaulį ir kaip individualiai kuriamos prasmės lemia jų elgesį“ (Kardelis, 2002, p. 104), tad siekiant patvirtinti ar paneigti šio darbo hipotezę, jog teatro spektaklis gali efektyviai perteikti su lytine tapatybe susijusią problematiką jaunimo auditorijai, buvo pasirinkta **kokybinio tyrimo strategija**. Taip pat kokybinė metodologinė kryptis pasirinkta, nes buvo atliktas interpretacinis tyrimas, nesiekiant objektyvumo; tyrimas remiasi faktų rinkimu, norint suprasti, ar vyksta, ir jei taip, kaip vyksta kokybinis pokytis; lanksčiai žvelgta į tyrimo eigą, atsižvelgiant į konkrečias situacijas; patirtis buvo atskleista aktyviai įsitraukiant į veiklą, atliekamą su tyrimo dalyviais.

3.1. Tyrimo metodologija

„Kokybiniams tyrimams apibūdinti dažnai vartojama sąvoka atvejo tyrimas, kuris akcentuoja, kad tyrimas remiasi atskirų atvejų studijomis. Dar kitur jie įvardinami kaip interpretaciniai tyrimai, pabrėžiantys tyrėjų siekį interpretuoti reiškinius tomis prasmėmis, kurias jiems suteikia tiriami žmonės“ (Kardelis, 2002, p. 104). Dėl interpretuojamos respondentų suteiktos informacijos bei jų nagrinėjamos patirties skirtinguose spektakliuose, t. y. Kamilės Gudmonaitės „Trans Trans Trance“ bei „Panika“, buvo pasirinktas **atvejo analizės tyrimas**.

Vienas iš šio darbo uždavinių yra atskleisti emocinius, patirties bei kitus žiūrovų, mačiusių spektaklius „Trans Trans Trance“ ar „Panika“, aspektus. Reikiamiems duomenims surinkti ir žiūrovų patirčiai išsiaiškinti, buvo pasitelktas **interviu metodas**. Interviu galima suvokti, kaip abipusį sandėrį tarp klausiančiojo ir atsakančiojo (Kardelis, 2002), o reikiami duomenys yra renkami tiesioginio ar netiesioginio pokalbio metu. Tyrime buvo pasirinktas **netiesioginis pokalbis**, bendraujant su respondentais internetinio vaizdo skambučio pagalba, o šį pasirinkimą lėmė 2020 m. paskelbta COVID-19 viruso pandemija. Dėl šios priežasties respondentų paieška taip pat vyko netiesioginiu būdu, apie vykdomą tyrimą skelbiant socialiniuose tinkluose bei norintiems dalyvauti tyrime, patiems susisiekiant su tyrėja.

„Pagal procedūrų lankstumą arba griežtumą interviu galima skirstyti į griežtai struktūruotus, pusiau struktūruotus ar nestruktūruotus“ (Atviros prieigos centras Mokslomedis.lt). Šiame tyrime buvo pasirinktas **pusiau struktūruoto interviu tipas**, kadangi „pusiau struktūruotas interviu remiasi interviu planu, kuriame numatyti konkretūs klausimai ir iš anksto apgalvota jų pateikimo

seka, tačiau numatyta, kad tyrimo eigoje tyrėjas gali papildomai užduoti plane neįtrauktų klausimų, jeigu mano, kad taip galima būtų praturtinti tyrimą“ (Atviros prieigos centras Mokslomedis.lt).

Rengiant interviu planą spektaklių žiūrovams arba, kitaip tariant, **klausimyną**, buvo remiamasi P. Eversmanno planu, žiūrovų patirčiai tirti. Klausimai buvo parengti atsižvelgiant į P. Eversmanno pateiktas suvokimo, kognityviąją, emocinę bei komunikacinę dimensijas bei remiantis šiomis dimensijomis, jie buvo suskirstyti į 4 skirtingas dalis (žr. *1 priedas*). Interviu metu (visi interviu – žr. *3 priedas*) buvo stengiamasi laikytis klausimų plano, tačiau priklausomai nuo užsimezgusio santykio tarp tyrėjo ir tiriamojo, buvo užduodami ir į planą neįtraukti klausimai ar pokalbiui pakrypus kita linkme, keičiama klausimų seka. **Tyrimo dalyviai** – 10 jaunimo auditoriją atstovaujančių žiūrovų (oficialiai jaunimui priskiriami 18 – 29 m. amžiaus žmonės (Lietuvos Respublikos Seimas, 2018)), ne vėliau nei prieš 6 mėn. bent vieną kartą mačiusių vieną iš dviejų K. Gudmonaitės spektaklių, t. y. „Trans Trans Trance“ arba „Panika“. **Tyrimo vykdymo laikotarpis:** 2020 m. kovo – balandžio mėnesiai.

Be klausimyno žiūrovams, norint geriau suprasti spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ kaip komunikacijos kanalų siunčiamus pranešimus, taip pat buvo parengtas klausimynas (žr. *2 priedas*) ir atliekamas pusiau struktūruoto tipo bei netiesioginio pobūdžio interviu su spektaklių kūrėja K. Gudmonaite (žr. *4 priedas)*. Komunikaciniame procese teatro kūrėjas suvokiamas kaip siuntėjas, o žiūrovai kaip priėmėjas, gaunantis žinutę spektaklio kanalu, tad interviu su K. Gudmonaite prisideda prie darbo kokybės, atsakant į klausimus, kaip spektaklio siunčiamą žinią priima, supranta žiūrovas.

Atliktas tyrimas yra **fenomenologinis,** kadangi pagrindiniu tyrimo objektu pasirinktas efektas, kurį žiūrovai patiria spektaklių metu ir sudarytas klausimynas, remiantis P. Eversmanno teorija, analizuoja žiūrovo spektaklio patirtį. „Fenomenologiniu tyrimu siekiama aprašyti, suprasti, kaip skirtingi individai patiria tam tikrą reiškinį (fenomeną), kokias prasmes suteikia tam reiškiniui“ (Morkevičius, Telešienė ir Žvaliauskas, 2008). Tyrimo dėmesio centre – reiškinys, patiriamas skirtingų individų, o ieškoma to, kas individų spektaklių patirtyse yra bendra.

Tyrimo eiga sudaryta iš 4 etapų:

1. Mokslinės literatūros ir straipsnių atranka bei analizė.
2. Respondentų, atitinkančių reikiamus kriterijus paieška .
3. Interviu su žiūrovais bei režisiere organizavimas, vykdymas bei transkribavimas.
4. Tyrimo duomenų sisteminimas ir analizė.

Tyrimo metu buvo laikomasi **etikos principų**. Respondentai tyrime dalyvavo savo išreikštu noru, jie buvo supažindinti su tyrimo tikslais bei eiga. Tyrimo metu buvo siekiama sukurti komfortabilią atmosferą, norint, jog respondentai laisvai reikštų savo mintis, o kiekvienas jų savo dalyvavimą tyrime patvirtino pasirašant sutikimo formą (žr. *5 priedas*).

Rengiant didesnės apimties tyrimą ir norint sustiprinti tyrimo kokybę, ateities tyrėjams siūloma ištirti žiūrovų teatrinės patirties efektą iškart po spektaklių stebėjimo, o taip pat, prabėgus kuriam laikui, apklausti tuos pačius respondentus bei palyginti įvardintas patirtis skirtingu laiku. Taip pat, siūloma respondentus tyrimui atrinkti dar prieš spektaklių stebėjimą, kadangi šio tyrimo atveju galima numanyti, jog savo noru susisiekę respondentai, jau turėjo teigiamą nuomonę spektaklių turinio ar mėgstamos kūrėjos atžvilgiu, kas galimai turėjo įtakos tyrimo rezultatams.

3.2. Atvejo ypatybės

2017 m. pasirodęs Kamilės Gudmonaitės spektaklis „Trans Trans Trance“ tapo vienu esminių kūrinių Lietuvos teatro kūrėjų gretose pradedant nagrinėti lytinės tapatybės temą, o taip pat Lietuvos scenoje tai vienas pirmųjų feministinio teatro pavyzdžių, kadangi jis yra įkvėptas šio judėjimo idėjų, politiškai aktyvus bei juo siekiama keisti moters vaidmenį visuomenėje. Spektaklis sudarytas iš 16-kos scenų, tad dešimčia jų kalbama ne tik apie moters padėtį sociume, bet taip pat likusiomis šešiomis, spektakliui prideda translytiškumo tematiką. Kitaip tariant, kaip kad Ieva Tumavočiūtė teigė, spektaklyje daugiau dėmesio skiriama moters lyties tyrimui, tačiau šių atskirų temų sujungimas atskleidžia lyties diskursui būdingus prieštaravimus ir paradoksus (Tumanovičiūtė, 2019).

Spektaklyje rodoma, kaip „lyties“ sąvoka riboja moters asmenybę, o į spektaklį atėjusias žiūroves skatina „išsilaisvinti iš individualių ir kolektyvinių moterų traumų, nulemtų būtent lyties normų, kurios skirtingai konstruojamos įvairiose kultūrose ir istoriškai kinta“ (Tumanovičiūtė, 2019, p. 55). Tuo tarpu, translytiškumo dalis siekia sužadinti žiūrovų sąmoningumą šia tema, o tai paveikiai daroma, pasitelkiant vieną įsimintiniausių spektaklio scenų, kuomet žiūrovas įtraukiamas aktorės psichologinės vaidybos - viena aktorių žiūrovus įtikina vykstančios scenos tikrumu, kuomet smarkiai užgaulioja kitą, translytį asmenį vaidinančią kolegę. To pasekoje, ši scena priverčia įsikišti žiūrovą, kadangi užgauliojimas vykstantis scenoje yra toks įtikinamas, jog sukelia publikai atjautą ir norą imtis veiksmų, sustabdant sceną. Kaip kad Erika Fischer-Lichte teigė – teatras turi priversti žiūrovą veikti ir žiūrovas spektaklyje gali ne tik ploti, bet ir tiesiogiai prisidėti prie spektaklio, tapdamas „aktoriumi“ (Fischer-Lichte, 1997).

Kamilę Gudmonaitę galima laikyti viena labiausiai lytiškumo temą nagrinėjančių teatro režisierių, kuomet 2017 m. sutelkusi dėmesį į moteriškumo bei translytiškumo temas, 2019 m. pasirodžiusiame Kauno dramos teatro spektaklyje „Panika“ ji nagrinėja šiuolaikinių vyrų patiriamas krizes bei taip praplečia savo kūrybą dar vienu spektakliu lytinės tapatybės tema. „Panikoje“ gręžtasi į vyrus ir jų jauseną aktyviame feminizmo amžiuje: „Ši intelektuali ir aštri komedija pasakoja apie tris draugus, kurie stengiasi „susitvarkyti savo gyvenimus“. Pasitelkę rytų praktikas

ir psichoterapiją, jie leidžiasi į absurdišką, komišką ir rimtą savęs pažinimo kelionę, kuri pamažu atskleidžia vyriškumo, kaip socialinio antspaudo, problematiką“ (Naricynaitė, 2019). Spektaklis kelia tokius klausimus, kaip „su kokiais iššūkiais šiandien susiduria vyrai, ko iš jų tikisi visuomenė ir šeima? Kokius reikalavimus jiems kelia šis laikmetis? Kokios neurozės slepiasi po tvirto, šeimą išlaikančio ir dominuojančio vyro vaidmenimis?“ (šalt. dramosteatras.lt).

K. Gudmonaitė nuo pat savo karjeros pradžios labiausiai reprezentuoja socialinio teatro žanrą - tai laukas, kuriame ji kuria ir tyrinėja. Režisierę domina „sociopolitiniai klausimai, socialiniai konstruktai, lyties, vyro ir moters galios santykiai, engiamųjų ir marginalizuotų grupių atskirtis“ (Naricynaitė, 2019). Su spektakliu „Panika“ ji tarsi tęsia lytinės tapatybės nagrinėjimą, kuomet „Trans Trans Trance“ spektaklyje ji į lytinės temos problematiką žiūrėjo iš moters perspektyvos, o „Panika“ sutelkia dėmesį jau į problemas, susijusias su vyro pozicija.

Šiame darbe spektakliai „Trans Trans Trance“ bei „Panika“ tampa pagrindiniu objektu, siekiant išsiaiškinti, kaip efektyviai spektaklis, kaip komunikacijos forma gali ištransliuoti lytinės tapatybės problematiką jaunimo auditorijai. Šie spektakliai buvo pasirinkti dėl to, jog lytinės tapatybės tematiką reprezentuoja iš, įprastai, opozicinėmis vadinamos lyčių perspektyvos („Trans Trans Trance“ labiau skiria dėmesį moterims bei translyčiams asmenimis, „Panika“ – vyrams). Taip pat, šie spektakliai yra tos pačios kūrėjos, kas leidžia tyrime susikonkretizuoti su vieno menininko kūryba bei jo naudojamu braižu. Dar viena priežastimi, kodėl tyrime pasitelkta būtent šių spektaklių komunikacija yra ta, jog spektakliai nėra seni, laiko tarpas tarp jų taip pat nėra didelis, o Kamilė Gudmonaitė būdama jauna režisiere, reprezentuoja Lietuvos šiuolaikinio teatro kontekstą.

3.3. Tyrimo rezultatai

Prieš siekiant išsiaiškinti Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ sukeliamą efektą jaunimo auditorijai, kiekvienas respondentas buvo paklaustas, kaip jis/ji suvokia lytinę tapatybę. Kaip ir aptariant „Lytinės tapatybės sąvoka“ skyriuje, respondentų atsakymai parodė, jog lytinės tapatybės sąvoka yra kompleksiška ir nėra suprantama vienareikšmiškai. Vieni lytinę tapatybę siejo su tam tikrais vyrui ir moteriai priskiriamais bruožų komplektais: „Kažkokie tai darbai galbūt, kas priklauso vyrams, kas priklauso moterims“ (informantas nr. 7); Visi tie dalykai, kurie moterims būdingi, ir kurie vyrams būdingi.“ (informantas nr. 3). Visgi, dauguma lytinę tapatybę suprato, kaip žmogaus jauseną, savęs identifikaciją lyties aspektu: „Tai yra žmogaus suvokimas, kaip jisai jaučiasi, kaip jisai jaučia lytiškumą ir kaip jisai jį supranta pagal save.“ (informantas nr. 9); „Aš suprantu, kad tai yra, kaip žmogus pats save tapatina. Su kokia lytimi.“ (informantas nr. 4). Iš respondentų atsakymų, galima teigti, jog kiekvienas žiūrovas prieš spektaklį turėjo skirtingą suvokimą bei turimas žinias apie tai, kas yra lytinė tapatybė.

K. Gudmonaitė lytinę tapatybę taip pat supranta kaip sudėtingą ir nevienareikšmę sąvoką bei apibūdina kaip fenomeną esantį tarp gimimo metu įgytos biologinės lyties ir tarp priskiriamų socialinių požymių, konstruktų. Kitaip tariant, pasak režisierės, lytinė tapatybė yra tarp to, kas įgimta ir to, kas įgyjama. Tuo tarpu tokio ar panašaus lytinės tapatybės suvokimo savo atsakymuose nepateikė nė vienas iš respondentų (panašumų galima įžvelgti nebent informanto nr. 1 atsakyme: „Kažkoks pereinamasis etapas“), tad galima daryti išvadą, jog K. Gudmonaitė, kaip teatro spektaklių režisierė bei kaip komunikacinio proceso siuntėja, gali supažindinti žiūrovus su naujais požiūrio kampais, siejamais su lytiškumo tematika bei sukelti žiūrovams naujų minčių, ar pakeisti jau turimas. Režisierė patvirtino faktą, jog ir „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ spektakliai kalba apie lytinę tapatybę. Toliau eilės tvarka bus apžvelgiami tyrimo rezultatai, gauti iš pagal P. Eversmann teorijos sudaryto klausimyno, apimančio žiūrovų *suvokimo, kognityviąją, emocinę* bei *komunikacinę* dimensijas.

Pirmoji *suvokimo* dimensija apėmė klausimus, susijusius su žiūrovų spontaniškomis reakcijomis, sukeliamomis teatrinių elementų (t.y. šviesos, muzikos, dekoracijų ir pan.), ryšį tarp teatrinių elementų bei patirtus kinetinius atsakus. Didesnė dalis respondentų kalbėdami apie spontaniškas savo reakcijas, teigė, jog jų neturėjo. Likę teigusieji tikino, jog tokių reakcijų būta, tačiau negalėjo įvardinti konkrečių, šias reakcijas sukėlusių teatrinių elementų, dėl nežinojimo ar negalėjimo prisiminti. Kitu atveju, teatrinius elementus apibūdindavo nekonkrečiai, pvz.: „Mano kūnas būdavo įsitempęs. Ypač per kažkokias kulminacijas, per labai įtemptas, įdomias scenas“ (informantas nr. 7).

Apie teatrinių elementų darną tiek „Trans Trans Trance“, tiek „Panikos“ spektaklių metu, respondentai atsiliepė teigiamai. Respondentams pateikiant jiems įsiminusių scenų pavyzdžius, atsakymuose išryškėjo pozityvi tendencija, apimanti teatrinių elementų tarpusavio ryšį ir temos perteikimą. Vartoti tokie žodžiai ar frazės kaip „viskas dera“ (informantas nr. 9), „ištransliuoja“ (informantas nr. 3), „komponentai papildė vienas kitą“ (informantas nr.5), „visos spektaklio dekoracijos <...> atitiko kiekvieno personažo charakteristiką“ (informantas nr. 7), „man atrodo, kad „Radiohead – Creep“ [kalbama apie dainą – aut. past.] <...> labai tiko su tema“ (informantas nr. 1) ir pan. Iš to jog, nė vienas respondentas apie spektakliuose naudotus elementus neatsiliepė, kaip nederančius, nepaveikius ar neperteikiančius lytiškumo tematikos, galima teigti, jog elementai prisidėjo prie žiūrovui keliamo spektaklio poveikio, susijusio su lytiškumo perteikimo tematika.

Tiriant žiūrovų *suvokimo* dimensiją, didesnė dalis respondentų teigė, jog bent kartą spektaklio metu jautė kinetinį savo kūno atsaką į veiksmą, vykstantį scenoje. Iš pateiktų pavyzdžių, išryškėjo, jog dažniausiai šios žiūrovų reakcijos pasireiškė scenose, kuriose vyko smurtinis ar kitus nemalonius potyrius keliantis elgesys. Spektaklyje „Trans Trans Trance“ tokia scena tapo aktorės Adelės Pukelytės agresyvus, translytį asmenį vaidinusios Jovitos Jankelaitytės, žeminimas. Šią

sceną mačiusieji teigė, jog jų kūnas prakaitavo (informantas nr. 8), įsitempė, „buvo *black out*[1]“(informantas nr. 5) ar dėl familiarumo su žeminamuoju veikėju buvo jaučiamas, tiksliai neįvardintas fizinis atsakas (informantas nr. 9), bet šias fizines reakcijas taip pat transliavo ir Jovitos Jankelaitytės veikėjas. Tuo tarpu, „Panikos“ spektaklyje kinetinį žiūrovų atsaką iššaukė muštynių scena, kurios metu žiūrovai įvardino nekvėpavimą (informantai nr.1) ar scena, kurioje veikėjas yra uždarytas tualete ir jaučia baimę bei dėl savo įsitempimo, jį privertė jausti ir žiūrovą (informantas nr.7). Iš to galima teigti, jog didesnioji žiūrovų dalis, spektaklių metu jautė kinetinį atsaką, susijusį su tokiomis pat fizinėmis reakcijomis, matomomis scenoje vaidinančių aktorių. Tai leistų teigti, jog nukopijuojant veikėjų judesius, žiūrovai galėjo suprasti, ką išgyvena veikėjas, tačiau 4-ių iš 10-ties informantų atsakymuose kinetinis atsakas nebuvo įvardintas, tad dėl šios priežasties galima daryti tik dalinę išvadą, jog kinetinis žiūrovų atsakas *gali prisidėti* prie žiūrovo susitapatinimo su veikėju, bet šiuo atveju sunku teigti, jog prisidėjo.

Apibendrinant suvokimo dimensiją, žiūrovai spektakliuose labiausiai atkreipė dėmesį į teatro elementus, jų veikimą tarpusavyje ir žiūrėjusiems dariusią įtaką. Tuo tarpu, kalbėti apie žiūrovų fizinius impulsus, sukeltas spontaniškų reakcijų ar kinetinio atsako, tampa sudėtinga, kadangi spontaniškų reakcijų klausimu bendra respondentų atsakymų tendencija neišryškėjo, o patirtas kinetinis atsakas, leidžia daryti tik dalines išvadas. Bendrai apžvelgus *suvokimo* dimensiją, galima teigti, jog grynoji iš scenos gaunamų impulsų patirtis žiūrovui nėra itin ryški, o daugiausiai prie jos prisidėjo teatrinių elementų darna.

Antroji ištirta dimensija – *kognityvioji*. Ji apėmė žiūrovų spektaklio reikšmės supratimą, intelekto stimuliavimą, savęs ar sau pažįstamų situacijų atpažinimą bei susitapatinimą su veikėju. Aptariant pirmąjį šios dimensijos aspektą, t.y. spektaklio, jo reikšmės supratimą, iš visų respondentų atsakymų ir jų ilgio, besidalinant spektaklių interpretacijomis, galima teigti, jog abu spektakliai buvo aiškūs. Nė vienas iš respondentų neatsakė, jog nesuprato vieno ar kito spektaklio. Kaip informantė nr. 3 teigė, atsiliepdama apie spektaklį „Panika“: „Jis nėra atrodo toks labai sudėtingas, nes būna kitą spektaklį, kai žiūri, atrodo, nesupranti – reikia antrą kartą *žėt*. Bet šituo atveju taip nebuvo. <...> Atsimenu, kad iškart ėjau aptarinėti su kitom savanorėm teatro, kaip jos suprato, ar joms patiko. Tai iš tikrųjų daug dalykų sutapo, tai, manau, kad tai gerai. Žmonės supranta, apie ką kalbama spektaklyje“.

Pati K. Gudmonaitė teigia, jog žiūrovą suvokia, kaip spektaklio bendrakūrėją ir nors abiem spektakliais siunčia konkrečias žinutes, jų neįvardino, kadangi, kaip ji teigia „svarbiausia ne kad žiūrovas suprastų tik tai mano mintį, bet kad ta mano mintis turėtų žiūrovui kažkokį minčių pratęsimą, kad žiūrovas pratęsinėtų tą spektaklį. Tas turbūt yra svarbiausia, o ne kad tiesiogiai

[1] Black out (angl.) – akių užemimas

suprastų <...>. <...> aš tikrai nenusiviliu, jeigu žiūrovas staiga pamato priešingą interpretaciją <...>“. „Trans Trans Trance“ spektaklyje žmonės įžvelgė tokias žinutes, kaip teisę rinktis savo lyties atžvilgiu ir prieštaravimą atitikti visuomenės standartus (informantas nr.4), stereotipų laužymą, kito ir savęs priėmimą ir tolerancijos skatinimą (informantas nr. 8), pasenusio požiūrio apie lytiškumą ištransliavimą ir reikalingumą jį keisti (informantas nr. 9), žiaurios realybės atvaizdavimą (informantas nr. 5). Tuo tarpu spektaklyje „Panika“ žiūrovai manė, jog stengtasi parodyti žmonių vidinių problemų slėpimą po išoriniais „fasadai“ (informantas nr. 2), problemas, su kuriomis susiduria vyrai (informantas nr.6), jų tarpusavio nesikalbėjimą, o taip pat, jog visi žmonės yra skirtingi ir į situacijas žvelgia iš skirtingų prizmių bei kampų (informantas nr. 7). Iš šių atsakymų, galima teigti, jog abu spektakliai respondentams buvo aiškūs, juose buvo įžvelgta su lytiškumu susijusi problematika, o žiūrovų interpretacijų įvairumas atitiko K. Gudmonaitės siekį, kaip siuntėjai nepernešti vien tik tiesioginės ir labai konkrečios, jos siunčiamos žinutės.

Nagrinėjant intelekto stimuliavimo dimensiją paaiškėjo, jog abu spektakliai žiūrovams kėlė naujų klausimų ir vertė susimąstyti. Nors dalis respondentų teigė, kad į spektaklius jie atėjo jau susipažinę su lytiškumo tematika ir tiek „Trans Trans Trance“, tiek „Panikoje“ vaizduojamos problematikos jiems nebuvo naujos („visos tos problemos, kurios ten paliečiamos, jos man nėra naujos“ (informantas nr. 2); „aš jau buvau <...> tuos dalykus apmąsčius ar kažkur skaičius, girdėjus“ (informantas nr. 8)), tačiau spektaklių dėka jie patvirtino savo jau turimas nuostatas, žinias: „kažkiek daug iš spektaklio, būtent iš šitos problemos nepasiėmiau, tik tais šita problema buvo toksai, kaip ir patvirtinimas“ (informantas nr. 7); „Galbūt ne tai, kad sukėlė, bet man patvirtino tuos dalykus <...>“ (informantas nr. 3).

Kalbant apie sukeltą įkvėpimą, respondentų atsakymai buvo dvejopi, tačiau jų žodžiais kūriniai „privertė susimąstyti“ (informantai nr. 1 ir nr. 10), „sukėlė daug klausimų“ (informantas nr. 4) po jų „atsirado truputį daugiau minčių“ (informantas nr. 9), o kai kurie žmonės matytą spektaklį įvardino kaip turintį edukacinį, šviečiamąjį pobūdį (informantai nr. 6, nr. 10 ir nr. 7). Iš to seka išvada, kad nepriklausomai nuo žiūrovo ankščiau apie lytiškumo temą turėtų žinių, kiekvienam jų buvo sukeltas didelis intelekto stimulas, pasireiškęs naujų įžvalgų įgijimu arba jau turėtų patvirtinimu.

Aptariant savo ar sau pažįstamų situacijų atpažinimą 9 iš 10 respondentų atsakė teigiamai, jog jie scenoje matė tai, kas susisiejo su jų ar savo pažįstamų gyvenimo situacijomis. Dalis respondentų gebėjo labai konkrečiai įvardinti scenas ar tai, kokias situacijas tam tikri epizodai jiems priminė: „<...> aš turiu draugų, kurie turi visokių transseksualumo krizių ir šiaip lytiškumo krizių, tai aš labiau jutau, kad tos istorijos atsispindi aktoriuose“ (informantas nr. 5); „<...> savo mokyklos laikais ten prisimenu irgi buvo mergina, kuri atrodė gan berniukiškai <...>“ (informantas nr. 4); „Jovitos scena, kur ji bėga ir tiesiog negali būti savy, dėl to, kaip viskas skaudu ir neteisinga, ir „Kodėl man?“

toks. Man labai mano paauglystę priminė“ (informantas nr. 9). Tuo tarpu kiti, nors ir neprisimindami konkrečių scenų, minėjo, jog situacijos buvo atpažįstamos, sutinkamos ir vykstančios jų gyvenimuose. Tai leidžia daryti išvadą, kad abiejuose spektakliuose transliuojama tematika žiūrovams buvo paveiki, susisiejo su jų turėta ar turima patirtimi, vertė jas lyginti, o tai prisidėjo prie spektaklių paliekamo efekto žiūrovui.

Nagrinėjat žiūrovų susitapatinimo su vienu iš veikėjų aspektą, išryškėjo įdomi tendencija, jog daugelis respondentų šį aspektą paminėjo dar prieš užduodant su tuo susijusį klausimą. Respondentai teigė, jog susitapatinimas nevyko viso spektaklio metu ir iš gautų atsakymų, paaiškėjo, jog tai kėlė skirtingos scenos. 9 iš 10 respondentų teigė, jog jautė susitapatinimą, kuris glaudžiai susijęs su prieš tai minėtu savo ar sau pažįstamų situacijų atpažinimu, tačiau, kaip buvo minėta P. Eversmann teorijoje, skirtumas tas, jog čia veikėjas ne lygina, bet įsivaizduoja, ką darytų būdamas vieno iš veikėjų vietoje. Šis įsivaizdavimas ir buvo įžvelgtas respondentų atsakymuose: „Gal labai buvo lengva į jo baimę įsijaust, net į tą tokią netolimą paniką. Aš iš karto galvojau, kad jo vietoje turbūt apsivemčiau“ (informantas nr. 1); „Tiesiog, spektaklio metu galvojau „Eina sau, ką aš daryčiau to, vat, veikėjo vietoje?““ (informantas nr. 5); „Kaip ir sakiau, ten kartais atrodo susivieniji su vienu, kuriuo nors aktorium, galvoji „O kas bus toliau?““ (informantas nr. 6); „<...> buvo toks instinktyvus: „O dieve, jis galėtų bėgti ten, ar ten“. Labai, labai ta scena įtraukė. Atrodė susitapatinau su tais veikėjais, kuriems reikėjo iškentėti tą mušimąsi“ (informantas nr. 1) ir pan. Iš beveik visų respondentų pritarimo, galima teigti, jog spektaklio priėmimo procese žiūrovai pasiekė susitapatinimą, kuris ankstesniame, „Teatro spektaklio ypatybės“ skyriuje P. Eversmanno buvo įvardintas, kaip aukščiausia galima patirtis, teatrinio proceso kulminacija. K. Gudmonaitė teigė, jog „<...> kurdama bandau kurti taip, kad žiūrovas suprastų, tai reiškia susitapatintų, tai reiškia, kad jam kažkaip būtų artima“, tad patirtas respondentų susitapatinimas taip pat leidžia teigti, jog K. Gudmonaitės, komunikacijos procese užimančios siunčiančiosios poziciją, efektas buvo pasiektas, žiūrovams priimant jos spektaklių žinutę.

Apibendrinant visą *kognityviąją* dimensiją, spektakliai respondentams kėlė aktyvius intelektinius stimulus, kurie pasireiškė nuo spektaklių interpretavimo, reikšmių kūrimo iki susitapatinimo su spektaklio veikėjais bei mąstymo, kaip žiūrovas elgtųsi būdamas jų vietoje. Tai patvirtina „Teatro spektaklio ypatybės“ Anne Ubersfeld pateiktą mintį, jog spektaklis iš žiūrovo reikalauja itin intensyvaus intelektinio darbo.

Pirmojo *emocinės* dimensijos aspekto, jausmai, susiję su spektaklio fikciniu turiniu atsakymai parodė, jog ir „Trans Trans Trance“, ir „Panika“ turiniai respondentams kėlė platų spektrą emocijų. Pirmąjį spektaklį matę respondentai labiau pabrėžė jautę neigiamus jausmus, tokius kaip, nepatogumas (informantas nr. 5), liūdesys ir pyktis (informantas nr. 4), pasišlykštėjimas (informantas nr. 10) ir pan.. Nepaisant to, jog „Trans Trans Trance“ žiūrovams sukeltos emocijos

nebuvo malonios, to dėka respondentams spektaklis sukėlė antrinę reakciją, privertusią įsiminti ar apmąstyti spektaklį: „<...> nemalonūs jausmai iššaukė daug visokių minčių <...>“ (informantas nr. 10); „<...> atrodo per tą pusantros valandos <...> buvo tiek daug emocijų, kad aš dar visą savaitę paskui galvojau <...>“ (informantas nr. 4). Tuo tarpu spektaklis „Panika“ kalba, kiek švelnesne, šmaikštesne kalba, tad ir respondentai savo jausmais įvardino euforiją ir pakylėjimą (informantas nr. 2), džiugesį (informantai nr. 6 ir nr. 3), tačiau taip pat ir liūdesį (informantai nr. 1 ir nr. 3). Jausmai, susiję su abiejų spektaklių turiniu respondentų buvo patiriami ne tik spektaklio metu, bet taip pat ir kurį laiką po jo: „Išeit visiškai nesinorėjo iš to spektaklio, o norėjosi likti toj salėj. Buvo dar stipresnės tos emocijos.“ (informantas nr. 7); „<...> aš dar tą vakarą gyvenau juo [spektakliu - aut. past.]“ (informantas nr. 3);“<...> kokį gerą pusvalandį, valandą ar gal ilgiau net, tu išeini toks *mind-blow*[2] ir visas toksai nežinai kur dėtis, ir ką daryt su savim.“ (informantas nr.2).

Kalbėdami apie savo nusiteikimą prieš ateinant į spektaklį, dalis respondentų teigė, jog į „Trans Trans Trance“ ar „Panika“ spektaklį atėjo nusiteikę džiugiai, pakiliai, dėl paties apsilankymo teatre fakto ar noro pamatyti mėgstamos režisierės spektaklį: „<...> kai ateinu į spektaklius aš būnu laimingiausias žmogus, nes spektaklius beprotiškai myliu <...>“ (informantas nr. 7); „<...> toks *excitement*[3], žinai, buvo, nes tiesiog dievinu Gudmonaitę“ (informantas nr. 2). Kita dalis respondentų teigė, jog į spektaklį atėjo nusiteikę neutraliai, be didelių lūkesčių, tačiau tiek žiūrovai atėję su aiškiu emociniu nusiteikimu, tiek tie, kurių nuotaika buvo neutrali, patyrė emocinį virsmą po spektaklio. Po spektaklio atėjusieji į teatrą be ypatingo nusiteikimo, jautėsi emociškai paveikti, kūrinys jiems sukėlė jausmus („Aš tiesiog ėjau tokia neutralia nuomone „Kaip bus, taip bus“, bet išėjau ir man patiko <...>, prieš spektaklį ėjau tokia be jokių jausmų“ (informantas nr. 3), „<...> prisimenu tą savo emocinę savo būseną, kad „Okey, nu, nesitikėjau, kad bus taip viskas“ (informantas nr. 4)), o pirmoji grupė žmonių, atvykusi jau su turimu nusiteikimu, jį tik dar labiau pastiprino („<...> tuoj atrodo kažkas įspūdingo įvyks. Ir įvyko, iš tikrųjų, tai labai, labai geros emocijos buvo“ (informantas nr. 7)). Iš šios informacijos galima teigti, jog nepaisant turimų lūkesčių, simpatijų ir emocinio nusiteikimo ar jų nebuvimo prieš spektaklį, žiūrovams buvo sukeltas emocinis poveikis, išlikęs po spektaklio peržiūros.

Visi kalbintieji žiūrovai taip pat patvirtino, jog „Trans Trans Trance“ bei „Panika“ spektaklių metu savo emocijas jie ištransliavo fizinėmis reakcijomis. Kūno sustingimas (informantas nr. 5), juokas (informantai nr. 6 ir nr. 8), ašaros (informantai nr. 1, nr. 4 ir nr. 9), palinkimas į priekį (informantas nr. 3) ar atsitraukimas atgal (informantas nr. 4) bei rankų drebėjimas (informantas nr. 7) – tokias ir dar daugiau, fizines emocijų išraiškas įvardino atsakinėjusieji. Atsakymai leidžia teigti, jog visų 10 – ties žiūrovų įsitraukimo lygis spektakliuose buvo itin aukštas, o patys spektakliai

[2] Mind-blow (*angl.*) – itin jaudinantis ar stebinantis
[3] Excitement (*angl.*) - susijaudinimas

emociškai itin paveikūs, kuomet emocijos buvo jaučiamos ne tik žiūrovų viduje, bet taip pat tapo ištransliuotomis išorėje.

Paskutinė *komunikacinė* dimensija apėmė tokias dalis, kaip komunikacija tarp žiūrovo ir aktoriaus, komunikacija tarp publikos ir kitų aspektų bei bendrumo jausmas. Atsakinėjant apie jaustą žiūrovo ir aktoriaus ryšį, dauguma respondentų teigė, kad ryšys buvo jaustas, tačiau iš atsakymų galima teigti, kad jis pasireikšdavo skirtingomis formomis. Kaip informantas nr. 9 teigė: „<...> ryšys visą laiką yra toks lyg per sieną, nes jis yra, bet jis turi tam tikras ribas <...> yra ryšys tarp publikos ir aktorių, bet jisai toks nėra visiškai artimas. Nuo scenų priklauso“. Išryškėjo tendencija, jog apie ryšį su aktoriumi, respondentai labiausiai kalbėdavo, pateikdami tiesiogiai žiūrovus įtraukiančių arba, kitaip tariant, žiūrovų interakcijos reikalaujančių scenų pavyzdžius. Šiuo atžvilgiu, spektaklis „Trans Trans Trance“ yra labiau įtraukiantis ir visi 5 jį mačiusieji interviu metu minėjo Adelės Pukelytės ir Jovitos Jankelaitytės sceną, kurioje translytis asmuo yra ilgai bei aršiai žeminas ir tuo siekiama sulaukti žiūrovų reakcijos, sustabdant žeminimo sceną: „Mergaitė [žiūrovė – aut. past.] visa ašarose, visa dreba: „Nu baik, nu nustok, nu taip negalima daryt“. Ir pradėjo aiškinti visas žmonių teises. Nu, buvo stipru. Dabar neprisimenu, kurioj vietoj ar po spektaklio, ar po tos scenos (nes vis tiek jos keičia scenas), kad Adelė atsisuko į tą mergaitę ir pasakė „Čia iš tikrųjų mano vaidmuo, ne aš“. Nu, nes ten labai paveikė žiūrovą, tai vat čia irgi toks ryšys“ (informantas nr. 9).

„Panikos“ atveju tokio ryškaus žiūrovų įsitraukimo nebuvo siekta, tačiau respondentai jaustą ryšį su aktoriumi, tai pat apibūdino scenomis, kurios reikalavo žiūrėjusių fizinio įsitraukimo ar kuomet atstumas tarp aktoriaus ir žiūrovų buvo mažesnis (tiek „Trans Trans Trance“, tiek „Panikos“ atvejyje pora respondentų įvardino mažos salės ir nedidelio atstumo privalumą, kuriant ryšį su aktoriumi), nors taip pat kai kurių šis ryšys nebuvo suprastas taip tiesiogiai: „Kadangi aš labai įsijaučiau į pačius tuos aktorius, tai aš asmeniškai jaučiau ryšį su jais, su pačiais aktoriais. Nors šiaip kažkokio tai konkretaus, kaip pavyzdžiui kitame Gudmonaitės spektaklyje „Keturi“, tai pats aktorius bendravo, realiai palaikė ryšį su publika. Tai šiame spektaklyje to nebuvo, bet vat nebent per tą įsijautimą, per tą empatiją buvo galima jausti tą ryšį“ (informantas nr. 7).

Ryšio tarp aktoriaus ir žiūrovo svarbą įvardina ir K. Gudmonaitė, kaip vieną iš savo siekių: „Čia laba svarbu yra. Visą laiką jo siekiu, dėl to ir kreipiuosi į žiūrovus savo spektakliuose. Laužau tą ketvirtą sieną ir kažkokiu būdu juos integruoju, klausdama klausimų staiga, ar klausdama nuomonės, ar kažkuria prasme priversdama daryti dalykus. Abiejuose spektakliuose yra šitas momentas“. Suprantant K. Gudmonaitę kaip siuntėją, o žiūrovus, kaip priėmėjus, galime teigti, jog abiejų spektaklių metu mezgamas ryšys tarp žiūrovo ir aktoriaus, prilygsta komunikacinio proceso vyksmui ir atsižvelgiant į teigiamus atsiliepimus, dėl šio ryšio užmezgimo, seka išvada, jog komunikacinis procesas yra sėkmingas. Aktorius, kaip vienas iš kanalų pasiekia žiūrovą.

Komunikacijoje tarp publikos ir kitų spektaklio aspektų, labiausiai išryškėjo faktas, jog dauguma respondentų įvardino publikos vienodą reagavimą į tam tikras scenas: „Reagavo gyvai publika. <...>. Tikrai mačiau panašias emocijas.“ (informantas nr. 1); „<...> visi reagavo taip, kaip aš įsivaizdavau. Nu, kaip ir aš reagavau ir, kaip man atrodė, turėtų būti reaguojama.“ (informantas nr. 2); „<...> manau, visi jautė kažką panašaus <...>.“ (informantas nr. 6).

Nors visi respondentai paminėjo, jog bent kartą, o dažniausiai ir daugiau, publikos reakcija sutapdavo, reaguojant į tam tikrą spektaklio sceną ir būtų galima manyti, jog tai teikė publikai bendrumo, tačiau respondentų paklausus, kaip jie išgyveno spektaklį, bendrai su publika ar individualiai, 8 iš 10 – ties teigė, jog spektaklį išgyveno individualiai: „<...> kai jau užsidega šviesos ir tu matai, kad tu esi ne vienas, tai jau truputėlį išgyveni bendrai, bet didžiąją dalį spektaklio tu išgyveni vienas, nes nėra to tokio įtraukimo, kuris nukreiptų tave į tai, kad tu esi čia ne vienas“ (informantas nr. 2); „Individualiai <...>. Kažkaip aš nejaučiu artumo su auditorija, kuria sėdžiu. Aš kažkaip jaučiuosi atsiskyrus nuo visų ir kad ten mano galvoj vyksta dalykai.“ (informantas nr. 8).

K. Gudmonaitė teigia, jog jai „<...> bendrumas apkritai yra didžiausia vertybė teatre“ bei vienas iš pagrindinių jos kaip kūrėjos tikslų, ištransliuojant spektaklio turinį. Šio tikslo režisierė siekia kreipdamasi į žiūrovą individualiai: „<...> kai aš skiriu tai [kūrinį – aut. past.] vienam žmogui, tada kažkaip pasiekiu tą daugumą <...>. Visgi, respondentų atsakymai rodo, jog režisierės bendrumo siekis „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ spektaklių metu nebuvo įgyvendintas, kuomet dauguma respondentų spektaklį išgyveno individualiai, o apie jaustą bendrumą atsiliepė tik du respondentai.

Apibendrinant žiūrovus veikusią *komunikacinę* dimensiją, ryškiausią poveikį joje galima matyti aptariant komunikaciją tarp žiūrovų ir aktorių - respondentai teigė jutę ryšį tarp šių dviejų segmentų. Visgi, komunikacija tarp publikos ir kitų spektaklio aspektų neišryškėjo, o bendrumo jausmas spektaklio metu nebuvo patirtas. Iš to galima teigti, jog *komunikacinė* dimensija menkai prisidėjo prie žiūrovų spektaklio vertinimų bei jiems sukelto efekto.

Apžvelgus visas, P. Eversmanno teorija paremtas, teatrinės patirties dimensijas išryškėjo, jog tyrimo metu aktyviausiai žiūrovus veikė *kognityvieji* bei *emociniai* spektaklio keliami impulsai. Žiūrovai suprato spektaklių reikšmes, jas interpretavo, kūriniai sukėlė jiems naujų minčių, pamąstymų bei įsijautimas privertė susitapatinti su spektaklių aktoriais. Emociškai spektaklių turinys palietė žiūrovus, vertė emocijas ištransliuoti fiziškai bei sukeltas emocinis dirginimas prisidėjo prie kognityviųjų procesų, priverčiant dar labiau pamąstyti apie spektakliuose „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ kalbamą lytinio tapatumo temą. Tuo tarpu su *suvokimo* ir *komunikacine* dimensijomis susiję stimulai respondentams turėjo nežymų poveikį, vertinant spektaklius bei lytinio tapatumo tematikos ištransliavimą.

P. Eversmannas teigė, jog emociniai impulsai yra vyraujantys kognityviųjų atžvilgiu, kuomet žiūrovai yra apklausiami iškart po spektaklio, kadangi intelektinė analizė reikalauja laiko (Boerner et al., 2010). Šio tyrimo respondentai į klausimus atsakinėjo praėjus ne daugiau nei 6 mėnesiams nuo jų spektaklio žiūrėjimo, t. y. ne iškart po spektaklio, tad vertinant jiems sukeltas pasekmes (t. y. momentinį efektą) galimi netikslumai, dėl emocinės ir kognityviosios dimensijų lygiavertiškumo, kuomet respondentų atsakymus veikė praėjęs laikas. Visgi, žiūrovų ne iš karto po teatrinės patirties pateikti atsakymai, leidžia teigti, jog K. Gudmonaitės spektakliai emociškai žiūrovus veikė stipriai, kuomet šie, net ir laikui prabėgus, sugebėjo prisiminti jaustas emocijas ir jas tiksliai įvardinti, o P. Eversmanno manymu emocinė dimensija „galbūt netgi svarbesnė už kognityviuosius procesus“ (Eversmann, 2004, p. 155).

Žiūrovų tyrimas, kuris įvyko tam tikram laikui praėjus po spektaklio, leido išryškėti ir kognityviąjai dimensijai. Tyrimas atskleidė, kad žiūrovai identifikuoja naujas mintis, idėjas ir nuostatas apie toleranciją; kito žmogaus priėmimą ir supratimą; pasenusį, bet vis dar gajų Lietuvos visuomenės požiūrį, translyčių ir kitų lytiškumo normų neatitinkančių žmonių atžvilgiu; translyčių asmenų išgyvenimus; gyvenimą sau artimo tipo žmonių apsuptyje ir kaip gali būti patekus į kitokią aplinką; su lytine tapatybe susijusių problemų mąstą; savo elgesį susidūrus ar susidursiant su lytiškumo temą apimančiomis situacijomis („Trans Trans Trance“ spektaklio atveju). Taip pat apie žmonių netobulumą, jų vidinį pasaulį, psichologiją, patirtas traumas; problemas, su kuriomis susiduria vyrai; jausmų ištransliavimo svarbą; lyčių skirtumus ir panašumus („Panika“ spektaklio atveju).

Vadinasi, kalbant apie nusistovėjusias socialines normas, stereotipus, patyčias lytiškumo tema, teatro spektakliai kuria efektą žiūrovų pažiūroms. Emociniame lygmenyje šis efektas susijęs su įvairialypių, aukšto intensyvumo, netgi sukrečiančių emocijų sukūrimu ar jau turėtų emocijų sustiprinimu, kurios užplūsta žiūrovą po spektaklio bei prisideda prie efekto, sukuriamo kognityviniame lygmenyje – naujų minčių, įžvalgų sukūrime bei gebėjime susitapatinti su spektaklio veikėjais, kas tampa aukščiausia išgyvenama teatrine patirtimi. Bendras šių dimensijų efektas žiūrovo pažiūroms yra momentinis, tačiau jis gali prisidėti prie ilgalaikio poveikio ar priversti žmogų veikti, siekiant pokyčių, susijusių su lytiškumo problematika. Visgi, tokio efekto tvarumui nustatyti prireiktų kito, didesnės apimties tyrimo.

IŠVADOS

1. Kaip komunikacijos sistema teatro spektaklis yra ypatingas, skirtinguose teatrinės komunikacijos modeliuose akcentuojamas žiūrovas kaip realiu laiku spektaklio reikšmes kuriantis bei jas interpretuojantis komunikacijos grandinės segmentas, todėl teatras laikytinas nevienalinijiška, daugiasluoksne bei pranešimų gausa pasižyminčia komunikacine sistema.
2. Teatro spektaklis kaip komunikacinis kanalas prilygsta medijai, kadangi jis konstruoja žiūrovų suvokimą, plečia jų žinojimą, turi autentiškas komunikavimo priemones kitų medijų atžvilgiu. Teatro spektaklis prilygdamas medijai yra paveiki bei formuojanti jėga ir dėl šios priežasties gali efektyviai perduoti informaciją.
3. Teatro spektaklis tarp kitų meninės informacijos perdavimo priemonių išsiskiria savitos tikrovės kūrimu, žiūrovui suteikiama galimybe įsitraukti į spektaklį, susitapatinti su jo veikėjais bei išgyventi išskirtinį teatrinį patyrimą, kuris kiekvieną kartą yra unikalus. Dėl šių ypatybių, teatro spektaklis perduodant informaciją sukuria ir išskirtinį efektą žiūrovui, kurio negali sukurti jokia kita meno forma.
4. Prieštaringos lytinės tapatybės sampratos visuomenėje kelia socialines problemas, tokias kaip patyčios prieš visuomenės standartų neatitinkančius asmenis, minėtųjų asmenų patiriamos psichologinės problemos ar lyties įtaka visuomenės darbų pasiskirstyme. Lietuvos šiuolaikinio teatro kontekste lytiškumo tematika yra ganėtinai nauja, tačiau lytinės tapatybės temą nagrinėjančių spektaklių gausėjimas liudija šios temos aktualumą ir svarbą visuomenėje, ypač todėl, kad teatro spektaklis būdamas paveikia ir įtaką darančia jėga, prisideda prie informacijos apie lytiškumą skleidimo bei jos viešinimo, o taip pat formuoja su šia tema susijusį visuomenės požiūrį.
5. Tyrimo metu paaiškėjo, jog Lietuvos jaunimo auditorija, mačiusi K. Gudmonaitės spektaklius labiausiai teatrinę patirtį išgyveno per emocinę bei kognityviąją dimensijas. Tuo tarpu spektaklio poveikis suvokimo bei komunikacinėse dimensijose buvo neryškus. Emociniame lygmenyje, perteikiant lytiškumo temas, poveikis žiūrovams buvo itin intensyvus ir įsimintinas (sukeltos ar sustiprintos įvairialypės emocijos, pasireiškė fizinė emocijų raiška, emocijas gebėta įvardinti ir praėjus kuriam laikui nuo spektaklio stebėjimo). Kognityviniame lygmenyje spektakliai sukėlė naujų įžvalgų, minčių arba patvirtino jau turėtas nuostatas, o taip pat paskatino įsijausti į kito, spektaklyje vaizduojamo žmogaus situaciją. Dėl šios priežasties, kalbant apie lytinės tapatybės problematiką, galima daryti

išvadą, jog spektakliai „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ ją perteikė efektyviai ir turėjo įtakos žiūrovų požiūriui, susijusiam su lytiškumo tema.

6. Atliktas tyrimas leidžia teigti, kad, nepaisant K. Gudmonaitės spektakliuose kuriamų pranešimų daugiaprasmiškumo, adresatas, t. y. žiūrovas, tokias reikšmes, kurios rodo, jog teatrinės komunikacijos procesas transliuojant lytiškumo temas įvyksta sėkmingai, o spektakliai yra paveikūs, transliuojant lytinės tapatybės problematiką ir kuriant trumpalaikį efektą. Visgi, norint išsiaiškinti ilgalaikį spektaklių poveikį bei prie jo kuriamo efekto prisidedančius ne tik emocinius ir kognityvinius, bet ir suvokimo bei komunikacinius stimulus, reikėtų didesnės apimties tyrimo.

Bibliografinių nuorodų sąrašas

1. Amankavičiūtė, Sandra. (2014). *Patyčios dėl seksualinės orientacijos ir lyties Lietuvos mokyklose: patirtys ir apžvalga. Apklausos duomenų analizė.* [žiūrėta 2020 04 02]. Prieiga per internetą: http://ivairovesnamai.lt/uploads/8/6/1/6/8616620/apklausos_duomen%C5%B3_analiz%C4%97.pdf
2. Atviros prieigos centras Mokslomedis.lt. *Pagalba tyrėjui. Tyrimų metodai ir metodikos.* [žiūrėta 2020 04 02]. Prieiga per internetą: http://www.mokslomedis.lt/tyrimu-metodai/
3. Balme, C. (2008a). Surrogate stages: Theatre, performance and the challenge of new media. *Performance Research: On Permormatics, 13*(2), 80–91. https://doi.org/10.1080/13528160802639342
4. Balme, C. (2008b). *The Cambridge Introduction To Theatre Studies*. Cambridge University Press. https://doi.org/https://doi.org/10.1017/CBO9780511817021
5. Beauvoir, S. de. (2010). *The Second Sex*. [žiūrėta 2020 02 18]. Prieiga per internetą: https://uberty.org/wp-content/uploads/2015/09/1949_simone-de-beauvoir-the-second-sex.pdf
6. Big Think. (2011). *Judith Butler: Your Behavior Creates Your Gender*. [žiūrėta 2020 03 20]. Prieiga per internetą: https://www.youtube.com/watch?v=Bo7o2LYATDc
7. Boerner, S., Jobst, J., & Wiemann, M. (2010). Exploring the theatrical experience: Results from an empirical investigation. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, *4*(3), 173–180. https://doi.org/10.1037/a0018460
8. Čiukšytė, K. (2011). *Lyčių tapatybės samprata ir raiška pažinčių skelbimuose* (magistro darbas). [žiūrėta 2020 04 11]. Prieiga per internetą: https://epublications.vu.lt/object/elaba:2152939/
9. Claycomb, R. (2012). *Lives in Play– Autobiography and Biography on the Feminist Stage*. [žiūrėta 2020 02 14]. Prieiga per internetą: https://books.google.lt/books?id=2tphaA4JD4cC&printsec=frontcover&hl=lt#v=onepage&q&f=false
10. Cremona, V. A., Eversmann, P., Maanen, H. van, Sauter, W., & Tulloch, J. (2004). *Theatrical Events: Borders, Dynamics, Frames*. Rodopi. [žiūrėta 2020 02 14]. Prieiga per internetą: https://books.google.lt/books?id=IQRi5orCtKcC&printsec=frontcover&hl=lt#v=onepage&q&f=false

11. Elam, K. (2008). *The Semiotics of Theatre and Drama*. [žiūrėta 2020 02 18]. Prieiga per internetą: https://ebookcentral.proquest.com/lib/viluniv-ebooks/detail.action?docID=181640#
12. European Institute of Gender Equality. (2019). *Gender Equality Index*. [žiūrėta 2020 04 02]. Prieiga per internetą: https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2019/domain/work/LT
13. Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietiškumo programa. (2019). *Pajamų atotrūkio tarp moterų ir vyrų skirtumo mažinimas* (2019, sausio 11, Nr.820731). [žiūrėta 2020 03 15]. Prieiga per internetą: https://www.polygiai.lt/moteriskos-ir-vyriskos-profesijos/
14. Eversmann, P. (2004). The experience of the theatrical event. In V. A. Cremona, P. Eversmann, H. van Maanen, W. Sauter, & J. Tulloch (Eds.), *Theatrical Events. Borders-Dynamics-Frames* (pp. 139–174). Rodopi.
15. Fischer-Lichte, J. (1997). *The Show and the Gaze of Theatre: A European Perspective*. [žiūrėta 2020 02 19]. Prieiga per internetą: https://books.google.lt/books?id=HF3wu1vVm2gC&printsec=frontcover&hl=lt#v=onepage&q&f=false
16. Gruodis, K. (1995). *Feminizmo ekskursai: moters samprata nuo antikos iki postmodernizmo*. Vilnius: Pradai.
17. Hauptfleisch, T., Lev-Aladgem, S., Martin, J., Sauter, W., Schoenmakers, H. (Eds.). (2007). *Festivalising! : theatrical events, politics and culture*. [žiūrėta 2020 02 11]. Prieiga per internetą: https://ebookcentral.proquest.com/lib/viluniv-ebooks/detail.action?docID=556761
18. Holdsworth, N. (2010). Theatre and Nation. [žiūrėta 2020 02 20]. Prieiga per internetą: https://books.google.lt/books?id=eeMcBQAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=lt#v=onepage&q&f=false
19. Jankauskaitė, M. (2005). Lytinė ir reprodukcinė sveikata: lyčių aspektas. Iš Jeruševičienė, L ir Valius, L(Ed.), *Jaunų žmonių lytinė ir reprodukcinė sveikata : mokomoji knyga* (p. 19–25). Kaunas: Vitae Litera.
20. Kardelis, K. (2002). *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. [žiūrėta 2020 04 10]. Prieiga per internetą: https://www.scribd.com/doc/37948910/K-Kardelis-Mokslini%C5%B3-tyrim%C5%B3-metodologija-ir-metodai?ad_group=xxc1xx&campaign=VigLink&medium=affiliate&source=hp_affiliate
21. Klimavičiūtė-Minkštimienė, G. (2010). Ryšys tarp aktoriaus ir žiūrovo : antropologinė perspektyva. *Res humanitariae, 8,* 70–83. [žiūrėta 2020 02 16]. Prieiga per internetą: https://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-

0001:J.04~2010~1367178116811/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content

22. Klivis, E. (2007). Drama ir galia. Socialinis konfliktas ankstyvojo sovietmečio dramaturgijoje. *Darbai Ir Dienos*, *47*, 161–181. [žiūrėta 2020 03 10]. Prieiga per internetą: https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=272175
23. Kraniauskienė, S. (2005). Lyties tapatybės raiška XX a. lietuvių autobiografijose. *Tiltai*, *2*(31), 73–81. [žiūrėta 2020 04 02]. Prieiga per internetą: https://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2005~1367151764847/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content
24. Krikščiūnaitė, N. (2014). Bertolto Brechto atsiribojimo efektas. *Krantai*, *3*, 76–79. [žiūrėta 2020 03 19]. Prieiga per internetą: http://kranturedakcija.lt/app/webroot/files/Krantai-2014-3-76-79-Kriksciunaite.pdf
25. Lapina, O. (2017). *Imersinis teatras : įtraukimas , interaktyvumas , žaidimas*. *2013*, 37–47. [žiūrėta 2020 03 10]. Prieiga per internetą: http://xn--urnalai-cxb.lmta.lt/wp-content/uploads/2018/04/Ars-et-praxis-5_Lapina.pdf
26. Lehtonen, J. (2007). Seksualinė ir lyčių įvairovė mokyklose bei darbo aplinkoje. Iš A. Zdanevičius (Ed.), *Heteronormos hegemonija: homoseksualių žmonių socialinė atskirtis ir diskriminacijos patirtys* (p. 19–38). [žiūrėta 2020 04 02]. Prieiga per internetą: https://cdn.atria.nl/epublications/fragen/VUGS-9789955122975.pdf#page=19
27. Levinson, J. (2005). *The Oxford Handbook of Aesthetics*. [žiūrėta 2020 03 11]. Prieiga per internetą: https://books.google.lt/books?id=-26tL4shIPkC&printsec=frontcover&hl=lt#v=onepage&q&f=false
28. Lietuvos Respublikos Seimas. (2018). *Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas* (2018, gegužės 31, Nr. IX-1871). [žiūrėta 2020 03 18]. Prieiga per internetą: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/96665ec26a1c11e8b7d2b2d2ca774092
29. Machon, J. (2013). *Immersive Theatres - Intimacy and Immediacy in Contemporary Performance*. [žiūrėta 2020 03 18]. Prieiga per internetą: https://books.google.lt/books?id=o_EcBQAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=immersive+theatres&hl=lt&sa=X&ved=0ahUKEwia4u6irbXpAhXMw8QBHerNAKgQ6AEIJzAA#v=onepage&q=immersive%20theatres&f=false
30. Marcinkevičiūtė, R. (2003). Teatras kaip komunikacijos sistema. *Menotyra*, *33*(4), 29–34. [žiūrėta 2020 02 19]. Prieiga per internetą: https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=479258
31. McLuhan, M. (2003). *Kaip suprasti medijas? Žmogaus tęsiniai*. Vilnius: Baltos lankos.

32. Menų faktūra. (2017, rugsėjo 8). „Sirenų“ festivalyje: Jūsų lytis? Kitas klausimas. *Menų faktūra*. [žiūrėta 2020 03 18]. Prieiga per internetą: http://www.menufaktura.lt/?m=1024&s=67801
33. Morkevičius, V., Telešienė A., Žvaliauskas, G. (2008). Pavyzdinis metodologinis mokomasis studijų paketas: „Kompiuterizuota kokybinių duomenų analizė su NVivo ir Text Analysis Suite“. [žiūrėta 2020 03 20]. Prieiga per internetą: http://www.lidata.eu/files/mokymai/NVivo/KKDA_20080914_esf%27ui.pdf
34. Naricynaitė, G. (2019, gruodžio 11). Kamilė Gudmonaitė: „Vidinėms krizėms lyties nėra“. *Menų faktūra*. [žiūrėta 2020 03 18]. Prieiga per internetą: http://www.menufaktura.lt/?m=1199&s=69240
35. Nevinskaitė, L. (2011). *Šiuolaikinės Medijos Ir Masinės Komunikacijos Teorijos*. [žiūrėta 2020 02 20]. Prieiga per internetą: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2011_Nevinskaite_siuolaikines_medijos.pdf
36. Oniščik, M. (2013). Dalyvavimo principas Platono ir Aristotelio filosofijoje : ontologinis aspektas ir analogijos iškilimas. *SOTER: Religijos Mokslo Žurnalas, 76*(48), 47-63. https://doi.org/10.7220/1392-7450.48(76).3
37. Paulauskas, D. (2017). *F*žodis, kurio negalima minėti*. Kaunas: Obuolys.
38. Pavis, P. (1991). *Theatre at the Crossroads of Culture*. [žiūrėta 2020 02 24]. Prieiga per internetą: https://ebookcentral.proquest.com/lib/viluniv-ebooks/detail.action?docID=179227
39. Pavis, P. (1998). *Title: Dictionary of the Theatre : Terms, Concepts, and Analysis*. [žiūrėta 2020 02 20]. Prieiga per internetą: http://web.b.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fNDY4MDY0X19BTg2?sid=82779ef2-c704-4a5f-9cc5-9ba0cfa38598%40pdc-v-sessmgr02&vid=0&format=EB&rid=1
40. Pfister, M. (1988). *The Theory and Analysis of Drama*. Cambridge: Cambridge University Press. https://doi.org/https://doi.org/10.1017/CBO9780511553998
41. Šatkauskienė, N. (2002). Komunikacinė dramos sklaida ir jos socialumas. *Sociologija. Mintis Ir Veiksmas, 9*, 88–96. https://doi.org/10.15388/socmintvei.2002.1.5909
42. St John, G. (2008). Victor turner and contemporary cultural performance. In *Victor Turner and Contemporary Cultural Performance*. https://doi.org/10.1111/j.1467-9655.2009.01577_6.x
43. Stundžė, L. (2009). Lytis ir organizacija: komunikacinis aspektas. *Informacijos Mokslai, 49*, 99–117. https://doi.org/10.15388/im.2009.0.3317

44. Styan, J. L. (2009). *Drama, Stage and Audience*. Cambridge: Cambridge University Press. https://doi.org/https://doi.org/10.1017/CBO9780511611742
45. Thomson, P., & Sacks, G. (2006). The Cambridge Companion to Brecht. In *The Cambridge Companion to Brecht*. Cambridge: Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CCOL0521857090
46. Tumanovičiūtė, I. (2019). *Translytiškumo ir queer tapatybių intermediali reprezentacija šiuolaikinio Lietuvos teatro kontekste* (magistro darbas). [žiūrėta 2020 04 07]. Prieiga per internetą: http://gs.elaba.lt/object/elaba:36736183/
47. Ubersfeld, A. (1999). *Reading Theatre*. [žiūrėta 2020 02 17]. Prieiga per internetą: https://ebookcentral.proquest.com/lib/viluniv-ebooks/detail.action?docID=4671881
48. Valstybinis psichikos sveikatos centras. (2017). *Savižudybių statistika*. [žiūrėta 2020 04 02]. Prieiga per internetą: https://vpsc.lrv.lt/lt/statistika/savizudybiu-statistika
49. Wamala, C. V. (2016). Theater, Gender, and Development: Merging Traditional and New Media to Address Communication Challenges in Uganda. *Signs*, *39*(4), 866–874. https://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004
50. West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). Doing gender. *Gender & Society*, *1*(2), 125–151. https://doi.org/10.1177/0891243287001002002
51. 28-oji Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos sesija. *Europos Parlamento rezoliucija dėl ES prioritetų Jungtinių Tautų žmogaus teisių taryboje 2015 m.* (2015, kovo 12 d., 44 punktas). [žiūrėta 2020 03 15]. Prieiga per internetą: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2015-0079_LT.html

Priedai

1 priedas. Klausimynas žiūrovams

Suvokimo dimensija:

1. Ar kuriuo nors spektaklio metu pajutote spontaniškas savo kūno fizines reakcijas? Kurios scenos/dirgikliai jas sukėlė?
2. Jei spontaniškos kūno fizinės reakcijos pasijautė ne vieną kartą, kokie dirgikliai jas dažniausiai sukėlė – vizualiniai, girdėjimo ar lytėjimo (jei tokie buvo)?
3. Ar jautėtės tiesiogiai paveiktas tam tikrųjų spektaklio metu naudotų priemonių?
4. Kaip vertinate spektaklyje veikusias išraiškos priemones? Kas/kurios priemonės jūsų nuomone spektaklyje derėjo labiausiai? Kurios iš jų labiausiai padėjo perteikti lytinės tapatybės tematiką?
5. Ar fiziniais pojūčiais kažkuriuo spektaklio metu išgyvenote tai, ką išgyvena aktorius? Ar apėmė jausmas, jog aiškiai jaučiate tai, ką jaučia aktorius? Kokie epizodai sukėlė šiuos potyrius?

Kognityvi dimensija:

1. Pasidalinkite savo spektaklio interpretacijomis? Kaip jį supratote?
2. Ar spektaklis jus įkvėpė? Ar atsirado naujų klausimų, minčių apie vieną ar kitą temą. Jei taip, kokių?
3. Ar spektaklio metu buvo vietų, kuriose atpažinote save ar jums artimas gyvenimo situacijas? Ar lyginote savo veikėjų situacijas? Ar/kaip jos susiję su lytiškumo tema?
4. Ar svarstėte, ką darytumėte vienoje ar kitoje situacijoje, jei būtumėte X (priklausomai nuo spektaklio turinio, galbūt būtų galima įvardinti konkretų veikėją, kuris, pavyzdžiui, susiduria su lytiškumo problemomis) veikėjo vietoje? Ar buvo scenų, kuriose susitapatinote su veikėju?

Emocinė dimensija:

1. Kokius jausmus jums sukėlė fikcinis spektaklio turinys (susijęs su lytiškumu)?
2. Kaip jaučiatės/jautėtės būtent dėl šiandienos ėjimo į teatrą? Koks nusiteikimas?
3. Ar kažkuriuo momentu išgyvenote emocijas fiziškai, t. y. juokėtės, verkėte, užgniaužėte kvapą (tiesiogine žodžio prasme) ar kitaip pajautėte emocijas fiziškai? Ar tai buvo susiję su tam tikrais lytiškumo aspektais?

Komunikacinė dimensija:

1. Ar jautėte ryšį tarp aktoriaus/-ių ir publikos? Kaip apibūdintumėte jį?
2. Ar buvo akimirkų, kuomet publika sutartinai/taip pat sureagavo į veiksmą vykstantį scenoje?

3. Kaip manote, kaip ištransliuoti spektaklio temą, mintį padėjo visos kitos (be aktoriaus) spektaklio priemonės, t.y. šviesos, muzika, vaizdinės priemonės, rekvizitai ir pan.?
4. Kaip manote ar kiti jautėtės taip pat kaip jūs? Ar jūs spektaklį išgyvenote individualiai, ar labiau bendruomeniškai?

Spektaklį apibendrinantys klausimai:

1. Kaip bendrai vertinate spektaklį?
2. Kokius lūkesčius turėjote spektaklio atžvilgiu ir ar jis juos atitiko?
3. Kaip vertintumėte lytiškumo tematikos perteikimą?
4. Ar/kaip pakito jūsų ankstesnis požiūris į problemas, susijusias su lytine tapatybe?
5. Ar privertė veikti? Ar spektaklis atliepė tavo veiksmus?

2 priedas. Klausimynas Kamilei Gudmonaitei

1. Kaip tu suvoki, kas yra lytinė tapatybė?
2. Ar galima teigti, jog abu minėtieji spektakliai kalba apie lytinę tapatybę?
3. Kodėl žiūrovui (apskritai žmogui) turėtų rūpėti ši tema?
4. Ar suvoki teatro spektaklį, kaip komunikacinę priemonę?
5. Kuo manai teatro spektaklis, kaip komunikacijos priemonė, išsiskiria kitų meno formų kontekste? Ar, tavo nuomone, spektaklis gali efektyviau, nei kita meno priemonė žmogui pristatyti lytinės tapatybės tematiką?
6. Koks tavo tikslas kuriant spektaklį? Kalbant bendrai ir atskirai imant „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ pavyzdžius – kokie šių spektaklių tikslai?
7. Ar suvoki žiūrovą, kaip lygiavertį spektaklių kūrėją?
8. Kiek tau svarbu, jog žiūrovas suprastų, ką norėjai pasakyti savo spektakliu (sakykim, suvoktų tavo pagrindinę žinutę)? Ar lygiai taip pat svarbu, ar gal net svarbiau, kad pats susikurtų reikšmes?
9. Ar sieki „Trans Trans Trance“, „Panika“ edukuoti žiūrovą? Įkvėpti? Susitapatinti?
10. Kokias raiškos priemones renkiesi teatre? Kodėl tokias? Kuo jomis sieki? Kaip manai, kiek jos prisideda prie sėkmingos „žinutės“ išsiuntimo?
11. Kaip manai, kas labiausiai prisideda prie spektaklio, kaip komunikacinio kanalo sukeliamo efekto? Kas labiausiai prisideda prie siunčiamos žinutės paveikumo? Kiek tau aktualu paveikti žiūrovą ir ar to sieki savo spektakliai?
12. Ar siekei „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ žmonėms sukelti fizinius pojūčius?
13. kurdama šiuos spektaklius labiau galvoji, kaip jį suvoks kiekvienas žiūrovas atskirai, ar labiau, kaip jį suvoks bendrai visa publika? Ar sieki, kad spektaklio metu žiūrovai pajustų bendrumą?
14. Kaip vertini (jei vertini) ar tavo spektaklis gerai ištransliavo, tai, ką norėjai juo pasakyti?
15. Ar stengiesi kurti ryšį tarp aktoriaus ir žiūrovo? Kaip jį kuri?

3 priedas. Interviu su žiūrovais

Informantas Nr. 1

Informantas: Rugilė Balandytė

Amžius: 18m.

Interviu data: 2020m. kovo 18d.

Interviu trukmė: 60:08 min.

Kiek tau metų, Rugile?

Tai va, man 18 metų.

O tu jau studijuoji ar moksleivė dar?

Ne, man paskutiniai metai mokykloj.

Tai kada tu matei „Paniką“? Čia seniai buvo, ar ne?

Aš mačiau vieną dieną prieš premjerą.

Aaaaj, okey.

Nu aš mačiau ten pačius pirmus kartus.

Tai ten buvo generalinė maždaug?

Jo.

O tu savanoriauti teatre, ar ne?

Jo

Mhm. Okey. Nu tai vis tiek viskas ten, ta prasme nesiskyrė, manau labai daug ta generalinė nuo to, kas buvo rodoma.

Neeee, visiškai, visiškai nesiskyrė, nes ten, žinai, jau buvo su tais kviestiniais svečiai, kurie anksčiau laiko galėjo peržiūrėti, tai ten ir giminės įėjo ir šiaip pažįstami, su teatru susiję žmonės, tai niekuo nesiskyrė ten nuo spektaklio. Nu, išskyrus ten kokias gėles pabaigoj, žinai.

Okey. Tai nais, jo, aš irgi kiek buvus generalinėse, niekas ten per daug nesiskiria. Šiaip tai, iš tikrųjų, man šiek tiek sudėtinga gali būti kalbėti apie „Paniką“, nes aš ketinau nuvykti ją pažiūrėti, bet taip jau įvyko, kad karantinas ir žodžiu. Tai iškart pasakau šį dalyką, jog aš taip gerai turinio nežinau, kiek kad prisiskaičiau recenzijų ir ten iš Kamilės kažką girdėjau. Tai žodžiu, iškart pereisiu prie tų klausimų, kad čia paskui nebūtų per daug turinio įrašuose. Jeigu tu kažko nežinosi, ar tau ten sudėtingas klausimas, tai viskas gerai, aš čia kadangi remiuosi tam tikra teorija vieno teatro, teatrologo žodžiu, kuris vertino efektyvumą spektaklių, tai ten pagal tam tikras dimensijas tie klausimai išdėstyti. Žodžiu, nieko ypatingo. ***Gal šiaip iš tikrųjų tiesiog, kadangi tas spektaklis vis tiek apie vyriškumą kalba, norėjau paklausti kaip tu pati supranti, kas yra lytinė tapatybė, lytiškumas, savais žodžiais. Kas tau tai?***

Šiaip pastaruoju metu čia tas klausimas, kuris mano gyvenime. Mano suvokimas gal apie jį kinta, nes aš pradėjau aplinkoj, žinai, visada yra tas aiškus – yra vyras ir yra moteris ir tada yra tie mini stereotipai, kur supranti, ką daro berniukai, ką daro mergaitės...

(pasirodo Rugilės šeimos nariai, tad trumpas intarpas, kuomet kalbama su jais)

Tai va, buvo visąlaik tie tokie mini stereotipiniai skirtumai, nu, kur tiesiog visiškai normalu atrodė, kad gal tu kažkiek ne to darai, ne tiek renkiesi, ką renkasi berniukai, bet per pastaruosius kokius tris metus, mano aplinkoj pradėjo atsirasti žmonių, kurie... O jezau, Marija, kaip čia dabar pasakyti... Dažniau pradėjau matyt žmones, kurie turi kitokią seksualinę pakraipą, sakykim. Ne tai, kad matyt, bet jie mano aplinkoj pradėjo atsirasti ir aš pradėjau suvokti, kad tai nėra kažkoks spuoguotas dalykas, kad ta lytis, kaip kažkokia sąvoka jinai išnyksta pas tuos žmones, nes jie nevaidina, jei yra visiškai tikri ir jiems tiesiog norisi ir darosi dalykai kitaip, nei anksčiau suvokiau tuos mažus stereotipus. Tai... Nežinau... Man lytis vis dar turi kažkokius bruožus, pagal kuriuos skiriasi žmonės bet tuo pačiu mano gyvenime atsiranda žmonės, kurie visiškai griauna net ir tuos bruožus. Nežinau... Man lytis dabar visiškai yra to žmogaus vidus. Kažkoks pereinamasis etapas.

O tu kalbi apie tą griovimą lyčių tik iš tos socialinės pusės ar ir iš biologinės?

Turbūt labiau iš socialinės. Nes su ta biologine... Aš gal dar savo aplinkos su tuo nesusidūrus su tuo. Tai apie tai sunkiau kalbėti, nes pati prie to neprisiliečiau, bet iš socialinės pusės, kažkaip...

Tai tu supranti lytinę tapatybę labiau vis tie iš socialinės pusės, labiau tą saviraišką, savęs atskleidimą. Iš šitos perspektyvos, aš gerai suprantu?

Jo.

Čia gal dabar taip ir įšoksiu, paskui, manau, viskas turėtų taip organiškai ir eiti. ***Tai ar spektaklio metu buvo tokių scenų, kuomet pajutai kažkokias spontaniškas savo kūno fizines reakcijas?*** AŠ įsivaizduoju, sunku dabar prisiminti, galbūt, jei nieko, tai visiškai priimtinas atsakymas. Kiek ką prisimeni, žodžiu.

Nu, aš gal šiaip žmogus, kurį labai veikia žodžiai, tai aišku, aš išgirsdama... Šiaip galvoju, kad tame spektaklyje labai daug Kamilės. Kas buvo labai gražu, tai, kad visur tokios smulkmenos, kur tu jauti kažkaip to žmogaus vidų ir būdavo tiesiog sakinių, kur man tiesiog tokie šiurpai laksto, kad uuuuj! Bet šiaip... Nu jo, gal buvo keista reakcija, kai aktorius nusirengė.... Bet ten buvo juokinga, nes kažkaip jis ten nusirenginėjo po kelis drabužius, ne viską iš karto ir jisai nusirengė ir liko su kojinėmis ir apatiniais, ir, žodžiu, aš sėdėjau gal ketvirtoj eilėj, ir kažkaip aš vienu metu pamačiau, kaip jis nusiima kojines ir galvoju... Šalia draugės reakcija pasidarė labai keista ir galvoju: „Kas jai yra?“, o man grynai jo klyną užstojo kito žmogaus galva ir aš nemačiau, kad jis ne tik kojines nusiėmė. Man buvo toks labai staigus „Vou, kada čia taip įvyko?“, nes po to išlindo iš už to ir aš pamačiau, kad jis nuogas. Tai tada buvo keista, tačiau dėl to, kad aš nepastebėjau to momento, kaip jis nusirengė, tai buvo labai... Bet labai išskirtinių kažkokių pojūčių tai... Nu, kad keistai kūnas kažkaip reaguotų, tai nelabai kažkaip dabar. Iš esmės spektakliai man visada kelia daug emocijų. Labai stiprus dalykas man spektakliai, bet taip, žodžiu, labai nieko išskirtinio.

Tu pažįsti Kamilę, jog tu sakei jautei Kamilę?

(juokiasi) Čia dabar labai keistai nuskambėjo. Ne, aš pažįstu Kamilę tiek, kiek aš galvoju, kad ją pažįstu savo viduj. Pažįstu Kamilę tiek, kiek jos kūrybą pažįstu. Va.

Gerai, kad įžvelgei kažkokį braižą režisierės spektaklyje ar jausmą, vat, kažką išskirtinio. Jo... O tada... Čia dabar, žodžiu, aš turiu šiaip planą klausimų, bet kadangi vis tiek būsiu vedama to, ką man sakai, tai vat, man iš karto įdomu, kaip ten reagavo į tą sceną... Nu, nes vis tiek nusirengimo scena yra šis tas spektaklyje, dažniausiai reakcijų gauna jinai. ***Tai kaip reagavo vis ta publika? Buvo kažkoks bendras jausmas? Reakcijos?***

Aš žinai galvoju vis tiek yra tas priklausymas nuo amžiaus, kaip ir visuose turbūt dalykuose. Aišku, vyresnių žmonių buvo neigiamesnė reakcija. Ten buvo tokių „šip šip šip“ aplinkui, kur jauti, kad vyresniems žmonėms, nu, kažkaip tai tikrai reikėjo? Šiaip, man atrodo, buvo tokia mirtina tyla. Visi sustingo, tai taip įsijautė į tą momentą visiškai, bet man pačiai lengviau kalbėti. Už kitus sunku pasakyti, bet pačiai pirmiausia buvo toks staigus atmetimas, nes iškart galvojau „Ar tai yra būtina priemonė kažkokiai minčiai perteikti?“. Po to, pakalbėjom su drauge ir mūsų mintys šitoj vietoj labai susilygino, kad tiesiog pagalvojom, labai gražu tokį drąsų dalyką padaryti, nes čia nėra vien tik kažkoks spektaklyje ženklas, bet čia yra kažkokia aktoriaus asmeninė pamoka didelė. Koks jam darbas yra tai padaryti, kaip jisai jaučiasi. Tai antra mintis, kuri iškilo – labai gražu, kad aktorius kažką padaro, kad jisai jaustųsi gerai tokį dalyką padarytas. Nu, matyt, turi jaustis gerai tokį dalyką, kad padarytų. Tai va... Jo, daugiau apie kitus aš nelabai galiu pasakyti.

Kaip manai, ta scena buvo tokia visai išsiskirianti visame spektaklyje, tokia ryški pačiame viso spektaklio turiny?

Jo, buvo tikrai. Galbūt todėl, kad ją, kaip ir visai rimtą idėją nuogumo, sumaišė su humoru ir gavosi toksai... Va, va, ką prisimenu, tai buvo tokia pradžia, kur visi taip nuščiuvo ir buvo visiška tyla, ir visi taip rimtai reagavo, ir tada tas aktorius pradėjo kvailioti, ir vis dar buvo tokioj būsenoj „Oj, čia reikia būti rimtam, nes čia žmogus nusirengė“. Šitokie. Ir tada jis pradeda kvailioti, ir žmonės negali susilaikyti, nes juokinga, žinai. Pusiau juokiesi, pusiau tvardaisi, nes aceit rimta, tai buvo toks emocijų mišinys vienu metu, nes tikrai juokinga, bet pagalvoji, gal čia reikėtų rimtai, nes čia rimta. Tai jo... Buvo įsimintina. Buvo tikrai įsimintina. Man buvo tokių stiprių vietų.

Kokios tavo nuomone tau būtų įsimintiniausios vietos, kurios ten tave labiausiai paveikė kažkokios priemonėmis? Ar aktorių vaidyba, ar šviesos, muzika, dar kažkas? Raiškos priemonės, kurios ten gal kažkaip labai išsiskyrė?

Man tikrai pabaiga, nes pabaigoj aktoriai dainavo tiesiog. Nežinau... Gal man tai labai gražu. Labai taip kažkaip viskas tyra ir plius daina parinkta.

Kokia daina ten buvo? Gali pasakyti?

Man atrodo, kad Radiohead – Creep. Nu, žinai, ir labai tiko su tema. Tiesiog viskas, kad jie visi liko tokiam savy, kokie buvo tuo metu ir kažkaip labai tiko ta daina. Man labai įsimintina scena buvo tikrai... Šita, pala, koks jo vardas...Reik vardus atsiminti.

Aktorių?

Ne, ne, aktorių, bet pačių veikėju, bandau atsiminti. Nu žodžiu, kai pagrindinio veikėjo, kuris gyvena ten savo bute užsidaręs, kai jį uždarė tualeto kambaryje ir tiesiog ten vyko toks rimtas dialogas. Jisai įveikinėjo ten visą tą baimę tualete uždarytas, ten buvo tikrai stipru. Nuolat šiurpai lakstė. Nu tikrai labai patiko.

O kodėl manai ten labiausiai šiurpai lakstė? Dėl pačio žodinio turini ar dėl kažkokių kitų...

Jo, ten tekstas buvo labai stiprus. Man labai patiko, gal taip reikėtų sakyti. Ir emocijos buvo labai stiprios, ypač to uždarytojo tualete. Buvo labai nuoširdus tas išgyvenimas, tokios tos panikos trumpos ir tada ta visa kaita emocijų, kuri įvyko ten. Jo, bet tekstas, sakyčiau, ir emocija aktoriaus perteikta.

Tai aktoriai ganėtinai paveikiai tavo galva vaidino?

Mhm. Taip, taip. Net kažkaip po to spektaklio buvo kokia savaitė, kur taip stengiausi gyti, aceit, nuo jo vaidmens, nes, nu, man taip susirišo jie kažkaip, nu, kad galvoju, čia gi nėra tas žmogus. Labai įstrigo į pasąmonę visa ta asmenybė ir tas veikėjas. Tai po to dar reikėjo stengtis atsieti jį nuo tikro asmens, nu, nes susirišo.

Čia tu dabar kalbi apie to aktoriaus ir veikėjo ryšį, jo?

Jo. Labai viską malu į vieną.

A***š čia tavęs dar paklausinėsiu, dar prieš su kitais šnekant - ten buvo „interaction'o" tarp publikos, veikėjų, ar nelabai?***

O velnias...Hm... Buvo, buvo, vienu metu. Ga net kelis kartus buvo. Ką tik keli spektakliai susimaišė.

Būna, būna.

Aš galvoju... Ten buvo tokie dideli kamuoliai...Eina sau... Dabar buvau dviejuose spektakliuose, kur buvo tokie dideli kamuoliai, jų mėtymas ir aš galvoju, arba juose abiejuose buvo, kad juos mėtė taip, kad iki žiūrovų jie atskrisdavo, arba nebūdavo „Panikoj" ir aš galvoju, kad man susimaišė. Nu tai žodžiu, gali būti, kad ten buvo su kamuoliais žaidimų... AŠ nesu tikra, nes gali būti, kad suplakiau su kitu. Jo, bet ir buvo toks šokis, kaip ritualas su visa publika jis kartu vyko. Ten buvo visai įdomu, nes buvo tos kelios sekundės, kur aktoriai ten pradeda daužyti ir rėkti, ir visi turi kartu daryti, ir tu pradžioj susikaustęs ir po to pagalvoji „Ei, taigi aktorius daro prieš tave krūvą, kodėl aš negaliu daryti prieš tą aktorių?". Dar ten buvo toks bendras išsiliejimas. Kaip jie ten.... Ritualu vadina. Gal. Bijau pameluoti. Jo, bet buvo.

Tai galima sakyti, kad toks įsitraukimas buvo? Bent jau tavo asmeninis? Nekalbant apie kitus.

Jo. Ir buvo dar tas, kai aktorius nusirengė. Jis ten bėgiojo. Jis nebėgiojo per žmones, bet jis bėgiojo netoli, o suposi ant tokio... Kaip jį įvardinti... Ant kažkokio vamzdžio suposi, tai tie, kurie sėdėjo dešiniam krašte, tai ten prie pat jų suposi. Ar čia įtraukimas... Bet, kad protą kitaip paveikė, kad šalia jo ten tas žmogus, tai tikrai.

Jo, bet čia aš noriu patikslinti – jie įtraukia, bet ar tavo asmeniškai buvo įsitraukimas? Ar pati šitą jautei?

(Įsiterpia kitas asmuo. Kalbama su juo)

Pakartok klausimą.

Žodžiu, aš noriu patikslinti, kad buvo įtraukimas pačių aktorių, bet ar buvo tavo asmeninis įsitraukimas? Ar pati šiaip taip jauteisi, kad tu įsitraukus į tą spektaklį?

Hm... Tai tik tuo metu, matyt, kai vyko tas šokis, ritualas, nes viskas, kuo aš galėjau įsitraukti, tai daužyti, paploti, parėkti ir aš tai padariau. Tai čia jeigu to klausi.

Jo, bet šiuo atveju, dar tada ir šiaip tokio ne kažkokio fizinio savo veiksmais, bet to per suvokimo perspektyvą, ar tu jauteisi įsitraukus spektaklio metu į visa tai, kas vyksta scenoje?

Jo, tikrai. Atsimenu kelis momentus, kur pagavau save visiškai pasąmoningai savo veiksmais, kažkokioj pozoj sustingusią ir tada, žinai, būna grįžti ir staiga susimąstai „Oi, čia turbūt aš kokią minutę sėdėjau, čia tai nejauku“. Nu, tikrai buvo, kur aš sėdžiu kaip nors taip, bet, nu aš taip atsijungiu nuo savo kūno, kad jis atskirai reaguoja ir tikrai buvo, kur visiškai buvau išplaukus. Verkiau vieną kartą.

Kada verkei?

Žinok, neatsimenu dabar, kada verkiau. Nebuvo, kad aš labai verkiau, bet aš, manau, kad turbūt dėl teksto buvo, nes mane tekstas labai kabino. Jo ten visas tas žaidimas vyksta apie vyrus, bet nežinau, ten neišskirčiau turbūt sakinio, kuris būtų netikęs bet kuriam kitam žmogui.

Tu sakai, kad tave žodžiai labai veikia, tai tarkim iš tų raiškos priemonių, galima sakyti tave labiausiai veikia spektaklyje tai, ką tu girdėjai? Nu tarkim, kalbant apie vizualinius, girdėjimo, lytėjimo (jei ten tokie buv), tai paveikiausia buvo būtent tai, ką tu girdi, taip? Aš gerai suprantu?

Jo, matyt, pirmoj vietoj būtų tai, ką girdžiu. Antroj vietoj būtų fizinis kontaktas, nes buvo vietų, kur aktoriai mušėsi ir ten irgi tiesiog tu nekvėpuoji, nes supranti, kad kitam žmogui skauda. Nu, gal tiesiog gražu, kai teatras... (nutyla)

Aha, tai užgniaužDavo kvapą, žodžiu?

Kaip?

Užgniaužda vo kvapą kai kurios scenos?

Taip, tikrai. Ir fiziniai kontaktai, kur jie buvo, tai buvo stipriai veikiantis dalykas. Ten buvo tokių, kaip ir... Gal galima pavadinti gaudynėmis, kur vienas matosi vengia kito žmogaus ir jis bėga ten, toks staigus vaikščiojimas. Nu, tai yra tokių... Irgi tas fizinis judėjimas įtraukia irgi labai.

Kas labiausiai spektaklyje padėjo perteikti lytiškumo tą temą? Visas spektaklis apie tai kalba, bet, vat, kokie dalykėliai tau atrodė kad labiausiai padeda?

Ta prasme, ar vyriškumą būtent, ar iš esmės? Čia sunku pasakyti, nes aš galvoju daug kur tekstas buvo stiprus. Bet tekstas man yra bendražmogiškas. Gal yra kur pagal vyriškus stereotipus, bet tada yra toks kitos detalės, kur jos yra akivaizdžiai vyriški stereotipai. Vat, būtent, tam vyriškumui. Tai čia apie kurį labiau?

Čia tiesiog, labai bendrai kalbant. Taip, ten tas spektaklis orientuotas į vyriškos lyties raišką, ar kaip mes tai įvardinsim, bet visiškai bendrai - bendražmogiškai apie lytiškumą. Kad ir ten iš seksualinės orientacijos perspektyvos, apie moters lytiškumą, apie vyro lytiškumą. Žodžiu, viską, kas gali aprėpti šitą temą. Kaip tu supranti ją?

Nu, man tai atrodo, buvo tokių ženkliukų. Oj, ne ženkliukų *(juokiasi)*. Jezau, pavartočiau žodį slėpiniai, nors čia ne visai tai. Žodžiu, su vyriškumu tokių susijusių. Buvo visai ryškūs epizodai su sportu, ten sporto priemonėmis, tai buvo... Kaip ten vadinasi... Visokie ten svoriai, svarsčiai. Ir ten buvo sakoma: „Ei, tu vyriškas, sportuok“ čia tipo, sportuosi ir tada buvo kalbama, kaip suvilioti moterį, ko jos nori, tai tokie, kaip ir stereotipiški, bet ir būtent kalbėjo apie to vyro sunkią

emocinę būklę ir sakė: „Ei, tai va, čia užsikačialink“. Ir buvo ta sporto dalis, man išryškėjo. Dar buvo momentas – vieno veikėjo prisirišimas prie motinos, kažkaip, kas man buvo visai įdomu. Nu, kažkaip nesitikėjau visai to, bet jo , tas prisirišimo prie motinos momentas.

O kas ten per scena buvo prisirišimo prie motinos? Tiesiog kalbama apie tai?

Jo, jo, man atrodo, buvo kalbama apie tai. Ten buvo kažkokia maža detalė. O dieve, kaip aš bijau primeluoti.

Viskas gerai. Aš pasitikslinsiu. Aš ne su viena tavim kalbėsiu, tai čia tavo visiškai nuomonė.

Jo, ten buvo, man atrodo, nu, kažkokie, žinai, dalykai... Ne, aš bijau. Aš geriau nekalbėsiu. Aš kaip ir atsimenu, bet tiksliai nežinau.

Viskas gerai.

Bet buvo kažkas su motina, kažkoks prisirišimo aspektas ar kažkas buvo palikta, kad bijai judėti ar kažkas.

Mhm. ***Tai iš tokių raiškos priemonių, visai rekvizitas transliavo kažkokius lytiškumo „topicus“, kalbant apie tą sportinę visą tą... Nežinau... Dalykus?***

Jo, ir dar iš esmės to... O dieve... Taip erzina, kad vardų veikėjų neatsimenu. Norėčiau sakyti vardais dabar.

Gali apibūdinti, kuris ten kaip atrodė. Arba aktoriaus vardą gali pasakyti.

Žodžiu, tai laidų vedėjas buvo... Nu, gal ten daug stereotipinių ženklų buvo tam spektaklyje. Ne tik pas jį, bet pas jį buvo toks vyriškumas, kur žinai sportiškas vyras, apsirengęs stilingai, visą laiką užimtas jis buvo, ten jam nuolat skambinėjo visi, per televiziją irgi su tokiu, nu, akivaizdžiai stereotipiniu vaidmeniu. Kažkokį stereotipinį vaidmenį toj televizijoj turi. Ir irgi, jis nuolat savo galią demonstruoja, kaip ir galėjimą visko valdyti. Tai, vat, šitie ženklai, man irgi atrodo buvo tokie. Jam nuolat skambinėjo ir jis nuolat tvarkė reikalus. Tai šitas tikrai. Dar šitą išskirčiau.

Kalbant apie tavo kažkokius fizinius pojūčius, ar ten verkimo, ar kvapo užgniaužimo, ar buvo taip, kad tu vat būtent išgyveni maždaug tai, ką aktorius scenoj? Tai yra, tarkim kai tu verkei, jie neverkė tuo metu, bet, ar buvo susitapatinimas su kažkuriuo aktoriumi ir taip fiziškai net atrodo jauti, ką jis ten jaučia?

Juokinga, bet tikrai ta scena, kur veikėjai mušėsi, nes nu tie momentai, kai kažkuris kažkuriam trenkdavo, aš sakau nuoširdžiai, aš nekvėpavau, nes, man atrodė, aš jaučiu to žmogaus skausmą. Tai šitas tikrai buvo. Ir ten buvo toks instinktyvus: „O dieve, jis galėtų bėgti ten, ar ten“. Labai, labai ta scena įtraukė. Atrodė susitapatinau su tais veikėjais, kuriems reikėjo iškentėti tą mušimąsi. Šitas tai tikrai. Buvo ir daugiau, bet šitą ryškiausiai atsimenu. Atsimenu dar buvo scena, kur keli veikėjai rėkė, kad viską išsirėktų, tai šitas kažkaip buvo visai artima, Nu, nežinau artimas. Buvo visai pojūtis irgi kažkokią didelę energiją į juos siųsti. Bet nerėkiau.

Kaip šiaip pati interpretavai tą spektaklį? Kas ten labiausiai norėta pasakyti su juo?

Nu, aš girdėjau iš Kamilės, kad ji visgi šio spektaklio vienai lyčiai per daug nepaskiria, bet aš kai išėjau, tai vis tiek labiausiai liko spektaklis apie vyriškumą. Aš visai**...** Šiaip visai mane privertė susimąstyti, dabar jau žmonės pradeda daug kalbėti, va, visi varo apie feminizmą, visi apie

moteris ir niekas negalvoja apie vyrus. Dabar jau tokia banga užsiveda „Ei, mes pamiršom vyrus**“.** Po to spektaklio, aš tikrai daug tokių minčių turėjau, kad „Blemba, kodėl neatrodo taip akivaizdu, kad ir vyrams taip būna“. Visos tos problemos, kurios buvo spektaklyje, nu, jos iš tikro yra. Nu gal ten kiek liūdesio paliko, nes, realiai, tos pačios žaizdos, kurios gali būti pas bet kurį žmogų tikrai gali būti pas vyrą. Tiesiog, kai tau prieš akis padeda visą tą omletą ir tu matai ryškiai visa tai, tada labiau susimąstai dar. Tai man visas tas... Graži idėja iškilo, kad reikia nepamiršti, kad vyras irgi yra jautrus ir jam irgi būna sunku, kad jis visiškai visoks gali būti, žinai. Nes visi trys veikėjai yra visiškai skirtingi ir ten juokinga, nes metodai, kuriuos jie taikė vieni kitiems netiko, nes jie tokie skirtingi, kad kiekvienas turėtų rasti savo kažkokį metodą viską ir savo atsakymą. Tai vat, buvo gražus tas skirtumas tarp jų.

Kaip pajautimas tau sako – ar įkvėpė tave tas spektaklis, ar nelabai?

Galvoju... „Įkvėpė“ labai keistas žodis. Sakyčiau, kad jo. Nežinau., kaip suprantu tą įkvėpimą.

Gerai, aš tada patikslinsiu. Ar tau spektaklis sukėlė kažkokių naujų minčių, ar privertė pažvelgti į tam tikrus dalykus kažkaip naujai ir kitaip, nei buvai prieš tai mąsčiusi?

Jo, tada taip. Gal net grąžino ne tik į dabartį kažką galvoti ar ten matyti tas smulkmenas, bebendraujant su žmogumi kitaip, bet net į ateitį kažkiek nukėlė, nes kai kuriuos žmonių veiksmus supranti, kaip kažkokius ženklus kitaip gali pamatyti grįždamas atgal, ką anksčiau supratai visai kitaip. Buvo minčių nemažai tikrai. Dar mes ten su drauge prisikalbėjom, tai buvo minčių.

O kalbant apie tą lytiškumą... ***Nu, jau tu šiaip minėjai, bet ar buvo taip, kad kažkaip pasikeitė tavo požiūris ir supratimas apie šitą temą? Kardinaliai ar nebūtinai kardinaliai? Tiesiog kažkas tau ten visai naujo nusišvietė?***

Hm... Drąstiškai niekas nepasikeitė. Galbūt labiau išryškėjo tas noras tiesiog griauti ir juokti iš tų stereotipų, nes jie visur yra tokie tik stereotipai, žinai. Tai jo, čia tikrai tas buvo. Man tiesiog buvo gražiausia, nors atrodo kaip ir supranti tai, bet gražiausia po spektaklio pagalvoti, kad tas vyras, jis visiškai visoks. Visiškai spalvotas ir nu nežinau... Tiesiog kažkaip atvėrė tą galimybę visiems būti visokiems dar kartą. Nors atrodo akivaizdu, bet jo, kažkaip priminė, kad viskas yra visaip, visi yra visokie ir visgi visiems savas kelias toksai.

Tu kadangi sakei skaitei recenzijas ar žiūrėjai interviu ir žinojai, kad Kamilė nori ne tik reprezentuoti vyriškumą ir tuos stereotipus, tai kaip manai, kaip jai pavyko tai? Nes, visgi, sakai, kad labiau tą vyriškumą jautei. Tai, kaip tu manai, kaip jai bendrai pavyko kalbėti apie lytiškumą? Nesusikoncentruojant ties viena lytim.

Nu jo, aš, manau, toks natūraliai gaunasi labiau prie vyriškumo, nes vaidina vyrai ir vaidina vyrus. Ir ten vis tiek yra įterpta tokių dalykų, kurie pabrėžia būtent vyriškumą, kad suprastum, jog spektaklis apie vyrus kalba. Bet sakau, iš dalies, man visos mintys apie psichologiją ir vidinį žmogaus pasaulį ir žaizdas, ir traumas, ir patarinėjimus kitiems. Visiškai bendražmogiška. Gal sakau, todėl jis mane stipriai veikė, nes man daugelis minčių buvo artimos, pažįstamos ir suprantamos, ir ne tokios „Vau! Vyrai taip galvoja!“. Nu neee, visi taip galvoja, tiesiog gražu, kad tai nėra klijuojama tik prie moterų, kad kažkoks mąstymas apie gyvenimą. Tai iš esmės visiškai bendražmogiška.

O ar buvo tokių scenų ar epizodų, kur kažkokias savo gyvenimiškas patirtis atpažinai?

Jau dabar sunkiau, be tikslių sakinių. Nu , ten kur buvo kalbama apie tokias didesnes traumas, apie problemas, tai dar ne. Ačiū dievui, kažko didesnio pas mane nebuvo, bet visos smulkmenos... Ar ten nuolatinis galvojimas „Kas aš esu? Kodėl aš bijau? Kodėl aš taip atrodau, o jis taip atrodo?“. Ar ten sakykim, pradėjimas saviterapijos kažkoks, apie ką ten irgi buvo daug kalbama. Ir vidury toks sustojimas ir galvojimas „Ką aš čia darau? Čia turbūt beprasmiška, čia nesąmonė“. Tai vat turbūt čia visi. Nors vis tiek smulkmenos sudaro kažką didelio, manau, buvo daug tokių smulkmenų, kurios tiesiog mano kasdienybėj yra. Ir šiaip man aktualu galvoti daug apie save, savo aplinką, savo vidų, todėl buvo daug aktualių temų, minčių.

O dažnai lygindavai, tarkim, save ir veikėją? Kaip jis elgiasi ir kaip tu elgtumeisi jo vietoj?

Tai jo, buvo tikrai tokių momentų. Gal būdavo tie momentai su baimėmis, sakykim, kur veikėjas jis nesiryždavo lipti ši savo baimės ir tu pirmiausiai galvoji „Ei, bet jis čia galėtų...Nu galėtų kąžką čia padaryti ir viskas būtų geriau“, bet tada labai greitai grįžti. Pastatai save į to žmogaus vietą ir čia kaip visur gyvenime atrodo galioja ir viskas pasidaro aišku, čia nėra vien tik imti ir padaryti. Kiekvienam viduj viskas labiau susimalę, negu mums atrodo iš šono žiūrint. Ir dar tie momentai, kur veikėjai vieni kitiems patarinėjo iš savo patirties, kaip čia jie turėtų elgtis. Jo**...** Man tie patarimai kažkaip irgi į mano gyvenimą atsirėmė daug kartų. Nu, jie iš šono žiūrint tokie visi beprasmiai atrodė ir galvoju, kad tikrai dažnai tokių būna ir mano gyvenime. Ir daug beprasmiškų patarimų, ir dažnai nėra prasmės patarinėti, nu, nes tu nesi tas žmogus.

Man įdomu kaip dažnai tu galvodavai, kad ne „jis“, bet „aš“? Tarkim, tau dalina patarimus ir tu jau galvoji apie save toj veikėjo vietoj, kaip tu imtum tuos patarimus? Taip labiau, kai žiūri ne iš šono, bet jauti, kad tu ten?

Susitapatini su veikėjo, taip?

Taip, taip, būtent.

Nežinau ar labai daug tokių buvo... Tikrai buvo toj scenoj, kai buvo tualete uždarytas tas veikėjas. Gal labai buvo lengva į jo baimę įsijaust, net į tą tokią netolimą paniką. Aš iš karto galvojau, kad jo vietoje turbūt apsivemčiau. Jis neapsivėmė ir buvo tok „Jezau, prašau neapsivemk“. Hm... Gal buvo tokių vietų, bet dabar nelabai ką taip ryškiai išskirčiau. Aišku ten, kaip ir minėjau, su tuo mušimusi, nes irgi galvoji tam veikėjui „Kaip tu pasitrauktum? Kur čia užkliūti gali?“ ir panašiai. Aj, dar buvo vietų, kur veikėjai nelabai tiesiogiai, bet kur lyg ir tyčiojosi vienas iš kito. Tai man tiesiog buvo iškart tokia atmetimo reakcija. Aš galvojau „Kodėl, nu?“. Nesakyčiau taip arba atsikirščiau kažką. Jo, buvo tokių. Buvo tikrai, kad susitapatini su veikėju ir kaip ir kuri savo istoriją, bet tada įvyksta kita ir galva palieka ramybėj, ką tu ten galvojai.

Kiek pats faktas, jog ten, spektaklyje kalbama apie lytiškumą, apie vyrų problemas, tave veikė? Kiek tau šita tema yra paveiki ar jautri?

Jo... Jautri tikrai. Spektaklio metu tai ypač supratau negalvoju tiek apie tai, kiek yra ten apie ką pagalvoti. Keista, man galva ką tik išsijungė.

Viskas gerai, žinok. Sunku būti susikoncentravus ir plius prisimininėti, kaip tu ten jauteisi prieš, nežinau, kelis mėnesius.

Bet reikia prisiminti.

Nu čia refleksija, savirefleksija tokia.

Jo... Aš manau, kad man buvo daug momentų, kur aš galvojau, kad taip gerai, jog yra kažkas kas tau primena galvoti apie savo vidų ir galvoti apie problemas, ir galvoti apie ten sprendimą ir ieškojimą, ir kad kitiems irgi ten būna negerai arba gerai. Bet tada būdavo tokių detalių, kurios būtent grąžindavo, kad šitas visas vyksta su vyrai ir su vyriškumu. Tai, man atrodo, buvo visai toks šokinėjimas, kur „Vau, bendražmogiška idėja ir tema. Ir vau, vau, vau, čia taip tikrai yra“ ir tada vis tiek grįžtama prie vyro. Nuskambėjo kaip... Negerai nuskambėjo. Nu, bet žodžiu. Jo, ir tada kažkaip vis tiek labiau galvoji iš vyro prizmės apie tą problemą arba tą jausmą. Man tai patiko, kad buvo iš vyro prizmės, nes tikrai, pastaruoju metu, aš pati jaučiu tą, kad labai daug kalba apie moteris ir viskas gerai. Nu, bet ir apie vyrus tada pakalbam, toksai.

O kaip manai, spektaklis kaip meno forma, kaip informacijos perdavimo priemonė, šis spektaklis gerai paveikė? Gerai, turiu omeny - paveiku buvo?

Aš tai iš viso galvoju apie spektaklius, kad teatras ir spektakliai čia ta vieta, kur eina vis tiek tik tie, kurie nori, ir tik tie, kuriems yra poreikis. Ir tai, matyt, nėra labai didelė auditorija. Teatro žmonės. Tai aš galvoju, kad ateina tie, kuriems reikia apie tai sužinot ir kurie nori apie tai sužinot. Jeigu tu nuoširdus, tai tikrai veikia. Į viską turbūt gali žiūrėti paviršutiniškai, bet aš tai galvoju, kad tikrai, tikrai paveikus spektaklis. Ir kiek girdėjau žmonių reakcijas aplinkui, tai visi ten apšalę buvo. Sakė „Vau, negaliu atsigauti!“ ten tokie vat komentarai. Jo, tikrai paveikus buvo.

Kaip manai ar kiti, aplink tave sėdintys jautėsi taip pat, kaip tu? Ten tarkim tam tikruose epizoduose arba po viso spektaklio?

Šiaip, mano nuomone, iš esmės žmonės buvo atsipalaidavę, kas man labai gražu, nes nieks ten nesivaržė. Beveik. Ten išskyrus ten tas vietas su nuogumu, kur visi buvo pasimetę. Bet šiaip žmonės kažkaip nebijo savo emocijų paleidinėti per spektaklį, tas, manau, labai patiko. Visi labai nuoširdžiai, kaip juokėsi, sakykim, buvo juokas taip ir juokėsi. Nu žodžiu. Reagavo gyvai publika. Aš manau, kad maždaug mano amžiaus žmonėms... Tikrai mačiau panašias emocijas. Visi išėjo tokie susimąstę, bet raudonais žandais, bet tokie laimingi, bet tokie šokiruoti. Gal sunku sakyti apie vyresnius... Bet visi, visi, sakyčiau toks gyvas organizmas, kas man labai gražu. Nes žmonės visi reaguoja, gyvena tuo metu spektaklyje.

Manai, spektaklį labiau išgyvenai individualiai ar bendrai su publika?

Individualiai tikrai, nes aš, manau, buvo vietų, kur aš asmeniškai stipriau reagavau, nei... Sunku sakyti už kitus, bet tiesiog žinau, kad dėl savo asmeninio emocionalumo ir čia dar tokio pasiutimo dėl teatro, aš truputį perdėtai reaguoju daug kur. Jo, bet aš tiesiog viską labai asmeniškai priiminėjau, nes norėjosi. Tiesiog labai norėjau visą tą spektaklį susigerti į vidų. Labai norėjau. Tai kaip ir asmeniškai.

Kaip manai spektaklio temą padėjo ištransliuoti šviesos, muzika, vaizdinės priemonės. Nu, kalbėjai jau šiek tiek apie tuos rekvizitus, sportines prekes, o kaip kiti dalykai?

Nu jo, apie rekvizitus labai trumpai, tai man viskas su rekvizitais, nežinau... Visi ten idealiai turėjo savo vietą. Su rekvizitais tikrai viskas labai patiko. Ypač patiko tas kambarys, kažkokia zona, riba uždara, kurią gali suprasti iš kokios tai nori pusės, tai ten tikrai. Tos besidarinėjančios sienos tokios yra, tai tikrai labai patiko. Šviesos... Man buvo su šviesos kelis kartus tokių minčių – ten buvo momentai, kur perėjimas iš scenos į sceną, iš minties į mintį, ten yra tokia kaip epilepsinė šviesa. Varo ir tada yra tokia psichodelinė muzikytė, kur varo taip greitai. Tai man tos vietos nuoširdžiai nepatiko, nes mano smegenys negerai kažkaip į jas reagavo. Nu man visiškai

nemalonu buvo per tas šviesas, bet jos buvo kelios sekundės, perėjimas toksai iš scenų, bet tą atsimenu, kad man nepatiko. Em... Muzika... Geras, bet man su muzika niekas neįstrigo.

Nu, sakei dainavo tenai, tai čia irgi muzika.

Jo, finalinės dainos idėja labai patiko. Plius, kad ta daina dabar yra visiškai susieta su tuo spektakliu, nors anksčiau buvo sava istorija. Dabar klausant tos dainos yra miksas tarp to, ką tu anksčiau sudėjai ir to spektaklio. Jo, bet šiaip iš garsinio takelio visiškai... Aš net negaliu pasakyti ar jis išvis buvo.

Gal ir nebuvo, čia žinai...

Tai va, žinai, iš tos garsinės prizmės, tai niekas manęs. Bet nelaikau šito kažkokiu blogu reikalu, nes nebuvo nė sekundės nuobodu. Visada buvo ką veikti tam spektakly.

O, žiūrėk, gal prisimeni, kaip šiaip tą dieną jauteisi? Su kokia nuotaika atėjai į spektaklį? Ar su kokiu nusiteikimu šiaip į teatrą atėjai?

Aš buvau žiauriai, žiauriai gerai nusiteikus, nes iš tiesų patekau į tą peržiūrą paskutinę...Visiškai spontaniškai, nes aš pamačiau Kamilės spektaklį ir galvojau „Žiauriai noriu, žiauriai noriu“, ir aš apie jį pamiršau, ir prisiminiau, kai buvo išpirkti visi bilietai, ten kelis mėnesius į priekį. Man tai liūdna pasidarė ir tada aš parašiau Kamilei, kad gal kur nors dar galima nusipirkti kažką. Ir ji sako „Nu tai ateik, ateik“. Ir aš labai, labai džiaugiausi ir ten nuo ryto atsikėlus... Aš tiesiog labai džiaugiausi, tai atėjau labai geros nuotaikos, bet ir taip pasakė Kamilė „Nieko nesitikėti, nes tada būna blogiau dažniausiai kai kažko tikiesi“, bet aš nuoširdžiai atėjau, kaip tuščias popieriaus lapas, tai man dėl to buvo labai gera. Nu labai džiaugiuosi, kad nesusikūriau išankstinių nuostatų kažkokių, per daug nieko nesiieškojau, kad tiesiog viskas ten įvyktų natūraliai. Buvo labai gera savijauta ir labai įtraukė.

Ir paskui buvo po spektaklio gera savijauta? Kokia buvo maždaug?

Jo, po spektaklio, kokias 5min su drauge tiesiog stovėjom išsižiojusios, šitaip koridoriuj. Labai geros buvo emocijos. Po to klausėm tos dainos gal 10 kartų. Reikėjo važiuoti namo, nes jau buvo naktis, bet mes lakstėm po laisvės alėją. Buvo labai gerai. Buvo tikrai labai gera. Ir labai daug kalbėjom apie tai. Reikėjo viską reflektuoti. Visą tą grožį. Nu aišku, buvo geresnės emocijos negu prieš tai, bet tiesiog prisidėjo daug šoko kaip gerai paveikė. Mane tai labai paveikė. Mano draugę irgi.

Man dar svarbu sužinot, ar prieš tai daug galvojai apie lytiškumo problemas? Rodos, nežinau ar tiksliai tas spektaklio momentas, privertė daugiau apie tai mąstyti? Ir kalbant ne apie ilgalaikę perspektyvą, ne iki dabar? Bet būtent po spektaklio, vis tiek apie tas temas kilo klausimų, jeigu ten diskutavot su drauge, ten tą vakarą, ar kitą dieną?

Jo, tikrai taip. Labai daug gal niekada negalvojau, bet vat kažkaip po to spektaklio susidėjo momentas, kur gal aš tiesiog pradėjau matyt tuos stereotipus, bet tikriausiai aš su keliomis vyresnėmis moterimis iš giminės... Nu, ten buvo tokie momentai, kur jos labai stereotipiškai ten ant vyrų kažką pavarydavo ir aš pajaučiau, kad aš kažkaip kitaip reaguoju ir mes turėjom labai daug diskusijų. Ypač su mama. Apie vyriškumą. Gali būti, kad čia buvo kelios savaitės prieš spektaklį, bet gali būti, kad ir po spektaklio, dabar nesu tikra, bet aplink tą spektaklį tikrai gavosi toks laikotarpis, kur aš pradėjau kažkaip (koks čia žodis tinka), nu kažkaip nuoširdžiau, tyriau

žiūrėti į vyru emocijas visas. Jei apie vyrą kalbant. Tai buvo daug tokių diskusijų, kur aš pradėjau nesutikti su tokiomis stereotipinėmis smulkmenomis, kurios anksčiau man kaip ir nekibo, sakykim bendraujant. Bet buvo labai daug diskusijų. Jo, tai šitas tikrai taip. Prisidėjo spektaklis. Ir šiaip, pasakojau mamai apie spektaklį. Žodžiu, mes labai daug diskutavom kelias savaites. Ir jinai beveik visus pripažino. Sako „Nu, aš savy pastebėjau, kad aš nežinau, kodėll aš taip galvoju, bet aš labiau tau pritariu“. Ir jinai, žodžiu tada pasakė, kad jinai labai nori pažiūrėti tą spektaklį, nes jinai irgi nori suprast , kodėl jinai galvoja kitaip. Bet čia mamos amžiaus grupei. Tai žodžiu, jo, tikrai buvo.

Dabar čia taip, kad man pačiai aiškiau būtų paskui viską suprasti, ką man sakei, tai kaip bendrai vertini spektaklį? Apibendrinant.

Aš pastaruoju metu su spektaklio vertinimu stengiuosi labai daug nesakyti, nes mano gyvenime labai keista fazė įsimylėjimo teatro, kur man viskas patinka, kas yra susiję su teatru. Aš manau, kad tai yra truputį išpūsta, matyt, bet man tikrai labai patiko. Man gal visų pirma labai patiko, nes man labai patinka režisierė, nes ji žmogus... Nu ir Mantas jos vyras... Jezus marija, keista sakyt vyras. Tai man tiesiog abi asmenybės labai patinka, tai pati pirma mintis buvo: „Aš labai noriu pamatyt tų žmonių vidų kitoj erdvėj“. Tai man visų pirma labai žavu, dėl to, kad aš galiu rast smulkmenas, kur aš kitur tų žmonių kūryboj matau. Šitam spektakly galiu rasti Kamilės, sakykim. Man dėl to labai gražu. Nu ir jis labai tikras, labai išgyventas ir aktualus. Tikrai aktualus. Aktualumo tiek nejauti kasdieną iki tol, kol nu nepažiūri į tai. Man tikrai labai patiko.

Ir kaip tada vertini lytiškumo temos perteikimą? Trumpai ir apibendrinant?

Am... Man atrodo, kad problematika, iš esmės, lytiškumo, labai gerai perteikta, bet labai gražiai problematika sumaišyta su humoru. Tu kaip ir neužsisėdi ant kokios ten neigiamos emocijos, ar ten nepradedi labai sunkiai galvot „Oi, velnias, čia tikrai viskas labai negerai“. Man labai gražus mišinys tarp visų tų drumzlių iškėlimo į viršų ir juoko. Nu, man atrodo, viskas ten šauniai. Nieko per daug nebuvo, kad, sakykim, užsikabint ant kažkokio stereotipo, ar minties nuolat, nuolat. Tikrai buvo tokia kaita minčių labai sveika. Manau, kad labai gerai.

Informantas Nr. 2

Informantas: Karolis Lapačinskas

Amžius: 25

Interviu data: 2020m. kovo 18d.

Interviu trukmė: 47:51 min.

Tau dvidešimt penkeri, jo?

Jo.

Kada matei spektaklius „Trans Trans Trance“ ir „Panika“?

„Paniką“ mačiau per peržiūrą, tai buvo diena prieš premjerą. Aš neatsimenu, kada buvo premjera.

Gruodį. Gruodžio 17 - tą. Kažkas tokio.

Jo, man atrodo, 15 - tą, nes mačiau. Nes buvo ne dieną, gal dvi dienas prieš. Nu žodžiu, kažkas tokio. Mačiau prieš premjerą, dieną ar dvi, o „Trans Trans Trance“... Nežinau, spalį ar lapkritį. Kaune kažkuriuo metu buvo vienas spektaklis, man atrodo, tai turbūt spalį arba lapkritį. Kažkas tokio.

Nu labai „nice“, nes galėjai matyti 2017tais metais „Trans Trans Trance“.

Ne, ne, ne, aš mačiau Kaune, kas buvo visiškai neseniai. Nu, jau pakankamai seniai, bet rudenį.

(pristatau, kaip vyks interviu)

Kadangi man yra svarbus lytinės tapatybės klausimas, tai kaip pat šitą dalyką supranti ir suvoki, kas tavo galva tai yra?

Ta prasme, lytinė tapatybė *in general*?

Jo, kaip tu tai suvoki, kas tai yra – lytiškumas, lytinė tapatybė?

Kaip tik su kažkuo diskutavom vakar, ar kada, kad yra biologinės kaip ir dvi lytys (labai baisu visada sakant nesuklys šituos dalykus, nes žinau, kad viskas jautru šiais laikais), bet tų socialinių lyčių ar *something*, tai yra šiuo metu ganėtinai daug ir žmonės identifikuoja save labai įvairiomis lytimis. Tai jo, turbūt tas ir yra - ne tik koks esi fiziologiškai, bet kaip tu pats save identifikuoji, kokias sau savybes priskiri, *I guess*. Nu, bet nors yra daug lyčių, tai labai tos savybės irgi... Labiausiai gal tiesiog, kaip tu jautiesi.

(aptariama keletas interviu detalių, prieš pradedant pokalbį)

Dabar iškart įšoksiu į tai, kaip tu fiziškai reagavai, į kai kuriuos dalykus, tai tiesiog pirmas klausimas būtų ar „Panikos“ metu buvo taip, kad kažkuriuose epizoduose ar scenose pajautei spontaniškas savo kūno fizines reakcijas? Galėsi palaužyti smegenis ir prisiminti.

Labai geras klausimas. Am... Tikrai paskutinėje scenoje pajaučiau fizines reakcijas, kai reikėjo atsistoti ir kažką daryti. Hm... Galvoju. Blemba, gal ne. Galvoju gal buvo kažkokia... „Keturiuose“ buvo muštynių scena, kur atrodė suskausta, kaip jie gerai suvaidina, bet čia, irgi buvo muštynės, bet ne gal... Nebuvo. Manau, kad nebuvo.

Bet čia būtent kalbu apie spontaniškas, kur taip vat kažkas greitai pasijaučia, bet tu turbūt kalbi ir šiaip bendrai, kai tarkim nebuvo tokių fizinių reakcijų, kaip juokas ar dar kažkas. Ar buvo tokios?

Tai emocinių reakcijų buvo. Fizines aš įsivaizduoju, kaip kažkokį judesį sukeliančių ar kažkokį tai fiziniam kūne jausmą.

Nu jo, tai gali kažkoks šiurpas, tai gali būti sudrebėjimas, išsižiojimas.

Jo, apie tokius ir galvoju, tai tokių pasibaisėjimo, išsigandimo ar *whatever*. Šiurpo gal ir galėjo būt. Blemba, kaip sunku atsiminti.

(juokiasi) Aš manau, bet nieko, jei neprisimeni, tai visiškai *easy* dėl to.

Nu, aš, žinant save ir savo meilę Gudmonaitei, manau, kad šiurpo tikrai buvo. Nu nes ten *epic* spektaklis tikrai. Tikrai buvo šiurpo.

O kaip manai kokie scenos dirgikliai tai sukėlė? Ar raiškos priemonės kažkurios? Kas galėjo tai sukelti?

Vėl gi, galvoju iš tos pusės, kaip aš reaguočiau negu taip, kaip atsimenu, kad reagavau. Nu, tikrai buvo labai *relatable* daug dalykų, kurie, manau, ir sukėlė tuos šiurpulius, nes *it's so relatable ir so me*, tai nežinau, kaip lietuviškai geriau pasakyt. Tai žodžiu, jo, tas jausmas, kai tu labai susitapatini su kažkokiu veikėju. Susitapatini tam tikroj situacijoje, nes turbūt niekada nebūna, kad viso spektaklio metu tapatiniesi su veikėju, ten viskas *amazing* ir mes čia tokie patys. Bet tam tikrose situacijose, kurios vyksta scenoje susitapatini su juo, nes labai *relatable* ir galvoji, blemba, *this is me*.

Okey. Šiaip, kadangi tu dabar užsiminei apie tą susitapatinimą, tai aš iš karto prie jo gal prišoksiu. Aš supratau, kad tu jau teigi, kad buvo vietų, kuriose susitapatinai su veikėju, vienu ar kitu?

Jo. Nu to spektaklio esmė turbūt, kad ten daugelis susitapatintų. Nu, vyrų.

Nu žinai, kaip tu supranti susitapatinimą...Ar tu jauteisi taip, kaip veikėjas kažkuriame epizode? Ar scenoje? Ar žiūrėjai į veikėją iš trečio asmens perspektyvos?

Turbūt atsakymas būtų labiau taip, nei ne, nes kai yra situacija, kurią tu išgyvenai arba labai panaši į tokią, kurią tu išgyvenai ir ypač, jeigu ne vieną kartą, tada jautiesi panašiai, kaip tas veikėjas toje situacijoje. Tai jo, panašiai jaučiausi.

Tai buvo tokių scenų spektaklio metu, kur tu turėjai tokių pat gyvenimiškų ar tau pažįstamų situacijų?

Jo, arba iš savo gyvenimo, arba iš kokių pažįstamų gyvenimo. Jo tikrai, tikrai buvo daug tokių situacijų.

O buvo taip, jog kažkokiose scenose (gali ir konkrečiai šnekėti), kad svarstei, ką darytum vieno ar kito veikėjo vietoje?

(atsidūsta) Nežinau. Manau, kad ne, nes kai žiūriu spektaklį aš labai įsijaučiu tai, kas yra, bet ne į tai, kas būtų, jeigu būtų. Nu, galbūt labai priklauso nuo spektaklio tempo, bet šiuo atveju tempas buvo ganėtinai toks, nepasakyčiau, kad greitas, bet nebuvo laiko galvoti, kad būtų jeigu būtų. Jeigu yra koks lėtas spektaklis, tai tu turi laiko pagalvoti „Blemba, jeigu jie čia būtų padarę taip ar kitaip". Šiuo atveju, nuolatos vyksta veiksmas, ten kartais greičiau, kartais lėčiau, bet jis vyksta ir tu neturi to laiko pagalvoti, kad būtų jeigu būtų. Tai spektaklio metu nebuvo to. Nu, negalvojau, kad elgčiausi kitaip, ar kažkas tokio.

Mhm, okey. Ar buvo taip, jog buvai kažkaip tiesiogiai paveiktas spektaklio metu naudojamų raiškos priemonių? Paprastai tariant, ar tave kažkaip fiziškai paveikė šviesos, muzika, arba kažkoks rekvizitas spektaklyje naudojamas?

Hm... Galvoju, kas ten buvo su šviesomis. Man atrodo, *not much*. Buvo, tikrai buvo. Am... Buvo, man atrodo, pabaigoj su šviesomis kažkas daugiau ir buvo viena scena, kur jie filmavo su kamera ir ten, žodžiu, filmavo tai, ką rodo ekranas, tai gavosi toks *endless loop,* kur ten vis matosi. Jis labai toksai... Nu, ir jaučiasi toksai *endless loop*, kai matai tą patį dalyką. Toks beprasmiškumas gal, nežinau.

O kaip manai, spektaklyje buvusios raiškos priemonės, kaip gerai jos transliavo tą lytiškumo temą, apie kurią kalbama?

Aš manau, Gudmonaitė labai puikiai sugebėjo sudėti tris labai skirtingų vyrų portretus, labai plačius vyrų portretus, bet kartu juos parodyti labai konkrečiai. Neskamba labai logiškai šitas sakinys, bet, manau, esmę pagauni. Tai jinai paėmė tris labai šiuolaikiškus, *labai relatable* (nu, nevisi *relatabale*), bet tiesiog visi yra tokie, kad gali rasti pažįstamą, ar žvaigždutę, ar kažką. Jinai paėmė tris paveikslus, kurie yra gan paplitę. Nu tiesiog, ji paėmė taip plačiai, kad kiekvienam paveiksle randi skirtingų žmonių, po kelis iš karto, tiesiog mažesnėmis dalimis, ne tokiomis didelėmis. Ir jo, jinai puikai parodė, ta prasme, *epic* parodė trijų skirtingų vyrų paveikslus, kurie turi skirtingus požiūrius, kurie turi skirtingus elgesio modelius, kurie, nu, visiškai skirtingi, bet kartu juos sukišo į vieną butą ir sako „Dabar bus spektaklis apie tai“. Nu čia, iš tikrųjų, pjesė yra iš Skandinavų, švedų...

Taip, taip, Skandinavų. Aš dabar nepasakysiu tiksliai kurios, bet, man atrodo, kad švedų. Tikrai ne norvegų...

Suomių.

Aj, okey.

Aš biškį *cheatinau* - atsidariau spektaklio puslapį, kad prisiminčiau bent dalykus, kuriuos galėjau pamiršti. Tai vat. Tai pjesė yra suomių, tai čia turbūt visi laurai eina labiau autoriui, kurio jau tikrai neatsiminsiu ir nežiūrėsiu, bet labiausiai turbūt eina laurai autoriui. Klausimas kiek čia pridėjo Gudmonaitė, kiek atėmė ir, nu žodžiu, tai jos yra interpretacija, tai ji sudėjo į galutinį vaizdą, kurį mačiau. Tai jo, bet, bet kokiu atveju, tai buvo puikiai parinkti tipažai, nuo vaidybos, nuo aktorių pačių iki ten rūbų ir visų kitų įmanomų detalių.

Mhm. Ir tu manai, kad ten rūbai, televizorius, kitas rekvizitas, skambančios dainos perteikė lytiškumo temą? Ar bent jau tikrai prisidėjo prie to?

Gerai, kad priminei dainas. Ten tikrai buvo ta žiauriai *catchy* daina, kurios paskui visą vakarą klausiau.

Creep, man rodos.

Jo, jo, jo. Šiaip taip. Nu... Ten buvo lyg paimtum, norėčiau sakyti stereotipinį vyrą, bet tai nebūtų tiesa, nes ten buvo trys stereotipai, bet tuose stereotipiniuose trijuose vyruose buvo sudėta dar daug skirtingų kitų stereotipinių vyrų, bet, žodžiu, paimta daug vyrų stereotipų, kurie realybėj egzistuoja ir yra iš gyvenimo ir jie sudėti į tuos tris personažus, jų lūpas. Aš manau, kad jie labai transliavo tą lytiškumą ir, nu, šiuo atveju turbūt labiau reikėtų sakyti, vyriškumą tą stereotipinį tokį.

Kalbant bendrai apie spektaklį, kaip tu jį interpretavai? Kas tau ten pasirodė pagrindine mintimi?

Tai, man atrodo, tų minčių ten labai daug ir aš net visų neatsiminsiu, bet pagrindinė dabar, tokia idėja, kuri man kyla, nu, pirmiausiai šauna į galvą, tai turbūt yra tas, nu, kaip ir kiekvieno spektaklio... Nu ne kiekvieno spektaklio, bet, žodžiu, esmė, kad ir kokį žmogus turėtų susikūręs savo paveikslą, *deep down* jis nėra *perfect*. Kad ir kaip *perfect* atrodytų tas paveikslas, po tuo paveikslu yra kažkokios problemos. Nu, ir čia galima labai plėstis, į kokią ten kaukių temą ir dar

kažką tokio, bet, nu, *the thing is*, kad fasadsas gali būti puikus, gali būti nepuikus, bet vidus visų, ne tik vyrų, apskritai žmonių, yra toks pats – visi turi problemų kažkokių. Čia taip trumpai.

Ar jautėsi spektaklyje, kad bendrai norėta kalbėti apie lytiškumą/lytines tapatybes, o ne tik koncentruojantis tik į vyriškumą?

Man atrodo, kai rašiau post'ą po peržiūros, visus kviesdamas eiti, tai, man atrodo, ten ir parašiau, kad aktualu vyrams, bet ne ką mažiau ir moterims. Net ne dėl to, kad suprasti vyrus *or something,* bet dėl to, kad tai yra, ta prasme, galima paimti moterų stereotipus, sudėti į tris veikėjus ir padaryti praktiškai identišką spektaklį su moterimis, nes ten irgi yra po gražiasi fasadais problemos. Taip tos problemos bus kitokios, taip tie fasadai bus kitokie, bet *the main idea* bus lygiai tokia pati. Tai jo, aš manau, visiškai, kad nesvarbu čia lytis. Esmė yra, kad *deep down* visi mes turim problemų.

Ar spektaklis tave įkvėpė?

(juokiasi) Nu, kaip pažiūrėsi, realiai. Iš vienos pusės...

Galiu patikslinti, jeigu tau atrodo per platu, bet čia labai, žinai, laisva interpretacija tas įkvėpimas.

Tai nebūtina. Ta prasme, aš galiu paplėtoti savo mintį. Iš vienos pusės, nu, pagrindinis jausmas – taip, labai įkvėpė. Nežinau... Man Gudmonaitės spektakliai visi, kuriuose buvau, aš išėjau nurautom smegenim. Nu, gal „Timonas" mažiausiai emocijų sukėlė, kiek aš pamenu. bet... Taip, įkvėpė, bet kartu tas įkvėpimas gaunasi šiek tiek dviprasmiškas, nes, tarsi, nu, mes gyvenam tokioj visuomenėj, kuri, nu, bando nuolatos sukurti kažkokį...Kiekvienas žmogus bando sukurti kažkokį įvaizdį ir ten būti geresnis, puikiai uždirbantis pinigų, turinti karjerą, sėkmingas ir dar kažkoks, ir neturintis problemų. Ir tu po spektaklio išėjęs, iš esmės suvoki, kad, nu, vis tiek bus problemų, kad ir kokį sėkmingą susikursi fasadą, vis tiek problemos niekur nedings. Įkvepiantis, bet ir *kinda* demotyvuojantis *in a way* spektaklis. Bet, nu, ne blogąja prasme. Gal labiau ta prasme, kad geriau spręsti problemas, o ne kurti kažkokį savo fasadą, kuris būtų įdomus, aktualus visuomenei, o ne tau pačiam geras ir naudingas.

(trumpas su klausimais nesusijęs intarpas)

Ar atsirado naujų minčių, klausimų po šito spektaklio? Iš tokios net edukacinės pusės, kad tu kažką sužinojai šio spektaklio metu?

Nežinau... Gal sakyčiau nelabai. Nu, apart to, kad sužinojau, kad po visais tais gražiais fasadais yra problemos, bet, nu, tai nieko naujo. Tai ir taip aišku. Dabar nesugalvoju, kad kažką labai naujo sužinočiau.

O tada gal pasikeitė tavo koks nors požiūris į tam tikrus klausimus? Čia galim palyginti, kaip tu jauteisi. Na, tarkim, pradėkim nuo to ar dažnai galvodavai apie lytiškumą prieš spektaklį? Šias problemas, stereotipus kažkokius?

Kai pasakei stereotipus, tai prisiminiau, kad praėjusioje darbovietėje virš metų su kolega buvo įkūrę žmogaus teisių ir etikos komitetą, kur registravom būtent visokius seksistinius ir visokius kitokius stereotipus ir paskui viešindavom juos visam ofisui, tai turbūt atsakymas ir gaunasi taip. Nu blemba... Bandau sugalvot, kaip čia sudėliot savo mintis. Nepasakyčiau, kad aš kažkaip sąmoningai galvodavau apie lytiškumą ir ar pradėjau galvoti po spektaklio. Tai, manau, kad šitas dalykas nepasikeitė. Nu, kartu ir dėl to komiteto veiklos, ir apskritai, kaip žmogus pastebiu galbūt

ar pasibaisėju, kai kažkokie... Nu, girdžiu tuos stereotipus, ar ten kažkokius susijusius dalykus. Nežinau, iš tikrųjų, kaip išsireikšti. Nu, kaip ir *trigerina* mane tokie dalykai, bet nesu tas, kuris nuolat galvoja apie lytiškumą, stereotipus ar dar kažką. Tiesiog erzina, kai kažkas labai stereotipizuoto tokio yra ir, nu, bloga klausyt tiesiog. Tai jo, žiauriai užknisa, bet šiaip tai nėra, kad esu kažkoks visų lyčių teisių gynėjas.

Bet tau tarkim spektaklyje buvo pažįstama daugelis situacijų? Nebuvo taip, kad labai nauja kažkas?

Ne, situacijos yra labai gyvenimiškos. Jos yra išpūstos. Nu, iš tikrųjų, nevisais atvejais yra išpūstos, bet labai dažnai ir tokie veikėjai buvo sukurti, kurie išpučia tas situacijas, bet tada lengviau jas suprasti spektaklio metu, negu tiesiog jos būna *fade line*. Tai vat.

O gal tu netyčia pameni, kaipt tą genrelinės repeticijos dieną jauteisi? Su kokia nuotaika atėjai į teatrą?

Am... Su kokia nuotaika, tai tikrai neįvardinsiu. Iš tikrųjų, nebuvo kažkokio labai ryškaus jausmo, nuotaikos ar *whatever*, nes labai aiškiai pamenu, kad nepasidomėjau apie ką spektaklis. Tiesiog žinojau, kad Gudmonaitė ir, man atrodo, gavosi, kad į premjerą niekaip negaliu nueit, tai paprašiau, kad leistų anksčiau ten, nes esu buvęs darbuotojas ir sakau „Gal įmanoma ateiti į peržiūrą?“, bet buvau nieko pasidomėjęs, nežinojau, apie ką čia bus. Buvau kažkada labai seniai skaitęs apie ką (nu, tą aprašymą, kuris ten yra internete), bet tai buvo, kai tiktai, žinai, atsirado informacija apie spektaklį. Gal mėnesis ar panašiai praėjo, tai aš jau buvau viską pamiršęs ir nežinojau į ką einu. Žinojau, kad Gudmonaitė, tai bus gerai ir viskas. Nu, tai gal toks *excitement*, žinai, buvo, nes tiesiog dievinu Gudmonaitę.

Tai gerai, galima sakyti, kad tu turėjai lūkesčių spektaklio atžvilgiu, ar ne?

Tai, *in a way*, turėjau, bet... Turėjau iš tos pusės, kad man patinka Gudmonaitė ir žinojau, kad bus geras spektaklis, bet neturėjau iš tos pusės, kad ten tikėjausi, kad bus kažkaip labai gerai išgvildenta tema, nes eidamas į spektaklį net nežinojau kokia tema. Nu, žinojau, bet pamiršęs buvau. Neturėjau ten *expectations*, kad „Nu va, čia bus iš tos pusės išnagrinėta gerai“. Tiesiog žinojau, kad bus geras spektaklis. Nu, tikėjausi, kad bus geras spektaklis.

Tai aš taip ir supratau, bet dar norėjau pasitikslinti. O kokius jausmus tau kėlė spektaklio turinys?

Spektaklis yra ganėtinai smagia forma. Nu, ta prasme, nėra ten kažkaip depresovai rodoma kažkaip. Gana tie stereotipai žaismingai pateikti, tai nuotaika ir yra labai puiki, didžiąją dalį spektaklio. Tada, neatsimenu nuo ko ten prasideda, bet į antrą pusę, turbūt po pertraukos, yra tokių jau šiek tiek *deep* dalykų, kur jau ten truputėlį skaudą kažką matant situacijas. Nu, tą skauda aš perkeltine prasme turiu omeny. Am... Ir tada vėl išeinam į kulminaciją, kur ten vėl kažkokia euforija ir panašiai. Am... Jo, turbūt gal dar norėčiau pasidalinti...

Dalinkis, dalinkis.

Pirma mintis, kuri buvo išėjus iš spektaklio, kad galvojau kaip nutempt tėtį ir šiaip, kaip nutempt tuos žmones, kurie neturi problemų, bet iš tikrųjų turi. Nu, ir kaip padaryt, kad šitą spektaklį pamatytų kuo daugiau žmonių, nes pati tema yra tam tikras tabu mūsų visuomenėj. Ir čia pereinam prie to, kaip tu sakei, kad tavo darbas yra apie tai, kaip komunikacijos priemonė spektaklis yra

geras, tai, man atrodo, šitas spektaklis kaip komunikacijos priemonė yra visiškai *epic* ir visiškai, ta prasme... Kodėl mes neturėjom tokių spektaklių paskutinius 10 metų. Gal ir turėjom, gal aš tiesiog nemačiau, nes spektaklių yra labai daug. Nespėju visų pamatyt.

Ne, nelabai buvo. Realiai, nuo 2017m., vat, tokios temos prasidėjo.

Tai vat! Ir šita tema, nu, apie moterų problemas (čia labai aš į seksizmus nukrypstu), bet turbūt, iš tikrųjų, gal net yra kokie tyrimai padaryti, kad moterys tarpusavyje apie savo problemas dažniau pasišneka ir šiaip, apskritai ten ir žurnalai visokie turbūt portalai daugiau gilinasi į tai, todėl moteris labiau nori tai skaityt. Nu, čia labai *resuminu* daug dalykų. Nevisai etiškai darau, bet, nu, turbūt toks yra, bent jau visuomenėj, aš taip įsivaizduoju, o vyrai labai ilgą laiką buvo tie, kurie neturi problemų, ir vyrai neverkia, ir visas tas sovietinis *bullshit,* kur ten vyras yra maitintojas ir jisai neturi jokių problemų, ir viskas yra nuostabu, ir ten bla,bla,bla... Ir mes pagaliau išlendam iš to, ir pagaliau... Dabar prisiminiau tas aktorius... Oj, dabar tikrai neprisiminsiu pavardės, bet kur ten prakalbo apie tai, kad sirgo depresija ir panašiai. Ir vis daugiau atsiranda tokių atvejų, kai vyrai nusimeta tą alfa patino kaukę, nu, ir pasako „Blemba, mes turim problemų“. Ir šitas spektaklis, kaip tik yra būdas eiti link, kad vis daugiau žmonių nusimestų kaukes, bent prieš save ir pasakytų ir, kad pasakytų „Nu aš turiu problemų ir aš dabar eisiu jas ir ten spręsiu, nežinau, pas psichologą, ne pas psichologą. Gal ten tiesiog sportuoti pradėsiu, kas irgi yra visai neblogai“. Tai jo, manau, kad šitas spektaklis ir apskritai, tai kad vyksta visuomenėj šitas pokytis ir galbūt tada tobulėjant... Ne, netinkamas žodis. Plečiantis šitam judėjimui *(juokiasi).* Galbūt pagaliau būsime nebe pirmi pagal savižudybes Europoje ar pasaulyje *whatever*. Ir pagal alkoholizmą nebūsime kokioje topinėje vietoj, ir galbūt truputėlį atsigręšim į save, į savo artimus ir suvoksim, kad mes turim problemų – davai, sprendžiam.

Tai šiaip manai, kad šitas spektaklis gerai... Nu, ne gerai, bet, kaip perteikė šią lytiškumo temą? Vis tiek, suprantu, kad teigiamai vertini.

Aš manau, kad taip. Ir pati forma yra tokia... Nėra, žinai, klasikinis sunkus spektaklis, kuris irgi yra galėtų perteikti lytiškumo temą, bet jį taip sunku žiūrėt, kad tu net pusės negirdi, pusės nematai ir ten, žinai, pramiegi. Jis yra labai lengva forma, dėl to labai tinka plačiajai auditorijai ir dėl tos pačios formos yra įdomu žiūrėt ir aš įsivaizduoju, kad man buvo įdomu dėl vienų priežasčių, bet biškį išeinant iš savęs ir pažiūrėt iš šono į tą spektaklį, atsiribojant nuo visų asmeninių dalykų, aš manau, kad šitas spektaklis labai puikiai susižiūrėtų ten 40,50+ amžiaus žmonėms, nes tiesiog jo forma yra tokia gera. Nu, nėra jis kažkoks jaunimo ar dar kažkoks, jis yra tinkamas visoms amžiaus grupėms, visiems suprantamas, nėra kažkokio slengo jaunimo. Nu, gal yra viena kita frazė, bet tikrai nėra ten daug. Jo, jis gali būti *relatable* labai plačiai auditorijai, todėl kartu gali ta žinutė pasiekti labai plačią auditoriją.

O dabar aš dar labai norėčiau greitai santykį publikos ir tavo aptart, nes gan svarbus man klausimas. Kaip manai, labiau individuliai išgyvenai spektaklį, ar ganėtinai bendrai su, vat, visais buvusiais tuo metu?

Man atrodo, peržiūroj buvo ganėtinai mažai žmonių. Ne, bet suprantu klausimą. Manau, kad individualiai. Nu, galbūt neskaitant pačios pabaigos. Nežinau, ar išliko tas pats ir spektaklyje, ar buvo tik peržiūroje, ten tas šokis ar *whatever*, kaip tai įvardinti...

Ritualas ten toksai.

Jo,jo,jo. Nu tenai, kai jau užsidega šviesos ir tu matai, kad tu esi ne vienas, tai jau truputėlį išgyveni bendrai, bet didžiąją dalį spektaklio tu išgyveni vienas, nes nėra to... Jo, nėra tokio įtraukimo, kuriss nukreiptų tave į tai, kad tu esi čia ne vienas. Nu, pradžioj ten gal su publika kažkoks pajuokavimas buvo, bet šiaip tiesiog... Atsijungi ir įsijungi į tą veiksmą vienas. Gal ten, nežinau, jeigu eičiau su kokia antra puse, ar artimais draugais, gal būtų kažkaip kitaip, bet šiuo atveju, visiškai vienas viską *pafeelinau*.

O buvo vietų, kur kažkaip sutartinai publika reagavo? Taip pat į tam tikras scenas? Čia nekalbant apie galą spektaklio, kur visi dažniausiai ploja. *(juokiasi)*

Va, šitas dalykas labai būna spektaklyje „Keturi“, bet čia nebuvo.

Čia nenukrypkim į „Keturis“.

Jo. Reakcijos buvo, nu, nebuvo kažkokių, kur aš galvojau, kad netinkamos ar *whatever*. Man atrodo, kad visi reagavo labai puikiai. Nu, ką reiškia puikiai? Nėra tokio dalyko. Ai, žodžiu, visi reagavo taip, kaip aš įsivaizdavau. Nu, kaip ir aš reagavau ir, kaip man atrodė, turėtų būti reaguojama. Supratai, ką norėjau pasakyt.

Supratau, supratau. Jo. Gerai... Jau čia mes į pabaigą einam. Kaip tau pavyko įsijausti į spektaklį? Ar jis įtraukė tave?

Nu, manau, iš viso to, ką aš šnekėjau paskutines 45 minutes, atrodo, kad mane įtraukė, tai galiu tik patvirtinti, kad tikrai įtraukė. Labiausiai dėl to, kad jis buvo *relatable*. Nu, apskritai jis... Man sunku įsivaizduoti, jog galėtų ko nors neįtraukti, nes jis tiesiog yra smagus ir ganėtinai lengvas, ir ta lengva forma pateikiamos svarbios ir gilios temos.

Nu žinai, aš čia paklausiau dėl to, kad kai aš transkribuosiu interviu, tiesiog man aiškiau susišviestų viskas, žinai. Aš suprantu, kad tavo teigiama pozicija ir, kad tu greičiausiai įsitraukei, bet čia tiesiog toks dar vienas taškas. Tai jo... Turbūt dar paskutinį klausimą, kuris visai svarbus. Gal aš kaip ir klausiau, bet dabar kitaip nuskambės – ar pakito tavo požiūris ar nuomonė tam tikru lytinės tapatybės klausimu? Ar kažką ištransliavo spektaklis, kad tau, vat, pakeitė? Ir šiaip, tada dar vienas ir dar pridėsiu, kad atsakytum – iškart po spektaklio kaip tu jauteisi?

Okey, tai, primink, jei netyčia pamiršiu antrą klausimą, bet aš gal nepasakyčiau, kad kažką labai pakeitė, bet čia turbūt labiau susiję su mano gyvenimo dalykais, nes aš studijavau psichologiją, tai man tos temos nėra kažkokios naujos ir ta problema, kad ten vyrai nelinkę kreiptis pagalbos ir, kad vyrai turi problemų ir kartu turi tą kažkokį, žinai, „mačo“ įdiegtą įvaizdį. Nu, ir viskas kas ten yra, visos tos problemos, kurios ten paliečiamos, jos man nėra naujos, dėl to, kad aš studijavau dalyką, kur mes daug šnekėjom apie tai, kad labiau linkę moterys kreiptis pagalbos negu vyrai ir t.t... Tai aš pasakyčiau, kad man asmeniškai ne, bet manau, *in general,* jis yra labai akis atveriantis spektaklis. Aš taip manyčiau. Tai va.

Ir kaip tada jauteisi iškart po jo? Ar pameni?

Ne, nu, žinoma, aš jaučiau pakylėjimą ir euforiją, *I guess.* Bet čia visada, kai išeinu iš Gudmonaitės spektaklių taip yra. Ir, nu, aš jau daug kartų nukrypstu į palyginimą su senais, bet kadangi turėjau galimybę „Keturis „ žiūrėti daug kartų (tikrai ne keturis, gal penis kartus) tai ir „Paniką“ žiūrėsiu tikrai ne du, ir net ne tris. Aišku dabar teks laukti iki rudens arba dar ilgiau, bet

jo, kiekvieną kartą, nesvarbu, jog aš jau ten pusiau mintinai žinau visą spektaklį, bet aš visąlaik išeinu su emocijomis. Ir visąlaik išeinu su kažkokiu pakylėjimu, su įkvėpimu. Tai nėra amžinai trunkantis jausmas (o galėtų būt), bet tikrai išėjus, kokį gerą pusvalandį, valandą ar gal ilgiau net, tu išeini toks *mind-blow* ir visas toksai nežinai kur dėtis, ir ką daryt su savim.

Informantas Nr. 3

Informantas: Justina Krilauskaitė

Amžius: 22

Interviu data: 2020m. kovo 18d.

Interviu trukmė: 41:45 min.

Žodžiu, iškart pradėkim, be jokių ilgų „introduce'inimų". Kiek tau metų?

Mana dabar 22.

O tu studentė?

Mhm.

Aj, galvojau kažkaip, kad moksleivė. Ok, tai tu matei „Paniką"?

Mhm, du kartus.

O kada paskutinis kartas buvo, kada matei „Paniką"?

Oj, reikia pagalvot. Šiais metais tai tikrai. Reikia tiksliai pasakyt?

Ne, čia labiau mano pačios supratimui, kad aš žinočiau, kaip šviežia tai yra.

Tai šiaip vasarį pirmą kartą mačiau ir jeigu neklystu, kovo gal kokioj pradžioj, kol rodė. Tai vat čia sakau, šių metų. Va, visai neseniai čia.

(pristatomas interviu tikslas bei aptariamos kitos detalės)

Ar buvo spektaklio metu kažkokios spontaniškos tavo kūno fizinės reakcijos? Kažkuriais epizodais? Ar gali prisimint kažką tokio spontaniško?

Juokas. Ten toks per humoro prizmę tai jo. Kai kurios vietos buvo labai juokingos tai net tikrai, kai žiūri pati net negalvoju aš dabar negaliu juoktis, aš dabar turiu juoktis. Jo, tai vat, juokas galbūt ir po to dar buvo keli tokie momentai, kai tu sėdi patogiai, viską matai, bet lyg tai į priekį palinksti. Lyg norėtum dar geriau matyt. Net nežinau... Aš porą kartų, vat, paskutinį kartą, kai žiūrėjau tai pastebėjau save, kad atrodo sėdi patogiai, bet paskui kažkaip vis į priekį ir atrodo taip įtraukia. Nu vat, kažkoks toks palinkimas į priekį. Tai vat, o daugiau tai net nežinau. Kažkaip gal net nepastebėjau. Vat, šitie du.

O šiaip dabar čia – kodėl su kartus žiūrėjai ir sugalvojai tą antrą kartą?

Man patiko. Iš tikrųjų, toks spektaklis... Jis nėra atrodo toks labai sudėtingas, nes būna kitą spektaklį, kai žiūri, nu atrodo, nesupranti – reikia antrą kartą žėt. Bet šituo atveju taip nebuvo. Man pirmą kartą patiko ir nuėjau antrą kartą, galvojau galbūt kas nors... Na, vis tiek kartais aktoriai truputį paimprovizuoja. Galbūt, kažkas vat, bet iš tikrųjų antrą kartą nenusivyliau ir trečią kartą, jeigu dar išeis nueisiu. Man šiaip jisai vienas toks... Ir žiūrovams labai patinka. Buvo išparduotas, tie keli spektakliai. Tai, iš tikrųjų vertas dėmesio ir man patiko. Tai jo.

O žiūrėk, dar grįžtant šiek tiek prie tų fizinių reakcijų - kaip manai, kas scenoj, kokie dirgikliais tai sukėlė?

Tuo, kad, na, visokios frazės juokingos. Ten tokie palyginimai visokie. Paksui šiaip, kaip juda tie personažai. Kas dar... Nu jo, frazės pagrindis tikriausiai dalykas ir, vat, tie visokie... Šoka. Jie ten, tarkim, atsistoję trise šoka. Vienas ten labai susikaustęs, kitas ten labai atsipalaidavęs. Po to... O tą į priekį, kur atrodo susidomi, tai... Dabar galvoju, nes kažkaip niekad nepagalvojau, kodėl būtent. Tai galbūt, kai jie pradeda jau rimčiau kalbėti truputį. Nebe vien tokie juokingi dalykai, kad tu juokies, bet jau truputį gilesnis tas kalbėjimas apie savo problemas. Tada galbūt tu tiesiog jau surimtėji, tai kartu su tais aktoriais ir taip pat įsijauti, nes jau matai, kad tai yra rimta ir, kad tu turi sukaustyti dėmesį, jau klausytis, kad jau baigiasi visi tie šokinėjimai, kad jau rimta, manau, tai.

Kaip manai labiau iššaukė šitas reakcijas vizualiniai dalykai ar tai, ką girdėjai?

Manau, kad ir tie, ir tie, nes ten yra ir žodžiai, kai tu girdi, kai jie kalba tuos visokius frazes, pajuokavimai, ir paskui jo... Kaip jie juda, ten visokie, šoka, laksto. Tai manau, kad abu dalykai.

Aha, o kaip vertini spektaklyje naudotas išraiškos priemones? Tai čia gali būti tiek rekvizitas kažkoks, tiek patys aktoriai, jų vaidyba, muzika...

Ten buvo vienoj spektaklio vietoj, kai užsidaro tualete ir kalba į kamerą, ir ten sienos rodo tą patį vaizdą išdidintą. Tai aš manau, kad čia visai gerai yra, nes atrodo ir per tą tokį televizorių, nu, kaip kambary būna ir paskui ant tos sienos, tai aš manau, kad visai gerai, nes kitiems žmonėms galbūt, na, ne taip matosi per visą sieną, dideliu planu matosi, tai, iš tikrųjų, atrodo ir gali čia į tą televizorių, gali ir į sieną žiūrėt. Tai vat, manau, kad tai yra gerai. Kas dar... Buvo muzikos, grojo su gitara, tai irgi man patiko. Gyvai dainavo patys aktoriai, tai irgi toks... Taip miela atrodo. Jo, kas dar... Ten buvo sporto visokie reikmenys, dviratis, bet iš tikrųjų iš jų mėtės, kai susipyko, tai galbūt sakykim tokio komiškumo, nes, kad sportavo, bet man labiau tas sportas, kad jie kai susipyko, jie iš tų daiktų mėtės, tai to juoko žmonėms. Meta ten iš kokio treniruoklio per galvą ir tau juokinga, na, o atrodo turėtų tau skaudėt, lyg ir, bet atrodo juokinga. Tai manau čia, kad prie to juoko. Kas dar ten buvo... Tai galbūt ir tiek. Manau, kad šitie pagrindiniai dalykai, kur atkreipiau dėmesį.

Mhm, o kaip manai, kaip tomis raiškos priemonėmis, kurias dabar išvardinai, kaip joms sekėsi ir kaip jos padėjo spektakliui ištransliuoti lytiškumo temą, kurią spektaklis mini?

Tai galbūt tas stambus planas, jis atsirado tada, kai jau Maksas, man atrodo... Jo, tas vyras, kai jisai pradėjo kalbėti apie savo problemą, apie tuos panikos priepuolius, kad jis negali užsidaryt tualete... Nu, visur, nebūtinai tualete, bet jis negali durų uždaryt. Tai manau, kad tai padėjo, nes tokiu stambiu planu matai ir ta problema, atrodo, stambiu planu. Tai manau, kad vat šitas, o daugiau tai net nežinau... Muzika gal net nelabai. Ten tiesiog, jokio to lytiškumo nėra, o kas dar... Jeigu tie, vat, sporto... Nu, jie ten tiesiog sportavo, po to iš visų tų mėtės, tai irgi nežinau ar

kažkokį ištransliuoja tokį. Nu, galbūt, kad sportas, na, vyram labiau. Aišku, ten moterų nebuvo, tai gal taip ir negali šnekėt. Tai, manau, tiek.

O jo, aš čia dar turėjau tokį įžanginį klausimą paklausti, kad į tą lytiškumą mes įeitume – kaip šiaip pati, visiškai laisva savo nuomone ir mintim supranti, kas yra lytinė tapatybė, lytiškumas? Kas tau tai?

Tai gal tam tikri dalykai, kurie būdingi tik vyram ir tik moterim, nes man tai bent jau taip atrodo, kad bent jau spektakly, tai tas lytiškumas... Atrodo, vyrai kalba apie meilę ir jie nesupranta. Sako „Man liepė pagalvot apie viską“ ir jis nesupranta, apie ką viską. Tai galbūt tas lytiškumas, kad ir mūsų mąstymas skiriasi. Kad moteriai atrodo apie viską pagalvok, jinai žino apie ką – apie tą, apie tą, apie tą. O vyrai nežino apie ką, nes ta prasme, aš manau, kad mūsų mąstymai skiriasi, tai vat, galbūt tas lytiškumas irgi. Visi tie dalykai, kurie moterim būdingi, ir kurie vyram būdingi. Aš galbūt taip suprasčiau.

Skirtumai, vat tokie?

Kažkas tokio. Gal stereotipai gali įeit. Nu vat visi tokie.

Mhm, gerai. Jo, dar dabar tada apie tuos fizinius pojūčius šiek tiek grįšiu – ar buvo tokių momentų, kad tai, kas vyksta fiziškai aktoriui, atrodė, kad ir tu išgyveni ir fiziškai jauti, ką aktorius jaučia?

Buvo vienu metu, kai jau vienas (tas Leo, kuris turi pamąstyt), kai jis jau atrodo pasidavė, tai man taip viduj jautėsi toks nežinau... Lyg ir gailestis toks, kad, vat, jam liepė pagalvot ir jis nesupranta. Dėl to išgyvena labai. Jis sako „Aš nenoriu palikt tos Mari. Noriu su ja būt, bet aš nesuprantu, kodėl? Ką man pagalvot?“. Tai, iš tikrųjų, atrodo, kad moteris nepasakė apie ką jam pagalvot, jis pats nesupranta ir jis nervinasi, nes jis supranta, kad jis turi apie kažką pagalvot, bet, vat nežino apie ką. Galbūt tas toks truputį gailestis jam, kad jis pats nežino, ką jis blogai daro, bet, vat, dėl to nežinojimo jis gali išsiskirt.

Pirmas klausimas buvo labiau apie fiziškumą gal, bet , iš tavo žodžių suprantu, kad buvo vietų, kur tu jautei tai, ką aktorius jaučia? Ar ne?

Jis sau gal nejautė, bet vien iš jo, ta prasme, visos tos situacijos, kaip jisai kalba, kaip jisai jaučia, aš jam pajutau. Kad, vat, jo tokia situacija ir, kad man jo yra gaila, kad šitaip gali susiklostyti.

Tarkim, toj scenoj jis jaučia liūdesį, ar ir tau buvo liūdna? Ar galėjai empatiškai jaustis toj vietoj?

Tai taip, nes, sakau, toj vietoj, tai taip. Tas gailestis, aišku ir liūdesys toks buvo, gal susimąstymas labiau toks. Tikrai tada nebuvo juokinga. Jau tada visi labai rimtai žiūrėjo ir aš kartu į tai žiūrėjau rimtai. Tai aišku, buvo ir kažkiek to liūdesio, ir to gailesčio. Susitapatinau kažkiek.

Aha, o tada buvo daugiau tokių epizodų? Čia nebūtinai įvardint, bet ar buvo dažnai tokių situaicjų, kur jauteisi jaučianti tą patį, ką ir veikėjas? Susitapatinai, kaip tu įvardinai.

Galbūt dar vienoj vietoj, kur tas Jonas, kuris buvo žvaigždė, ten turėjo savo laidą ir po to, kai uždarė tą jo laidą ir jis po to pagaliau suprato, kad ne visa ta prasmė gyvenimo piniguose, ten moteryse, šlovėj. Galbūt jo, jis taip pat mąsto ir aš taip lygiai pamąsčiau, kad, iš tikrųjų, taip ir

nėra. Vieną dieną tu viską turi, kitą tu gali nieko nebeturėt. Tai taip jo, su juo susitapatinau. Su tuo jo mąstymu, kartu irgi mąsčiau tą patį.

Mhm, ok. O ar buvo tokių vietų, kur galvojai, ką tu darytum aktoriaus vietoje? Kokį tu sprendimą priimtum? Ar kad elgtumeisi kitaip? Nu toks batų apsiavimas aktoriaus.

Aha. Šiaip galvoju, kad gal nebuvo, nes daugiausiai aš buvau kažkaip į patį tą spektaklį, aktorius labiau gal žiūrėjau, o pati, kaip aš elgčiaus ne, man atrodo, kad taip nebuvo. Ne, negalvojau.

Jo, užsiminei tu apie tą juoką... Ar buvo dar kažkokių, vat, tokių emocijas išreiškusių veiksmų? Aj, tu sakei – juokas ir tas palinkimas, bet daugiau? Ašarų kažkokių nebuvo?

Ne, ašarų nebuvo. Bent jau man, tai ne, dėl kitų nežinau. Galiu pasakyt apie kitus žiūrovus, kad dabar, vat, paskutinį kartą, kai žiūrėjau, tai kai aktorius išsirengė, visiškai nuogai, tai buvo moterų, kurios plojo net. Aš neplojau, nes man kažkaip... Nežinau, bet buvo tokių, o daugiau tai nežinau... Man emocijų ar dar kažko tai ne, nebuvo. Tik šitie du.

O ar tais momentais, kai taip kažkaip išsireikšdavo emocijos, tas palinkimas ar juokas, ar ten būdavo būtent susiję su lytiškumo aspektu? Kad, vat, tave veikia turinys, kuris transliuoja lytiškumo kažkokią problemą?

Tai juokas, manau, kad buvo ten bet kada. Kažką juokingo padarė, pasakė ir tu tiesiog nusijuoki, bet, vat, tas į priekį, kai palikdavau, tai jo, manau, buvo labiausiai susiję su tuo, kai Leo pradėjo vardint visas savo problemas, kad vat jis nesupranta, ko iš jo nori ta jo mylimoji. Nežino, ką daryt, tai vat tada jo. Kaip ir sakau, prasideda tokie rimtesni dalykai, jau nebejuokingi, jau lyg ir problemas išsako. Nu, pati surimtėji, įdomu, palinksti. Aš pati nepajutau, iš tikrųjų, kad aš palinkau, tik atsimenu kažkuriuo momentu žiūriu, kad kažkaip pasirėmus. Tai jo, tai manau, kad taip būdavo, tas palinkimas, kai problemas vyrai sako išsako, o juokas, kai iš tikrųjų bet kada. Bet ką pasakė ir jau tu nusijuoki, ten daugiau, mažiau galbūt. Jo... Tai vat taip vat. Galvojau kažkaip. Toks kažkoks srautas minčių.

Tai gerai, gerai, čia visiškai normalu. Pa mane, matai, irgi tie klausimai gali irgi nenuskambėt rišliai. Čia dabar šokinėju tarp savo klausimų, bet tiesiog, palaikant tokią vagą geresnę, tai tu užsiminei apie reakcijas kitų moterų, tai pakalbėkim apie publiką ir tave. Kaip manai tu spektaklį išgyvenai labiau individualiai ar bendrai su publika?

Galbūt tas juokas tai kažkiek su publika, manau, siejas. Buvo tokių vietų, kur atrodė tu mažiau nusijuoktum arba tiesiog ten sau kaip nors, bet kiti garsiau ir tu galbūt netgi... Vat, dabar galvoju, gal buvo tokių vietų, kad pats juokas buvo juokingesnis, negu kas spektakly buvo pasakyta. Tiesiog kažkaip net nevalingai. Tu išgirsti, nusijuoki ir toliau žiūri. Jo, o daugiau ne. Tik tai, manau, juokas. Daugiau visa kita... Aišku, aš visą laiką nestebėjau, galbūt kitiems kaip nors. Jie galbūt verkė. Nežinau, bet bent jau aš tik su juoku buvau susijus. Daugiau niekaip.

Tai buvo, žodžiu, tokių vietų, ne viena ir ne dvi, kaip suprantu, iš tavęs, kur sutartinai publika reagavo į tam tikrus momentus?

Mhm, taip.

Pasidalink savo interpretacijom ir šiaip, kaip tu supratai spektaklį? Kas tau ten pasirodė svarbu, apie ką jis kalba?

Tai pirmiausia... Nu kaip, spektakly yra trys vyrai ir, man bent jau pasirodė, iš pat pradžių spektakly atrodo tie vyrai trys visi labai skirtingi. Tarkim, Jonis, tai jis sėkmingas, ten turi tą laidą, ten moterų daug ir visko. Po to Leo, tai jis toks nusiminęs, jam nesiseka su jo mylimąja, jis ten ateina girtas. Tas Maksas atrodo iš visų, man atrodo, stabiliausiai. Pas jį viskas gyvenime yra gerai. Aišku, jis išsiskyręs su mylimąja anksčiau, bet vat tuo metu, kai spektaklis, atrodo, kad jisai vienintelis viską suvokia. Kiti gal truputį paveikti tų išorinių emocijų. Nu, išorės, šiaip savo emocijų, o po to pamatai, kad tarkim tas Maksas nėra jau toks stabilus, kad jis išgyvena panikos priepuolį ir, kad jis gyvena užsidaręs tris mėnesius. Niekur neišeina iš namų, tai atrodo, iš pat pradžių spektakly, tu manai „Na va, šitas normaliausias. Jam viskas gerai, jisai gyvena, nėra jokių problemų“, bet po to pamatai, kad yra tų problemų ir jos tokios tikrai rimtos. Ir tas Jonis irgi, iš pradžių buvo laimingas ir po to uždarė jo laidą ir jis sako „Aš meile netikiu“. Tarkim, kaip kad Leo – jisai myli, jisai tiki meile, jisai nori, kad neišsiskirtų su Mari. Jonis sako „Fu, čia meilė, nesąmonė. Kam čia reikia moterų?“. Ir paskui pabaigoj spektaklio sako „Vat, pakviesiu Tiną“ kažkokią merginą. Atrodo lyg jau ir nu atsiranda ta meilė. Jisai per visą tą spektaklį gal lyg ir mąstė, kad, na, iš pradžių sakė, kad nesąmonė, o paskui galbūt kažkas suveikė viduj, kad vis dėlto galbūt myli jisai tą moterį. Tik nėra taip, kad naudotųs jis ja ar jinai juo, tokie nėra vartotojiški ryšiai. Jo, o kas dar... Tai vat aš manau, kad išryškėjo toks problemos. Iš pradžių atrodo trys tokie veikėjai, jie visi skirtingi, bet po to pamatai, kad jie visi turi problemų, kad nėra visi tokie... Nu tarkim, sakiau, sėkmingi, bet kad kažkas gyvenime nutinka, baigiasi ir tada tu jau pradedi galvot – tai yra problema. Jo, kažkaip taip. *(juokiasi)* Aš dabar kažkaip kalbu, bandau įsivaizduot patį spektaklį, kad tiesiog nenusišnekėčiau per daug.

Čia jokių nusišnekėjimų tikrai nebus, tu nepergyvenk, viskas laisvai.

Aš taip suprantu, nežinau, gal kitiems kitaip, bet bent jau man taip atrodė.

Tai aš tik pasitiklinsiu – tu manai, kad spektaklis ištransliavo vyrų problemas skirtingų? Skirtingų vyrų problemas?

Taip, taip. Tas jų krizes net gal labiau. Problemos toks jau netiktų. Krizės labiau.

O ar spektaklis šiaip tau sukėlė naujų minčių ar klausimų kažkokių?

Galbūt ne tai, kad sukėlė, bet man patvirtino tuos dalykas, kad vyrai ne visada supranta, ką moterys taip miglotai pasako, kad ta prasme, jeigu tu nori, kad jis ką nors pagalvotų, tai tu jam turi konkrečiai pasakyt, nes paskui būna dar didesnis pasimetimas. Jo, po to taip pat patvirtino, kad kaip ir sakiau, vieną dieną lydi tave sėkmė, tu žvaigždė, o kitą dieną tu nieko nebeturi. Viskas baigėsi. Tai vat, manau, kad man labiau patvirtino tuos dalykus. Kažko naujo gal ne.

Tai maždaug tu jau prieš spektaklį, sakykim, žinojai kažkokias problemas, gyvenimiškas situacijas?

Jo,jo, iš gyvenimo, kad tokie dalykai yra ir, kad dar kai žiūrėjau spektaklį, pamačiau, kad ir spektaklis pats yra ir tada visa tai, kas ten vyko, man patvirtino, kad tikrai taip būna.

Tai būna epizodų, kur atpažinai, tarkim, savo ar savo aplinkoj vykstančias gyvenimiškas situacijas?

Tai, manau, kad būtent tas, kai pasakė Leo, kad pamąstytų, tai aš pagalvojau, kad aš irgi lygiai taip pasakau „Tai tu pagalvok“ ir aš nepasakau, apie ką ir aš manau, kad vyrai šitą moterų... Mūsų

gal čia problema, nežinau... Kad tiesiog pasakai, tu žinai apie ką, bet jis nesupranta. Ta vat šitą esu patyrus ir spektaklį tas pats.

Tai šiaip tu minėjai, kad tau pavyko susitapatint su aktorium, bet tuo pačiu metu tu iš šono žiūrėjai, kaip moteris, mergina?

Manau, taip. Man nepavyko visiškai įsijaust į tą vyrą. Nežinau... Padėtį, vaidmenį. Vis tiek galbūt toks lieka moteriškas žiūrėjimas gal. Nežinau... Mąstymas, kad tu irgi gal ne visada supranti vyrų, kad ir vyrai tavęs ne visada... Gal dėl to sunku visiškai įsijaust į tą vyrą, į tą vaidmenį jo.

Bet buvo taip, kad lyginai savo ir ten esančių veikėjų situacijas?

Ne tai gal, kad savo, bet mano aplinkoj esančias situacijas. Gal labiau taip.

Aha, o ar įkvėpė tave spektaklis? Čia kaip tu supranti tą įkvėpimą. Visiškai laisva forma.

Reik pagalvot dabar...

Galim pradėt nuo to, kaip prisimeni tu jauteisi iškart po spektaklio?

Atsimenu, kad iškart ėjau aptarinėt su kitom savanorėm teatro, kaip jos suprato, ar joms patiko. Tai iš tikrųjų daug dalykų sutapo, tai, manau, kad tai gerai. Žmonės supranta, apie ką kalbama spektaklyje. Visom patiko, tai galbūt, vat, tas ir įkvėpė pažiūrėt antrą kartą. Manu, kad jo. Pirmą kartą aš tikrai supratau ir viskas buvo kažkiek artima ir jauti to humoro. Nėra viskas visiškai rimta, nes, manau, būtų tikrai sunku žiūrėt, apie visas tas jų problemas, jeigu nebūtų juoko ir negalėtum nusijuokt, nes viskas labai rimta. Tai manau, galbūt kad toks yra problemos, kalbama apie problemas, bet yra ir to humoro. Ir atrodo tu lyg ir gali truputį atsipalaiduot nuo tų visų, nes vis tiek atrodo apie problemas, kai kalbama tu turi viską girdėt, įsijaust, suprast. Yra truputį to humoro, tu gali atsipalaiduot, tada vėl... Tai viską taip sudėjus, man patiko ir aš antrą kartą nuėjau. Įkvėpė nueit. Galbūt ir trečią kartą nueisiu kada nors.

Mhm. Kaip manai, ar po spektaklio tu daugiau, bent jau tą dieną, ar kelias dienas po, daugiau mąstei apie šiuos klausimus lytiškumo – vyras, moteris, stereotipai? Ar ir seniau mąstydavai nemažai apie tai?

Ir seniau, manau, buvę tikrai, nes ir paskutiniu metu būdavo tokių temų, kur tu irgi galvoji, kad tai tikrai yra ir tu tai patiri ir tu matai, kad ir kiti patiria tuos stereotipus, o po spektaklio... Galbūt tą patį vakarą dar buvo tokie įspūdžiai švieži, bet apie ką konkrečiai net nežinau. Galbūt pats visas spektaklis. Neišskirčiau kažkurios scenos, nu tarkim, lytiškumo temos ar dar kokios kitos. Bet man gal visas spektaklis visumoj patiko ir aš dar tą vakarą gyvenu juo. Dar vat galvoju „Va, reiks man eiti“ ir tada dar žiūri, kada rodys, kad konkrečiai apie kažką galvočiau, gal taip ir nebuvo, manau, nes jis man visas patiko ir aš galbūt neišskyriau labai tų vyrų. Aišku tos problemos vyrų, pagrindinė ta ašis, bet manau, kad nelabai galvojau.

O įdomu man tavo pakitimas - jeigu tu prisimeni,su kokiu jausmu atėjai į spektaklį ir kaip po spektaklio jautėsi? Ar buvo toks kažkoks pokytis po spektaklio?

Prieš spektaklį truputį žinojau, apie ką jis, bet taip nedaug. Keliais žodžiais būčiau pasakius, bet paskui po spektaklio... Man kai papasakojo „Vat, čia jis tikrai geras, verta nueit“ ir aš pagalvojau „Reikia eit“. Tai vat pamačiau ir vat patvirtino, kad tikrai verta eiti, nes tikrai man patiko. Kitiems patiko ir man patiko, nes kartais būna, kad vieniems patinka, o man nepatinka. Nieko nesuprantu.

Tai vat labai keista, kad visiem patiko ir man patiko. Tai manau labai to pokyčio... Nežinau, aš gal ėjau, kad ir žinojau, bet aš gal kažkaip nesitikėjau, kad jis man bus kažkoks, kad labai nepatiktų. Aš tiesiog ėjau tokia neutralia nuomone „Kaip bus, taip bus“, bet išėjau ir man patiko.

Bet jeigu kalbant ne apie nuomonę, bet apie kokį nors konkretų jausmą – laimė, baimė, nusivylimas, liūdesys, susimąstymas – vat, kažkas tokio, tai ar buvo koks nors, kad tau išryškėtų po spektaklio ir tuo pat metu per spektaklį?

Mhm. Tai kaip sakiau, prieš spektaklį ėjau tokia be jokių jausmų, o per spektaklį, tai buvo tų jausmų – ir susidomėjimas toks, ir liūdesys, ir džiaugsmo... Džiaugsmo net nežinau ar buvo. Tas juokas gal, bet čia nelabai. Jo. Po spektaklio tai gal kelias minutes kol išėjau iš salės, tai gal buvo irgi toks susimąstymas, bet aš net nežinau apie ką. Aš atsimenu, kai ėjau tai jo, aš apie kažką galvojau, bet gal irgi patį visą spektaklį. Ne konkrečiai apie tas temas, bet apie viską, ką aš ką tik mačiau. Man patiko. Susimąsčiau apie spektaklį, bet apie konkrečiai lytiškumą, tai net nežinau. Bet pats spektaklis vos ne visas apie yra apie tai, tai aš manau, jeigu apie spektaklį susimąsčiau, tai ir kažkiek apie visas tas vyrų problemas.

Bet tu manai, kad visgi labiau kalbėta apie vyriškumą spektakly, o ne bendrai apie lytiškumą? Ar sutiktum su šiuo teiginiu?

Gal, kad vien tik apie vyriškumą, gal nevisai, manau, nes buvo ir tų įsivaizduojamų moterų. Kalbama apie jas. Tai galbūt labiau lytiškumas. Nes vien tik vyriškumo aš neišskirčiau, nes vis dėlto buvo ir tų moterų. Tarkim, Leo problema kilo dėl to, nes moteris liepė jam pamąstyt, tai, manau, čia toks abiejų lyčių būtų.

O kaip manai, kaip perteikė spektaklis visą šitą tematiką lytiškumo? Ar efektyviai, paveikiai?

Man manau, kad efektyviai. Aš supratau tas problemas – iš ko jos kilo, kodėl tie vyrai patiria tas krizes. Bent jau man tai efektyviai.

Tik pasitikslinsiu – tu kai atėjai į spektaklį, tai neturėjau jokių lūkesčių?

Jo, nes kažkaip kiek aš tų spektaklių mačiau, kažkaip iš pradžių patys pirmi būdavo, bet po to, kai tu žiūri, žiūri, žiūri tų spektaklių daug, galbūt nebuvo taip. Bet aš manau, kad gal ir negerai, kad nebuvo kažkokio. Jeigu aš būčiau labai tikėjusis, kad aš ten verkčiau ir aš neverkiau, nes yra buvę tokių spektaklių, kur man pasakojo, kad verkė ir aš ateinu ir nematau, kodėl man reikia verkt. Nėra čia nieko. Tai gerai, kad aš nebuvau nusistačius nieko. Aš atėjau, atsisėdau ir aš žiūriu. Be jokių išankstinių emocijų, lūkesčių, kad aš kažko tikiuos. Tai aš manau, kad gal ir gerai.

Ok. Jo, tai šiaip iš tikrųjų aš žiūriu, kad jau peržvelgiau viską su tavim.

Labai greitai.

Taip. Gal dar žinai, gali pasakyt trumpai, kaip manai kokia ta pagrindinė žinutė, kurią transliavo spektaklis? Čia žinai, ne ką norėjo režisierė pasakyt, ne ką kiti sako, bet kaip tau ji susiformavo?

Bent jau man taip pasirodė, kad norėjo pasakyt tai, kad vyrai gal jie ne visada... Mums gal atrodo, kad jie su tomis problemomis nesusiduria, jie tiesiog gyvena ir čia mes moterys prisigalvojam visokių ten dalykų, problemų, bet, man atrodo, tas spektaklis parodo, kad ir vyrai turi problemų. Ir kad su moterim. Jie nesupranta mūsų ir, kad irgi jiems yra skaudu, nėra taip, kad jie tiesiog be jausmų „Aj, nesvarbu“, bet jiems svarbu yra tai. Manau, kad vyrai taip pat vyrai problemų. Kaip ir

moterys turi, taip ir vyrai turi. Galbūt jos truputį kitokios, gal mums nelabai suprantamos moterim, bet jie taip pat turi tų problemų. Tai aš galbūt taip supratau, nes, kaip sakau, spektakly tie trys veikėjai visi turėjo vidury, tai aš manau, kad tas pagrindinis dalykas ir buvo.

O kiek tau tai pačiai yra svarbu šitie dalykai?

Nu aš manau, kad svarbu, nes aplinkoj tikrai yra vyrų, tai kažkiek vis tiek. Nu, svarbu, manau, tikrai, nes kartais irgi nepavyksta jų suprast. Atrodo „Nu, kas tau neaišku?“, bet matai, kad jiems tikrai neaišku ir pati turi pasistengt, paaiškint, kad jiems paskui nebūtų visokių nesusipratimų, problemų, nervų.

O dar tada klausimas – ar privertė šis spektaklis tave veikti? Arba pakeisti požiūrį?

Nežinau, kaip dabar pasakyt... Manau, kad tikrai kartais būna tokių problemų, kur nereik vyrui liept iškart apie tai galvot, bet manau, kad kartais reikia spręst, kalbėtis, nepalikt vieno, kad vienas galvotų, nes vienas nieko nesugalvos, manau. Tarkim, jeigu iš šito spektaklio, iš pradžių jam baisus pasimetimas buvo, tai, manau, kad gal jeigu būtų... Man iš tikrųjų buvo artimiausia ta Leo bėda su moterim, nes aš pagalvojau, kad daugiausiai apie jį kalbu. Jeigu yra problema, reikia ją kartu spręst, kad nenumest vieno vyro, kad negalvotų, nes jam labai sunku suprasti apie ką. Tai manau, kad kartu kalbantis abiem ir jam, ir man, tarkim man, kad išaiškėtų, kas blogai. Sakau, vieno palikt negalima su problemom.

Informantas Nr. 4

Informantas: Paulina Urbelytė

Amžius: 25

Interviu data: 2020m. kovo 19d.

Interviu trukmė: 51:52min. + 03:01min.

Jo, tai gerai tada aš iškart čia įšoksiu į įžanginius klausimus. Kiek tau metų, Paulina?

Man 25.

Aha. Ir ar seniai... Nu, aš iš tikrųjų šitą žinau, kada tu matei spektaklį. Turbūt. Ten pirmas kartas buvo, kai matei spektaklį?

Jo, jo, tada pirmą kartą mačiau.

Tai čia... Gerai, kada čia buvo?

Sausio pradžioj. Sausio 10-11d. gal.

Jo, tai gerai tada. Tai pradžiai tiesiog, kad tavo bendrą supratimą suvokčiau, ką tu supranti, kas yra lytinė tapatybė?

Tai aš suprantu, kad tai yra, kaip žmogus turbūt gal pirmiausia, kaip jisai pats save tapatina. Su kokia lytimi. Jo, tai tikriausiai, kad čia. Ir tada dar yra tapatybė, kaip mato žmonės juos.

Mhm, okey.

Tai turbūt taip. Labai išsamiai negaliu papasakoti.

Tai ne, ne, čia visiškai užtenka ir čia visiškai laisvai, kiek norisi, kiek galisi. Ar spektaklio metu buvo taip, jog jutai kažkokias spontaniškas savo kūno fizines reakcijas?

Tai spektaklis jo, jisai turėjo įtakos mano reakcijoms ir fizinėms, nes... Nu, čia turbūt irgi yra fizinė, bet ir emocinė, kad aš tikrai buvo vietų kur apsiverkiau. Buvo kada jau taip norėjosi atsilošti ir atsitraukti, nes, nu, atrodė, kad kažkaip... Aš dar, man atrodo, pirmoj eilėj sėdėjau ir viskas arti vyko ir kadangi spektaklis labai toks buvo įtemptas ir labai emocionalus, tai tikrai nebuvo, kad aš atsipalaidavus sėdėčiau ir žiūrėčiau tą spektaklį. Jisai kėlė labai daug emocijų, kurios, nu, ir fiziškai kažkaip pasireiškė.

Ar gali įvardinti, kurios tos scenos, kada tu kažkokią fizinę reakciją ištransliuodavai?

Nu jo, čia dabar reikia prisiminti... Dar keli spektakliai po to matyti. Konkrečiai dabar sudėtinga atsiminti. Nu, man labiausiai gal... Nu, pirmiausiai aš prisimenu visą savo tokį įsitempimą ir po to stebėjimąsi, kai buvo pavyzdžiui... Nu, aš dabar tikrai neįvardinsiu personažų vardų, bet kur aktorės buvo virsmas, kur jinai ten atėjo kaip gražuolė ir ten su aliejumi, ar ne? Kaip ir masažas, kažkas tokio, nu ir ten truputį į erotiką buvo nukreipta ir tada staiga toks virsmas, kaip aš po to pasakojau žmonėm po spektaklio, kad... Nu, čia turbūt spektaklyje mano matytas greičiausias virsmas personažo, nes būna, kad personažai vis tiek pasikeičia kažkaip, o čia taip labai staigiai buvo. Tai aš prisimenu, kad aš buvau taip labai įsitempus ir mano atrodė, kad , nu, kas čia vyksta ir ta nuostaba, bet jinai taip fiziškai pasireiškė. Tokiu sustingusiu kūnu ir taip atrodo norisi atsitraukti, nes, nu, neaišku, kas čia bus. Tada dar aš prisimenu, kur kita mergina labai... Nu žodžiu, kur iš jos ten tyčiojasi ir žemino. Ir buvo irgi labai nemalonu, ir kažkaip aš blogai jaučiausi ir po to man labai palengvėjo, kai kažkas iš auditorijos pasakė, kad gal jau galit baigti, nes kažkaip atrodo, kad... Nu, buvo sudėtinga. Atrodo tu nori atsistoti ir išeiti, ar tada atsistoti ginti, nu žodžiu, kažkoks toks. Nu, aišku kažkaip čia gal reikia drąsos, tai aš nu neišdrįsau nieko pasakyti, bet tas jausmas toks tikrai buvo. Tai tokie gal labiausiai įsiminę. Greičiausiai ateinantys į galvą epizodai.

O kaip manai, tu tais momentais, vat, šiuose epizoduose toks reakcijos tavo buvo sukeltos dėl to, nes tu jauteisi susitapatinusi su tais veikėjais?

Aš gal nesijaučiau labai susitapatinusi, bet aš tiesiog galbūt... Nežinau, mane gal labai įtikino ir atėjo toks tiesioginis suvokimas, kadangi viskas vyko labai šalia, nu, o aš matau visokių straipsnių, pranešimų apie tai, kad ten... Nežinau, kad ir mokykloje tyčiojasi arba matydavau galbūt savo mokyklos laikais ten prisimenu irgi buvo mergina, kuri atrodė gan berniukiškai, tai čia galbūt irgi visai į tą temą gali būti ir į ją būdavo tokių nukreiptų replikų mokykloje. Aš girdėdavau. Nu žodžiu, ir visas tas... Visas tas, žodžiu, veiksmas spektaklyje jisai vyko labai arti ir labai leido suprasti, kad taip iš tiesų vyksta ir nėra tiesiog kažkoks tai... Nežinau, antikinis kūrinys, kur gal kažkada ir buvo, bet dabar taip nėra. Tai dabar visa tai vyksta ir visas tas suvokimas jisai labai... Nu man taip arti labiausiai palietė. Galbūt aš nesitapatinau, nes nu nesu niekada tokių replikų ar kažko girdėjusi į savo pusė, bet, nu, taip dabar vyksta aplink mus ir čia tame spektaklyje viskas buvo, nu, labai arti. Ir labai daug. Ir atrodo per tą pusantros valandos, man atrodo, ar ne vyksta spektaklis?

Jo.

Tai, nu, ten buvo tiek daug emocijų, kad aš dar visą savaitę paskui galvojau, tai, nu, tikrai labai daug visko buvo.

Tai aš galiu sakyti, iš to, ką tu dabar pasakei, kad spektaklyje matei sau pažįstamų situacijų? Iš savo gyvenimo, nebūtinai iš savo pačios patirties, bet iš tavo aplinkos?

Taip, taip. Taip, tikrai. Nu, man tai atrodė realios situacijos ir... Nu, ten aišku buvo meninių intarpų galbūt, bet šiaip realiai, tai buvo realios situacijos, kurios, nu, vyksta dabar irgi gyvenime. Realiam.

Tai šiaip tau lytiškumo tema nėra labai tolima? Tu esi su ja susipažinus, ar susidūrus su jos problematika? Prieš ateinant čia į spektaklį, turiu omeny.

Šiaip aš, kai ėjau į spektaklį, aš perskaičiau ten porą recenzijų, bet ten, bent man, nepasirodė, kad tai būtų labai kažkaip tai apie lytiškumą daug kalbėta. Nu, buvo, dabar jau neprisimenu, bet žodžiu, kai aš atėjau į spektaklį ir kaip iš jo išėjau, tai buvo visiškai, nu, ne tai, ko aš tikėjausi, tai irgi nebuvo, kad kažkaip mane nuvylė, ar kažkas tokio. Tikrai ne, bet tai tiesiog nebuvo, ko aš tikėjausi iš spektaklio, nes paprastai vis tiek, kažkaip susipažįsti ir eini su kažkokiu tai... Nežinau, lūkesčiu ar įsivaizdavimu, kas bus. Tai čia labai mane nustebino. Tai nu jo... Aš nesu labai įsigilinusi į tą temą, dėl to, nu pavyzdžiui, tai nebuvo, kad aš rinkausi tą spektaklį todėl, kad mane labai domina lytiškumo tema. Nu, taip nebuvo. Tiesiog aš girdėjau daug gerų atsiliepimų ir man patinka Gudmonaitės kūryba ir dėl to aš ėjau ten, bet šiaip realiai... Nu jo, tai kad aš kažkaip labai priėmiau tai, kaip realias situacijas, matyt... Tai matyt jo, aš ir pastebiu, ir esu kažkiek vis tiek gyvenimiškai susipažinusi su tomis temomis.

Mhm. O tu prakalbai čia apie lūkesčius... Nu, kad tai nebuvo to, ko tu tikėjaisi, tai, vat, gal gali įvardint kažkaip, ko tu atrodei, kad tu tikėjaisi prieš eidama į spektaklį? Na, gerai, pirmiausiai, tu turėjai kažkokių tai lūkesčių, aš supratau iš to, ką sakei, taip?

Ne tiek, kad lūkesčių, bet aš net neprisimenu... Aš žinau, kad galbūt tas lūkestis buvo, kad bus geras spektaklis, nes buvo geri atsiliepimai žmonių, bet konkrečiai aš nežinojau. Nu ta prasme, aš nesutikau realiai žmogaus, kuris man pasakotų, kad ten buvo tokia scena ir ten buvo apie tai kalbama, ir ten pagrindinė tema buvo tokia, bet tai nebuvo kažkokių tai konkrečių lūkesčių. Galbūt tiesiog... Nu aš nežinojau, kad ten bus tiek kalbama apie lytiškumą. Tai tiesiog nu mane nustebino, bet ne blogąja prasme. O konkrečių lūkesčių, tai vat aš prisimenu tą savo emocinę savo būseną, kad „Okey, nu, nesitikėjau, kad bus taip viskas“, bet tik tiek. Bet konkrečiai kažkaip negaliu įvardint ko aš tikėjausi, nes nebuvo konkrečių kažkokių. Tiesiog, kai aš skaičiau recenzijas tai... Nu jos ten... Dabar būtų įdomu šiaip paskaityti. Po spektaklio neskaičiau, nes ir pasilikau su savo mintimis. Nes man kažkaip pasirodė, kad ten... Nežinau, gal nenorėjo žmonės atskleisti, apie ką spektaklis. Arba ne tas recenzijas skaičiau.

Nu, bet žinai... Ta prasme, čia tam spektaklyje niekada nėra vieno to atsakymo. Visi tai žino ir tos recenzijos irgi subjektyvu labai. Dažniausiai.

Taip, taip.

Jo, aš dabar norėčiau grįžti prie tų fizinių reakcijų, tai ar buvo šiaip, kad tu fiziniais pojūčiais kažkokiais išgyvenai tą patį, ką ir aktorius? Ta prasme, kad sutapo kažkoks –aktorius juokiasi ir tu juokiesi, ar ten, vat šitaip.

Nu ne, gal kaip tik priešingai. Kada aktorius juokiasi, o aš... Nu nes galbūt to juoko ten buvo daugiau ironiško visam spektaklyje, tai aš... Nu, nesijaučiau labai ten besilinksminanti, bet... Tai galbūt labiau sutapo, kur aktorius verkė ir aš verkiau, tai čia buvo labiau sutapusios emocijos ir tie fiziniai išsireiškimai, bet jo, kadangi ten buvo daug tokios ironijos ir sarkastiško juoko, tai čia susikirto, o daugiau neprisimenu. Ne, nu, daugiau neprisimenu iš tų fizinių, nes nu vis tiek atrodo ten buvo daugiau kažkokių emocinių tokių išgyvenimų.

Tu jau užsiminei, aš paklausiau apie tuos fizinius potyrius, ar tokių pat turėjai, kaip kad ir aktorius, o kalbant apie emocinius – ar buvo tai, kad išgyvenai tą patį, ką ir aktorius? Nu ar buvo tokių pajutimų, epizodų, scenų? Nebūtinai įvardinti, bet ar prisimeni, kad tu ir jauteisi taip pat ir empatiškai žvelgei į aktorių?

Nu aš empatiškai tai žvelgiau. Galbūt nebūtinai iš tos pusės, kad „O, ir aš buvau tokioj situacijoj. AŠ čia suprantu, kaip jaučiasi“. Galbūt nevisai taip, bet... Bet apskritai ten buvo daug tokių vietų, kur... Kur, nu, tu įsijauti ir kažkaip irgi nori jį ten ginti, ar pasakyti, kad nu čia nesąmonė, kažkaip pamokyti tuos, kurie ironizuoja. Tai labiau turbūt iš tos pusės. Nu žodžiu, kažkaip... Tam kas vyksta.

Aha. O buvo tada vietų, kur tu galvojai, ką tu darytum aktoriaus vietoj? Ar, kad elgtumeisi kitaip?

Tai jo, ypač tų, kurie buvo ironiški, tai aišku. Ten atrodo, kad, nu, nesielgtum taip ir elgtumeisi kitaip ir čia nesąmonė, ir ko tu pristojai, nori atsistot ir sakyt „Atstok, kodėl tu čia dabar lieti?“. Nu, bet jo... Vis tiek supranti, kad tai spektaklis ir kažkaip kantriai lauki, nors buvo jau tokių akimirkų, kur atrodo „Nu, o čia tikrai spektaklis? O tai kaip? O tai kas... To aktorės iš tiesų? O taip viskas yra?“. Man tu sukėlė labai daug klausimų. Galiausiai atrodo toks trumpas laikas, nu pusantros valandos spektaklis tikrai yra labai, nu, nedaug, bet jisai tiek daug paliko, ir tiek iškėlė klausimų, kur atrodo, nu, aš dabar į kai kuriuos nežinau, kaip atsakyti.

Čia tik aš pasikartoju, kad aiškiai pasitvirtinčiau sau - spektaklis sukėlė spektaklis tau naujų minčių, naujų klausimų ir kažkaip kitaip privertė į dalykus pažiūrėti?

Taip, taip, nes... Nu ta prasme, mes susiduriam su tuo lytiškumu, tai būna nuolatos daugiau ar mažiau apie tai kalbama, galbūt labiau. Nu, galbūt dabar iš tos tokios gynimo pusės, bet šiaip paprastai daugiau būna tų puolančių žmonių, kurie turbūt nežinau, nesupranta ir dėl to kažkaip bando įrodyti, kad čia... Nežinau, neteisinga, bet... Bet aišku, kad spektaklis, jisai privertė dar daugiau iškelti klausimų ir dabar kažkaip per tą laiką, nu, neteko susidurti, kad aš... Net neabejoju, kad man dar tas spektaklis tikrai gyvenime vis iškils galvoj. Kažkokios tai detalės ar sukeltos mintys, ar po kiek laiko, kai jos susiguli ir susiduri su kažkokia, nu, realia situacija, tai, aš manau, kad tikrai bus dar tokių situacijų realiai.

O kaip vertini raiškos priemones spektaklio, t.y. šviesas, garsą, galbūt kažkokį rekvizitą, kaip tai... Nu jo, ar tau buvo, kad kažkokių sukėlė emocijų ar jausmų tam tikrų dalykų panaudojimas spektaklyje?

Jo, man atrodo, kad... Kad buvo labai įtaigūs ir tie rekvizitai, ir šviesos, ir muzika, nes... Nu, vėl imant pavyzdį to personažo virsmo iš gražuolės į tą tokį nevisai gražią moterį, tai, nu, ten buvo ir ta anglis, ir tie juodi dantys, ir visas tas aliejus, kuris irgi pridavė savo to įspūdžio. Sustiprino įspūdį. Šviesos ten jos irgi buvo labai tokios net psichodelinės kartais, tai viskas, man atrodo, labai sustiprino tą įtaigą.

Ir būtent įtaigą tos pačios temos? Turinio spektaklio perteikimo?

Mhm. Nu jo, man atrodo taip.

Kaip tu supratai šį spektaklį? Kokios buvo interpretacijos tavo?

Ten kadangi atrodo ėjo skirtingos tos temos. Nu, ta prasme ne temos, bet tokios kaip situacijos, tai nebuvo vientisas pasakojimas, tai tų ir minčių įvairių kilo, bet... Bet realiai tai jo, labiausiai tos patyčios, tas kažkoks aršumas, lengvabūdiškumas kitų žmonių. Nu aplinkinių, galbūt daugumos. Nu, ten buvo iš tų kelių tokių ironiškų personažų. Buvo parodyta didžioji dalis visuomenės, kurie yra nusiteikę pavyzdžiui prieš transseksualus ar panašiai, tai... Nu, ir aš vis dar nežinau, ar tai buvo spektaklio dalis, ar iš tiesų kažkas neapsikentė iš žiūrovų ir paprašė sustoti, bet, man atrodo, kad čia buvo irgi viena įtaigiausių vietų ir, vat, aš nežinau ar taip būna visada, ar tai buvo tiesiog, nu, taip gavosi ir jei nebūtų niekas pasakę, kaip būtų buvę, nes tas priėjimas, padėkojimas, kad „Nu, ačiū, pagaliau kažkas sustabdė“, tai... Tai, nu žodžiu, man atrodo, kad daug tų visokių temų buvo paliesta.

Tai tau šiaip ta scena įtaigiausia buvo? Viena įtaigiausių?

Nu, viena įtaigiausių, nes ten taip atrodė ilgai labai tęsėsi, nu, nes man taip yra įsiminę, kad visos tos patyčios ir tie visi fiziniai tokie žeminimai, nu, atrodė, kad jie ilgai tęsėsi ir dėl to turbūt galvojai „Kada jau čia baigsis?“, nes jau... Nu ta prasme, ta scena, nes jau tiesiog tu nebežinai, kur dėtis, nes kaip ir spektaklis, bet kaip ir supranti, kad realiai tai vyksta ir tada... Nu žodžiu, tokių daug dviprasmiškų emocijų kelia, nes kaip ir menas, bet kaip ir realybė. Nu žodžiu, toks labai lengva susitapatint.

Kadangi ta scena yra viena įtaigesnių tavo įvardintų, tai tampa svarbus tas interaktyvumo aspektas, kuris panaudojamas toj scenoj?

Jo, aš manau, kad spektakliuose dabar apksritai gana daug kas stengiasi interaktyviai išnaudoti ir žiūrovus, ir, žodžiu, visą aplinką, ir rekvizitus, ir šviesas ir garsą. Žodžiu, viską, kas tik yra aplink, tai tas įtraukimas, nu, ir priverčia taip susimąstyti, kad „Nu va, spektaklyje sustabdė, tai galbūt aš realybėje kažkada sustabdysiu“. Nu, nes kadangi tai vis tiek atrodo realios situacijos, tai viskas taip atrodo persipina, nes tu iš spektaklio vis tiek išsineši kažką tokio, kur... Nu sakau, man atrodo, kad aš realiam gyvenime kažkada tikrai man iškils kažkuri scena iš to spektaklio. Nu, realu, kad taip tikrai gali būt.

Tu minėjai, kad... Ir dabar suprantu sukėlė naujų minčių ar ten klausimų ir ar privertė kažkaip tave veikti? Ar tokią veiklumo nuotaiką tavy vos ne įgalino tas spektaklis?

Nu jo, jo, mane kažkaip tai mane užkūrė, gal galiu taip pasakyt, spektaklis. Nu taip, tai viduje vis teik tai atsiranda tų tokių, kad... Galbūt per tas meno formas kažkaip... Nu jo, atrodo kažką pažadina viduj, kur tu po to ateity, vat, toj realybėj, tai... Nu kažkaip tai prisimensi tuo veiksmus ir maždaug gal čia galima kaip gerą pavyzdį naudoti sau. Nu jeigu ten būtų kokios patyčios, ar kažkas, nu tai jau tu gal jau tiek nebelauktu ir nestebėtum kuo čia pasibaigs. Gal ir be spektaklio nestovėtum, bet nu tai vis tiek kažkaip įsikerta galvoj.

Mhm. O bendrai spektaklis ir visa jo eiga, turinys – kokius tau jausmus kėlė?

Nu iš esmės, tai jei buvo tokie gan banguoti, gal iš pradžių, nes ten buvo... Nu man patinka apskritai spektakliai, kurie turi ir tos ironijos, ir pavyzdžiui vyksta kažkas nejaukaus, negero,

nežinau... Bet tarkim skamba graži muzika, ar ten buvo su cukrum pavyzdžiui scena, su tom rožinėm mergaitėm, jeigu neklystu, tai... Nu, tai čia šitas irgi, kaip ir tu gali su tokia ironiška šypsenėle žiūrėti. Tada jau staiga... Nu, kadangi nevientisas pasakojimas, o daug skirtingų tokių kaip ir kampų, ir scenų, ir personažai kaip ir keičiasi, nors tos pačios trys merginos, bet vis teik to pokyčio daug, tai, nu, ir tos emocijos labai keičiasi, nes čia vienoj scenoj vienaip jautiesi, o kitoj jau ten verki, kitoj vėl ten... Ten buvo ir juokingo kažkas, nu ta prasme, kur pavyko pasijuokti neironiškai. Nu, žodžiu, tai daug tų skirtingų banguotų emocijų.

O kaip manai tu labiau spektaklį išgyvenai individualiai ar bendrai su visais tą kartą buvusiais?

Man atrodo, kad visa ta emocija buvo labai stipri ir vieninga, bet, pavyzdžiui... Po šito spektaklio, tikriausiai, jeigu neklystu, tai nu man jau buvo nejauku ir kažkoks toks keistas jausmas, bet aš prisimenu... Man atrodo, kad po šito, kai mes išėjom, tai apačioj ten, Koršunovo teatro apačioje ten dar stovėjo mergaitės ir tiesiog stovėjo ir verkė, tai atrodo, kad nu joms tai buvo dar asmeniškiau. Nu, nes tarkim aš matau žiniasklaidą, aš matau kažką mokykloje, aš ten dar kažkur gal mačiau tokių situacijų, bet... Nežinau, tai, aš manau, kad aš šiaip empatiškai sureagavau, bet galbūt kitiems tai buvo dar asmeniškiau. Nu, neabejoju, kad buvo dar asmeniškiau negu man, nes visi išėjo tokie tylūs. Arba dar pasiliko irgi salėje, nes aš irgi nebuvau tn pirma išėjusi, bet dar buvo kurie sėdėjo. Nu, tai irgi matyt reiškia nemažai ir dar kadangi aplinka tokia yra, nu ta prasme, ne keli šimtai žmonių, o keliasdešimt, tai irgi suartina daug labiau ir, neabejoju, kad ne be reikalo Koršunovo teatras buvo pasirinktas tam. Nu ta pati erdvė.

Tu minėjai tuos asmeniškumus, bet kas būtent, kokie esminiai dalykai galėtų būti spektaklio detalės, kurios tą paveikumą... Galbūt nebūtinai paveikumą, bet emocijų sukėlimą ir įvykdėt, bežiūrint „Trans Trans Trance“?

Tai... Nu aš nežinau, tai gal žmonės...Nežinau, gal ta mergaitė iš tiesų jaučiasi berniuko, ar norėtų būt berniuku, ar kažkas tokio. Aš nežinau kaip jaučiasi tie žmonės, kurie nėra tikrai.

Čia gal aš patikslinsiu. Gal ne taip paklausiau. Kas yra tie esminiai dalykai, kurie tau sukėlė ašaras? Tie kurie ta sukėlė juoką galbūt? Nu vat tą emociją pačią, kad ir kokia ten ji bebūtų.

Buvo ten kažkokių juokingų vietų, bet aš dabar jau nelabai prisimenu, bet aš prisimenu tą pyktį ant visuomenės, suvokdama, kad taip yra iš tiesų. Aš prisimenu tą savo liūdesį, nes atrodo kažkaip, kad, nu, tiems žmonėms, kurie yra galbūt sutrikę dėl savo lytiškumo, atrodo, kad jiems turėti būti sudėtinga gyventi visuomenėje, dėl to, kad... Nu, būtent todėl, kad nu aš net nesu visiškai tiesiogiai su tuo susidūrusi, bet tikrai teko ir skaityti, ir girdėti istorijų, kaip yra žeminami tokie žmonės. Yra... Tai nu tiesiog, kadangi vėlgi viskas vyko mažoj erdvėj ir supranti, kad tai vyksta iš tiesų, ir tai nėra tik spektaklis, tai ir kelias tas emocijas, nes nu jo... Pyksti ir ant visuomenės atrodo, ant tos dalies, kurie engia ar žemina ir tada kažkaip gaila, ir galbūt net ne užuojauta... Nežinau, koks tai galėtų būti žodis, bet tiesiog atrodo neteisinga, kad tie žmonės yra tokie, kokie yra ir jie patys pasirenka, ir koks kitų reikalas. Nu tai turbūt ir kelią tą pasipiktinimą ir tą kažkokį... Nu, liūdesį, kad taip yra iš tiesų.

Tai taip sukonkretinus galima teigti, kad tas emocijas daugiausiai tau kėlė faktas, jog scenoje buvo vaizduojami, nu tokie vos ne fiktyvūs, bet kažkokios realios situacijos, kurios atpažįstamos lengvai yra?

Nu jo, kadangi tai yra atpažįstama ir tai nebuvo romantiška meilės istorija, kuri kelia šypseną, tai jo... Daugiau emocijų sukelia, kad tai yra atpažįstama ir sutinkama gyvenime.

Mhm. O dar šiek tiek grįžtant prie to santykio tavo ir publikos – ar buvo vietų, kad ir tu taip pat sureagavai, ir aplinkui sėdintys žmonės?

Nu buvo ten pakankamai tamsu ir nebuvau aš buvau labai įsigilinusi, bet pavyzdžiui, kai aš verkiau, aš girdėjau, kad žmonės šniurkščioja. Buvo tokių vietų, kur man nebuvo juokinga, bet buvo kitiems juokinga, bet palyginus, kiek aš su tuo susiduriu kituose spektakliuose, tai šitam dar nebuvo taip blogai. Nu ta prasme, turiu galvoj, kad atrodo... Nu nežinau, būna tokių spektaklių, kur ten nežinau... Rolandas Kazlas ten visiems atrodo juokingas ir nesvarbu, kad tai yra psichiatrinė ligoninė ir veiksmas ten vyksta. Nu, žmonės vis tiek juokiasi. Tai mane truputį trikdo. Tai čia gal net nelabai buvo, kad žmonės rinkosi spektaklį neatsitiktinai. Galbūt žinojo, kur ėjo. Galbūt žinojo geriau nei aš, kur ėjo. Tai atrodo, kad visi tokie buvo gan vieningi. Visos tos emocijos galbūt ėjo... Nežinau.

Dar aš norėjau paklaust – tu galbūt prisimeni, kaip tą dieną jauteisi tą dieną atėjus į spektaklį? Arba jeigu neprisimeni, ar pameni, jog įvyko pokytis tavo jausminis, emocinis, intelektualinis, kad ir koks bebūtų iš karto po spektaklio?

Ta prasme, prieš ir po spektaklio kaip skyrėsi emocijos?

Jo.

Jo, tai labai skyrėsi, nes, nu, mes... Čia buvo, tarp kitko, mano dovana draugei su gimtadienio proga. Tai mes po spektaklio, kai išėjom, tai tiesiog tylėjome. Aš dar sutikau pažįstamą po kokios minutės ir sakiau „Labas. Mes po spektaklio. Dabar negaliu kalbėt“. Ir mes tiesiog pasisveikinom, ir tiesiog pasibučiavom, ir prasilenkėm. Ir tada mes ėjom Vokiečių gatve, tai, nu, čia jau po kelių minučių, ir tada kažkaip tylėjom ir draugei sakau:
„Tai kaip tau spektaklis? Ar tu nenori dabar kalbėti?“
„Nu aš dar nežinau, ką pasakyt“
Tai nu akivaizdu, kad tai buvo, nu, vat irgi panaši emocija, nes atrodo net nėra, ką aptarinėti iškart... Nu ta prasme, net ne nėra ką, bet, nu, nesinori. Norisi truputį pabūti su savo mintim, savo galvoj kažkaip susidėlioti. Ir nu vat man sakau, tas spektaklis vis iškildavo. Ten buvo penktadienis, jei neklystu, tai aš dar pirmadienį, antradienį ten kolegoms pasakojau ir vis prisimindavau, ir dar po savaitės prisimenu, kad man jis ateidavo į galvą. Nu, tai taip tikrai ne kiekvienas spektaklis sukelia tiek emocijų ir... Nu, labai pasikeitė. AŠ tai jaučiausi prislėgta, bet netgi atrodo sunku išvardinti, nu, konkrečiai.

Tai emociškai paveikus buvo?

Nu taip, taip, nes atrodo, kad tau tikrovę tėškia tau į veidą.

Dabar jau tokie turbūt labiau apibendrinantys klausimai bus. Kaip tu bendrai vertini spektaklį? Aš aišku jau mūsų pokalbio metu nusipaišiau vaizdą, bet dabar taip sukonkretinant viską, ką šnekėjom.

Kai baigėsi spektaklis, aš dar truputį, mana atrodo, labai neilgai, nu, bet tikrai nešokom iškart eiti, tai aš sėdėjau ir galvojau, kad reikia parašyti Kamilei parašyti ir padėkoti. Nu, režisierei. Už tai, kad kelia tokias temas ir problematiką. Ir tokiom formom.

Tokiom, tai kokiom?

Tokiom... Tiesioginėm. Nu ta prasme, tai nebuvo kažkaip taip labai nugludinta ir... Nu žodžiu, man atrodo, kad tai buvo drąsus spektaklis. Nebuvo toks nugludintas ir „Čia gal truputį to nesakykim, nes čia gal negalima, o čia gal kažką įžeisime, o čia dar tą...“. Nu ta prasme, atrodo, kad... Aš neabejoju, kad ten buvo tikrai labai daug galvota ir apgalvota detalių, bet tiesiog nu realiai, galutinis tas finalinis rezultatas, nu, tai nebuvo... Neatrodė, kad nu kažko bijo kūrėjai, kažkaip tai kalbėti, įžeisti ar panašiai. Tai jo, tom drąsiom formom, kad tiesiog nebijo kalbėt.

O kaip manai, sudėjus trumpai, ką tuo spektakliu norėta ištransliuoti ir pasakyti?

Nu aš norėčiau, kad tai būtų, kad kiekvienas turi teisę rinktis. Nu ta prasme, galbūt ne pasirinkti. Mes nesirenkam juk savo lyties gimdami, mes tiesiog gimstame tokie, kokie gimstame arba... Nu ir pradedam... Susiformuojam tokie, kokie susiformuojam. Ir mes turbūt niekada... Nu realiai, juk aš nemanau, kad yra toks žmogus, iš kurio ko ten tikisi aplinkiniai, tai jis toks ir yra. Nu, vis tiek kažkas tai netinka aplinkiniams. Nesvarbu ar tai būtų lytiškumas, ar tai būtų kitos temos ar aspektai. Tai lytiškumas irgi yra lygiai tas pats. Nu, tai neturi būti, kad tu turi kažkaip atitikti kažkokias tai visuomenės sugalvotas normas, kad būtent taip yra gamtoje. Nežinau... Yra juk ir tokių ten pasakymų. Tai... Tai, man atrodo, kad spektakliu ir norėta parodyti, kad „Va, žiūrėk yra tokia visuomenės pusė ir taip tie žmonės, nu žeminami, jaučiasi“. Nu ir jo... Tai tos dvi pusės parodytos.

Kaip tu manai perteikė lytiškumo temą šitas spektaklis?

Man atrodo, kad paveikiai, nes bent jau aš... Aš neįsivaizduoju kiek tai yra paveikus spektaklis tai visuomenės daliai, kuri yra, nu vat, tie žeminantys, teisiantys norintys pamokyti. Aš nežinau, nu, nes aš nesu iš tų žmonių, bet, man atrodo, kad tai yra paveikus ir nu, sakau toks trenkiantis tiesiai į veidą, kad nu taip yra, taip vyksta ir jo... Ir erdvė, ir, žodžiu, žodžiai, aktoriai buvo labai įtikinantys. Nu žodžiu, viskas, man atrodo, taip natūraliai sudėliota, kad nu, tu net nesi tikras „O čia spektaklio dalis, ar ne?“. Yra tokių. Viskas labai integruota gerai.

Mhm. Nu žinai, čia dabar toks biškį „out of questions“, bet tas yra dalykėlis, kad į spektaklius eina tam tikra publika ir čia labai įdomus reiškinys, kad dažniausiai jau vis tiek į spektaklį ateis kiek daugiau pasidomėję, ir kiek platesnes pažiūras turintys žmonės, negu šiaip, žinai. Čia kalbant apie tą, kad tu sakai nežinai, kiek ten priimtina bus kitam asmeniui.

Taip, bet aš net nemanau... Aišku, labiau išsilavinę žmonės, jie turi platesnį požiūrį į gyvenimą, bet yra, nu, krūva žmonių, kurie yra baigę aukštąjį mokslą, dirba kažkokius tai gerus darbus, užima geras pozicijas, bet kartais jie turi tokių keistų įsitikinimų ir tokių, kur tu klausaisi ir galvoji „Rimtai? Kaip tu dar gyveni šitam visuomenės... Šitoj visuomenės daly. Nu vat, tam išsilavinusių, diskutuoti... Į diskusijas einančių žmonių, kur atrodo... Nežinau iš pelkių išlindę žmonės“. Nu ta prasme, ir tai yra... Matyt, tai ateina ir iš vaikystės, ir kartais ten... Nežinau, kelionės ar daugiau laidų peržiūrėjimas aišku tai turi didelės įtakos,bet man įdomu sutikti žmogų, kuris... Nors nežinau, jeigu jie tokie turintys savo nuomonę ir užsidarę tuo klausimu, tai gal ir nepramuštų tas spektaklis.

Nu jo. Sudėtinga. Dar paskutinis tada klausimas – tai pakito tavo ankstesnis turėtas požiūris į lytiškumo/lytinės tapatybės tematiką ir su tuo susijusias problemas?

Gal nepakito, bet sustiprėjo. Aš gal taip pavadinčiau, kad... Nu jo, taip kažkaip sustiprino, dar labiau privertė susimąstyti galbūt kaip tie žmonės iš tiesų jaučiasi, nes nu spektaklyje vis tiek... Per šitą meno forma, matyt, stengtasi paliesti, nu, emociškai ir iš tos pusės, kad parodyti, kad

tiems žmonėms sudėtinga. Nu tiem žeminamiems. Am... Realybėje galbūt jie taip nepalūžta prie žmogaus. Nu, vis tiek tai slepia ir išgyvena labiau savy, tai gal iš tos pusės. Nu, nes apie visuomenę, kurie burnoja, tai jie ir burnoja ir visur, ir visada, jie nesislepia, bet tiems, kuriems yra sudėtinga, tai vis tiek nu slepiasi. Slepia tuos išgyvenimus, tai galbūt dar labiau ir atviriau leido suvokti, kaip jiems iš tiesų turėtų būti sudėtinga.

Kaip ir šiek tiek daugiau empatijos suteikė, tų, sakykim, spektaklyje vaizduotų nuskriaustųjų atžvilgiu?

Nu jo, aš manau, kad taip, nes vis tiek supranti „Nu jo, jiems turbūt nefaina“, bet kai tu matai visą tą žeminimą, vat čia, šalia savęs per du metrus... Nu, dviejų metrų atstumą, tai dar daugiau empatijos vis tiek sukelia.

Ta distancija dar tokią visai nemažą reikšmę šiuo atžvilgiu turėjo? Jeigu kalbant būtent apie šį spektaklį, kad tu buvai arti, bet kuris ganėtinai buvo arti, nes salė maža, tai...

Jo. Nu aš kaip ir minėjau, man atrodo, kad tikrai erdvė turėjo didelės įtakos ir ten kokiam, nežinau... Nacionaliniam teatre, kur ten balkone kažkur gale sėdintis, nu turbūt nebūtų taip paliestas, kaip čia, kad ir gale sėdintis, nu tai kiek, penki metrai, nu nedaugiau. Tai žodžiu jo, bet kuris iš ten buvusių žmonių buvo pakankamai arti ir, man atrodo, nu kad tai sustiprina visą tą ryšį ir empatiją.

Informantas Nr. 5

Informantas : Monika Patašiūtė

Amžius: 24

Interviu data: 2020m. kovo 20d.

Interviu trukmė: 31:24 min.

Aš pirmiausiai paklausiu kiek tau metų?

24, va. Biškį pamiršau, kiek man metų, bet dar įsipaišau į jaunimo tarpą. Ar jau sunkiai?

Jo, jo, įsipaišai. Ir kada paskutinį kartą matei spektaklį?

Aš tris kartus mačiau ir aš dabar galvoju... Aš tiksliai nepasakysiu datos, bet turėtų būti apie 2019m. spalį. Rugsėjo galas arba spalio pradžia kažkada tada rodė.

Nu, tu vis tiek jau geriau prisimeni, vien dėl to fakto, kad tris kartus matei. ***Tai vat, tai žodžiu, pirmiausiai, tai šiaip tada paklausiu, kaip tu supranti lytinę tapatybę? Sąvoką?***

Oho.

Nu, čia visiškai, žinai, savo, kad suprasčiau.

Nu, man tai lytinė tapatybė, tai yra tiesiog žmogaus, blemba, kaip čia dabar suformuluoti... Kokią sau žmogus lytį priskiria, bet tai gali būti ne tik moteris, vyras, bet gali būt žymiai plačiau. Nu tipo, yra fizinė lytis, su kuo tu gimsti ir tada yra ta psichologinė, lytinė tapatybė. Man atrodo, kad lytinė tapatybė yra su psichologija daugiau nei su fiziniais dalykais.

Mhm, okey. Tai gerai dabar iš karto šoku prie spektaklio. Tai čia, jo, gali vertinti visas tas tris patirtis spektaklių. Prisiminti ne kažkurį vieną tą žiūrėjimą. Tai vat. Ar buvo taip, kad pajutai spontaniškas savo kūno fizines reakcijas kurioje nors scenoje?

Jo, buvo, kad labai nepatogiai jaučiausi ir visus tris kartus netgi, kur buvo ta tokia patyčių scena, kur kaip ta viena iš aktorių persirengė maroze ir tenai tyčiojosi iš kitos aktorės, tai visus tris kartus kūnas labai stipriai reagavo ir smegenys norėjau greičiau praskipint šitą sceną. Antrą, trečia kartą žiūrint aš jau žinojau, kas dėsis ir buvo toks „Ne, prašau, noriu greičiau, kad pereitų“.

O kaip pasireiškė tas fiziškumas? Tas pajautimas?

Šiaip baimė pasireiškė ir tada visas toks kūnas sustingo. Ir tada antrą, trečią kartą, tai buvo, kad pradedi skenuoti aplinkui, kaip žmonės reaguoja ir, nu toks, tarsi norėtum... Labai nepatogiai jautiesi ir norėtum išeiti, bet supranti, kad negali, nes spektaklis. Tai jeigu fizine - grynai toks kūno surakinimas buvo.

Ir kas čia, galėtum įvardint tiksliai, kokie tie scenos dirgikliai tai sukėlė? Pats tas turinys tos scenos?

Tas toksai tekstas, kuris buvo iš komentarų paimtas, to teksto turinys. Tada tos, kur buvo apsirengusi kaip marozė, tas toksai smurtinis... Šiaip visa ta maniera, kai jinai persijungė ant grynai smurtinio šnekėjimo. Jaučiu, šitie du pagrinde. Kur tokia atrodo neprognozuojama ta aktorė buvo, kur atrodo jinai visiškai išsijungia ir ji visiškai neprognozuojama. Kur atrodo jinai gali prie tavęs ateit ir ant tavęs pradėt rėkt.

Tuos fizinius pojūčius jautei spektaklio metu, tai aš čia norėčiau šiek tiek atskirti tas spontaniškas, kažkokias greitas reakcijas tavo. Čia, kaip palyginimas galėtų būti, - kažkas šauna ir tu iš karot pašoki. Ir tada kitas ne tokias spontaniškas. Ar gali kažkaip išskirti šituos du? Nu, tiesiog apie savo fizines reakcijas pašnekėt.

Spontaniška, tai jaučiu buvo tokia, kai ji su čipsais ir cigaretėm, jeigu gerai atsimenu, ėjo prie žiūrovų. Tai buvo toks spontaniškas susigūžimas ir akių nukreipimas. Nu, kad nekontaktuot su akim ir, kad manęs nešnekintų. O tas toksai pastovus, greičiausiai, pradeda kūna rakint. Tai čia toksai buvo, nu, kad supranti tu, jog nieko nepadarysi, jau,kad šita scena atėjo. Ir dar buvo prie tų tokių nespontaniškų, tai priskirčiau tą tokį jaučiamą nerimą po to... Nu toks ilgalaikis kūno nutirpimas, kur net jau ir kita scena prasideda, bet dar galvoji apie tą sceną ir, realiai, aš pavyzdžiui netgi nepasakyčiau po tos scenos, kuri paskui ėjo scena. Nors kitas galiu, plius minus, prisimint , kas kur ėjo, bet būtent po to scenos su marozais ir komentarų, buvo toks black outas. Visas kūnas, atrodo, dar bando atsipalaiduot ir grįžti į spektaklį.

O kaip manai, tas kūno fizines reakcijas labiausiai sukėlė vizualiniai, girdėjimo ar kažkokie lytėjimo (jeigu tokie buvo) elementai spektaklyje?

Manau, kad, žinok, vizualiniai labiausiai.

Ir čia tie vizualiniai, tai šviesos ar aktorių pati vaidyba?

Labiau apranga ir tada buvo tas... Jo, šviesų ten nelabai buvo per tą sceną, bet buvo vizualiniai, tai kad apranga ir aktorių manieros. Tas grubumas, tos manieros, nu tipo, kaip vaikšto, kaip elgiasi, tarsi, smurtaut nori. Tai ką matai labiau dirgina, negu tai, ką girdi.

O kaip vertini spektaklyje veikusias išraiškos priemones?

O kokios yra išraiškos priemonės? Ta prasme, vizualinis pateikimas ar tiesiog?

Čia gali būti muzika, šviesos, rekvizitas... Jo, patys aktoriai.

Nežinau, ta prasme, kaip čia vertint, nes čia buvo pirmas spektaklis, kuris apie lytiškumą šneka, bent jau mano matytas, tai buvo toks. Net ne tai, kad lengvas šokas, bet toksai pamatymas realybės. Labai sunku, nes neturiu su kuo palyginti. Aš dabar galvoju, ar aš dar mačiau kažką labai, apie būtent transseksualų gyvenimą...

Aš galiu patikslinti tada šiek tiek. Tada, sakykim, kaip manai, ar spektaklyje naudotos išraiškos priemonės padėjo perteikti lytiškumo temą spektaklyje?

Aš manau, kad padėjo, dėl to, kad buvo, pirmas dalykas, labai spalviškai. Nu, buvo labai daug rožinės, pavzydžiui, kas yra asocijuojama būtent su moterim arba ten tie patys ten triusikai, kur buvo prisiūtas penis, tai tipo, kad šokiruot padeda. Nu, kad taip tą bando parodyt, net nepasakant tekstu parodo tas rekvizitas ir visi dalykai, apie ką čia kalba. Tarkim, tas, kad ta muzika buvo pakankamai, nu, tranki ir, kad žmonės galėjo jaust, kad, nu, trans muzika, transseksualumas ir nežinau, ar dar tas trans kažką reiškia, bet kad taip tą transą. Transas, kaip pasinėrimas. Visi tie komponentai kažkaip papilė vienas kitą ir netgi faina, kad spektaklio pavadinimas, nu, kaip ir atitiko, tas kad yra apie seksualumą, trans muzika ir tas toks pasinėrimą į transą. Tai šitas.

Ar buvo tokių scenų, kuomet fiziškai jautei tą patį, ką ir aktorius?

Ne, greičiausiai, nebuvo tokių, kad labai. Aišku, galiu taip sakyt, nes nežinau, ką aktorius tuo metu išgyveno, bet kažkaip nebuvo.

O ar buvo, kad empatiją jautei aktoriui ir atrodė, kad jauti tai, ką jaučia aktorius? Jau čia tada ne apie fizines reakcijas, bet šiaip tiesiog?

Jaučiau empatiją, bet labiau ne tokią, žinai, neasmeninę, bet kadangi aš turiu draugų, kurie turi visokių transseksualumo krizių ir šiaip lytiškumo krizių, tai aš labiau jutau, kad tos istorijos atspindi aktoriuose. Nežinau, net kaip išsireikšti teisingai... Kad tų mano draugų istorijos yra labai tiksliai parodomos scenoj, kas atrodo teatre turėtų būti perspausta ar dar kažkaip. Labai, labai teisingai, nežinau... Net ne teisingai, gerai atvaizduota.

Tai vadinasi, kad atpažinai spektaklyje gyvenimiškas situacijas, su kuriomis esi susidūrus arba tavo aplinkoj jos yra įvykę?

Taip.

Gerai, tada pereikim prie to, kaip tu šiaip spektaklį interpretavai?

Hm... Nu tai man čia buvo, jaučiu, daugiausia tas, kaip kad atrodė atėjau pirmą kartą, tai, kad labai daug bus moteriškumo ir bus labai apie feminizmą daug temos, bet pažiūrėjus patį spektaklį, kad ne tik apie moteriškumą, bet ir apie vyriškumą, ir apie transseksualumą, ir apie kitas lytis, ir apie jų skirtumus. Kai kurių net nėra kaip įvardinti lietuviškai. Tai nežinau, aš tai interpretuoju, kad... Nu, čia sunkus, žinai, klausimas. Interpretavimas tas toksai, kur priklauso... Nu sakau, man tai viršijo lūkestį, nes aš atėjau su lūkesčiu, kad bus apie feminizmą. Taip kad viršijo ir buvo žymiai geriau nei tikėjausi.

Mhm. Gerai. Čia platus klausimas, tai galima patikslinti – kokią tu žinutę perskaitei tame spektaklyje? Kas juo galėjo būti pasakyta? Net ne kiek galėjo, bet ką tu perskaitei?

Aš tai perskaičiau, kad, iš tikrųjų, atrodo Lietuvoj yra labai nedaug žmonių, kurie susiduria su lytiškumo krizėmis, bet iš tikrųjų, tai jų yra labai daug ir aplinkui, ir kartais tiesiog jie, kaip ir nepasako, ir kad tas spektaklis parodė, kad kartais reikia tiesiog pastebėti ir įsiklausyti labiau. Tai turbūt tokia.

Ar spektaklis tave įkvėpė? Ir čia irgi platus klausimas. Kaip, žinai, tu pati supranti. Ar pajautimas buvo ir kaip tu pati supranti įkvėpimą?

Jo, įkvėpė ir aš po to rekomendavau keliems draugams nueiti, kad pažiūrėtų, nes vienas draugas turėjo labai kontraversišką nuomonę apie visus šitus dalykus, o kitas draugas būtent transseksualas, tai pasiūliau nueit. Pasakiau, kad gali būt labai jautru jam ir kad nebijotų reikšt emocijų, nes, nu, viskas okey su tuo. Ir įkvėpė. Aš eičiau dar kartą, kad ir ketvirtą kartą, tai manau, įkvėpė.

Tai turbūt visai galima teigti (aš čia jau iškart darau išvadas), kad ir veikti privertė spektaklis, kadangi tu parekomendavai spektaklį kitiem?

Jo.

O ar atsirado po spektaklio naujų klausimų, minčių apie...

Šiaip nelabai, nes aš esu buvus Erasmuse vienam apie lytiškumą ir mes dabar turėjom magistre vieną kursą. Kažkaip nelabai kažko naujo atradau, tiesiog, kad faina, kad Leituvoj vyksta. Nu, kad šneka apie tai, nes realiai didelė problema, kad nešneka labai apie dalykus.

Tai kažko naujo ten, ar kažkokio kitokio požiūrio į vieną ar kitą dalyką neatsirado?

Naujas tai buvo, kur buvo apie gentį kažkokią informacija. Kur buvo, kad genty gimsta...

Translytis.

Vat šitas buvo nauja informacija.

Šitas geras. Man irgi buvo, bet nenukrypkim, kad čia paskui neužsiplepėčiau. Ar buvo vietų, kuomet lyginai kažkokią savo ir veikėjų situaciją? Savo, tai čia turbūt gali būti... Ne turbūt, o gali būti iš tavo aplinkos.

Galvoju dabar... Gal nelabai kažkaip lyginau tiesiog žiūrėjau. Ne tiek, kad lyginau pačias situacijas, nes jos labai vis tiek skiriasi, kiek galvojau, kaip aš elgčiausi tokioj situacijoj. Kadangi šiuo metu nėra tokios, kaip ir lyties krizės, kol kas, tai labai buvo sunku atsakyti, kaip aš elgčiausi, kadangi aš nesusidūrus su tuo. Tiesiog, spektaklio metu galvojau „Eina sau, ką aš daryčiau to, vat, veikėjo vietoje?“. Toks būdavo. Išmušdavo kažkaip iš vėžių.

Tai galima sakyt, kad tu susitapatinai su veikėju vienoj ar kitoj scenoj?

Taip.

Ar daug tokių vietų buvo? Čia net turbūt nebūtina įvardint... O gal gali ir įvardint, jeigu žinai, kurios vietos?

Tai kaip ta viena vieta buvo, kur kaip tą valgė cukrų ir po to, kur jį išvėmė, tai toj galvojau, kaip aš elgčiausi, ką būtų labai kriti... Nu, ne tai, kad kritikuojamas, bet būtų privaloma turėt kažkokias kūno formas. Kita buvo, kur mergina su bokso pirštinėm bandė cigaretes išsilupt ir verkt pradėjo, nes prasidėjo isterija. Tai tas, vat būtent, isterijos momentas. Irgi galvojau, kaip aš elgčiausi. Ir, vat ten sakyt, čia yra berniukiškos formos, ar aš norėčiau boksuotis, ar kažką daryt. Galbūt daugiau neatsiminsiu. Šitos ryškiausios.

Mhm, okey. O kodėl būtent manai tose scenose... Ne kodėl manai, bet kodėl taip įvyko, jog tose scenose taip labiau privertė pagalvot, ką tu darytum toj ar kitoj situacijoj?

Gal dėl to, kad aš manau, jog dėl kūno tai yra, nu, toks tipo... Kadangi aš save priskiriu, kad mano lytis yra moteris ir tapatybė moteris, tai labai dažnas moteriai stereotipas yra dėl kūno. Nors aš asmeniškai su tuo nelabai susiduriu, bet toks... Jeigu aš pasirinkčiau kažkokią karjerą tai galiu susidurt su tuo, kad aš negaliu ten būt sekretorė arba renginių vedėja, dėl to, kad mano kūno formos netinka. Tai tame dar yra toks stereotipas, o tas su isterijos ir sporto... Nu, kadangi aš paauglystėje buvau sportuojantis žmogus, plaukimą lankiau, tai plaukimas toks yra ir berniukams, ir mergaitėms, bet pagalvojau, jeigu aš paauglystėj būčiau pasirinkus kažkokį kitą sportą, aš pavyzdžiui bandžiau karatė lankyt ir jis toks buvo... Tie kovų menai buvo toks berniukiškas sportas ir aš ten nepritapau ir spėju galbūt dėl to, kad irgi buvo toks visuomenės nusistatymas, kad čia yra berniukiškas sportas. Čia prieš 10 metų. Tai manau, kad tiesiog dėl asmeninių tų tokių išgyvenimų ir iššaukia. Per tas labai tapatiniesi.

Kokius jausmus kėlė visas fikcinis spektaklio turinys?

Labai buvo toks banguotas. Tie jausmai, kur būna „Vau, kaip gražiai estetiškai padaryta viskas“ ir tada „Vau, kaip grubiai“, ir tada toks, kur kad buvo ir dokumentinių tų garso įrašų. Toks buvo labai banguotas, nors ir trumpas tas spektaklis, bet labai ta amplitudė buvo aukštai, žemai.

Mhm. Nu, nėra jis toks trumpas. Pusantros valandos.

Nu, bet ne kaip „Išvarymas“.

Nu ne.

Man vienos dalies visi trumpi.

Jo, nežinau kaip čia dabar paklaust, bet vis tiek paklausiu, nes tu tris kartus žiūrėjai tą spektaklį, bet gal tada prisimeni kažkurį rodymą... Čia biškį complicated. Nu žodžiu, kaip jauteisi atėjus į teatrą tą dieną? Man čia įdomiausia, žinai, kaip tada... Biškį pakeisiu klausimą - tuos tris kartus, kai ėjai, kaip tas pokytis jautėsi tavo emocinės būsenos, jausminės, prieš spektaklį ir po spektaklio? Kaip jis atrodė?

Tai čia reikia turbūt tokį intarpą padaryt, kad aš kaip savanorė ėjau, tai pirmą kartą kai žiūrėjau, tai buvo toks, kaip sakau: „Nu, tai čia bus apie feminizmą. Pažiūrėsiu tiesiog. Jaunos režisierės...“. Antrą kartą buvo labai keista, nes kai atėjau buvo toks, fizinis noras apkabint aktorius. Žiauriai taip buvo. O trečią kartą, nu, tiesiog atėjau ir kadangi žinojau, buvo toksai, ar verta, kaip pasikeitė tas spektaklis. Tai čia nebuvo toks turinio. O po pirmo spektaklio buvo toks... Grynai, kadangi buvo amplitudė aukštyn-žemyn, tai atsimenu tiesiog sėdėjau, nes dažnai po spektaklio tu bandai kažkam papasakot patiko, nepatiko, tai po pirmo žiūrėjimo tiesiog važiavau į Saulėtekį ir 40min tiesiog žiūrėjau į vieną tašką ir galvojau, kad tipo parodo visas tas tokias situacijas. Antrą kartą

tiesiog buvo toksai „Okey“. Tiesiog toks paprastas jausmas. O paskutinį kartą, tai nežinau... Buvo toksai: „Reiktų gal dar kam nors rekomenduot...“. Kadangi aš buvau rekomendavus po pirmo žiūrėjimo, kuris jau visai senokai buvo, tai pagalvojau „Vis dar aktuali tema, tai reiktų paplantint žinią daugiau žmonių.

Nu, manau visgi, iš to, vat, ką sakei, turbūt šiuo atveju pirmas kartas, nu, vis tiek jis didžiausią įnašą turi, nes turi tą šviežią patirtį.

Visą laiką taip būna.

Jo.

Ir nelygini visų. Vis tiek, kai antrą kartą einu jau lygini, ten prisiminimai... Nu, vis tiek kitaip.

Taip, taip. Jo, mes šiek tiek apie tą fiziškumą jau šnekėjom, bet dabar truputį kitaip paklausiu – ar buvo momentų, kai emocijas fiziškai išgyvenai, t.y. juokeisi, verkei, užgniaužei kvapą?

Užgniaužiau kvapą, tai irgi ten per tą, kaip tą marozo scena užgniaužiau kvapą. Aš pati ne, neverkiau ir nesijuokiau kažkaip per daug, bet mačiau, kad buvo žmonių, kurie juokėsi ir verkė kai kuriose vietose.

Mhm. Ir kiek tai buvo susiję su kažkokiais lytiškumo aspektais? Taip, visas spektaklis kalba apie tai, bet, žinai, gali būti, jog tu verksi kažko kito, tarkim.

Man tai atrodo, kad bent jau mano tas susigūžimas buvo iš asmeninės patirties, nes aš tiesiog bijau smurto. Tai buvo daugiau ne apie lytiškumą, o apie fizinę tą tokią... Tarkim, kaip kad minėjai šauna ir pašoki, tai aš jeigu pamatau pistoletą, tiesiog žinau, kad šaus ir aš išsigąsiu, tai man tas pats yra su smurtu, kadangi tik pradeda rėkt ir aš visa susigūžus, užsigniaužus. Man atrodo, kad man daugiau ne dėl lytiškumo buvo, o toks tiesiog, žinai, tokia kaip ir reakcija. Tiesiog.

Okey. Nu, gali čia vėl visus tris įvertint, ar bendrai pasakyt - ar buvo akimirkų, kuomet publika sutartinai ir taip pat reagavo į veiksmą vykstantį scenoje?

Taip, buvo. Neatsimenu, lyg tai antram rodyme buvo, kaip tą bandė nutraukt patyčių sceną ir pradėjo stabdyt, kadangi buvo verkiančių auditorijoj. Pradėjo stabdyt, kad „Užtenka. Gal galim pereit?“. Nu, tipo, užteks. Žodžiais bandė stabdyt. Ir buvo, kad irgi toj pačioj scenoj, šitam paskutiniam rodyme trečiam, tai kaip tas cigaretes pasiūlė merginai, vaikinui (Nežinau kokia jo tapatybė - tiesiog žmogui), kuris susiduria su ta krize pradėjo kaip ir aktorė improvizuotai tyčiotis, bandydama išprovokuot tą žiūrovą ir kaip tas žiūrovas apsiverkęs sėdėjo. Tai manau, kad čia buvo tokia labai didelė terapija su spektaklio pateikimu. NetyčiomIS įtraukia žmogų, kuris turi tą krizę, kaip ir. Nespecialiai renkantis.

Ar jautei ryšį tarp aktoriaus ir publikos?

Stiprus buvo tikrai. Gal nevisus kartus toks pat stiprus, bet pakankamai stiprus tikrai.

Kaip manai, ar kiti tuo metu ten žiūrėję spektaklį žmonės jautėsi taip pat, kaip ir tu?

Ne, visi labai skirtingai.

O labiau manai individualiai tuomet išgyvenai spektaklį ar bendrai su visais?

Gal individualiai labiau, bet buvo, tarkim, ta kur minėjau scena, kad stabdė aktorius žiūrovai, tai, manau, kad ji individualus toksai noras sustabdyti, kad nustotų tyčiotis.

Mhm, gerai. Labai mes čia greitai sukamės. Man patinka. Labai tu, matai... Gerai, nenukrypsiu vien dėl įrašo ir paskui pabaigsiu ir pasakysiu, ką noriu pasakyti.

Kad nereikėtų prasukinėt?

Jo,jo,jo. Tai jo, mes čia jau perėjom prie apibendrinančių klausimų. Tai kaip tu bendrai vertini spektaklį?

Šiaip kaip apie lytiškumą, tai, sakau, neturiu labai su kuo palygint. Kaip pačios Kamilės režisierės darbą, tai vertinu tikrai stipriai, nes aš iš jos darbų nemačius apie kalėjimą „Sapnavau, sapnavau" ir „Panikos, o kitus mačius. Nežinau... Mano favoritas gal „Keturi" būtų, kur buvo apie vaikinų ir tenai kaip ir marozų tapatybę, o antroj vietoj „Trans Trans Trance". Dar „Paniką" norėčiau pažiūrėt, o šiaip bendrai kontekste, nu, toks išskirtinis yra. Ypač tarp jaunų režisierių ir aktorių, tai jis toksai labai tiksliai turintis savo temą ir išpildantis ją, nes kiti tokie būna plaukiojantys. Tai gerai vertinu visai.

Tai kaip būtent vertintum lytiškumo tematikos perteikimą spektaklyje?

Aš sakau, kadangi galiu sulygint su filmais, kadangi nu vis tiek vizualinė medžiaga, tai, man atrodo, labai pataikyta, kadangi yra apie Lietuvą ir apie... Yra faktų visokių, įvairių situacijų, įvairių lyčių, tai vertinu tikrai gerai.

Tu jau čia atsakei, kad turėjai tų lūkesčių, jog apie feminizmą bus spektaklis ir tada galima teigti, jog tavo lūkesčių kaip ir neatitiko spektaklis? nes, visgi, jis kitaip... Nu, kaip... Šnekėta apie feminizimą. Nu jo, tu pakomentuok.

Nu, kita tema tiesiog ir čia tas tiesiog... Čia irgi yra stereotipas, kad ta rožinė spalva – bus moteris. Jeigu apie moteris spektaklis, nes dabar ant bangos feminizmas. Nu tokia grandinė. Kadangi nebuvo labai didelio aprašymo jokio, nes tada kai ėjau pirmą kartą buvo tik skrajutės su pavadinimu, aktoriais, režisiere ir kitoj pusėj, man atrodo, buvo rožinis fonas ir pistoletas, tai toks nepasako, kaip ir, nieko apie spektaklį. Tai tas lūkestis buvo jo, toks stereotipinis ir nepateisino visiškai.

Ar šiaip pakito tavo ankstesnis požiūris į lytiškumą, su tuo susijusias problemas?

Po spektaklio?

Aha.

Nežinau, nelabai kažkaip. Sakau, nes aš turėjau pakankamai tvirtą suformuotą nuomonę ir jau turėjau patirčių, kurios labiau gal... Kadangi man stipriau suformavo požiūrį į lytiškumą draugai arba žmonės su kuriais susipažinau, kurie turi ten tokių problemų gyvenime. Nu kaip problemų... Krizių tiesiog, kad jų nepriima kaip ta visuomenė. Nu vat Erasmus buvo mergina. Jinai save pristato mergina ir jinai gyvena UK ir pasakoja ant kiek visuomenė integruoja kitokius, negu stereotipiški žmonės tai man šitas labiau imponavo, kaip reiktų elgtis ir kaip reiktų reaguot. Ir kažkaip spektaklis buvo kaip tiesiog papildymas, patvirtinimas, kad aš teisingai galvoju, kaip reikia žiūrėt į žmones visus ir priimti.

Informantas Nr. 6

Informantas: Augustė Neimavičiūtė

Amžius: 18m.

Interviu data: 2020m. kovo 21d.

Interviu trukmė: 21:57 min. + 1:08 min.

Kiek tau metų?

18.

Tai tu moksleivė, jo?

Mhm, jo.

Paskutiniai metai?

Ne, dar 11-oj.

Aj, okey,okey. Faina tada. Tai gerai tada iškart pradėkim. ***Aš dar prieš tai norėčiau tavęs paklausti, kada tu matei spektaklį? Maždaug prieš kiek laiko?***

Nežinau, gal jau koks mėnuo praėjo. Nu nelabai, kad nesenai.

Mhm. Nu, bet vis tiek palyginus dar čia normaliai. Gerai, kad naujas spektaklis, vis tiek kažkiek prisimins dar dalykų.

Nu jo, manau, kad tikrai kažką dar prisiminsiu.

Tai gerai mes iškart šokim į mano klausimyną **– *ar buvo spektakly, jog pasireiškė kažkokios spontaniškos tavo kūno fizinės reakcijos?***

Čia kaip kokį juoką suprasti, ar ką?

Jo, gali kaip juoką suprasti, nors čia labiau kalbu, tarkim, kaip pavyzdį galim paimti, kai kažkas iššauna spektaklyje ir tu iškart krūpteli. Vat, tokiam lygy.

Nu, nemanau šiaip. Ne, turbūt. Tiesiog pavyzdžiui šalia sėdėjom su drauge (tenai, kur susipažinau, kai savanoriauju), tai nu mes kažką susižvalgydavom, bet tiesiog nusijuoki, tai taip. Bet šiaip ne, nemanau.

Kaip vertini spektaklyje veikusias išraiškos priemones? Ai išraiškos priemonės čia yra šviesos, rekvizitas, muzika gali būti.

Labai man patiko muzika. Paskui mes šnekėjom su savanore, dalinomės, kas žino dainas, tai, kad paskui po spektaklio dar klausėm tas dainas. Tai tas labai patiko. Šiaip labai patiko, kad toj salėj Rūtos, o ne didžiojoj. Nu, kad ne didžiojoj salėj, taip arčiau viskas. Nežinau, turbūt viskas.

O ką manai tas artumas duoda šiuo atveju?

Nu, taip geriau perteikia visą tą emociją spektaklio, manau.

Mhm, ok. O tada dar grįžtant prie tų fizinių reakcijų, jeigu kalbant ne apie spontaniškas, bet šiaip apie kažkokias fizines tavo išraiškas, ar buvo tokių?

Mhm.

Kokios pavyzdžiui tai buvo?

Nežinau.

O tada kalbant apie emocines išraiškas, vat, kaip tu sakei juokas, ašaros, ar buvo tokių?

Ne, gal ašarų ne, tiesiog juokas pagrinde. Nu, ties kai kuriais momentais nevisąlaik ten juokiausi aišku, bet šiaip jo.

O dažnai būdavo?

Jo,jo, dažnai.

Ir kokiose scenose gal prisimeni tai buvo?

Nu, tai dabar tai tikrai nežinau.

Aha, gerai, tai nieko tokio. Viskas tvarkoj. ***Ar buvo taip, kad fiziniais pojūčiais išgyventum tai, ką išgyvena aktorius? Pavyzdžiui, jeigu aktorius juokiasi scenoje, tai ir tu juokiesi.***

Mhm, jo, bet ne visą laiką. Tarkim, nu, kai kurios tos... Atrodo, kad jisai nervuojasi tenai taip, bet tu juokiesi, nes taip perteikta kažkaip... Nu nežinau... Bet jeigu juokiasi, tai aišku aš irgi tada juokiuos, nu bet kartais ir ne. Nu nežinau dabar kaip čia viską papasakot.

Jo, tai čia žinai viskas aišku man, kad visi šitie dalykai nebus visada. Nu, nes nebus visąlaik spektaklyje, kad taip vyksta, žinai.

Jo.

Bet ar kažkuriais momentais bent jau taip buvo, man tas svarbu išsiaiškint.

Nu jo, jo.

O ar buvo taip, jog jeigu ne fiziškai, bet šiaip atrodė, kad jauti tai, ką jaučia kuris nors aktorius/veikėjas?

Manau, irgi buvo.

Mhm. Gal prisimeni kokiuose epizoduose tai galėjo nutikt?

Nu, tas toksai kartais, kad... Tas, nežinau dabar vardo, bet jisai toks pasimetęs ir nu nežino, kas su juo vyksta, tai taip irgi rodės, kad tikrai būna. Tai taip irgi kartais jaučiuosi, tai galbūt tas čia jautėsi. Arti su tuo.

O galėtum pasakyti, kad jautei susitapatinimą su aktoriumi kuriuo nors?

Nežinau, turbūt galėčiau pasakyt taip. Ne visą laiką, bet kartais taip.

O ar buvo tokių situacijų, kad galvojai, ką darytum vieno ar kito veikėjo vietoj?

Nu manau, taip, buvo. Bandai nuspėti, kas bus toliau, tai čia turbūt taip. Nežinau.

Kaip šiaip supratai spektaklį? Kaip tu jį interpretavai? Visiškai čia, žinai, ne taip, kas ten norėta pasakyti, bet kaip tau interpretavosi jisai?

Hm... Nežinau, nu man, kad tiesiog labai patiko jisai. Drąsus ir kitoks tas spektaklis. Nežinau... Galbūt tai, kad daug draugių, kur matę, buvo prieš tai pasakę, kad nu tikrai žiauriai geras. Nu, tai taip jau tikėjaus daug iš jo, kad man patiks. Nežinau. Be ką supratau, tai... Nu, čia taip sunku papasakot, ką taip vienu žodžiu supratau.

Jo, tai tu gali ne vienu žodžiu, žinai. Kokį ten tau įspūdį paliko?

Nu toksai drąsus, kitoks spektaklis apie... Nežinau, problemas, kurias visi ten gali išgyvent. Ubrūt visi išgyvena... Nežinau. Daug piliečių ten galima sakyt nekalba apie tai, bet, manau, daug aks išgyvena tai. Nežinau.

Eik tu, bet tu čia visiškai, žinai, nesijaudink. Jeigu nežinai, čia visiškai normalu kažko nežinot ir visiškai easy šnekėk su manim. Tie klausimai gali nuskambėt gal kažkaip labai rimtai, bet čia jie nėra rimtai ir mes labai laisvai šnekam. Tiesiog aš juos pasirašius, bet jo, man svarbu tiesiog sužinot, ką žmonės matė ir kaip jautėsi spektaklyje. Nieko čia per daug. Tai va, o žiūrėk, tu paminėjai, kad visi čia jaučia tas problemas, kurios spektakly buvo, tai... ***Kadangi spektaklis tenai visai apie vyriškumą, bet tu šiaip bendrai galvojai apie visus žmones?***

Jo, bendrai.

Ar spektaklis kažkaip tave įkvėpė?

Nežinau. Manau, įkvėpė. Kažkaip kažkuo tikrai įkvėpė. Tik nežinau... Dabar aš galvoju apie tą ateitį, tai... Nu, nežinau, kiekvieno toks skirtingas pasirinkimas ir nu nežinau ką noriu tuo pasakyt, bet... Nu, kažkuo įkvėpė.

Nu, svarbu jausmas buvo.

Ateities klausimu. Jo.

O sukėlė kažkokių naujų klausimų ar minčių?

Nu, kad reikia kalbėt apie tas problemas, negu tylėt. Stengtis jas kažkaip išspręsti. Tai čia tokių minčių sukėlė. Ir jeigu artimui kažkokiam taip yra, tai pabandyt su juo pasišnekėt.

Buvo toks susimąstymas po spektaklio?

Jo, buvo tikrai, kad ne visi išdrįsta kalbėt taip ir kad jie neišdrįso... Nu, žodžiu.

O, žiūrėk, kaip tu šiaip supranti, kas yra lytinė tapatybė? Arba lytiškumas?

Irgi nežinau. Gal kažkaip užvesk, kaip atsakyt į šitą klausimą.

Nu, čia žinai, jeigu tavęs paklaustų, kas tavo manymu galėtų tai būti, ką tu manytum? Teisingo atsakymo čia nėra žodžiu.

Nu, nežinau, kad gal neturėtų būti tokie dideli skirtumai. Gal, kad anksčiau iš viso būdao visos moterys ten tas,kad... Nu, nežinau. Bet, kad anksčiau taip moterys būdavo, tai nelabai tas skirtumas jaučiasi tarp vyro ir moterų. Šiuo metu man taip atrodo.

Aha, o ar... Lytiškumą, vat, čia labai gerai pasakei žodį „skirtumai“, tai čia galima surpasti, žinai, kaip skirtumus moters, vyro ar kažkas tokio. Ar buvo taip, vat, po spektaklio, kad tu kažkaip... ***Gerai, pirmiausiai tai – ar prieš tai galvojai apie kažkokias su lytim susijusias problemas? Ar nelabai? Ar dažnai pasvarstydavai apie tai – apie kažkokius skirtumus, stereotipus?***

Nu, tai būna aišku apie tuos stereotipus pagalvoji. Nu, vis tiek kartais. Nu, labiau, man atrodo, kad į vyrų tą pusę, kad vyrai geriau vadovauja. Kažką tokio. Tai būna tokių. Aišku pagalvodavau, bet sakau šiuo metu man vis labiau atrodo, kad nu gal jau taip nyksta tie tokie stereotipai, bet pažiūrėjus tą spektaklį, gal supratau, kad, nu, kartais vyrai jaučiasi taip kažkaip... Nežinau... Nu, nežinau...

Nepilnavertiškai gal?

Nu jo,jo. Jo, kad ir jie gali taip jaustis.

Aha. ***Jo, tai biškį gal privertė spektaklis pažiūrėt iš kitos pusės į lytiškumą ir su tuo susijusias problemas. Ar taip galima sakyt?***

Mhm, jo, iš tikrųjų galima.

Ar spektaklio metu buvo vietų, kuriose atpažinai save ar tau artimas gyvenimo situacijas?

Gal ten dar tos gyvenimo situacijos nelabai dar artimos, bet nu kažkiek save, jo, atpažinau. Kaip ir sakiau, ten kartais atrodo susivieniji su vienu, kuriuo nors aktorium, galvoji „O kas bus toliau?“. Gal ir buvo tokių.

O kaip manai, kas būtent lėmė, kad kai kuriose vietose tu susivienydavai su veikėju? Kas būtent ten priversdavo taip pasijaust?

Nu, nežinau. Gal turbūt kažkokia panaši emocija, kurią kažkada ten teko išgyvent.

O ar buvo taip, kad, tarkim, lyginai savo ir veikėjų situacijas?

Ne, manau, kad nebuvo, kad lygindavau.

Kokius daugiausiai jausmus kėlė spektaklio turinys?

Nu, šiaip vien tai, kad ten kartais tokia... AŠ nesitikėjau, kad ten bus juokingas. Nu, tokia komedijinė pusė. Tik dabar galvojant, man atrodo, kad ten juokinga buvo daug vietų. Tai man toksai dabar atsiminimas, bet gal ten ir kitaip kažkaip jaučiausi.

Mhm, o buvo akimirkų, kai publika sutartina reaguodavo į vieną ar kitą spektaklio vietą? Nu, vienodai, žodžiu. Vat tarkim, jeigu juokias...

Tai taip, taip, taip. Labiausiai, manau, tai tas juokas būdavo.

O kaip manai, ar, tarkim, tada, kai žiūrėjai spektaklį kiti irgi jausdavosi dažnai panašiai kaip ir tu, kažką matant?

Nu, manau, taip. Vis tiek sakau, visiems tenka ten kažką panašaus išgyvent, tai, manau, visi jautė kažką panašaus dėl to.

O kaip manai tu taip bendrai su visais išgyvenai dalykus spektaklyje, ar labiau individualiai?

Nu, visokių momentų buvo, bet, manau, panašiai visi išgyveno.

Ok. Kaip tu supratai temą pačią spektaklio? Kokia ta pagrindinė tema?

Nu, tai tos vyrų problemos, apie kurias sakau... Nu, kad nedažnai kas išdrįsta kalbėtis, o jie nedrįsę išdrįso.

Kaip manai tą temą padėjo ištrasliuot ten rekvizitas spektaklio, tas, kad buvo scenoj, daiktai, ten kažkokie video medžiaga, muzika?

Tai, manau, viskas padėjo.

Paveiku tai buvo?

Mhm, jo.

O ar prisimeni, tada, kai į spektaklį ėjai, tą dieną, gal kaip jauteisi, ar koks nusiteikimas buvo?

Nu, mano toksai nusiteikimas, kad aš labai noriu pažiūrėt tą spektaklį ir ne iš pirmo, ir ne iš antro, o iš trečio karto man bent jau įeiti į jį, nes ten visą laiką būdavo, kad labai daug žmonių ateina ir nėra ten vietos, kaip savanoriam, nes mes tiesiog bilietų neturim. Ir taip kiekvieną kartą ateini. Pirmą kartą neįleido, ten, nu, eini namo, kad nepavyko įeiti. Tada antrą kartą irgi. Nu ir paskui, gerai, einu trečią. Net nelabai tikėjausi, kad pavyks įeiti, bet vis tiek bandžiau įeiti ir paskui, kai įėjau taip smagu buvo.

Jėga, nice. ***O kaip tada, jeigu prisimeni, ar įvyko toks pokytis tavo jausenos, kuri buvo prieš spektaklį ir po spektaklio? Kaip tu jauteisi po spektaklio?***

Nu, aš prieš spektaklį labai daug ko tikėjausi, nes kaip sakiau, visi sakė, kad labai geras bus ir taip, kai išėjau, jaučiausi, nu, kad patvirtino visus tuos lūkesčius. Man patiko pažiūrėjus jį ir, nu nežinau... Gerai jaučiausi.

Tai, žodžiu, lūkesčius tavo atitiko spektaklis?

Aha, jo.

Kaip vertintum tą lytiškumo temos pateikimą spektaklyje? Ar gerai spektaklis ištransliavo, vat, tas problemas, kaip tu sakai?

Gerai.

Jo? Paveikiai? Manai, kad tai paliko įspūdį?

Nu jo, paliko. Drąsi tokia tema manau ir tokia rimta, bet ji taip ištransliuota taip, kartais ir juokinga puse, bet vis tiek eina suprasti, ką nori pasakyti tuo.

Ok. Tuoj, aš čia biškį pasimečiau. O kaip manai... ***Kaip vertini aktorių ir publikos ryšį?***

Manau, irgi labai geras. Nežinau... Nu vat, ta scena Rūtos salės, kad jinai tokia mažesnė, o ne didžiojoj salėj ir taip ėjo tas toksai... Nu kaip ir, bendrauti su tais aktoriais. Manau, gerai ten viskas buvo. Tikrai.

Manai, jeigu būtų tarkim didesnėj salėj...

Jo, sudėtingiau būtų.

O kiek toje salėje telpa žmonių? Nes aš nelabai Kauno dramteatry lankausi, tai nežinau.

Hm... Aš dabar irgi negaliu gerai apskaičiuot. Nežinau, gal kokie 200. Nu gal kokie 200-300.

Mhm, okey.

Gal net mažiau. Neįsivaizduoju. Turėtų būt kažkur internete.

Aha, o rekomendavai šitą spektaklį kitiems?

Mhm, rekomendavau.

Tai galima sakyt net, kad visai privertė veikt spektaklis, šiuo atveju, jeigu tu po spektaklio rekomendavai žmonėm? Nu, kad taip „papushino“ tave pasakyt „Nueikit“.

Mhm.

Ir tu vieną kartą matei šitą spektaklį, taip?

Jo, vieną, bet dar norėčiau dar kartą, bet neišeina.

Aš nemačius. Aš irgi labai norėjau ir turėjau šį mėnesį apsilankyt, bet...

Mhm.

Jo, šiaip, iš tikrųjų, visi klausimai kaip ir perbėgti. Labai čia greitai. Nežinau, nebent dar kažką norėtum tiesiog iš savo patirties pridėti. Man tiesiog čia svarbu buvo išgirsti tavo nuomonę ir atsiliepimus, taip sakant, iš kurių aš paskui savo darbą kažkiek bandysiu aiškinti, ar gerai spektaklis gali ištransliuot šitas temas.

(kitas įrašas)

Kodėl tau tas spektaklis taip patiko?

Nu, tai sakau tos drąsios temos, taip linksmai ištrasnliuotos. Nežinau, taip viskas taip skoningai, ten ta muzika... Nežinau, nu man taip kažkaip... Aktoriai patiko.

Aha, viskas derėjo šiaip tenai, tau pasirodė.

Mhm, jo.

Tau šiaip tos temos buvo pažįstamos kažkiek?

Kažkiek taip.

Jauteisi po spektaklio susipažinus labiau?

Mhm.

Ar jauteisi, kad spektaklis šiek tiek edukavo tave?

Kažkiek, manau, taip. Aš moteris, nematau, kaip vyrai tenai išgyvena.

Informantas Nr. 7

Informantas: Miglė Rekštytė

Amžius: 18

Interviu data: 2020m. kovo 22d.

Interviu trukmė: 22:22 min. + 23:17 min.

Tai gerai, Migle, pradėkim nuo to, kiek tau metų?

Man yra 18.

Tai tu baiginėji mokyklą, ar ne dar?

Taip, šiuo metu esu 12 – oje klasėje ir tikiuosi baigt mokyklą.

Na va, aš universitetą, tu mokyklą. Ar tu vieną kartą matei „Paniką“, ar daugiau?

Vieną kartą, bet tikrai norėčiau daugiau.

Aha, o kada čia buvo šitas maždaug?

Buvo gal vasarį. Tiksliai, iš tikrųjų, neatsimenu, bet čia buvo per generalinę repeticiją. Ji buvo prieš premjerą. Ne, tai, matyt, gruodį.

Tai aš su Rugile šnekėjau, tavo drauge, kiek pamenu. Čia nesuklysiu turbūt?

Jo, mes kartu.

Okey, tai gerai iš karto įšokim į klausimus. Tai toks pradžiai, kaip tu šiaip pati supranti, kas yra lytinė tapatybė?

Net neįsivaizduoju, kaip čia atsakyt... Palauk.

Jo, jo, aš tai neskubu. Beje, aš norėjau pasakyt, nežinau ar minėjau, kad mūsų pokalbis turėtų trukti 40-60min. Kažkas tokio. Viskas gerai dėl to?

Jo, tu minėjai mūsų susirašinėjimuose, kad apie valandžiukę, tai aš turiu visą dieną, žinok.

(juokiasi) Nereikės tiek, bet gerai tada. Justi in case, pasakiau dar.

Gerai, tai lytinė tapatybė... Iš tikrųjų, šitos sąvokos daug savo gyvenime nesu girdėjus, tai dabar mėginu kažką sukonstruot, kas tai galėtų būt, bet, manau, galbūt kažkas su lytim, su vyru ir moterim susiję. Kažkokie tai darbai galbūt, kas priklauso vyrams, kas priklauso moterims. Nu ta toks skirstymas pagal lytiškumą.

Gerai, tada dabar iškart apie spektaklį, ką prisiminsi, ko neprisiminsi, visiškai easy. Nežinai, tai nežinai, nenori sakyt, tai nesakai. Tai va. Ar buvo kuriuo nors spektaklio metu, kad pajutai spontaniškas savo kūno fizines reakcijas? Ir čia reikėtų atkreipti dėmesį ne tai, kad šiaip fizines reakcijas, bet spontaniškas. Jeigu, pavyzdį duosiu, sprogsta kažkas spektakly ir tu iš karto sujudi. Tai vat taip.

Jo, iš tikrųjų, tai buvo tokių fizinių įsitempimų. Mano kūnas būdavo įsitempęs, ypač per kažkokias kulminacijas, per labai įtemptas, įdomias scenas. Tokio kažkokio kaip neigiamos reakcijos tai nepatyriau, bet tą tokį sukaustymą kūno iš nuostabos jo.

O ką tu čia įvardintum kulminacijom, gal prisimeni? Kurios čia tokios vietos buvo?

Man labai įsidėmėjo spektaklyje „Panika“ būtent scena su baime, kuomet vienas veikėjas buvo uždarytas tualete ir jis ten dirbo su savo baime. Man ten labai patiko. Turbūt šita labiausiai įsiminė, vat, būtent apie šituos potyrius, kalbant apie kūno sukaustymą.

Ir kokie būtent scenos dirgikliai tau tai sukėlė? Bendrai tau ta scena visa ar ten buvo kažkas tokio specifinio?

Bendrai man buvo tiesiog labai įdomu, kaip žmogus dirba su savo baime. Aš pati labai domiuosi, galima sakyti, psichologija, tai man buvo įdomu, kaip jisai įveiks, kaip jisai kovos, būtent kovodamas su savo baime. Bendrai tokia situacija.

Ar jauteisi tiesiogiai veikiama tam tikrų, spektaklio metu naudotų priemonių?

Ne.

Mhm. O kaip vertini spektaklio metu naudotas išraiškos priemones? Čia viskas realiai įeina į tas išraiškos priemones. Tai gali būti šviesos, muzika, rekvizitas...

Man labai patiko visos spektaklio dekoracijos. Jos labai tinkamai atitiko kiekvieno personažo charakteristiką, puikiai išreiškė. Šviesos... Galbūt į šviesas daug dėmesio neatkreipiau, bet nebuvo taip, kad mane jos erzintų, tai matyt irgi patiko ir labai man patiko pats veikėjų emocionalumas, iškalbingumas, gal net šiek tiek hiperbolizavimas, kad jų charakteris ryškesnis būtų. Tai šiaip labai patiko.

Tai tu susiejai tam tikras dekoracijas su tam tikrais veikėjais, taip?

Jo, aš kažkaip siejau. Nežinau, ar taip turėjau, ar ne, bet man susisiejo.

Kaip manai, kurios priemonės spektaklyje derėjo labiausiai? Ar išvis ta darna buvo?

Net nežinau ar pavadinčiau tai darna, bet dabar paklausei ir man iškilo. Neatsimenu jogo vardo. Gal pameni jogą?

Ne, matai, aš nespėjau pamatyti spektaklio, bet aš vis tiek susipažinus su turiniu, kiek man leido galimybės.

Žodžiu, tai ten buvo toks budistas jogas. Nepamenu jo vardo, nu bet tarkim. Jisai kaip ir simbolizuoja tokią vidinę harmoniją... Nu, įsivaizduoji tą budistą jogą. O jisai pats gyvena tokiam preciziškam name. Ten pas jį buvo viskas švaru, viskas modernu ir man kažkaip jis toksai priešingybės beveik, nes jisai labai orientavosi į savo vidų, dirbo su savimi, kad matyt... Nu nežinau, ką jisai tenai darė, bet jo namai buvo visiškai materialistiniai, tai toksai kaip ir prieštaravimas vidaus ir kažko dvasiško ir materialaus. Tai va, šitas labai įsiminė. Ta priešprieša. Toliau... Kas ten toliau? Aj, labai dar derėjo kito veikėjo... Irgi neatsimenu jo vardo, bet jisai buvo jogo brolis.

Čia laidų vedėjas ar kitas?

Jo, tas vedėjas. Su televizija kažką veikė. Jo natūra, jo natūra, kaip ir pats charakteris labai atitiko. Jisai ir savo kūna labai mylėjo, ir sportuodavo. Toks labai narciziškas buvo, tai šitas man labai derėjo ir labai atitiko. Tai vat tiek būtų.

Ar, tavo galva, ar dekoracijos, ar ten šviesos, muzika, padėjo perteikti tą lytiškumo problematiką, kuri buvo spektaklyje? Na, nes ten kalba apie vyriškumą, tas vyriškas problemas

(taip supaprastinant), tai ar prisidėjo ne tik aktorių vaidyba ar ten turinys pats, bet tos kitos detalės scenoje buvusios, naudotos?

Prisidėjo. Manau, kad prisidėjo. Buvo dekoracijos, kaip sporto salė pati scena. Ten tų treniruoklių visokių buvo, tai irgi kažkaip stereotipiškai, kaip ir vyrui priklausantis. Na, kad vyras sportuoja, turi sportišką kūną, tai tie treniruokliai irgi prisidėjo prie to. Dar bandau prisiminti, kas dar tam spektakly buvo. Tuojaus.

Ten buvo televiziorius, buvo ten kambarys kažkoks stiklinis, ar ne?

Jo, buvo.

Kamuoliai, berods.

Kamuoliai buvo. Dar kažkoks architektūros planelis mažas pamenu.

Mhm.

Jo, tai šiaip dekoracijos prisidėjo labai. Nežinau, čia detaliai reikia, ar nereikia?

Viskas gerai. Kaip atsakei, taip tinka. Aš čia žinai žvilgčioju į klausimus, tai irgi galiu kartais sustot.

Viskas gerai.

Ar buvo tokių scenų/momentų, jog fiziniais pojūčiais atrodė, jog išgyveni tai, ką išgyvena, kuris nors veikėjas?

Buvo.

Gali gal įvardint, ar nelabai prisimeni?

Galiu kažką gal šiek tiek abstrakčiau, bet buvo tas momentas, kai vienas veikėjas susipykęs su savo šeima, nu su savo žmona, jisai ieškojo kažkokių tai atsakymų ar priemonių, kaip su ja susitaikyt ir jisai klausė to jogo. Nu, prašė pagalbos. Ir tas jogas pradžioj skeptiškai žiūrėjo, nevisai tą pagalbą jam suteikė, tai aš esu kažkaip irgi panašią situaciją išgyvenus, kad man reikia kažkokios pagalbos, o atrodo žmonės, ne tai, kad man neduoda pagalbos, bet duoda pagalbą tą, kuri man nepriimtina kažkokia. Nu, tas toksai nesusirišimas, neatitikimas kažkoks. Galima būtų pavadint lengvu atstūmimu. Jo... Tas pats jausmas, kaip atstūmimas gaunasi. Negavimas to, ko noriu, ko man reikia.

Aha, o kalbant apie fizinius potyrius, pavyzdžiui, jeigu aktorius verkė ir tu verkei, čia fizinės išraiškos. Ar buvo tokių situacijų, ar ten, kad juokėsi aktorius ir tu juokeisi?

Apie verkimą kažkokį, vat, kaip pateikei pavyzdį, tai neverkiau, o dėl juoko neatsimenu, žinok. Šiaip kažkokių tais išskirtinų nebuvo. Nebent kažkokia pozityvi scena. Greičiausiai, paveikė ir irgi juokiausi, ar šypsojaus, bet vat dabar taip neiškyla joks atsiminimas.

Buvo taip, kad visai jauteisi kaip aktorius/ veikėjas?

Taip. Labai įsijaučiau į ta spektaklį.

Aha. Ir čia dabar, kur įvardinai tą epizodą, buvo ir daugiau tokių, kur tu jauteisi taip, kaip aktorius jaučiasi? Nu, veikėjas. Aš nežinau, kurį žodį geriau vartoti. Šiuo atveju, supranti apie ką kalbu.

Mhm. Buvo tikrai tokių momentų.

Kaip šiaip supratai spektaklį? Kaip tu jį interpretavai? Čia toks platus klausimas.

Labai platus, bet aš gal labiau žiūrėjau iš tos pusės, kad vyrai nesikalba apie savo jausmus per daug. Nei tarpusavy, nei su moterimis. Šiaip vyrai nelinkę kalbėtis apie jausmus. Jo, aš įžvelgiau pačiam spektaklį tą problemą, kas nutinka, kai jie nesikalba tiesiog. Ir finale gaunasi, kad vis tiek, ir moterims, ir vyrams reikia kalbėtis apie jausmus ir tai yra normalu, ir reikalinga, tik tais, kad dėl tam tikrų stereotipų žmonės nekalba. Jiems čia atrodo „Aj, čia nei vyriška, nei reikalinga, nei gražu, nei tvirta“. Tai vat, galbūt labiau iš emocinės pusės žiūrėjau, kad reikia išsikalbėti visiems. Ir dar kitas galbūt aspektas būtų, jog visi žmonės yra labai skirtingi, ir visi į pasaulį, ir į visas jo situacijas žvelgia iš labai skirtingų prizmių, skirtingų kampų, skirtingai mato visas situacijas. Tai vat.

O tau pažįstama prieš tai buvo ta spektaklio problematika, kurią tu įvardinai? Kiek tau įnešė naujų minčių spektaklis?

Nu aš visada labai skatindavau žmones išsikalbėti, nes ir pati vaikystėje reikalaudavau, kad manęs išklausytų kažkas, nes užspaustos emocijos labai daro nuostolių žmogui. Tai aš kažkiek daug iš spektaklio, būtent iš šitos problemos nepasiėmiau, tik tais šita problema buvo toksai, kaip ir patvirtinimas, kad „Taip, taip, reikia žmonėms išsikalbėt. Teisingai galvojau visą laiką“. Tas toks, kaip ir patvirtinimas. Ne pamoka kažkokia.

Mhm, o kalbant tada apie tą lytiškumą, kuris spektaklyje vaizduojamas, tai ar kilo naujų minčių apie šitą temą po spektaklio? Naujų požiūrio kampų?

Aš manau, kad galbūt kilo ta mintis į vyrus žiūrėti šiek tiek atlaidžiau, būtent, kai jie bando kažką išsakyt, kaip jie jaučiasi. Nu vat, kai jie kalba apie savo emocijas, nes aš suprantu, kaip jiems sunku apie jas kalbėti. Nu ir tiesiog kažkaip norisi paskatint ir pagirt „Nu va, nu šaunuoliai, kalbat“. Įvertint tą sunkumą jiems. Turbūt tiek būtų.

O anksčiau to supratimo nebuvo?

Buvo, bet toks „Galbūt čia reikėtų, bet galbūt ir ne“. Toks svyruojantis tas supratimas buvo. Sakau, čia toksai patvirtinimas šitas spektaklis. Svorio pridavė.

Ar spektaklis tave įkvėpė?

Taip, labai.

Galėtum paplėsti šitą mintį, kaip tave įkvėpė?

Aš šituo spektakliu išvis gyvenau. Dar iki šiol gyvenu, nes jis mane taip sužavėjo ir taip įkvėpė. Ir įkvėpė realiai viskas spektaklyje. Tiek dekoracijos buvo laba subtilios ir man prie širdies, tiek pati tema, tiek aktorių atlikimas. Viskas, mano galva, buvo tobula ir nu, atsirado kažkokios dar pas mane ugnies viduj. Aš negaliu atsakyt, ką įkvėpė, kame dabar aš turiu daugiau motyvacijos pažiūrėjus tą spektaklį, bet į patį tą gyvenimą aš išėjau po to spektaklio su tokiu „Vau, vau!“.

Mano galvoj prasiplėtė kažkas, bet vat būtent kas, negaliu įvardint, nes dar pati nesuprantu kas, bet šiaip įkvėpė. Taip. Ir labai sužavėjo, ir labai įspūdingas spektaklis. Toks „Ou!“.

Toks irgi fundamentalus visai klausimas, bet kaip tu supranti tą įkvėpimą?

Kai viduj liepsnelė dega, tai, mano galva, yra įkvėpimas. Kai yra kažkokia gyvybė viduj, kai jinai atsiranda po spektaklio kokio.

O sukėlė naujų klausimų spektaklis?

Palauk, dabar aš turiu pagalvot.

Pagalvok.

Man atrodo, nesukėlė, arba dabar neatgaminu kažko.

O kažkaip galėtum, kad spektaklis edukavo, ar nelabai?

Nu, jisai turėjo edukacinę liniją, jeigu galima taip pasakyt.

(techniniai trukdžiai)

Nežinau, kur tu baigei, bet aš girdėjau tik, kad tu sakei, jog jis turėjo edukacinę liniją.

Gerai. Aš daugiau realiai ir nieko nesakiau, nes tada dingai tu man iš ekrano. Aš tai vis tiek grįšiu prie tos minties, kad edukacinė linija būtų supratimas, pažinimas tų vyrų ir jų kiekvieno asmeninio gyvenimo, kad visi vyrai žiūri į gyvenimą skirtingai ir, kad jiems sunku kalbėt apie emocijas. Tai aš manau, čia ir būtų ta edukacinė linija.

Pažinimas tas, jo?

Jo, pažinimas, supratimas, kad vyrai yra truputėlį kitokios būtybės nei moterys, bet iš esmės jie ir panašūs.

Ar buvo spektaklyje vietų, kuriose atpažinai save ar artimas gyvenimo situacijas?

(techniniai trukdžiai)

Paskutinis buvo apie tas gyvenimiškas situacijas, jo?

Jo. Tiktais ar čia yra apie kažkokią konkrečią situaciją, kurioje aš save atradau, ar galima ir save sulygint su veikėju?

Ir taip, ir taip gali būti.

Nes iš tikrųjų savęs aš radau kiekvienam veikėjyje, nes vienas buvo bailus – aš irgi dažnai jaučiuosi labai baili. Kitas buvo ieškantis savęs, harmonijos savo viduje, ką aš irgi labai dažna bandau daryt, o kitas buvo tas toksai dėmesio ištroškęs „Žiūrėkit į mane! Čia aš dėmesio centre“. Nu tai šitas pas mane mažiausiai būna, bet irgi būna, o situacijos, kaip ir prieš tai minėjau, ta situacijos scena su baime. Kur užsidarė tualete, nes bijo mažų patalpų, tai kai gyvenimas numeta mane į kažkokią tai situaciją, tuomet aš labai bijau, kai joje atsiduriu. Nu tai čia, manau, kiekvienas žmogus su tuo susiduria, su savo baimėmis gyvenime. Tai irgi toje spektaklio scenoje save labai susiejau. Ir dar momentas, kuomet vienas veikėjas atėjo pas kitą veikėją pakalbėt, paprašyt pagalbos, tai irgi. Aj, ir dar kai buvo tokia scena, kai jie visi trys pykosi, nes vienas sakė, kad tam kuriam reikia pagalbos reikia taikyt vienokį metodą, kad jam padėt. Kitas sakė, kad tas

metodas netinka, reikia kitokį metodą taikyt. Tai čia kai mėgina vienam žmogui padėt keli ir tada jie pradeda pyktis, koks metodas būtų geriausias. Tai čia irgi šitas.

O tu minėjai lyginai save su veikėjais – taip dažnai nutikdavo?

Aš taip specialiai, kad lyginčiau su kitais, tai aš nelyginau, bet taip žiūriu tą spektaklį „Vau, šitą savybę ir aš turiu“. Nesakyčiau, kad labai dažnai. Taip net atrodo nejučiomis.

(techniniai trukdžiai)

Man atrodo jau gerai. Varom.

Tu kalbėjai apie savybes veikėjų, o tada kalbant apie veiksmus, ar buvo tokių situacijų, kur galvojai, kaip tu elgtumeisi būdama veikėjo vietoje?

Galvojau, taip. Kai jogas... Nesu tikra ar ten tikrai jogas, bet budistas, žodžiu. Kai jisai mėgino padėt savo draugui, tai jo, aš irgi, vat būtent per tas scenas, kai būtent jogas mėgino padėti, galvojau, kaip aš padėčiau, kokią metodiką aš taikyčiau. Bet tik per šitą sceną, per kitas ne, nes jisai labiau dirbo su psichologija pačio žmogaus.

Tai dėl būdo savybių galvojai, kaip elgtumeisi to veikėjo vietoje, nes jis labiausiai sutapo su tavo, taip?

Taip.

Ir galėtum sakyti, kad bent jau toj vietoj susitapatina su veikėju?

Taip.

Čia tie klausimai mano, žinai, biškį kartojasi, bet aš tiesiog, kad sukonkretinčiau. Kokius šiaip jausmus tau sukėlė spektaklio turinys?

(techniniai trukdžiai)

Tai jo tas mano klausimas paskutinis buvo, kokius jausmus tau kėlė spektaklio turinys?

Man kėlė ir teigiamus jausmus, bet ir jaučiau retkarčiais tą tokį šaltumą. Chaosą tokį, dėl to pačio chaoso, nes kaip ir šiek tiek baimė, jaudulys kažkoks. Galbūt net stresas, dėl to pačio chaoso, kuris tarp tų vyrų tvyro, bet šiaip dominavo tai tos teigiamos emocijos.

O kėlė naujus jausmus, potyrius?

Šiaip nelabai.

Ar prisimeni, kaip jauteisi tą dieną, atėjusi į spektaklį? Prieš spektaklį?

Aš buvau laimingiausias žmogus žemėje. Taip, aš buvau žiauriai laiminga, nes ir šiaip, kai ateinu į spektaklius aš būnu laimingiausias žmogus, nes spektaklius beprotiškai myliu, o vat į šitą, būtent „Paniką“ atėjom mes su Rugile realiai nelegaliai. Mes atėjom į generalinę repeticiją, mus pakvietė Gudmonaitė, nes mes nespėjom įsigyti bilietų, o labai norėjom į tą spektaklį. Ir pačios aplinkybės tokios beprotiškos, nesuvokiamos, kaip čia taip mums pasisekė, bet ir šiaip mes šiek tiek buvom girdėjusios apie tą spektaklį, tai buvo ir labai smalsu, įdomu ir taip jau norėjosi jį pažiūrėt. Nu vau, buvo viskas nesuvokiama ir labai faina. Kažkokia tai magija ir stebuklai, tuoj atrodo kažkas įspūdingo įvyks. Ir įvyko, iš tikrųjų, tai labai, labai geros emocijos buvo.

Ar pasikeitė po spektaklio tos jausenos?

Tiktai sustiprėjo. Nesusilpnėjo, nepablogėjo, o tik sustiprėjo ir ten verkt norėjos... Išeit visiškai nesinorėjo iš to spektaklio, o norėjosi likti toj salėj. Buvo dar stipresnės tos emocijos.

Mhm. Ar kažkuriuo momentu išgyvenai emocijas fiziškai? Čia mes šiek tiek šnekėjom apie tą fiziškumą, bet čia dabar labiau kalbant apie emocijas, ar užgniaužė kvapą, juokeisi, verkei?

Jo, išgyvenau. Kvapo užgniaužimas tai tikrai, tikrai 100%, kad buvo, bet nepaminėjau prieš tai klausime, kur pradžioj buvo.

Tu kūno sustingimą įvardinai, tai čia vis tiek turbūt...

Nu, ir tas jaudulys, virpėjimas rankų, kai net rankos virpa iš tos nuostabos, iš to įspūdžio. Jo, irgi pats kūnas taip reagavo.

Mhm. Ar tai buvo susiję su tam tikrai lytiškumo aspektais?

Nemanau, nemanau, kad buvo su lytiškumu susiję.

Ar jautei ryšį tarp aktoriaus ir publikos?

Kadangi aš labai įsijaučiau į pačius tuos aktorius, tai aš asmeniškai jaučiau ryšį su jais, su pačiais aktoriais. Nors šiaip kažkokio tai konkretaus, kaip pavyzdžiui kitame Gudmonaitės spektaklyje „Keturi“, tai pats aktorius bendravo, realiai palaikė ryšį su publika. Tai šiame spektaklyje to nebuvo, bet vat nebent per tą įsijautimą, per tą empatiją buvo galima jausti tą ryšį. Tokio fiziško kontakto tai nebuvo.

(kalbama apie video įsijungimą)

Ar buvo akimirkų, kai publika (nu, aš suprantu ten generalinė repeticija, bet vis tiek publika buvo) sutartinai reagavo į tam tikrą vykusį veiksmą spektaklyje?

Sutartinai?

Aha. Taip pat kažkaip reagavo visi.

Nu jautėsi publikoje ta tokia įtampa, gal net lengvas šurmulys scenoje, kur vienas iš veikėjų nusirengia nuogai ir pradėjo lakstyt. Tai jo, tuomet jautėsi atmosferoj ta įtampa ir vis tokie „O!“. Toks šurmulys nuėjo pro žmones. Šitas ryškiausias buvo. Jo, bet šiaip buvo, buvo.

Ar spektaklio metu manei, kad kiti jaučiasi taip pat, kaip tu?

Manau, kad taip, jautėsi taip pat, kaip aš, nes spektaklyje buvo realiai analizuojamos, kaip ir, tos pagrindinės problemos žmogaus. Nu vat tas, kalbėjimas apie emocijas, tai yra aktualu visiems, tai kiekvienas žmogus galėjo pritaikyti sau kažką iš to spektaklio. Tai, manau, kad jautėsi.

O tu spektaklį išgyvenai labiau individualiai, ar bendrai su publika?

Individualiai.

Aha, o jautei bendrumą kažkokį, bežiūrint spektaklį su publika?

Ką tokį?

Bendrumą.

Bendrumą? Am... Šiaip labiau aš individualiai orientavausi, tai kažkaip to bendrumo ten daug nejaučiau. Buvo, kad jautėsi, bet tas pagrindinis, pamatinis jausmas, tai individualus buvo.

Ok, man atrodo, dabar jau pereisim prie tokių apibendrinančių klausimų – kaip bendrai vertini spektaklį?

Aukščiau negu labai, labai, labai patiko. Jis buvo nerealus. Jis man labiausiai patiko iš visų mano matytų spektaklių.

O kodėl, kaip manai?

Aš net neįsivaizduoju kodėl. Jis tiesiog mane labai palietė iš vidaus. Galbūt jisai man buvo svarbus kažkaip emociškai, galbūt palietė ir man svarbius aspektus... Nu, tiesiog aš konkrečiai net nežinau, kodėl jis man patiko, bet jisai įsiveržė į mane ir vau... Perėjo per kiekvieną mano ląstelę.

Ar tai galėjo būti susiję... Kaip manai, kiek tai buvo susiję su spektaklio tema?

Būtent kas susijęs?

Faktas, kad tave taip palietė tas spektaklis ir tau taip patiko.

Nu tai būtent susiję su tuo, kaip aš jaučiausi. Jau sakiau, labai skatinu žmones išsikalbėt, kalbėt ir būtent šitam spektaklyje analizuojama problema, kai žmonės neišsikalba ir neišsako savo emocijų atvirai. Tai tuo ir yra susiję – man yra svarbu atvirumas žmogaus ir spektaklyje irgi būtent šita tema pastebima. Irgi svarbu atvirumas, tai tuo ir susiję, realiai.

O manai privertė tave veikti spektaklis?

Taip, taip labai įkvėpė tos energijos.

(techniniai trukdžiai)

Aš turbūt neišgirdau tavo atsakymo.

Sakiau, kad labai įpūtė tos energijos ir gyvybės tas spektaklis. Tai jo, akivaizdžiai yra noras veikti ir kažką daryti.

O gal ir kažkas vyko? Gal kažkaip tavo veiksmus atliepė spektaklis? Ar pala... Spektaklis atliepė tavo veiksmus?

Iš tikrųjų, labiau pradėjau klausyt žmonių. Vat, ką tik pastebėjau, kad kai būdavo žmonės man kažką pasakoja, nu ir aš pusiau klausau, pusiau ne ir dabar aš tikrai stengiuosi visom ausim, visom mintim klausytis ir suprasti, ką man sako ir ką nori pasakyt. Tai vat po šio spektaklio, šitą pastebėjau savyje, o kažką tokio fiziškai veikti, tai nelabai ką ir nuveikiau, iš tikrųjų, bet ta ugnis yra tiktais dar nerandu, kur ją galėčiau panaudoti – tą užsidegimą, energiją.

Mhm. O rekomendavai spektaklį kažkam?

Mhm. Rekomendavau. Tėvam, giminei, draugam.

Ok. Ar turėjai lūkesčių spektaklio atžvilgiu?

Visiškai neturėjau.

Ok. Kaip vertini lytiškumo tematikos perteikimą spektaklyje?

Vertinu tikrai labai geria ir išsamiai. Nežinau, kaip vertint pagal skalę ar tiesiog pakaks žodžių, kad labai perteikė gerai. Mano nuomone, tai perteikė. Pakankamai aiškiai ir pakankamai gerai.

Ar patiko tavo kažkoks ankstesnis požiūris į problemas, susijusias su lytiškumu/ lytine tapatybe? Tu jau minėjai, aišku, šiek tiek, kad pagalvojai labiau apie tai, kad vyrų reikia išklausyt...

Jo, tai realiai tas ir pakito, kad pradėjau labiau žmonių klausyt ir labiau suprast, kad reikia jiems (nu, vyrams) skirti daugiau dėmesio būtent, kai eina kalba apie kažkokius vidinius niuansus, emocijas, jausmus.

O manai, kad tą ir norėta pasakyti spektakliu?

Taip, manau, kad tokia mintis ir buvo.

Informantas Nr. 8

Informantas: Martyna Žukaitė

Amžius: 22

Interviu data: 2020m. kovo 27d.

Interviu trukmė: 35:09min.

Kiek tau metų?

22.

Kada matei spektaklį „Trans Trans Trance“? Maždaug.

Sakyčiau, kad rudenį. Nu, kokioj spalio pradžioj.

Ok. Tai dabar iškart šoksiu į klausimus, kad daug nevilkinčiau. Ką prisiminsi, tą sakyk, gal kažkas atsigamins. Jeigu neprisimeni siužeto ar ko nors, gali manęs paklaust, aš ganėtinai dar gerai prisimenu. Ar kuriuo nors spektaklio metu, pajutai spontaniškas savo kūno fizines reakcijas? Ir čia reikėtų atkreipti dėmesį į „spontaniškas“.

Nu gal ir jo. Sakyčiau, taip.

O kaip manai, kokie scenos dirgikliai sukėlė jas? Ar prisimeni, kas ten sukėlė iš viso?

Dėl kažkokių scenų, tai nelabai prisimenu, bet, kad toks, kai būna, gal kai kažkas nemalonaus vyksta scenoje. Dėl to kažkaip kūnas pradeda reaguot, nes arba įsijauti į kažkokį vaidmenį ir tenais tau nemalonu, arba apskritai tas visa vaidyba nepatinka ir tau kažkaip gėdos jausmas būna. Nu vat, kažkokie tokie nemalonūs dalykai.

O konkrečių fizinių reakcijų neprisimeni?

Ne.

Ar jauteisi tiesiogiai paveikta tam tikrų, spektaklio metu naudotų priemonių?

Aj, nu tai čia tada ta muzika įeitų? Tai jo, taip.

Kaip šiaip vertini spektaklyje veikusias išraiškos priemones?

Teigiamai, o tai nežinau... Gerai. Visai daug jų buvo, nu įvairesnių buvo, kiek atsimenu.

Kurios tos išraiškos priemonės, kurias tu turi omeny, manai padėjo perteikti tą lytiškumo tematiką spektaklyje?

Nu gerai, raiškos priemonės... Tai kas įeina į tas raiškos priemones? Gerai, garsas, ten kažkokie... Kaip čia... Su daiktais kažkaip?

Taip. Tai čia garsas, šviesos, rekvizitas. Realiai, viskas. Tie patys aktoriai yra raiškos priemonė.

Jo... Tai, kas labiausiai paveikė, ane?

Jo. Kas labiausiai perteikė lytiškumo temą?

Ai, geriausiai perteikė! Tai rekvizitas.

Aha, kodėl taip manai?

Todėl, kad kažkaip į ji gal labiausiai buvo kreipiamas dėmesys, bent jau mano galva. Kažkokie, jeigu jau atrinkti objektai, tai jie buvo apgalvoti. Buvo ir muzika gal apgalvota, ten kažką jos dainavo... Dabar nelabai gerai atsimenu. Kažką apie merginas... Bet man apskritai kadangi nelimpa dainavimas, tai kažkaip man nesueina ta informacija, tai, sakyčiau, kad rekvizitas, nes jisai buvo apgalvotas ten jau tie patys buvo, kaip simboliai dažniausiai ten, kad nežinau ten... Blemba, gaila, kad seniai mačiau, bet tenais tos aktorės išsinuogino, tai tipo nežinau.

Nu, aš galiu priminti šiek tiek, kas ten galėjo būti iš rekvizito. Ten buvo stalas, buvo kėdės, scena, kur valgo cukrų, scena, kur monstru virsta mergina graži, tada modelio scena su planšete...

Ten po to, kur „ale“ pjausto kūną ten.

Taip, taip, taip.

Bet ten ir buvo kažkokie įvairūs tipai tų moterų – viena ten „ale“ sportininkė, kita su švarku. Ne?

Taip, taip.

Tai jo, aš sakyčiau, kad ne pačios aktorės ten labiausiai perteikė tą vaidmenį, bet būtent rūbai ar daiktai, kuriuos turėjo.

Aha, o kaip manai, visos tos raiškos priemonės, jos derėjo spektaklyje?

Hm... Tai tipo ar nebuvo nereikalingų daiktų?

Nu, ar manai bendrai viskas derėjo? Jo, nebūtinai, kad nereikalingų.

Jo, jo, jo. Nu aš dabar galvoju... Nu man kadangi aplinka, kurioj spektaklis vyksta, daro kažkaip įtaką, tai toj erdvėj kažkaip ten keistai žiūrisi man vis tiek.

Kodėl keistai?

Nežinau, nes jinai tokia labai tuščia ir tada labai keistai atrodo, kai atrodo viskas labai ten tuščia, bet yra kažkokie maži daikčiukai vidury. Nu, bet, sakykim, kad derėjo. Sakykim, kad prie pačio spektaklio tai jo. Erdvės gal ne, nu bet čia gal jau kiti dalykai.

Tai šiaip tai manai, kad paveikiausios tau buvo vizualinės priemonės?

Jo. Ta prasme, kad prasmę perteikt, tai taip. Kad paveikios, tai muzika irgi paveiki. Ir šviesos.

Ar fiziniais pojūčiais, kažkuriuo spektaklio metu, išgyvenai tai, ką išgyvena aktorius?

Am... Prakaitavimas, jeigu skaitosi, tai jo.

Ir kurioj vietoj čia taip buvo, gal pameni?

Sakyčiau, gal pati nemaloniausia, kur ten labai kažkaip ten sureaguot, tai, nu man atrodo, čia šitam spektakly buvo (nu, aš dabar nenoriu sumaišyt), bet ten kur žemino kažkokį žmogų ten labai?

Taip, taip, taip.

Jo, jo. Tai, iš tikrųjų, gal tenai labiausiai paveikus scena, man atrodo, apskritai žmones, nes ten aš nežinau ar buvo apgalvota, ar nebuvo, bet galiausiai ten auditorija įsitraukė, kad tipo sustabdytų tą ir aš tada galvojau: „Ar ten aktorius sėdėjo auditorijoj? Ar ten rimtai kažkoks žmogus pasakė? Ar jie laukė, kol auditorija kažką pasakys? Ar čia šiaip ekspromtu gavosi?“. Tai, man atrodo šita kažkaip paveikė labai žmones. Tipo per daug ten buvo. O kai tu žiūrėjai tą spektaklį buvo taip ar ne?

Buvo, buvo, jo.

Kad iš auditorijos kažkas pasakė, jo?

Jo. Paskui papasakosiu. O tada ar buvo jausmas, jog aiškiai jauti, ką jaučia aktorius, kurioj nors scenoj?

Ne. Nebuvo, kad ten kažkaip susitapatinčiau su kažkokiu charakteriu.

Aha, o čia turėjo būti pradžioj, kaip tu šiaip supranti, kas yra lytinė tapatybė?

Gerai, pala...

Nu, čia savo žodžiais visiškai. Čia net nežinau, ar naudosiu šitą medžiagą. Čia labiau suvokimui.

Nu jo, jo. Lytinė tapatybė, tai, kaip tu save suvoki ir kuriai lyčiai priskiri.

Pasidalink šiaip savo spektaklio interpretacijomis? Kaip jį supratai?

Tai visumoj atrodė, kad spektaklis turi gerą idėją, ar ten tą žinutę, kurią nori išsiųst, bet man pasirodė per daug kažkokių priemonių, kurios ten... Norėta tipo šokiruot žmones ar kažkaip labiau atkreipt dėmesį ir tada man tos scenos atrodė biškį dirbtinės. Tai labiausiai gal patikus ta metafora, tai ten aišku cukraus valgymas buvo, bet apskritai tai... Aišku, gal priklauso ir kokiu metu žiūri. Aš nežinau kada spektaklis sukurtas buvo – ar šiais metais?

2017m.

Nu tai gal tada ir aktualiau buvo. Man dabar, pavyzdžiui atrodė, kad tie žmonės, kur eina į teatrą, tai jie jau labiau gaudosi tokios temose ir tos kai kurios metaforos man buvo jau girdėtos ar matytos. Ir su tais pjaustymais „aceit“ kūno, kas nereikalingas, kas reikalinga... Nežinau, nu atrodė jau man biškį pritempta. Nu nepritempta, bet dirbtina daugely vietų.

O tu užsiminei apie tą žinutę – kaip manai, kokia ta žinutė spektaklio?

Nu tai, kaip ir per visą spektaklį atrodė, kad tiesiog bandoma paneigt kažkokius stereotipus, paaiškint, kad žmonės vis dar juos turi ir tai plačiai yra paplitę. Ir kad tiesiog gal daugiau tolerancijos... Dabar aš irgi galvoju, nelabai atsimenu, kaip baigėsi spektaklis.

Jis baigėsi šokiais, transu ir muzika. Confeti, dramblys ten su ta galva šoko ir jos šoko.

Aj, mhm. Aš tai sakyčiau, kad tada priėmimo savęs toks, koks esi, kitų priėmimas ir tipo, kad visi sugyventų, vat tas tolerancijos, kad reikia mėgautis gyvenimu tiesiog.

Aha. Ar spektaklis tave įkvėpė?

Ne.

O ar sukėlė tada minčių naujų, klausimų?

Būtent tematika ta?

Gal nebūtinai.

Jei nebūtinai ta tematika tai jo ir visada, kadangi dažniausiai neinu viena į spektaklį, tai patarimai būna visokie ir kas ten buvo neaišku, kaip ten kas ką suprato, bet atrodytų labiau tas paties perdavimo kažkoks analizavimas labiau negu tos tematikos buvo, kad lytiškumo.

O tai kokių tada tau naujų minčių sukėlė?

Šiaip atsimenu, kad buvau galvojus apskritai apie spektaklius, kokios priemonės būna naudojamos, ypač šviesų stiprių ir ten muzikos garsios, nes čia jau gana toks mada tapęs dalykas, kažkaip į tą spektaklį vest populiariosios kultūros, kas kitiems žmonėms gali būti netikėta, kad čia nori kažkokio netradiciškumo, kad žmonės įsitrauktų, bet kokią naują idėją tematiškai, tai nežinau. Gal... Gerai, gerai, gerai, sugalvojau! Gal buvo įdomu, kadangi ėjau su mama ir sese, gal buvo įdomu kaip jom. Pavyzdžiui, ypač mamai, kaip ten kokios scenos buvo, kaip ten jinai tą lytiškumą. Nu, buvo įdomu kartų skirtumas.

Aha, o kaip manai, kodėl tada nesukėlė su tematika spektaklio susijusių minčių ar klausimų?

Todėl, kad daug tų vaizduotų metaforų aš jau buvau... Ta prasme, tuos dalykus apmąsčius ar kažkur skaičius, girdėjus ir dėl to, kad nebuvo įtikinamas spektaklis, mano nuomone. Idėja gera, bet man pats tas perdavimas nebuvo sklandus. Nepaveikė manęs.

Aha, o kodėl manai nebuvo jis sklandus? Nu ne sklandus, bet kodėl jisai nepaveikė?

Nes atrodė man dirbtinai. Nepatikėjau. Tiesiog nepatikėjau.

Aha, tai galima teigti, jog tu jau su žinių bagažu atėjai į spektaklį?

Nesakyčiau, kad aš daug žinau apie tai, bet kažkodėl nieko naujo ir nesužinojau. Nors aš ir negalėjau priskirt, kad aš ten kažką labai supratau, bet net ir nesuprasdama kažkaip, neapsiskaičius daug, vis tiek kažkaip naujo nelabai ką išsinešiau.

Ar spektaklio metu buvo vietų, kuriose at pažinai save ar tau artimas gyvenimo situacijas?

Ne.

O tada ar buvo, jog svarstei ką darytum, vienoje ar kitoje situacijoje?

Gerai tai dabar prisimenam, kokios tos situacijos galėjo būti. Nes taip kaip siužeto tenais nėra, kad jisai būtų paeiliui. Ten tokie fragmentai.

Taip, ten yra 16 fragmentų. 10 iš jų labiau sukonstruota į feminizmą... Ne feminizmą, bet moterų problemas, 6 - į translytiškumą ir ten tiesiog tokios situacijos. Galim pabandyt, jeigu reikia, kartu prisimint tas situacijas.

Mhm.

Nu tai gerai. Aš irgi nežinau, kiek jų prisiminsiu. Tai gerai. Cukrus buvo, buvo tas modelis, kuris ten su planšete vaikščiojo ir raugėt pradėjo, buvo tas, kur pjaustyt kūna...

Tada buvo dar, kur žemina žmogų ir kur tas ten „aceit“ marozas.

Taip. Buvo aborto pasakojimas, buvo tada daktaras, kur ten tipo apie plastines operacijas, kur tipo jos ten tryse ar viena apie daktarą, kuris plastines operacijas ir komentarus ten jos skaldė.

Aj,aj! Jo,jo,jo!

Tada buvo tas dramblys kažkoks. Kas ten tiksliai vyko aš nepamenu. Nu, ten kalbėjo, su gėle buvo ir su mikrofonu kažkaip kalbėjo. Nu žodžiu. Tada buvo tas virsmas į monstrą su anglim, dantim ir aliejais. Buvo bokso pirštinė ir kur bandė prisidegt su jom. Kas dar buvo... Buvo indėnų šokis. Nu, ne indėnų, bet ten genties šokis, kurs su translytiškumu susiję. Buvo tada, kur jos vedžioja tamsoje švieselėm savo kūnus, ten kur išsirengia. Nu vat, maždaug.

Jo. Dabar tai jau geriau prisimenu. Reikėjo gal pradžioj dar praeit šitą. Tai buvo. Gal. Situacijų, kur galėjau galvot apie save, kaip būčiau padarius.

Aha, ok. O, man rodos, jau sakei, bet vis tiek paklausiu – ar buvo scenų, kuriose susitapatinai su veikėju?

Ne.

Aj, dar ten buvo, kur dokumentinius įrašus/komentarus leido, kur klausinėjo.

Aj, jo, jo, jo!

Kokius jausmus kėlė spektaklio turinys?

Kokius jausmus...

Ar kėlė pirmiausiai gal?

Tai kėlė, kaip sakiau, buvo tų nemalonių scenų. Nepasakyčiau, kad buvo labai teigiamų jausmų per spektaklį. Nu galbūt ten su tuo cigaretės prisidegimu, galėjo būt gal vietom juokinga, bet ne itin ten linksmas spektaklis toks. Tada... Aj, kokių jausmų. Tai dar, kai tie žmonės įtraukiami, tie dokumentiniai įrašai/komentarai, tai irgi toksai... Dabar galvoju, kaip čia įvardint... Apie pasaulį už šito teatro, ta prasme, kad gal gyveni tarp atitinkamo savo stiliaus žmonių ir tu nepagalvoji, kad ten už tavo burbulo yra, kurie visiškai kitokios nuomonės. Gal kad nedažnai susiduri kažkaip arba užmiršti labiau, kad yra neišsilavinusių žmonių. Ar kažkaip kitokios kultūros. Tad dar aišku, jau ne tematikos tie jausmai, o kaip ten jau perteikta buvo. Nu, kur kartais taip neįtikinamai, tai tada jau apmąstai, kas vaidina, ką naudoja ir ar tinkamai, ar čia tavęs neerzina. Kartais erzina. Nu va, tokie.

Tai panašu, kad nelabai įsitraukus buvai į spektaklį?

Labiau tokia visą laiką stebėtoja, kur ten analizuoja labiau iš spektaklio pusės, sakyčiau. Ne taip, kaip pavyzdžiui tas, kur paskutiniam buvau „Pagalvinis“, tai visiškai negalvojau, kas ten ką naudoja. Visiškai greit praėjo laikas... Tai jo, ne taip.

Mhm, o ar pameni kaip tądien, kai ėjai į teatrą jauteisi?

Ne, negalėčiau pasakyti.

O tada, jeigu kitaip paklausčiau – ar galėtum nupasakoti pokytį tavo jausminį prieš spektaklį ir po spektaklio? Ar buvo toksai iš viso?

Nu vat, sunku pasakyti. Žinau, kad tikėjausi iš spektaklio. Buvo ten kažkokių išankstinių... Nu, ne nuostatų. Tikėjaus, nes seniai norėjau pamatyt Gudmonaitės spektaklį.

Lūkesčiai.

Jo. Nu jo, turbūt tikėjaus, kad jis bus geresnis negu buvo, bet tuo pačiu, aš kadangi pasiskaičiau, tarkim, recenzijas ir pan. Tai galiausiai ir, jaučiu, ir tikėjaus kažko tokio, kad bus tų scenų, kurios man atrodys, nu kaip čia... Bereikalingos, nes jau pasenusios. Nu nežinau... Nu, kad jų nereikėjo tiesiog, nes arba bereikalingas toks šokiravimas su kažkokia informacija, kuri jau seniai žinoma. Kaip ir paneigia dalykus, kažkas tokio, bet, kad pokytis, blemba... Nu gal ir nebuvo.

Žodžiu, atėjai į spektaklį su lūkesčiais?

Aha.

Ir tie lūkesčiai buvo pagrinde, kad tu tikėjaisi, jog bus geriau?

Tikėjaus, kad bus geriau, bet tuo pačiu ir bijojau, kad bus blogiau *(juokiasi)*. Nežinau kaip tai įvardint. Ta prasme, aš tikėjaus geriau, nes man patinka ta režisierė, bet paskaičius recenzijas pagalvojau, kad gali būt ir blogiau. Ta prasme, ėjau taip nestabiliai. Nežinojau ko tikėtis. Geriau pasakyt „nežinojau, ko tikėtis“

Ok, bet vis tiek su lūkesčiais?

Nu jo.

O kiek tau šiaip artima ta tematika lytiškumo?

Čia kaip išsireikšt – labai artima, artima, nelabai artima, neartimas? Skalė 10 balų? ***(juokiasi)*** Nu tai, sakyčiau, kad nelabai artima.

Mhm, bet vis tiek nieko neišsinešei iš spektaklio? Nu čia aš jau šiaip svarstau.

Jo,jo, ne.

Mhm, gerai. Ar kažkuriuo momentu išgyvenai emocijas fiziškai, tai pavyzdžiui yra juokeisi, verkei, užgniaužei kvapą... Jo. Tu sakei prakaitas?

Jo.

Tai čia turbūt buvo dėl emocijų ar ne dėl emocijų?

Taip. Nu nemalonu buvo. Toks jau lauki, kada baigsis. Tas žeminimas ir pan. toks jau „Baikit greičiau“. Arba, mana atrodo, kad ir juokiausi, gal vienoj kokioj vietoj. Gal ne vienoj. Jo, juokiaus tikrai.

Ar jautei ryšį tarp aktoriaus ir publikos?

Taip.

Kaip apibūdintum jį?

Aha... Nu tai, kad reagavo į juokingas vietas. Tada, aišku aš nežinau ar ten buvo aktorius tiksliai, ten kur jis prašė, kad tipo užtenka.

Ten nebuvo aktorius.

Nebuvo aktorius?! Tai kas ten? Režisierius?

Ne, niekas. Ten buvo žmogus paprastas.

Nu, bet tai... Aj, bet tai jo paprašo prieš spektaklį?

Ne.

Tai kaip čia tada vyksta?

Nu tiesiog žmonės neatlaiko.

Aj, rimtai? O tai kaip suprast kad abu kartus, kai mes matėm kažkas nutraukė?

Nu, nes neatlaiko.

Rimtai? Aj, nu okey...

Tai tu du kartus matei spektaklį?

Ne, ne, ne. Nu, aš paklausiau tavęs, ar pas tave buvo, kad sustabdė, tai...

Aj.

Ir aš jau galvojau, kad čia susitarta būna. Aaaaaj, nu tada okey, tai tada šitoj vietoj labai pasimatė, kad empatiški žmonės buvo. Tada šiaip pas mus buvo žmonių, kurie įsitraukdavo. Man atrodo, ir kažkokių klausimų, ir komentarų... Garsiai sakydavo per spektaklį. Tenais, aišku... Nežinau, kažkokia buvo grupelė žmonių, kurie atėjo į spektaklį. Nu ten draugų kompanija, tai jie ten drąsiau jautės, tai buvo ten kokie du būtinai, kur jie ten ar atsakinėjo į retorinius klausimus, ar kažką tokio. Ta prasme, buvo.

Ok, o kaip manai, žmonės tą dieną buvę spektaklyje jautėsi taip pat, kaip tu?

Kad žinočiau, kaip aš jaučiausi...

Nu, ar išgyveno panašiai publika?

Aj, spektaklį? Hm... Geras klausimas. Sakyčiau, kad ne, bet dėl to, kad kažkaip... Nu čia toks... Net nežinau, kaip pasakyt... Susireikšminimas. Aš kažkodėl galvoju, kad aš dažnai kažkaip kitaip išgyvenu ir ypač turint kartų klausimą, kadangi ten vis tiek buvo labiau mūsų tėvų amžiaus

žmonės, tai, man atrodo, kad jie šiek tiek kitaip išgyveno, negu mes, jauni žmonės, o jų buvo dauguma, tai dėl to sakyčiau, kad ne.

Ok, tai dabar dar kitaip paklausiu – ar spektaklį manai išgyvenai individualiai, ar bendrai?

Hm... Individualiai.

O kodėl taip manai?

Nes kažkaip atrodo, kad kiekvieną spektaklį. Kažkaip aš nejaučiu artumo su auditorija, kuria sėdžiu. Aš kažkaip jaučiuosi atsiskyrus nuo visų ir kad ten mano galvoj vyksta dalykai, bet jo... Kažkaip nelabai jaučiu sąsajas.

Ar buvo akimirkų, kai publika sutartinai, taip pat reagavo į veiksmą scenoje?

Čia juokas skaitosi?

Jo,jo.

Tai jo, manau, taip.

Ok. Tai šiaip tai dabar mes jau pereiname prie apibendrinamųjų klausimų ir, vat, visai čia greitai sukamės, kas yra labai gerai. Kaip bendrai vertini spektaklį?

Bendrai vertinu, kad... Kaip čia pasakyt... Tai ta prasme bendrai? Tai čia nepasakysi gerai ar blogai?

Nu tai, kaip nori, taip sakyk. Kaip vertini spektaklį?

7 *(juokiasi).* Ta prasme, gerai... Kaip ir minėjau, idėja gera, aktorės tikrai ne per blogiausios, rekvizitas geras, bet galėjo ir geriau šitą temą pavaizduot kažkaip.

Ir primink, ką tu manai siekė ištransliuot šitas spektaklis? Supažindint, sakei?

Gyvenimo džiaugsmą, toleranciją, priėmimą savęs ir kitų.

Jau tu kaip ir sakei, bet aš vis teik dar kartą paklausiu, kad užfiksuočiau - kaip vertini lytiškumo tematikos perteikimą spektaklyje?

Nu tai, kad galėjo būt ir geriau. Ta prasme, nu irgi sunku įvertint. Priklauso nuo žiūrovo.

Tai čia priklauso nuo tavęs tas atsakymas.

Nuo manęs, tai sakyčiau, kad galėjo ir geriau, galėjo subtiliau, bet gal kai kuriem ir aiškiau reikėjo parodyt, dėl to tos priemonės ir buvo panaudotos.

Taip, bet mes kalbam apie tavo asmeninę patirtį...

Nu tai gerai, galėjo subtiliau, galėjo būt daugiau tokių, nežinau... Užslėptų minčių.

Mhm, per tiesmukai, žodžiu. Ok. Ar pakito tavo ankstesnis tavo požiūris į problemas, susijusias su lytine tapatybe?

Nu nelabai. Minimaliai. Nebent ten tie žmonių komentarai, bet ir tai, kaip ir žinoma. Vis tiek būni toj socialinėj erdvėj medijų, tai matai tuos komentarus. Nežinau... Minimaliai, jo.

Ar spektaklis kažkaip privertė tave veikti? Gal kalbam nebūtinai apie tai, kad tu kažką būtinai padarei, bet bent jau apie norą veikti.

Ne.

Informantas Nr. 9

Informantas: Enrika Tamulyė

Amžius: 21

Interviu data: 2020m. kovo 30d.

Interviu trukmė: 32:21min.

Tai pradžiai noriu paklausti, kiek tau metų?

21

Ir kada matei spektaklį „Trans Trans Trance“?

Mačiau kokius 6 kartus, tarp 4-6. Tai, sakykim, bet kada visus praeitus metus, bet nežinau, kiek buvo rodymų, tai būtų galima bet kurį išskirti. Tiksliai tikrai nepasakysiu.

Okey, tai bus įdomu su tavim šnekėti. Kol kas šnekėjau tik tais su žmogum, kuris 3 kartus matė „Trans Trans“. Tai tu gal OKT savanoriauji, ar kažkas tokio?

Jo.

Okey. Manau, geriausia būtų ir, manau, tau gal ir ryškiausia turėtų būti, spėju, įstrigusi, kad ir seniai, bet pirmoji patirtis, na manau... Nu, žiūrėsi, kai kalbėsim, kaip tau labiau iš kur kils prisiminimai. Tai va. Ir dar toks pradžiai tada klausimas įžanginis – kaip tu supranti, kas yra lytinė tapatybė?

O, geras! Am... Tai lytinė tapatybė... Vau. Kaip žmogus jaučiasi savo kūne. Tai yra žmogaus suvokimas, kaip jisai jaučiasi, kaip jisai jaučia lytiškumą ir kaip jisai jį supranta pagal save.

Okey, gerai. Tai žodžiu, dabar iš karto šoksiu į klausimus apie spektaklį. ***Ar kuriuo nors spektaklio metu jutai spontaniškas savo kūno fizines reakcijas?***

Ne.

Ar tuomet buvo taip, kad fiziniais pojūčiais kažkuriuo spektaklio metu išgyvena tai, ką išgyveno aktorius?

Taip. Čia dabar gavosi, kad pirmas atsakymas yra „taip“. Jo, šiaip gal... Aš dabar galvoju, ar tai buvo labiau emocinis, ar labiau fizinis pojūtis.

Nu, paplėtok, paplėtok. Papasakok apie ką tu čia galvoji.

Aš galvoju apie sceną, kur Jovita vaidina mergaitę, kuri jaučiasi labai blogai, kad įsimylėjo kitą moterį ir yra viena vieta, kur Adelė ją spardo. Ir vat aš nežinau, man ta scena visą laiką emociškai

labai kerta, nes tai ganėtinai galbūt yra familiaru ir lyg ir jausmas fizinis toks, kad, vat, emocijos pereina vos, vos į fizinį. Taip atrodo žiūri ir atrodo, kad ten galėčiau būt aš... Bet čia labiau toks psichosomatinis dalykas, kuris, vat, nežinau, ar tai yra fizinis.

Aš šiuo klausimu turbūt tik tokį ir turiu omeny, nes vargiai ar tu jaustum, kaip tave spardo fiziškai, tai tas psichosomatinis čia turimas galvoje, realiai.

Jo, tai jeigu psichosomatiniai, tai taip, jaučiau ir kai Adelė apie abortą kalba. Irgi tas toks kažkoks galbūt... Nu, jautimas galbūt tai, ką jaučia personažas ir, vat, Jovitos scenoj, kur jai labai skauda emociškai, kur jai skauda, kur ji sako, kad „Aš nebenoriu būti savo kūne, nes kaip yra šlykštu, kaip yra baisu, kaip manęs niekas nesupranta“. Jo, tai gal šitie du labiausiai, tokie psichosomatiniai, kur tikrai atrodo „Jo, jaučias“.

Okey. Čia gali būti, aš įsiterpsiu, jog mano klausimai skambės taip pat ir atrodys, kad tu atsakei į juos, bet aš vis tiek kartais jų klausiu, nes jie, tarkim, iš kitos pusės pateikti ir man tiesiog išgrynins kai kuriuos dalykus. Tai vat, ar apėmė jausmas, jog aiškiai jautei tai, ką jaučia aktorius?

(juokiasi) Supratau, kodėl paaiškinai. Jo, buvo. Visą laiką buvo. Visuose žiūrėjimuose.

Okey. Visi epizodai tau tai kėlė ar tik tam tikri, kuriuos dabar, tarkim, paminėjai? Ar dar kitų buvo?

Tik tie, kuriuos paminėjau ir jeigu iš psichosomatinių, tai dar pati pradžia, kurioj yra tiesiog faktai pateikiami, tai irgi ta tokia jėga, kuri buvo perteikta spektaklyje. Ta tokia irgi... Gal toks pojūtis tokio jėgos, bejėgiškumo. Nemoku įvardinti. Tai dar tas. Tai pati pradžia. Tada... Nevisi. Nevisi. Buvo tokių, kur niekaip nepaveikė.

Okey. Ar buvo taip, jog tau kažkokias fizines reakcijas sukėlė tam tikri scenos dirgikliai? Tarkim, vizualiniai, šviesos, muzikso, lytėjimo galbūt?

Jo. Toks labai fizinis dalykas... Aš vieną žiūrėjimą sėdėjau pirmoj eilėj ir mes po tos scenos, kur Jovita labai žemina Adelę... Aš dabar sakau aktorių vardais, dėl to...

Taip, taip, taip, aš žinau. Viskas gerai.

Jo, tai kai Jovita parkrenta ant žemės ir Adelė jai liepia atsiprašinėti žmonių, kadangi aš buvau paprašius cigaretės tą žiūrėjimą, jai liepė ir manęs atsiprašyti ir aš pati tiesiog atsiklaupiau ant kelių, ir mes su Jovita apsikabinom. Čia jau buvo toks labai... Labai toks fizinis/emocinis dalykas, kuris labai paveikia, tai ta žeminimo scena žiauriai paveikė. Tada garsai... Jo, pabaiga pati, kai užleidžia paskui finalinę dainą irgi tokia tuščia emocija, tokia bejėgiškumo ir kartu tokio palengvėjimo. Be jo, vat, tie du, sakyčiau. Ne, ir dar! Kai balionus leidžia, kai Adelė baigia kalbėti apie abortą ir, kai pučia balionus ji ir Jovita, ir jos paleidžia balionus, tai irgi labai kažkuo paveikia. Kažkada man nukrito balionas. Aš verkiau ir balionas man užkrito ant bato, tai irgi labai verkiau tada. Jo, tai vat taip va. Paveikė.

Tai ir buvo taip, kad tiesiogiai buvai paveikta spektaklio metu naudotų priemonių?

Jo,jo.

Mhm, okey. Kaip šiaip vertini spektaklyje veikusias išraiškos priemones?

Be „gerai“ dabar kažką sugalvot (juokiasi). Am...

Galiu tada patikslinti klausimą - kurios priemonės tavo nuomone spektaklyje derėjo labiausiai?

Viskas ten dera. Net nepasakyčiau, kad yra tokių scenų, kur jos nederėtų, dėl to kad tai yra labai atskiros scenos, kurios kalba apie tą patį tiktai iš kitų kampų, tai ten dera viskas. Nėra taip, kad kažkas nederėtų ar netiktų.

O ar padėjo tos priemonės perteikti lytiškumo tematiką?

Manau, taip. Kaukės, kurios irgi turi tokį savą, mano nuomone (šiaip niekada nesigilinau), tokią specifinę potekstę, kaip kad tai yra tiesiog... Nu, tai nėra žmogus, tai yra moteris, tai jinai yra užsidėjus... Jos visos dėvi kaukes. Paskui vienoj iš paskutiniųjų scenų, kur yra kalbama apie transseksualumą, kai yra uždėta dramblio kaukė, kuri irgi rodo, kad tu jautiesi visiškai nesavas, ne čia, netinkamas, kažkoks netoks, ne savam kūne. Am... Viskas, jo... Rūbelių mūvimą, rengimasis, kūno tepimasis, kad įtiktum į formas, dėl to, kad tu esi moteris. Jo. Sakau kažką į temą?

Taip, taip, taip, viskas čia į temą ir čia, bet kokiu atveju, teisingų atsakymų nėra. Man tik reikalingi tavo įspūdžiai, nuomonė, potyriai ir aš kažką bandysiu iš to „paimt“.

Jo, aš manau, kad tikrai suteikė. Aš dabar kaip tik galvoju, ar yra kažkokių priemonių, kurios to neparodo, tai neatrandu.

Gerai. Pasidalink savo spektaklio interpretacijomis - kaip tu jį supratai?

Labai sunkus klausimas. Labai nemėgstu suprasti spektaklių. Am, jo... Reikėtų dabar viską taip susodinti sau, kaip aš supratau „transą“. Vat, „transas“ tok visiškas chaosas, kuris parodo, kad... Kuris parodo, kaip žmonės žiūri į lytiškumą ir kuris parodo, kad tai, kaip žmonės žiūri į lytiškumą yra pasenę ir, kad tai yra nevisai tinkamas požiūris. Ir tai, kaip žmonės elgiasi, kokiose situacijose žmonės atsiduria, kad kitų žmonių reakcijos, aplinkinių žmonių reakcijos į apskritai lytiškumą, prilygstam tam pačiam raganų deginimui, kur tiesiog, jeigu tu ragana, tai tu nesudegsi, bet jeigu tu esi ragana, tai „Oj, sorry“. Tipo „Mes tave nužudėm“, tai man toks atitikmuo su dabartiniu žmonių supratimu apie tai, kad „Aš nesuprantu, tai aš ir nesistengiu suprasti“. Tas spektaklis būtent tai ir parodo, kad žmonės nelabai stengiasi suprasti, o žmonės, kurie susiduria su lytiškumo problemomis, tai jie negauna jokio „feedbacko“. Nu, jei gauna blogą „feedbacką“, tai pasenę ir tai turi keistis, ir turi judėti į priekį. Gal taip.

Mhm, okey. Tas klausimas „Kaip tu supratai spektaklį?“, aš suprantu, kad jis gali skambėti kiek netinkamai, sakykim, bet man šiuo atveju svarbu, kaip ir išsiaiškinti kūrėjo, kaip siuntėjo žinutę ir, kaip ją priima auditorija. Sakykim, taip. Tai dėl to ir tas klausimas taip skamba. Jo, čia tokie platūs gali pasirodyti klausimai, bet ir vėl čia tiesiog tavo nuomonė – ar spektaklis tave įkvėpė?

Galbūt šiek tiek, bet nesakyčiau. Galbūt tiesiog paliko didelį... Galbūt paliko emocinį įspūdį, o ne įkvėpė kažkuo labai, bet truputį taip.

O tada patikslinus klausimą – ar atsirado naujų klausimų, minčių?

Atsirado truputį daugiau minčių, kad aš gyvenu labai saugiam burbule, kur aš nematau, kaip žmonės jaučiasi nepatogiai ir aš nesu apsuptyje žmonių, kurie nesupranta lytiškumo. Jo, nes tie visi interviu apie transseksualius žmones, ar jūs juos priimtumėt... Aš dabar tiksliai neprisimenu,

koks yra interviu klausimas, kurį leidžia spektaklio metu, bet tos žmonių reakcijos... Visada iš spektaklio išeinu galvodama, kad aš gyvenu tokiam burbule, kuris yra apsaugotas nuo bjaurasties, kurią patiria dalis žmonių.

O iš to, ką tu dabar sakai, galima būtų teigt, kad tu jau atėjai į spektaklį susipažinus su lytiškumo tematika ir tau tai nėra svetima?

Jo.

Taip. Ar spektaklio metu buvo vietų, kuriose atpažinai save ar tau artimas gyvenimo situacijas? Iš artimų žmonių?

Jo, buvo.

Ar buvo tos minėtos tavo scenos apie kurias jau kalbėjai? Tarkim, aborto scena?

Jo, jo, jo. Jovitos scena, kur ji bėga ir tiesiog negali būti savy, dėl to, kaip viskas skaudu ir neteisinga, ir „Kodėl man?“ toks. Man labai mano paauglystę priminė. Tai jo.

Ir netgi lyginai savo ir veikėjų situacijas?

Jo, šiek tiek.

Ok, o ar buvo tai, kad svarstytum, ką darytum vienoj ar kitoj situacijoj, jei būtum veikėjo vietoje?

Kadangi žiūrėdama spektaklį aš labai įsijaučiau į veikėją, tai ne, bet, tikriausiai, dėl to, kad jo... Nesiteisinsiu kodėl. *(juokiasi)*

Taip, taip, taip, nereikia.

Jo. Ne, nebuvo.

Bet būtų galima teigti, jog tu susitapatinai su veikėju?

Jo.

Ok. Kokius jausmus bendrai kėlė spektaklio turinys?

Liūdnus, chaosą, gailestį. Tą gailestį... Aš galvoju dabar, ar teisingai žodį pavartojau... Nepasakyčiau, kad empatiją, bet tokį tarp „Man labai gaila, kad tai vyksta“, tuo pačiu, kaip ir empatiją, bet toks tame tarpe dalykas. Juoką. Labai didelis emocijų spektras. Buvo kur juokinga, buvo kur liūdna. Nebuvo, kur labai gera. Gal tik paskutinėj scenoj, kai užleidžia muziką. Tada kaip ir viską nuplauna, tai gal tokį kažkokį išsilaisvinimą. Nu, šiek tiek.

Tai buvo taip, kad emocijas fiziškai išgyvenai – juokeisi, verkei, užgniaužei kvapą pavyzdžiui? Kokius įvardintus tuos emocijų išsireikšimus fiziškai?

Jo, verkiau, drebėjau, truputį juokiausi. Turbūt viskas.

Ar šitos tavo emocijų išraiškos buvo susiję su būtent tematika?

Jo, jo, jo. Aš dabar galvoju... Kad aš juokiausi, tai juokiausi turbūt iš aktorės darbo, o ne iš tematikos, o kai verkiau, tai verkiau dėl tematikos. Jo, juokiausi iš aktorės. (*juokiasi)* Su tematika susijęs juokas nebuvo, buvo labiau aktorės darbas scenoje.

Ar jautei ryšį tarp aktorių/aktoriaus ir publikos?

Taip.

Ir kaip apibūdintum jį?

Labai skirtingai, labai priklauso nuo žiūrovų, nuo kas sėdi publikoje, bet ryšys visą laiką yra toks lyg per sieną, nes jis yra, bet jis turi tam tikras ribas, kurias... Nu, net nemoku įvardinti... Jis toks... Koks yra antonimas glaustam?

Tolimas? Ne gal... Nežinau.

Nu, kažkas... Supranti, ką turiu omeny? Toks yra ryšys tarp publikos ir aktorių, bet jisai toks nėra visiškai artimas. Nuo scenų priklauso, dabar galvoju, nes buvo vieno spektaklio metu viena mergaitė pradėjo labai verkti ir atsistojo tiesiog, ir pradėjo sakyti... Pradėjo Adelei sakyti, kai Adelė žemino Jovitą „Ką tu darai?“. Tokia stiliuj „Whata fuck? Kas vyksta?“. Aš nežinau, ar ją labai užėmė emocijos, ar ten kas buvo, bet ji turbūt galima susitapatino per daug, bet ji sakė „Nustok žeminti, taip negalima“. Ir tada, pavyzdžiui, jau atsiranda ryšys, kai Adelė tiesiog improvizavo ir kalbėjo su ta mergina: „Man tai čia pochui“. Nu, žinai... Tu matei spektaklį?

Taip, taip, taip.

Tai Adelės vaidmuo, žinai... Tai jinai pradėjo improvizuot ir su ta mergaite kalbėt. Mergaitė visa ašarose, visa dreba: „Nu baik, nu nustok, nu taip negalima daryt“. Ir pradėjo aiškinti visas žmonių teises. Nu, buvo stipru. Dabar neprisimenu, kurioj vietoj ar po spektaklio, ar po tos scenos (nes vis tiek jos keičia scenas), kad Adelė atsisuko į tą mergaitę ir pasakė „Čia iš tikrųjų mano vaidmuo, ne aš“. Nu, nes ten labai paveikė žiūrovą, tai vat čia irgi toks ryšys, tai jo, nuo scenų priklauso. Tai yra jisai, bet nežinau koks.

O ar buvo akimirkų, kuomet publika sutartinai/ taip pat reagavo į veiksmą, vykstantį scenoje?

Taip. Netgi labai fainas pavyzdys yra, kai Adelė Jovitą žemina ir liepia atsiprašyti, tarkim, tai aš pastebėjau, jeigu vienas žmogus jaučiasi nelabai patogiai ir tiesiog sėdi kaip akmuo, kol Jovita bando atsiprašyti, tai ir kitas žiūrovas, kadangi visuomet yra pasirenkami du žmonės, jisai vis tiek panašiai elgiasi. Niekuomet nebūna kažkokių labai stipriai kintančių reakcijų, kad vienas sėdėtų, kaip akmuo, o kitas labai apsikabintų, verktų ir sakytų „O Dieve, nustokit!“ ar kažkas ir, kad ten viskas yra gerai, bet jeigu vienas žiūrovas parodo atjautą ir, tarkim, paglosto Jovitą, apsikabina, ar kažką pasako, tai ir antrasis žmogus lygiai taip pat reaguoja. Tai vat toks ir... Jo, bet buvo tokių... Ir su ta mergaite, kai jos draugai lygiai tokią pačia poziciją laikė, tai buvo.

O kaip manai, ar publika jausdavosi taip pat, kaip ir tu spektaklio metu?

Vietomis, nes gali matyti... Aš jau kai jau truputį įgijau imunitetą visiems verkimams (tai čia jau koks šeštas rodymas, šiaip tikrai daugybę kartų mačiau, galbūt daugiau negu 6), tai tiesiog pradedi stebėti publiką. Tai būna, vat, kur tau labai liūdna, kažkas verkia, kažkas tiesiog sėdi nuleidęs akis. Kur yra šiaip juokeliai, kai viena merginų šiaip raugėja ir visą tą sceną daro, visi žmonės juokiasi. Nu tai yra kažkiek juokinga. Tai jo, dauguma pagal mane. Šiaip pirmais kartais nepastebėjau, bet vėliau jo. Kaip ir, plius minus.

O spektaklį išgyvendavai labiau individualiai ar bendrai jautei?

Individuliai. Visiškai individualiai.

Ok. Velniškai puikiai čia mums einasi, aš labai džiaugiuosi tavo atsakymais. Dabar mes jau pereisim prie apibendrinančių klausimų ir paskui aš pakomentuosiu, kadangi dabar įrašinėju. Tai taip, kaip vertini šitą spektaklį?

Aha, patikslink klausimą.

Kaip manai, kaip ištransliuoja temą šis spektaklis?

Jo, tai tuomet puikiai vertinu. Labai teigiamai. Tai yra labai geras spektaklis, kuris labai, manau, tiesiogiai transliuoja problemą ir ją labai tiesiogiai parodo, ir žmonės, kurie ateina nesusipažinę su lytiškumo visom... Apskritai, su tuo, kas yra lytiškumas, aš manau, kad jie išeina su tam tikru bagažu kažkokių minčių ir tai, visgi, skatina progresą, kad ta problema, kurią mes turim dabar, tiesiog mažėtų.

Tu dabar užsiminei apie išėjimą ir aš prisiminiau vieną klausimą, kurį praleidau. Tu matei 6 kartus spektaklį, bet, vat, gal prisimeni tą pokytį savo jausmų, emocinės būsenos, tarkim, kaip tu jauteisi prieš spektaklį ir kaip tu jauteisi po spektaklio? Nežinau, gal prisimeni pirmą patirtį, kaip tu atėjai?

Aš visus turbūt prisimenu. Nu, prisimenu vieną iš pirmųjų, bet dažniausiai taip visą laiką jaučiuosi, kad aš prieš spektaklį jo labai laukiu ir būna toks, kaip ir „Labai faina, labai bus faina, mėgstamas spektaklis“ ir tada po spektaklio, tai taip išdrasko emociškai, kad aš visą laiką, jei savanoriauju (jeigu ir nesavanoriauju), palaukiu, kol žmonės išeis ir kol garsistai dar leidžia muziką, aš tiesiog tarp tų visų konfeti sukuosi aplinkui ratu, nes toks... Nu, visiškas, kaip aš tau ir minėjau, kaip ir išlaisvina, bet tai ateina kažkiek po laiko turbūt, o kai, vat, tik baigiasi spektaklis, tu jautiesi... Aš jaučiuosi labai išdraskyta, tai vat taip va.

Vis tiek jau galiu daryti išvadą, kad spektaklis tau tikrai yra paveikus, tai kodėl manai jis toks?

Galbūt, nes man tai yra aktuali tema ir tai turi didelę įtaką, bet dar taip pat, kad jis transliuoja viską labai aiškiai ir kadangi viską transliuoja labai aiškiai, tai, nori nenori, tu su tuo susiduri ir kažkaip pasiimi tai sau, ir tai tave paveikia. Nori tu to ar nenori.

O ar turėjai lūkesčių šitam spektakliui?

Ne.

Ar pakito ir jei taip, kaip pakito, tavo ankstesnis požiūris į problemas, susijusias su lytine tapatybe/lytiškumu?

Nepakito.

Ar spektaklis tave įveiksmino? Ar privertė veikti?

Ne, bet truputį motyvavo... Nors šiaip gal ir privertė. Aš kažkaip neprisimenu tiksliai, bet, man atrodo, buvau grįžus po vieno projekto apie LGBT teises ir turėjau Lietuvoj toliau su juo dirbti, ir, manau, buvo vienas iš pirmųjų (tik dabar neprisiminsiu pirmas ar antras kartas), kai aš pamačiau tą spektaklį, tai truputį toks buvo, kad norėjosi dirbti ties, vat, tuo, kuo aš dirbu, nes tai yra ganėtinai susiję dalykai. Tai nebent taip.

Jo,ok, tai, man atrodo viskas. Leisk dar pagalvoti akimirką. Jo... Aš dar tik tada pasitikslinsiu. Žodžiu, šiaip tu su šia tematika esi gerai susipažinusi ir, jeigu kalbam iš tokios edukacinės ar

kažkas tokio tu pakankamai daug žinai ir spektaklis tau kažko naujo, be emocinių patyrimų neatnešė, taip?

Nu jo. Išskyrus tą informaciją dar, kad atrodo ta problema nėra tokia didelė, kokia ji yra, nes, sakau, tas burbulas, kuriame esi uždarytas ir tada tu išgirsti, kaip žmonės gatvėje kalba apie translytiškumą ir tada pagalvoji „Vau! Tai visgi yra didesnė problema, negu tu galvojai“.

Informantas Nr. 10

Informantas: Dominyka Žukaitė

Amžius: 20

Interviu data: 2020m. balandžio 11d.

Interviu trukmė: 33:02 min.

Tai pirmiausia pasakyki man, kiek tau metų?

20. Neseniai suėjo, dėl to ir pagalvojau, prieš atsakydama.

Ir kada matei „Trans Trans Trance“?

Oj, seniai. Gal vasarį žiemą.

Šių metų?

Jo... Aj, ne, ne, ne, prisiminiau, kad 2019m. buvo ir buvo lapkritis arba gruodis. Gal lapkričio pabaiga.

(aptariama kaip viskas vyks)

Ar šiaip gerai prisimeni spektaklio siužetą? Maždaug prisimeni, kaip ten kas?

Maždaug jo.

Tai gerai tada, jei kas tai klausk, aš dar vėliau mačiau spektaklį, tai geriau prisimenu viską. Tai jo. Žodžiu, dabar įšoku tada į klausimus – ar kuriuo nors spektaklio metu jutai savo kūno spontaniškas fizines reakcijas?

Nemanau, nors... Nu tipo gal mano kūno tai ne, bet sakyčiau tokios sąmonės... Nu, kad gal ten galbūt kažkokios scenos labai įsiminė ir, manau, tuo metu tikrai toks buvo gal šokas arba šiaip tokia reakcija. Gal ne kūno, bet, sakau, gal sąmonės įsitempimas arba šiaip koncentravimas dėmesio efektyvus toks. Ką žinau, reakcija kokia nors, bet ne tai, kad su kūnu. Traukulių nebuvo.

Mhm, tai žodžiu, tos reakcijos neišsitransliavo taip?

Jo, manau, taip.

Ar jauteisi tiesiogiai paveikta tam tikrų, spektaklio metu naudotų priemonių?

Priemonės tai skaitosi kas?

Tai gali būti realiai viskas, nuo muzikos, šviesų, visų daiktų naudojimo.

Tai taip, taip.

Ir kaip tai apibūdintum, kaip tai tave tiesiogiai paveikė?

Šiaip tais man gal labiausiai įstrigo ta, žinai, scena, kai skaitė tuos komentarus iš „Delfio“ ir tada paveikė, kad tiesiog, kaip sako... Nu tipo buvo šokas, kad žmonės gali taip rašyt arba galvot ir sakyt kitiem žmonėm ir tai paveikė taip, kad pasidarė žiauriai nesmagu dėl mūsų tokios visuomenės ir toks buvo pasišlykštėjimas žmonėmis, kad jie gali taip sau leisti apie kitus žmones rašyt. Vat, gal toks.

O kaip vertini spektaklyje naudotas išraiškos priemones? Tai čia tos priemonės vėl gali būti muzika, šviesa, daiktai naudojami...

Šiaip tai efektyviai, nežinau... Jis, pats spektaklis paveikus, šokiruojantis, daug tokių scenų, kurios įstringa ir paveikia ir toks nėra švelnus. Tikrai toks... Yra ir egzegeracijos, ir kad hiper kažką tai paima. Ypač ta scena, kur buvo su ta arbatėle merginų, su tuo cukrum ir visa kita. Nu tai žinai, parodo, kad jau visiškai viskas, kas vyksta visuomenėj. Tai jo, manau, gerai panaudota. Nu, jeigu norėjo pasiekti tokį tikslą, kad šokiruot. Tai jo.

O manai, kad tos priemonės naudotos spektaklyje, jos derėjo tarpusavyje?

Tuo aspektu, kad visos buvo tokios paveikiančios, tai jo. Gal labai skyrėsi jų temos. Šokinėjo. Ir tos scenos buvo žiauriai skirtingos. Tarkim nuo tų arbatėlių iki marozų ir visa kita, tai ką žinau, nežinau... Nesakyčiau, kad dera, kaip scenos, bet bendram spektakly tai susiveda bendra mintis. Tai manau, priemonės skirtingos, bet galiausiai viskas susiėjo į tą vieną bendrą tašką.

O galima būtų teigti, jog padėjo perteikti tematiką tos naudojamos priemonės spektaklyje?

Jo.

Aha, o kurios manai labiausiai padėjo perteikti?

Sakyčiau, gal aktorių toks įsijautimas, nusiteikimas ir toks natūralumas man labai patiko. Tiesiog labai įtikino, kaip vaidino ir jo, tie persirengimai, ir kad ten labai, manau, efektinga scena, kur su tuo losjonu tepasi visa. Tai labai irgi įsiminė, bet sakau, labiausiai tai aktorių įtaigumas padėjo, manau.

Gerai, tada kalbant apie aktorius, ar buvo taip, jog fiziniais pojūčiai, kažkuriuo spektaklio metu išgyvenai tą, ką išgyvena aktorius?

Neprisimenu. Nežinau... Gal ne.

Ok, o tada jeigu kalbant ne apie fizinius pojūčius, ar buvo apėmęs jausmas, jog aiškiai jutai, ką jaučia aktorius?

Hm... Manau, kad taip.

Gal numanai, kurioj scenoj tai buvo?

Tai, kad ir ta, kai losjonu tepėsi.

Aha, ok. Kokios interpretacijos tau kilo šio spektaklio?

Turi omeny po spektaklio?

Nu jo, jo. Kaip supratai spektaklį?

Interpretacijos? Ar kaip mane paveikė?

Kol kas, kaip tu interpretavai jį?

Ai... Man buvo, kaip ir toks visuomenės švietimo, kaip ir klausimas atsiskleidė tam spektakly. Atskleidė tiesiog visuomenės tą požiūrį į... Nesvarbu, transseksualus ar homoseksualus ir tiesiog interpretuoju, kad norėjo perteikti, kad, vienaip ar kitaip, kad tai nėra priimama natūraliai visuomenėje, bet, kad gamtoj tai nėra taip slepiama, kad negali sakyt, kad iškrypėliai jie, nes iš tikrųjų yra tokių istorijų iš istorijos, kad taip būdavo ir, kad, kaip ir, priimdavo tuos žmones. Nu, tiesiog visokiose gentyse arba šiaip, tai, manau, toks švietiminio pobūdžio buvo.

O ar buvo taip, jog spektaklis tave įkvėpė?

Ne.

O jeigu kalbant, tu dabar paminėjai tą edukacinę perspektyvą kažkokią ar ne, tai ar tau sukėlė kažkokių naujų minčių ar klausimų spektaklis?

Jo, aišku. Tai būtent, kad, sakau, toks buvo apie visuomenę toks nusivylimas ir tokio ne tai, kad nepriimtinumo, kad tokia nekenčiantys žmonės ir visa kita, bet ir šiaip sakau, kad spektaklis tokią temą palietė, kad tai nėra, kas tik dabar atsirado. Tai būdavo visą laiką kažkiek, kažkokiu procentu, kad tai nėra XXa. problema, nes ji egzistavo visą laiką, kad žmonės tiesiog kvestionuodavo savo lytį ir turėdavo dėl to, nu kaip sakyt... Problemas. Savo gilias problemas, kad tiesiog negalėdavo jaustis savim, nes nejausdavo, kad yra savo kūne.

Mhm, o kaip tu vertintum pačios susipažinimą su šita tematika ir problematika prieš spektaklį? Kiek tau tai artima buvo ir kiek tu manai žinojai apie tai?

Prieš spektaklį?

Prieš spektaklį, taip.

Nežinau, nelabai domėjausi. Šiaip nežinau... Nėra, kad aš už LGBT ar ten kažką. Man nėra tokio didelio skirtumo. Svarbiausia, kad žmogaus gerovė būtų, teisės nepažeidžiamos, o šiaip tai nesu ten rėmėja ar kažką. Nežinau... Neutrali sakyčiau.

Ar spektaklyje buvo vietų, kuriuos atpažinai save ar tau artimas gyvenimo situacijas?

Ne.

O ar buvo taip, jog svarstei, ką darytum vienoj ar kitoj situacijoj, jei būtum kurio nors veikėjo vietoje?

Jo.

Kurios čia būtų situacijos, gal gali įvardint?

Am... Nelabai tiksliai prisimenu, bet gal viena stipriausių scenų iš viso buvo spektaklyje, kai liepė laižyt grindis, ar ką ten?

Taip, taip.

Tai va, tada buvo toks labai ir, manau, įsijautimas į tą aktorių, kaip tu anksčiau klausei, tai tuomet buvo gal toks stipriausias ir jo, toks per empatiją paėmė, kad tipo, ką reikėtų daryt?

Mhm, tu čia kalbi, jei būtum to žeminamo veikėjo vietoje, taip? Ar to kuris žemino?

Ne, tą kurį žemino.

Aha, okey. Tai būtų galima sakyti, kad susitapatinai su tuo veikėju?

Jo.

Kokius jausmus tau kėlė spektaklio turinys?

Palauk dar biškį. Dabar prisiminiau, kad gal ta... Atrodė, kad tos situacijos su manim susijusios, sakei kažką tokio?

Taip, taip.

Tai jo, gal nežinau... Manau, kad su visais susiję, ypač su moterim, tai būtų ta su losjonu scena arba arbatėlės šiek tiek, nes tiesiog imituoja visuomenės ar žiniasklaidos tą moters įvaizdį, arba kaip su tais gydytojais ir tomis plastinėmis operacijomis. Ne tiek konkrečiai mane, bet šiaip kaip moteriai, toks buvo įsijautimas. Nu tiesiog tokie visuomenės primesti dalykai, kad turi atitikt tas kūno normas. Tai vat toks.

Mhm, gerai, kad prisiminei. Nu, taip pamąstei. Tai jo, tada tas kitas klausimas buvo kokius jausmus tau kėlė spektaklio turinys?

Tai pasipiktinimą tokį ir tokius atgrasius jausmus šiaip, sakyčiau. Nebuvo malonu žiūrėt, bet buvo taip, kaip sakyt... Tie nemalonūs jausmai iššaukė daug visokių minčių ir reakcijų, kodėl tu ten taip reaguoji ir visa kita. Nesakyčiau, kad malonu žiūrėt, bet žiūrėčiau antrą kartą ir šiaip labai patiko iš viso spektaklis.

O kodėl patiko?

Dėl to, kad po spektaklio jauti tokį sukrėtimą ir tada, kaip sakei, ta švietėjiška, edukacinė tokia buvo, ypač tam tikros scenos sukrėtė ir tiesiog, sakyčiau, tokią man asmeniškai neteisybę pasaulyje. Nu toks, kaip pasakyčiau, kliše, bet privertė susimąstyt. *(juokiasi)*

(juokiasi) ***Tai žodžiu, spektaklis, iš to, ką dabar šnekėjai, suprantu, kad kažkokius naujus klodus pravėrė? Ar privertė į temas, problemas ten pateiktas, pažiūrėti kitu kampu?***

Jo, jo. Ypač iš tų žmonių, kurie turi tas problemas, kaip aš vertinu. Nu ir ta scena, su tais komentarais tai buvo labai gerai pateikta.

Ar prisimeni, kaip tu, tą dieną, kai ėjai į spektaklį jauteisi? Koks tavo nusiteikimas buvo?

Gerai, man atrodo. Sakau, nebuvau labai domėjusis ta tema. Buvo toks intriguojantis, ką parodys, bet šiaip nežinau... Visiškai normaliai ir gerai nusiteikusi spektakliui.

O ar turėjai lūkesčių kažkokių prieš spektaklį?

Ne. Gal kaip iš temos ne, bet kadangi buvo pirmas Gudmonaitės spektaklis, kurį ėjau pamatyt, tai buvo toks, kaip režisierei tokie lūkesčiai.

Grįžtant prie tos tavo jausenos, kai klausiau visai neseniai, kaip tu jauteisi prieš spektaklį, tą dieną, kai ėjai į spektaklį, kaip tu tą pokytį galėtum įvardinti tavo jausenos prieš ir po spektaklio?

Mhm, tai gal toks prieš buvo nerūpestingumas, toks atsipalaidavimas gal ir visiškai nesureikšminimas nei tos temos, nei tokių... Nu žinai. O tada po spektaklio buvo toks ir susikaustymas. Ta prasme, kad visą spektaklį buvo toks labai įtraukiantis ir toks... Visada sekei tą siužetą ir nebuvo ten kada ramiai žiūrėt, nes visada toks... Nu sakau, išlaikė tą įtampą ir tokį siužetą įdomų. Ir tada buvo toks labiau „į save“ išėjus, kad permąstai visokius ir savo veiksmus, ir žmones, kuriuos pažįsti. Tai vat, toks buvo labiau analizuojantis, ar tu nenusižengei kada nors, nesielgei kaip nors blogai tokios situacijose ar kažkas tokio iš praeities, sakyčiau.

Ar buvo momentų, kai emocijas išgyvenai fiziškai, t.y. juokeisi, verkei, užgniaužei kvapą ar panašiai?

Jo, manau. Gal tokio tikslaus momento neprisiminsiu, bet jo. Sakau, toks buvo įtraukiantis, tai tikrai nebuvo, kad ten atsiribojus žiūrėjau.

Ar jautei ryšį tarp aktoriaus ir publikos?

Mhm.

Ir kaip jį apibūdintum?

Nežinau, gal tie žiūrovai buvo tokioj... Gal aktoriai sukūrė tokią įtampą. Aš nežinau, ar jis skaitosi... Jis neimprovizacinis, bet įtraukia kažkiek publiką. Kiek prisimenu buvo ten klausimų publikai ir ten pakvietė kažkiek žmonių, kažką padaryt, tai jo. Nežinau, gal žmonės kai kurie mėgsta, kažkurie ne, tai buvo tokia įtampa, ten ar mane ten pakvies. Taip visada būna tokio tipo spektakliuose. Šiaip tai jo, buvo ganėtinai agresyvus spektaklis ir žiūrovai tokie buvo įsitempę ir nebuvo ten labai maloniai nusiteikę, manyčiau. Nu, tokie susimąstę, bet ir visai, manau, apsauginė tokia reakcija iš jų pusės buvo.

Tai, iš to dabar ką sakai, galima sakyt, kad kiti jautėsi taip pat, kaip tu spektaklio metu, ar ne?

Jo. Aišku, buvo visokių ten, bet dauguma, manyčiau.

O tu pati spektaklį išgyvenai, manai, labiau individualiai ar bendrai su publika?

Individualiai.

O buvo taip, jog publika sutartinai reagavo į kokį nors veiksmą, vykstantį scenoje? Jeigu prisimeni.

Jooo... Nežinau. Daugiausia tai žiūrėjo, tiesiog pasyviai, kaip ir. Gal ir buvo vietų, kur dauguma nusijuokdavo, bet aš dabar, sakau, negaliu prisimint vietos, kur ten juoktis tokia. Daugiau tai nelabai. Manau, kiekvienas buvo toks individualesnis, o ne grupinis. Nežinau.

Ok. Jo, mes jau čia visai į galą einam, tai dabar dar keletą klausimų paklausiu. Gali jie kažkaip panašiai nuskambėti, bet tiesiog, kad dar labiau išsigrynintų man dalykai. Jo, dar paklausiu, kaip tu pati suvoki, kas yra lytinė tapatybė?

Kaip apskritai ar žmogui? Nu ta prasme, individualiai ar visuotinai?

(juokiasi) Visiškai, kaip tau atrodo teisingiausia ir norėtųsi sakyt.

Tai gerai. Nu tai lytinė tapatybė subjektyviai, kiekvienam žmogui, manau, yra tai, kas jis jaučiasi yra ir kokia lytis ji arba ji yra. Tiesiog toks, sakyčiau, suvoktas jutiminis dalykas. Suvoktas jausmas arba koks nors pojūtis, kad tu esi tu arba tu esi tu, bet ne tam kūne.

Ir kaip vertini lytiškumo temos perteikimą spektaklyje?

Man gal trūko šiek tiek iš vyriškos pusės, bet aišku, visko spektakly tai negali parodyt, nes buvo daug apie moteriškumą ir po to apie transseksualumą ir vyrus visiškai paliko nuošaly, bet nežinau... Tai ten dabar jau „Panika“, tai gal jau ten apie vyrus. Tiesiog, jeigu per daug sudėtum į spektaklį, tai tada jau kažkaip nebe atskirtum arba būtų per daug. Man viskas gerai buvo, tiesiog, jei jau taip sakyt, tai jo, trūksta to truputį iš vyriškumo pusės, bet tada būtų tas pats spektaklis ne toks geras, manau. Perkrautas, per ilgas ir tada žmonės tiesiog nebesutelktų dėmesio.

Mhm, nu jo, aš irgi taip, tiesą sakant, manau. Ar manai, kad privertė veikt tave spektaklis?

Veikti?

Mhm.

Kažkokių konkrečių veiksmų, tai ne, bet persitvarkyt savo suvokimą ir, sakau, iš praeities kažkokius įvykius, mąstymą, tai jo, bet tokį individualesnį lygį. Nėjau į gatves ir ten nepuoliau aiškint žmonėm. Toks pasyvus veikimas, ne visuotinis, ne visuomeninis.

Tai jau panašiai klausiau, bet dar vis tiek pasiteirausiu, kad užfiksuočiau – ar pakito tavo ankstesni požiūris į problemas, susijusias su lytine tapatybe?

Sakyčiau, kad taip.

Jo, tai turbūt viskas, Dominyka. Galiu dar paklausti... Bet aš kaip ir supratau, kad tau visai patiko tas spektaklis, bet jo, dar gali pridėti, jeigu nori, kaip bendrai vertini spektaklį?

Nežinau, sakau, patiko. Manau, žmonėms reikalingi tokie spektakliai, bet nežinau kiek. Gal, žinai, žmonės, kur eina į spektaklius, tai tikriausiai ne tie, kurie rašo tuos „Delfi“ komentarus, tai tu per save viską pervedi, jo, bet kad kažkas visuomenėj taip kardinaliai kistų, tai nesakyčiau. Aišku, vis tiek yra tas teigiamas pokytis.

O dar prisiminiau – ar rekomendavai spektaklį kažkam kitam?

Mhm

O šiaip tas tavo susimąstymas po spektaklio ilgai dar buvo?

Jo visai, kad kažkoks ūmus tai ne. Ūmus po spektaklio tai jo, o tuomet gal toks pasyvus, bet jis visada, manau, išliko ir šiaip dabar skaitau ten tokią knygą ir irgi yra panašių temų, veikėjų gal, tai tiesiog tada risimeni spektaklį ir jo, tas spektaklis išlikęs toks. Ypač, kai susiduri su tom problemom, tai ir kitaip žiūri.

Kokia knyga?

„Dienos namai, nakties namai“

4 priedas. Interviu su režisiere Kamile Gudmonaite

Interviu numeris: 11

Informantas: Kamilė Gudmonaitė

Interviu data: 2020m. balandžio 21d.

Interviu trukmė: 44:55 min.

Čia tie mano klausimai... Aš vis žvilgtelsiu, nes pasidariau kažkokį klausimyną tau. Tai pradėsiu – kaip tu, Kamile, suvoki kas yra lytinė tapatybė?

Aha. Nu, kas tai yra, čia yra labai sunkus klausimas, man atrodo, nes būtent, kad tai yra analizuoja daugybė sociologų, lyčių studijų ir t.t... Apie tai parašyta žiauriai daug literatūros, tai... Nu čia klausimas platus ganėtinai, bet gal bandant susiaurint, ką aš pati supratau ir ką aš pati susisteminau, kas man tai yra „Trans Trans Trance“, tai turbūt pagrindinis klausimas, kurį aš kėliau, tai buvo ne „kas yra lytinė tapatybė?“, bet „ar lytinė tapatybė yra biologiškai, iš anksto, vos gimus įgyjamas kažkoks ir tave apibrėžiantis dalykas? Ar tai yra socialinis konstruktas, kurį tu augdamas įgyji ir įėjęs į tam tikrą socialinę hierarchiją?“. Tai atsakant į klausimą, kas yra lytinė tapatybė, aš manau, kad reikėtų atsakyti būtent į šitą klausimą. Kelti klausimą apie tai, kas tai vis tik yra. Ir man betyrinėjant aš supratau, kad lytinė tapatybė yra kažkas, kas yra tarp šitų dviejų laukų. Tai yra ir gimimo metu biologiškai įgyta lytis, ir socialiai sukonstruotas, tam tikras socialinių požymių kažkoks tai, žodžiu, fenomenas. Ir šitas „tarp“, tas egzistavimas tarp ir sudaro tą lytinė tapatybę kažkokią žmogaus. Sakyčiau, tokia taki sąvoką. Man atrodo, ypač dabar takus tas mūsų lytiškumas ir vis dar, sakyčiau, kažkas į ką aš bandau atsakyti. Sunku taip konkrečiai apibūdint, bet aš šiai dienai sakyčiau tai kažkas „tarp“ ir tada jau reikėtų žiūrėti į tolimesnius klausimus: kaip žmogus jaučiasi savo kažkokioj tapatybėj? ar jis ją atitinka? ar jisai jos neatitinka? ar jisai bando įtikti ir dėl to kyla kančia? Man atrodo, kad tai yra toliau einantys klausimai, kurie su tuo susiję.

Aš čia turbūt iš karto klaidą padariau, kas yra lytinė tapatybė, nes man svarbiausia išgirst tavo nuomonę, kaip tu suvoki, kas yra lytinė tapatybė.

Jo, aš manau, kad tai kažkas tarp tų dviejų dalykų.

Ar galima teigti abu tavo spektakliai „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ kalba apie lytinę tapatybę?

Jo, galima. Manau, kad galima.

Kaip tu manai, kodėl žmonėms ir žiūrovui turėtų rūpėti ši tematika?

Dėl kelių aspektų, man atrodo. Vienas yra tai, kad tai yra vis tik atpatybė ir, kad būtent šitoj frazėj slypi kodinis žodis, o savo tapatybę suvokti negali be kūno ir kūniškumo sampratos, nes tu esi... Tai yra tavo kažkokia dalis. Tu esi ir tu nesi kūnas. Ir taip, ir taip, bet, bet kokiu atveju, norint suprasti save, labai svarbu kažkokiu metu pradėti kelti šitą klausimą. Ir kitas aspektas yra turbūt, kad mes labai ilgai buvom šitą klausimą kažkaip nuneigę, ir augdami mūsų karta ilgai labai buvo, tarsi, kažkokiam atstume nuo šito klausimo, ir nuo savo kūno, nuo savo lytinės tapatybės, ir nuo

seksualumo, ir viso, kas su tuo susiję, tai, man atrodo, trūksta mūsų kartoj... O apie tėvus išvis nekalbu, mūsų tėvų kartoj iš viso nebuvo šitas klausimas niekaip eskaluojamas, dėl to, nes irgi užaugom įsivaizduodami, kad egzistuoja tik tai dvasia, o kūnas išvis ne. Kas čia tokio, tai turėtų būti slepiama, kaip gėdos šaltinis kažkoks ir apie tai nekalbama ir visa kita. Tai man būtent dėl to pasirodė, kad labai svarbu apie tai kalbėti, nes tas kūnas... Atrodo, kad dabar mes šnekam daug apie tą kūną, tarsi. Kažkaip daug iškyla tas kūniškumo, tarsi, kultas ar kažkas tokio, bet, man atrodo, kad mes nekalbam giliai apie kūną. Netyrinėjam to kaip kažkokio filosofinio aspekto, kažko kas yra tik susiję su mūsų dvasingumu. Vat, šito, sakyčiau, mūsų toj kultūroj trūksta.

Tai iš to, ką tu dabar pasakei, galima būtų sakyti, savo spektakliais sieki, jog žiūrovų susiprastų, atrastų, pagalvotų apie savo tapatybę? Kažkaip taip?

Kažkuria prasme taip, bet turbūt labiausiai tai, kad per kūną ir per kūniškumą aš labiausiai noriu atrasti dvasią ir per kūno sampratas, per visa tai, kas trukdo mums priimti, įsisamoninti mums mūsų kūną ir kūniškumą, norisi kalbėti apie tai, kas nėra kūnas. Kažkaip labai egzistensška tai yra, nes, man atrodo, kad... Aš tyrinėjau magistre kūniškumą. Ten atradau įdomų dalyką, kad, žodžiu, yra visa tokia kūno fenomenologija, kuri iš esmės teigia, kad kūnas yra paviršius, kuriame vyksta visokiausi dalykai, kad kūnas yra paviršius, kuriame įvyksta pasaulis, kurį mes suvokiame, t.y. kūne yra mūsų kažkokios sielos, emocijų, jausmų, kažkokių tai problemų paviršius, kuriame visa tai kažkaip išsireiškia ir tai labai tampriai susiję su mūsų egzistencija, dvasia ir, man atrodo, kad mes labiau įsisamonintume savo kūniškumą, mes prijudėtume prie kažkokios žmogiškosios esmės. Būtent dėl to, kad mes tą dalį esam nuneigę.

Okey. O gerai tada, jeigu kalbame apie kūniškumą, tai čia toks vienas iš mano klausimų, ar tu savo spektakliais sieki, kad žmonės pajaustų kažkokius fizinius potyrius?

Pavyzdžiui? Ta prasme, fizinius potyrius, tai kokius?

Tarkim, vieni iš fizinių potyrių gali būti emocinė raišką, kai žmonės išreiškia savo emocijas fiziniais pojūčiais, tai tarkim apsiverkia ar ten... Nežinau, dreba. Ar tu esi svarsčius, kurdama savo turinį spektaklio, jog taip gali veikti žmones?

Čia apskritai labai įdomus klausimas, nes kai tu kuri, tai tu niekada negalvoji apie tai. Iš esmės, tu niekada negalvoji, kad tai, ką tu darai, turi turėti, vat, pavyzdžiui tokį poveikį, kad žmogus turi būti sukrėstas ir apsiverktų. Niekada taip nedarai. Iš esmės, aš viską pradedu nuo to – arba mane pačia tai veikia, arba mane pačią repeticijų metu supurto, sukrečia, pravirkdo (kas būna), tada aš suprantu, kad tai turi poveikį. Net jeigu paveikia mane pačią, nors aš žinau, kad tai yra ir žinau, kaip tai sukonstruota, bet aš, tarsi, kurdama niekada negalvoju, kad tai turi turėti tokį poveikį. Iš tikrųjų, nėra mano tikslas, bet taip gaunasi kažkuria prasme. Tai va. Gal tik tai tiek, kad aš kurdama bandau kurti taip, kad žiūrovas suprastų, tai reiškia susitapatintų, tai reiškia, kad jam kažkaip būtų artima. Kalbėti ta kalba, kuria šneka būtent žiūrovas, bet tai yra kažkokia pagrindinė priemonė, gal net sakyčiau, kuri paskui turi tokį rezultatą, bet ne nuo tos prizmės aš svarstau, kai kuriu.

O kai tada galvoji apie žiūrovą kurdama, ar labiau galvoji apie individą, ar labiau apie visą publiką? Arba kitaip sakant, ar sieki, kad žiūrovas patirtų kažkokį bendrumą spektaklio metu.

Hm.. Žėk, aš galvoju apie individą. Visada. Aš negalvoju apie publiką dėl to, kad tai yra tas pats, kaip kalbėti... Žodžiu, yra tokia paslaptis. Aktorinio meno paslaptis – jeigu tu nori pasakyti kalbą, tarkime, paveikią kalbą, tu stovi ant scenos (čia ir aktoriui būdinga taisyklė tam tikra), tu negali

tos kalbos skirti visai miniai, kuri ten sėdi. Tu turi išsirinkti vieną žmogų, kuriam tu sakai tą kalbą ir tada ta kalba pasieks minią, tai aš vadovaujuosi šituo principu. Kai kuriu, tai visada iš esmės... Mano visa kūryba yra skirta dažniausiai kokiam nors vienam asmeniui ir tai dažniausiai yra koks nors labai konkretus asmuo. Dažniausiai iš mano gyvenimo, dažniausiai žmogus, kuris yra kažkaip labai stipriai prisilietęs prie mano gyvenimo ir įkvėpęs, tokį akseleratorių davęs tam kūriniui ir čia jau į tokius asmeninius dalykus pereinam, bet iš tikrųjų kiekvienas mano adresatas turi adresatą kažkokį. Tą vieną žmogų. Dažnai. Ir aš visiškai neseniai pastebėjau, kad man taip yra. Aš niekada to neįvardinau kaip kažkokio tai sistematinio dalyko, bet iš tikrųjų taip yra. Ir tada, kai aš skiriu tai vienam žmogui, tada kažkaip pasiekiu tą daugumą turbūt, kadangi kuo individualiau ir kuo asmeniškiau tai yra, tuo labiau žmogus jaučiasi, kad apie jį asmeniškai yra kalbama, kaip žiūrovas kažkoks. Ir taip, aš siekiu bendrumo ir man bendrumas apskritai yra didžiausia vertybė teatre, kiek gali bebūti. Dabar per karantino laikotarpį būtent kažkaip iškėliau klausimą, kam man tas teatras reikalingas, tokia forma, nes kaip visada iškyla tas klausimas visiems per tą karantiną „Kokia čia veiklos prasmė?“ ir t.t... Tai būtent bendrumas, kuris kyla, kai tu pasižiūri spektaklį kartu su žmonėm yra tikslas. Aš nežinau ar jį pasiekiu, aš nežinau ar ligi šiol mano spektakliai turi šį poveikį, bet man pačiai, ko aš laukiu teatre, kai aš einu į spektaklį ir ko aš laukiu, ir ko tikiuosi, tai visada būna kažkoks bendruomenės suartėjimas. Iš esmės tai yra ritualo esmė, nes senovės ritualai turėjo pagrindinį tikslą – kai bendruomenė, kuri kaip individai atėję, pereina ritualo fazes... Čia pagal tokį Arnoldą van Gennep ir Victor Turner – jie yra ritualų tyrinėtojai, kurie tyrinėjo performansą ir ritualą, tai jie būtent ir atranda, kad pagrindinė ritualų funkcija ir yra grąžinti bendruomenei bendruomeniškumą ir kai žmogus pereina visą tą ritualų sekvenciją, pereina tarpines būsenas ir t.t... Tada bendruomenė yra suartinama ir tokiu būdu gydoma. Tas bendruomeniškumas ir kaip gydymas yra. Čia visiškai, visiški laukas, kuriame aš šiuo metu esu ir tyrinėju, iš tikro.

Aš iš tikro Turner esu kažką skaičius, bet šitam darbe, kiek pamenu nieko neminėjau. Šiaip jo, dabar galiu nukrypti – vienas iš klausimų žiūrovams buvo, kai aš klausiau apie „Trans Trans Trance“ ar „Panika“ (priklausomai, ką matė žiūrovas), ar spektaklį išgyveno individualiai, ar bendrai? Tai dauguma atsakė, kiek pamenu, kad individualiai. Tai čia šiaip toks intarpas, tai dėl to ir tavęs klausiu, nes įsivaizduokim aš nežinau tų visų kūrybos paslapčių, nes aš ir nestudijuoju menų studijų, aš iš socialinių mokslų perspektyvos žiūriu. Į visą šitą, kaip komunikacijos procesą, kas gal kiek sausai skamba, bet vis tiek visai įdomu yra. Tai va. Jo ar tu šiaip suvoki teatro spektaklį, kaip komunikacinę priemonę?

Jo, jo, manau, kad tai yra viena iš komunikacijos priemonių. Galėtų būti. Turėtų būti, manau.

O kaip manai kuo tada ši priemonė išsiskiria kitų meno formų kontekste? Ar dar galėtum kažką pridėti. Tu jau šiek tiek užsiminei apie tą susitapatinimą užsiminei.

Nu tai... Čia dabar kuo skiriasi komunikacijos klausimu ar apskritai?

Tai vis tiek, jei spektaklį suvoki, kaip komunikacinę priemonę, tai apskritai gali sakyti, kuo meno formų kontekste išsiskiria.

Tai turbūt pagrindinis teatro skirtumas nuo kitų, tai yra gyvas susitikimas. Būtent gyvas, dabarties momentas, kuris yra nepakartojamas. Tai ir sukuria tą autentiką teatro, ir tą skirtumą nuo kino ar kitų menų. Tai, kad tu gali atrasti gyvą ryšį ir dabarties... Žodžiu, patenki į nuolatinę dabartį ir šitas labai išskiria, man atrodo teatrą. Nu tuo, kad tu net fiziškai gali pajusti aktorių – tu gali užuosti jo kvapą, gali būti aptaškytas jo prakaito lašais netyčia... Ta prasme, jis yra labai toks

imersinis ir gali būti toks labai žmogiškas. Priartėji prie žmogaus galimybių, fizinių galimybių tam tikrų ribų ir tas fiziškumas, artimumas, imtymumas, žmogiškas tikrumas turbūt ir skiria nuo kitų.

Ar manai, kad efektyviau spektaklis gali pristatyti lytinės tapatybės problematiką nei kitos meno formos?

Nežinau. Nepasakyčiau, kad būtinai teatras efektyviau. Čia turbūt priklauso nuo meno to būtent. Spektaklis gali visiškai neefektyviai pristatyti ir kita meno forma gali visiškai neefektyviai pristatyti. Čia priklauso nuo turbūt pačio kūrinio. Jo, manau, kad taip. Tiesiog gal kai kurios meno sritys daugiau pasiekiamos yra. Pavyzdžiui, fotografija. Dabar Neringa Rekašiūtė daro fotografijos projektą apie vyriškumą, sakykim, tai jos komunikacija ir jos priemonės yra kur kas labiau pasiekiamos žmonėms negu teatras. Ypač šiuo karantino metu. Tai vat, dėl efektyvumo nesu tikra, kadangi kai kurios meno sritys efektyviau gali tai daryti. Teatras turi šią problemą apskritai, kad jis nėra žiūrimas, nėra toks pasiekiamas, lyginant su kitom meno formom – kinas ar fotografija, ar muzika, pavyzdžiui. Gaila, bet turbūt, kad kitos meno formos laimi kažkuria prasme, bet turbūt jeigu tu jau nueini į spektaklį, jeigu jau kalbėti apie žmogų, kuris pamatė ir fotografijų parodą, ir spektaklį, ko gero spektaklis tada veikia labiau.

Čia turbūt dar visada dar tas klausimas yra, kurį aš bent jau su darbo vadovu diskutavau apie jį, kad, sakykim, vis tiek yra tas faktorius, jog į spektaklį ateina tam tikra auditorija. Spektakliu sunku pasiekti tą platesnę auditorija, ypač jeigu kalbam apie kažkokią problematiką, tarkim, lytinės tapatybės. Kiek žmonių klausiau žiūrėjusių (aišku tas skaičius nedidelis), dauguma jau buvo susipažinę su šita tema, jiems tai nebuvo naujas kažkas labai, sakykim, tai jo. Dabar dar šiek tiek pasikartosiu, tai tavo tikslas, tarkim, kalbant bendrai apie spektaklį, kai tu jį kuri, tau svarbu, jog žmogus susitapatintų, taip pat, kad bendruomeniškumą sukeltų spektaklis, taip?

Jo. Čia atrodo, kad tu skirtingi tikslai, bet, man atrodo, kad jo, bet pirma svarbiausia, kad žmogus individualiai labi išgyventų, kad tai būtų labai asmeniška ir, kad tai būtų labai, labai stipriai atpažįstama. Tada, man atrodo, tai veda į kažkokį suartėjimą žmonių.

O kalbant apie konkrečius pavyzdžius „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ ar kažkokius tikslus specifinius, kuriuos turėjai šitiems spektakliams?

Kalbant apie žiūrovus?

Jo.

„Trans Trans Trance“, visų pirma, tikslas buvo mums pačioms išsiaiškinti šituos visus klausimus ir, aišku, tas spektaklis kilo kaip ir maištas prieš egzistuojančias tvarkas nusistovėjusias ir požiūrį į moterį ir moteriškumą. Tai buvo kažkoks tikslas šiek tiek pasprogdinti mus užknisusius, nusistovėjusius kanonus, kurie mus studijų metais akademijoje ir kitoj socialinėj aplinkoj buvo kažkaip palietusios. Tai toks buvo tikslas turbūt, kuris paskui įgijo ir daug kitų tikslų. Įgijo ir tai, kad norėjosi tiesiog, kai supratom kaip mažai apie tai šnekama per savo tyrimą, tada norėjosi tiesiog praplėsti žinias apskritai apie tai ir apie translytiškumą praplėsti žinias, ir apie kažkokią situaciją. Dėl to mes ir darėm tą tyrimą ir ėjom į gatves ir klausinėjom žmonių. Daug tokių tikslų ir potikslių buvo. Tai šitie gal tokie pagrindiniai. O „Panika“ buvo tikslas iškelti žmonėms klausimą apie tokius karantinuotus jausmus.

Oj, šitas geras įvardinimas. Labai. *(juokiasi)*

(juokiasi) Jo, ir krizes, kurios kylą ypač iš to vyriškumo tokiam suvokime, bet ne tik. Man vyriškumas buvo tik tokia forma, iš tikrųjų. Aš manau, kad tai aktualu visiems žmonėms.

Ok. Ar suvoki žiūrovą kaip irgi spektaklio kūrėją?

Mhm, suvokiu. Man atrodo, svarbu labai jo dalyvavimas kažkoks, ypač tiesiogiai. Pavyzdžiui, spektaklį „Trans Trans Trance“ ten buvo toj scenoj...

Toj scenoj.

Nu toj scenoj, jo, tai ypač tenai matosi, kad žiūrovas tampa spektaklio kūrėju, praplėtėju ir pratęsėju ir nuo jo dalyvavimo priklauso spektaklio dramaturgija ir netgi vystymasis. Man labai, iš tikrųjų, patinka tokie spektakliai. Ir kažkada buvo mano spektaklis „Dievas yra DJ“, kurį mes rodėm patį paskutinį kartą ir buvo tokia idėja, jog mes nusprendėm su aktoriais, kad jis niekada nesibaigs, kad jis tęsis kol išeidinės žiūrovai, nes ten buvo tokia dramaturginė linija, kad kai baigiasi spektaklis, jisai vėl prasideda iš naujo. Tik tai, kad jis visada sustodavo vienoj vietoj, o tą paskutinį kartą mes nusprendėm padaryti taip, kaip mes iš tikrųjų buvom sugalvoję ir tiesiog tęsėm spektaklį nuo pat pradžių ir žiūrovai galėjo rinktis kiek jie ten nori, ir stebėti spektaklį kiek jie nori ir t.t... Tada jie pratęsinėjo jį, iš esmės, nes vat tada buvo įdomu, ką jie daro – ar jie lieka žiūrėti, ar išeidinėja. Žmonės ten pradėjo eiti į sceną, fotografuotis su spektaklio veikėjais, su aktoriais... Ką jie ir šiaip darydavo ne tik pasibaigus spektakliui, net ir anksčiau. Tai buvo spektaklis, kurio pabaigą iš esmės pratęsia žiūrovas. Vat, tokiais tiesioginiai atvejais dažnai žiūrovas tampa bendrakūrėju. Man labai patinka. Gal „Panika“ labiau klasikinės formos, bet pavyzdžiui būsimas spektaklis, kurį darysiu Taline, ten irgi žiūrovas venoj daly bus bendrakūrėjas spektaklyje, nes jisai čia ir dabar kurs spektaklio dramaturgiją, žaisdamas tokį žaidimą.

Ok. Aš pamenu labai norėjau, kai mačiau, kad paskutinis rodymas bus „Dievas yra DJ“, bet ten kažkas nepavyko, gal buvo bilietai išpirkti, bet jo, gaila, kad nemačius to spektaklio. Jo... Iš esmės tas klausimas gali neteisingai nuskambėti, nes žinau, kaip preciziškai ar ciniškai gali galvoti apie tai, bet kiek tau svarbu, kad žiūrovas suprastų, ką tu norėjai pasakyti spektaklyje? Dar tada pridėsiu, kalbant apie „Trans Trans Trance“ ir „Panika“, ar yra konkrečios žinutės, kurias tu siunti?

Yra tos žinutės, bet man būna kaip tik labai įdomu, kai ta žinutė, kurią aš siunčiu ir labai konkrečiai žinau, kad žiūrovas jas net ir praplečia, kad jam net ir dar kažkaip kitaip pasirodo. Man tada svarbiausia ne kad žiūrovas suprastų tik tai mano mintį, bet kad ta mano mintis turėtų žiūrovui kažkokį minčių pratęsimą, kad žiūrovas pratęsinėtų tą spektaklį. Tas turbūt yra svarbiausia, o ne kad tiesiogiai suprastų, kad A ir B, ir C, nes aš tokią visada turiu, kai aš kuriu. Žinoma, bet man labai patinka neprikišti to žiūrovui, bet kaip tik pasižiūrėti kaip jam atrodo, nes pavyzdžiui „Sapnavau sapnavau“ iš interviu su nuteistaisiais iki gyvos galvos sudarytas spektaklis, tai aišku, kad aš turėjau savo žinutę tam tikrą. Labai netgi kažkokią paprastą, bet buvo labai įdomu pamatyti, kad tas spektaklis sukuria visiškai skirtingą poveikį žmonėms, kurie turi skirtingas išankstines nuostatas apie tuos kalinius, pavyzdžiui. Ir tai yra neįtikėtina. Ir žiauriai faina. Tai yra labai sveikintina ir welcome. Ta prasme, aš tikrai nenusiviliu, jeigu žiūrovas staiga pamato priešingą interpretaciją, nes tai irgi yra labai įdomu.

Mhm, ok. Tai čia turbūt ir visada turėtų taip būti. Man atrodo, neįmanoma, kad kūrėjo siunčiama žinutė būtų suprasta tik iš vieno kampo. Sakykim taip. Tos reikšmės kuriamos, man atrodo, labai didelę vertę prideda.

Nu ir pats kūrėjas jisai niekada nežino, kiek tame, ką jis pasirinko padaryt vienoj žinutėj, kiek dar yra kitų kontekstų, kurių jisai net neracionalizavo, bet tiesiog jis yra dažnai sistema, kuri iš daugybės kanalų veikia... Noris kažkaip labai angliškai sakyt žodžius *(juokiasi)*.

Tai sakyk, koks skirtumas. Viskas gerai.

Produce'ina, žodžiu, iš daug skirtingų aspektų gyvenimo ir jis pats nežino kartais, kiek daug kampų ir aspektų, kuriuos jisai jau patyrė, kiek daug jisai atskleidžia. Bet čia irgi neaišku ar jisai ir kuria, čia šitas klausimas *(juokiasi)*

Nu čia daug klausimų yra tam visam procese. Ar spektakliai „Trans Trans Trance" ir „Panika" sieki edukuoti žiūrovą? Šviesti?

Jo, šiaip siekiu kažkuria prasme. Kažkuri dalis būna skirta ir tam. Žinoma, tai nėra pagrindinids tikslas, visiškai nėra, bet tiesiog, kadangi tai yra tokie spektakliai, kurie remti yra tyrimais kažkokiais, tai norisi, kad žiūrovas, kuris nežino tam tikrų dalykų... Nors dažniausiai į spektaklį eina tie, kurie yra patyrinėję tas sritis, bet nu yra visokių žiūrovų, tai, aišku, norisi įdėti kažkokią mažą dalį. Tai pavyzdžiui „Trans Trans Trance" norėjosi edukuoti apie dabartinę situaciją Lietuvoje, apie translyčius žmones. Ten buvo vienas intarpas, kokią prievartą patiria procentaliai arba kokios jų socialinės sąlygos. Tai čia buvo tokia dalis. Tai pat buvo naudojami komentarai, kuri irgi yra, sakykim, tokia edukacija. Žodžiu, kokia yra padėtis trasnlyčių, o pavyzdžiui su „Panika" buvo grynai tokia maža, maža edukacija apie tą psichinę sveikatą ir kokie gali būti požymiai, ką daryti reikėtų jeigu atsitinka panikos ataka, bet apie tai yra labai minimaliai. Nėra pagrindinis tikslas, bet jo šiek tiek yra spektakliuose.

Okey. Jo, vis tiek tu kaip kūrėja nori, kad spektaklis paliktų tą efektą žiūrovui, tai kokias tu raiškos priemones renkiesi tam įgyvendinti?

Tai labai priklausomo nuo temos...

Kalbant apie šituos du spektaklius.

Raiškos priemonės ateina tyrinėjant kažkaip pačią tą temą. Gal su „Trans Trans Trance" buvo... Pala, o kas yra raiškos priemonės, gali man paaiškint?

Gerai. Mano supratimu, ką aš turiu omeny, tai muzika, rekvizitas, tie patys aktoriai. Į ką tu dėmesį labiausiai susitelki? Aišku yra scenografiją kuria kitas žmogus, bet kaip tu nori kurti tą efektą? Vis tiek kažką prioretizuoji.

Tai pavyzdžiui „Trans Trans Trance" spektaklio turinys padiktavo spektkalio formą. Norėjosi, kad būtų labai minimali scenografiją, kurią pačios aktorės galėtų keisti, nešioti prožektorius ir t.t... Dėl to, kad tai yra tam tikra moters, kuri kuria savo pasaulį, tarsi, simbolika kažkokia. Taip pat iš raiškos priemonių, nėra linijinio veiksmo, vienos pasakojio istorijos, tai irgi yra vienas iš feministinio teatro bruožų, būtent dekonstruoti linijinį pasakojimą, nes linijinį pasakojimą sukūrė vyras ir tai buvo iš esmės tokia hierarchinė ir patriarchalinio pasaulio primesta teatro struktūra, sakykim. Tai vat šitas, kaip opozicija padiktavo, kad nėra linijos, kad viskas keičiasi, kad tapatybės dekonstruojamos, dėl to, kad tapatybių konstravimas irgi priskiriamas patriarchalinio pasaulio valdžiai kažkokiai, kur žonės yra įdedami į tam tikras tapatybes ir t.t... Tai pati forma spektaklio buvo tokia, kad nuo pradžios aš esu tas ir tas, ir tas. Paskui tapatybės dekonstruojamos, aktorės tampa aktorėmis čia ir dabar, persikūnija į kažką kitą ir visą laiką, žodžiu, vyskta ta tokia

dekonstrukcija tapatybių. O „Panika“ ta raiškos priemonė buvo tokia pasirinkta, kad būtų labai, labai... Žodžiu, natūralizmas tam tikrasi, specialiai tam, kad tai būtų labai atpažįstama, labai apie dabartinį laiką, labai apie dabartinius žmones kažkokius, kurie egzistuoja. Kino principu kūriau tą spektaklį. Jis toks kiniškas spektaklis. Ir scenografija pati, kurioje iš tikrųjų labai, labai, labai daug simbolikos ir ji labai tarsi paprasta, bet ten jau paanalizuoti labai daug visokių išraiškos simbolių.... Nu, bet čia sakykim turėtų tai daryti, tas,kam tai aktualu, bet jo... Labiau šitą spektaklį norėjau sukurti kaip kino kažkokį veiksmą ir kad aktoriai intymiai bendrauja, ir kad jie yra arti, ir vienodai iki maksimumo organikos arti kino net. Tai va. Dėl to, kad tai būtų labai atpažįstama ir, tarsi, nebūtų tos ribos tarp žiūrovo ir spektaklio.

Okey. Dabar kaip tik užsiminei į tai, kad aš norėjau paklausti ar sieki to ryšio tarp aktoriaus ir žiūrovo šituose spektakliuose?

Ar tikiu?

Ne, ar sieki ryšio tarp aktoriaus ir žiūrovo.

Jo, aišku, be abejo. Čia laba svarbu yra. Visą laiką jo siekiu, dėl to ir kreipiuosi į žiūrovus savo spektakliuose. Laužau tą ketvirtą sieną ir kažkokiu būdu juos integruoju, klausdama klausimų staiga, ar klausdama nuomonės, ar kažkuria prasme priversdama daryti dalykus. Abiejuose spektakliuose yra šitas momentas.

O ar tu turi kažkokius kriterijus sau pačiai, kuomet tu vertini tą spektaklį ir jo... Ar verti kažkaip, ar spektaklis ištransliavo gerai, ką norėjai pasakyti? Kaip vertini, ar spektaklis paveikė žiūrovą?

Aišku, kad labai vertinu. Čia labai svarbu turėti kažkokį atgalinį ryšį ir labai smagu sulaukti žmonių laiškų, kurie parašo kažką po spektaklio ir pasidalina mintim, emocijom, jausmu kažkokiu. Tai labai, labai, labai smagu ir aš pastebėjau, kad žiūrovai dažniau pradėjo tai daryti. Man atrodo, kad atsirado kažkoks... Gal dėl to, kad ta socialinė erdvė tokia suartinanti, visi kažkaip gali kmunikuoti, tai tikrai paskutiniais metais pastebėjau žiūrovų dalyvavimą tame, kad pasakyti kažkokią nuomonę ar kažką. Ir labai, labai džiugu, kad jie nori tai daryti. Nu tikrai labai faina.

Tai gerai, smagu girdėti. Tai čia turbūt buvo paskutinis klausimas mano. Aš dar norėjau paklausti – mano galvoje šie spektakliai „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ mano galvoje yra susiję, vat būtent šia tematika. Tu pritartum šiam dalykui?

Jo, jie yra susiję ir jie atiena vienas iš kito, nes aš kai sukūriau „Trans Trans Trance“ tuo metu asirado toks bumas kalbėti apie moteris, apie feminizmą, apie seksualumą ir t.t... Ir tada taip sutapo, kad tas spektaklis buvo ištakose laike žiūrint tik tai pačioj pradžioj sprogimo ir tada aš pastebėjau mes tiek daug šnekame apie moteris, bet apie vyrus nešnekam. Ir iš tikrųjų „Panikos“ idėja man kilo priešporą metų dar. Jau seniai galvojau pastatyti šitą spektaklį, bet išpuolė tik dabar, bet žinojau, kad kai mano tema bus vyriškumas, ir labai įdomu atsverti, patyrinėti šią problemą, ir radau pjesę tiesiog kuri labai atitinka mano šią temą.

5 priedas. Respondentų sutikimai

SUTIKIMAS

2020 m. kovo mėn. 18 d.
(data)

Aš, Rugilė Balandytė
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. kovo mėn. 18 d.
(data)

Aš,_____Karolis Lapačinskas_____
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

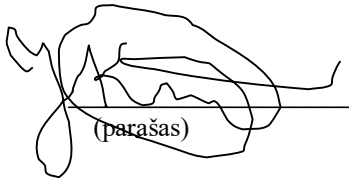
(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. kovo mėn. 19 d.
(data)

Aš, _____Justina Krilauskaitė_____
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. kovo mėn. 19 d.
(data)

Aš,_____Paulina Užbelytė_____
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

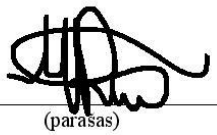
(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. kovo mėn. 20 d.
(data)

Aš,_____Monika Patašiūtė_____
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

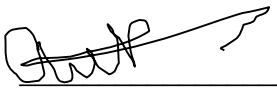
(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. kovo mėn. 21 d.
(data)

Aš, Augustė Neimavičiūtė,
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. kovo mėn. 22 d.
(data)

Aš, Miglė Rekštytė
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. kovo mėn. 31 d.
(data)

Aš, Martyna Žukaitė
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

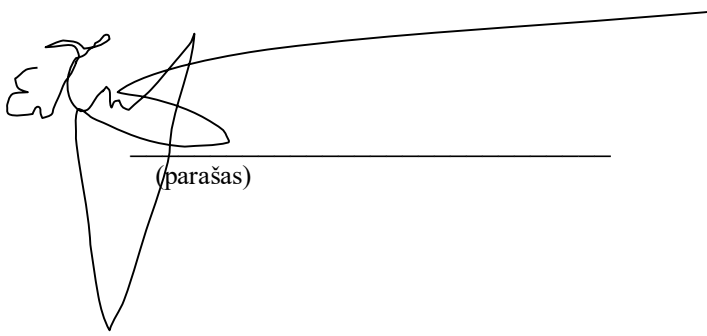
(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. kovo mėn. 30 d.
(data)

Aš, Enrika Tamulytė ,
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. balandžio mėn. 11 d.
(data)

Aš, Dominyka Žukaitė,
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

(parašas)

SUTIKIMAS

2020 m. balandžio mėn. 22 d.
(data)

Aš,_____Kamilė Gudmonitė_____
(vardas, pavardė)

sutinku, jog Vilniaus universiteto kūrybos komunikacijos programos 4 kurso studentė Gabija Stašinskaitė įrašytų ir naudotų interviu medžiagą savo baigiamajame bakalauro darbe „Lyčių tapatybės komunikacijos įtaka jaunimo auditorijai Lietuvos šiuolaikiniame teatre: režisierės Kamilės Gudmonaitės spektaklių „Trans Trans Trance“ ir „Panika“ atvejų analizė“.

(parašas)